

4. ОПИСАНИЕ И АНАЛИЗ НА КОМПОНЕНТИТЕ И ФАКТОРИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И НА МАТЕРИАЛНОТО И КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО, КОИТО ЩЕ БЪДАТ ЗАСЕГНАТИ В ГОЛЯМА СТЕПЕН ОТ ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ, КАКТО И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО МЕЖДУ ТЯХ

В този раздел на ДОВОС е представено описание на съответните аспекти от текущото състояние на околната среда (базов сценарий) и кратко изложение на вероятната им еволюция, ако инвестиционното предложение не бъде осъществено, доколкото природните промени от базовия сценарий могат да се оценят въз основа на наличността на информация за околната среда и научни познания.

4.1 Атмосферен въздух

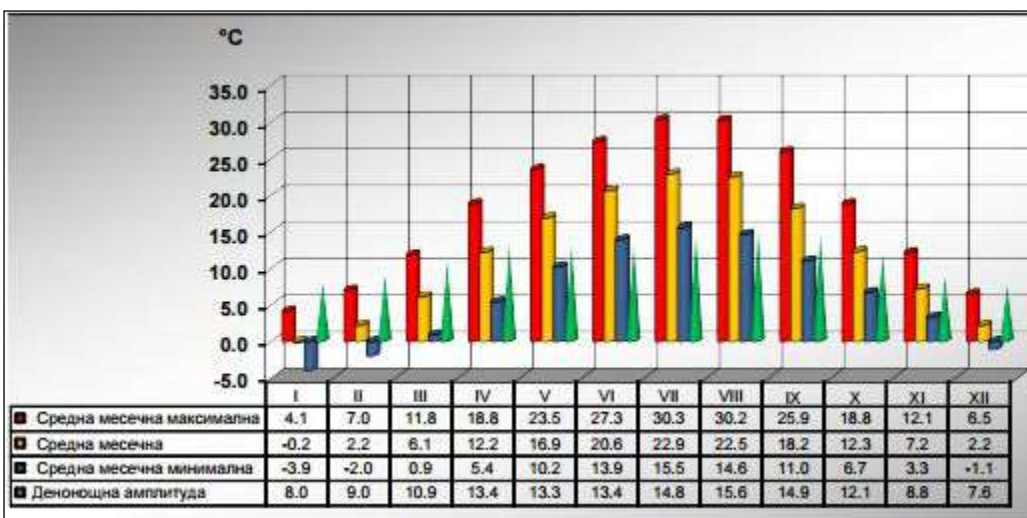
4.1.1 Климат

В климатично отношение района на площадката попада в Северобългарската подобласт на умерено климатичната област, обхващаща Средния климатичен район на Дунавската равнина и предпланинските части на Стара планина, на умерено континенталната подобласт от Европейско - континенталната климатична област (Станев и др, 1991).

Климатът се характеризира с горещо лято и прохладна пролет, с преобладаващи валежи през първата половина на годината. Второто полугодие е сухо и с елементи на степен климат.

Температура на въздуха

Температурният режим в района на общината е в тясна зависимост от надморската височина и характера на релефа, които се явяват основните азонални фактори при формиране на климата по тези места. В северните части, средногодишните температури се движат в интервала

9,6-10,6° С. В южните части на общината, средногодишните температури са в порядък 5-7°С. За станция Дебелец средногодишната температура на въздуха е 12°С, като средните юлски температури достигат до 20.3 °С, а тези през април – 10.6 °С.

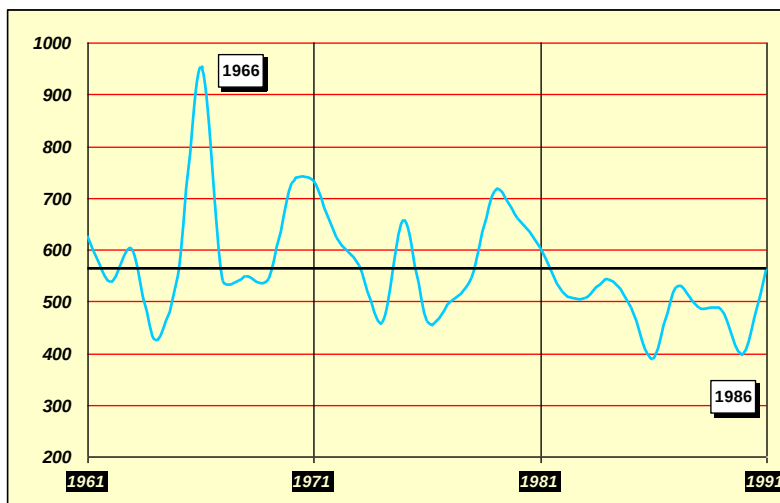
Фиг. 4.1.1-1 Средни месечни и средногодишна температура за ст. Дебелец

Валежи

Валежите в района в голяма степен се формират в резултат от взаимодействието между надморска височина и откритостта на територията към север и северозапад. Средногодишното количество за станция Дебелец е високо – около 760мм. Валежният минимум е зимата и лятото. По-голямата част от годишния валеж пада през лятото /32.2% от общото валежно количество/,

следвано от това през пролетта – 27.5%. В планинската част на общината, средногодишното количество на валежите е между 760 и 1150 мм, а снежната покривка се задържа между 84 и 142 дни. И в двете зони валежният максимум е през май-юни, а валежният минимум – през февруари-март. Наблюдава се вторичен минимум през август-септември.

За последния 30 годишен климатичен период (1961-1990) най-ниската средногодишна валежна сума е била 387.5 мм и е измерена през 1986г., а най-високата (през 1966г.) – 953.3 мм – Фиг. 4.1.1-2. За този период средния годишен валеж е 563.8 мм – черната права линия на фигурата.

Фиг. 4.1.1-2 Средногодишни валежи за 30 годишен климатичен период за гр. Дебелец

Влажност

За разглеждания район, най-високите стойности на влажността са през зимните месеци декември и януари. Тогава се наблюдава максимум на влажността - 83% (за месец декември), а през м. юли и август минимум - 62%. Високата влажност на въздуха през зимните месеци, спомага натрупването на атмосферни замърсители в приземния слой на атмосферата. Повторяемостта и продължителността на мъглите в голяма степен се определят от орографските условия на местността. Годишно има средно 15.5 дни с мъгла, от които през зимните месеци (ноември - февруари) - 13.2 дни.

Слънчево греене:

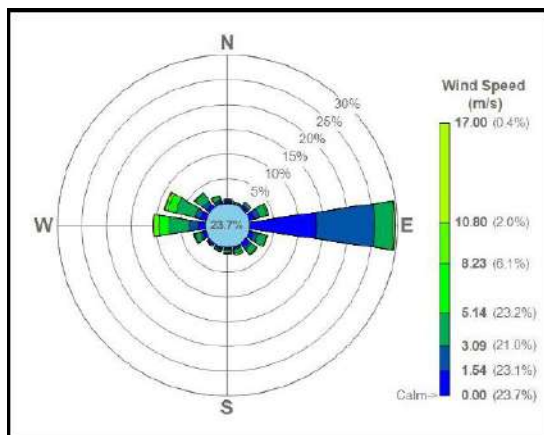
Районът се характеризира с 2396 часа годишна продължителност на слънчевото греене. Годишната сумарна слънчева радиация е от порядъка на 133-140 kcal/cm². Радиационната характеристика за района не стимулира вторични фото-химични реакции между замърсителите и появата на приземен озон в атмосферния въздух.

Облачност

Малката облачност и продължителността на деня са благоприятни за значителната продължителност на слънчевото греене и повишените летни температури.

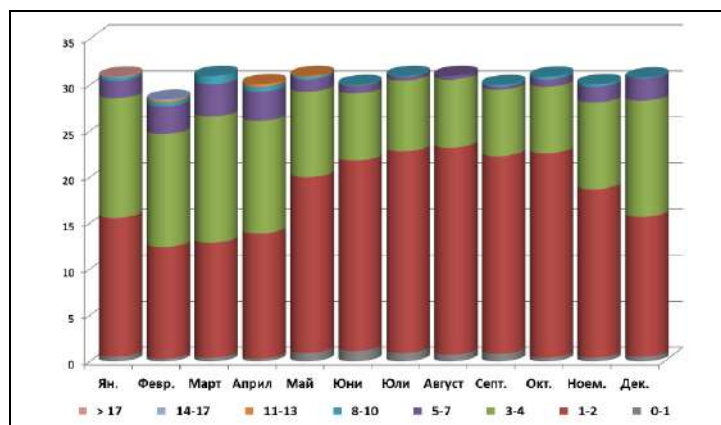
Роза на вятъра

Динамиката на въздушния пренос в приземния слой се характеризира с розата на вятъра - скоростта и посоката на вятъра, измерени в осемте стандартни румба: четирите основни посоки - север (N), изток (E), юг (S), запад (W) и междинните - североизток (NE), югоизток (SE), югозапад (SW), северозапад (NW). Вятърът в дадено място е един от метеорологичните елементи, който зависи много силно от местните условия и особено от формите на релефа.

Фиг. 4.1.1-3 Годишна роза на ветровете за гр. Велико Търново

Ветровият режим е подчертано разнообразен, което се отнася и за периодите с тихо време. В различните години, случаите на тихо време са 22% средногодишно. За изследвания район преобладаващите ветрове са с променлива посока, като с най-голяма честота са тези от изток, следвани от тези от запад. По отношение на скоростите, с най-висока средногодишна скорост са ветровете от запад, следвани от тези от изток.

Фиг. 4.1.1-4 Градация на скоростите на вятъра за района

За разглеждания район потенциалът на замърсяване (условията за задържане на замърсителите в приземния атмосферен слой) е **нисък**. Неблагоприятните условия за разсейване на замърсителите главно се наблюдават през зимните месеци, когато има максимум на влажността (условие за образуване на мъгли), относително малка сума на валежите и продължително безветрие. Тези фактори обуславят по-ниска самопречисвателна способност на атмосферата и създават предпоставки за задържане на замърсителите в приземния слой.

4.1.2. Оценка на качеството на атмосферния въздух.

4.1.2.1. По данни от измерване

В района на обекта няма стационарен пункт на Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) за контрол на качеството на атмосферния въздух, нито по график, утвърден от МОСВ, е изпращана мобилна автоматична станция.

Организираните източници на емисии в атмосферния въздух в района няма. Битовите източници на емисии от селата наоколо не могат да окажат въздействие върху качеството на атмосферния въздух на площадката, поради голямата отдалеченост на населените места от обекта на ИН, както и добрата възможност на асимилация на въздушния басейн в района на площадката.

Качеството на атмосферния въздух е единствено под влияние на емисиите от трафика по пътя между гр. Дебелец и гр. Велико Търново. С изграждане на АМ Велико Търново – Русе се очаква значително повишаване на емисиите, отделяни от линейни източници в района.

Атмосферният въздух в района на обекта не е трайно замърсен.

4.1.2.2 Съществуващи източници на вредни емисии

Промислени източници на емисии:

В района на площадката, върху която ще се реализира ИН не са налични големи промишлени източници на емисии в атмосферния въздух. Изграден е и функционира завод за п-во на яйчен прах (меланж), разположен в непосредствена близост до площадката на ЗП „КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА“, който отстои на около 100 m от границите на имота. Цехът за яйчен прах се явява източник на замърсяване на атмосферния въздух предимно с нетоксичен прах, но емисиите му се ограничават с монтирането на прахоуловителни инсталации за ФПЧ на изпускателните устройства.

Южната периферия на промишлената зона на град Дебелец отстои на около 0,3 km от имота – обект на инвестиционното намерение. В Промислената зона са концентрирани повечето от промишлените обекти, които са източник на вредни емисии. Предприятията за производство на машини, на мебели и дървопреработване са източници на замърсяване на атмосферния въздух предимно с нетоксичен прах, но емисиите му се ограничават с монтирането на прахоуловителни инсталации и непрекъснат контрол по спазване на НДЕ на всички оператори на инсталации. Всички средни горивни инсталации в промишления район на гр. Дебелец са преминали на ниско емисионно гориво и са преустановили емитирането на серен диоксид и сажди в атмосферния въздух.

За най-близката представителна 2023 година, в представените Доклади от проведени СПИ на източници на емисии в атмосферния въздух в РИОСВ Велико Търново не са отчетени превишения на нормите за допустими емисии.

Битови източници:

Към настоящия момент няма данни за извършена цялостна газификация на домакинствата в гр. Дебелец. Негазифицираните домакинства консумират предимно електроенергия, въглища и дърва. Горивните инсталации емитират в атмосферата твърди частици и вредни газове, чиито количества зависят от природата на изгаряните горива, уредите, в които се извършва горивния процес, и условията, при които той протича. Докато се очакват нулеви емисии за сградите, използващи централно отопление и електричество, различните горива за отопление включват широк обхват от специфични емисии. Те са в пряка зависимост от природата на употребяваните горива и типа на горивните инсталации.

Транспорт

Моторизацията на населението в община Велико Търново е около средната за страната. При работа на автомобилните двигатели се отделят: въглеродни и азотни окиси, въглеводороди, оловни аерозоли, алдехиди и сажиди. Запрашване на въздуха се наблюдава през летния сезон и почивните дни, когато транспортният трафик е най-оживен. Обхватът на замърсителите се локализира по най-натоварените шосета и улици и се обясняват с изпускането на вредни газове от предимно тежкотоварни и леки автомобили, обслужващи административните сгради, промишлени предприятия и частни жилищни сгради. Емисиите на прахови частици от сухопътния транспорт се причиняват от директните емисии от отработените газове на автомобилите, износването от гуми и спирачки и повторното суспендиране на праха по пътя.

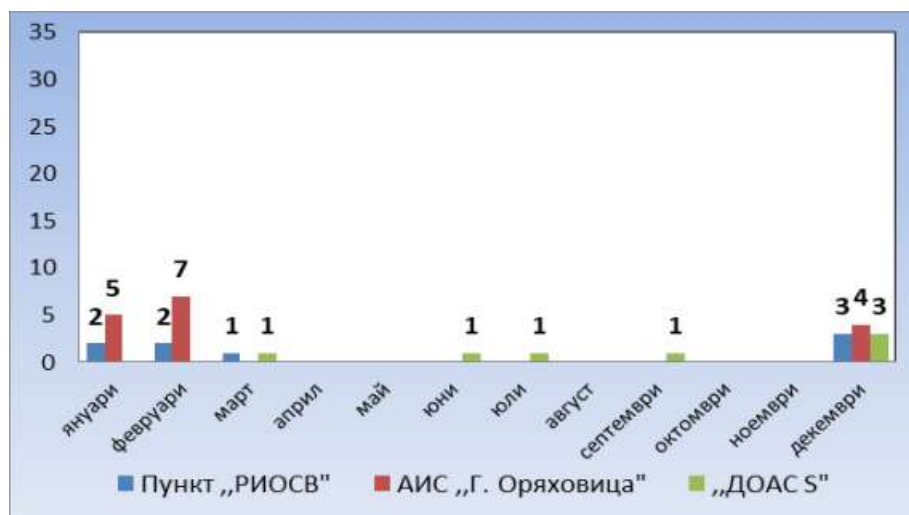
Измерени концентрации (имисии)

В Община Велико Търново има един стационарен пункт за мониторинг на атмосферния въздух за ръчно пробонабиране, включен към Националната система за екологичен мониторинг (НАСЕМ) на МОСВ, чийто данни се изпращат в европейската агенция по околна среда по конвенцията за трансгранично замърсяване: РИОСВ Велико Търново – европейски код BG0020A-VT1 – градски фонов пункт.

Ръчният пункт за мониторинг на въздуха работи само в светлата част на денонощието (4÷6 пробовземания на ден, 5 дни в седмицата). Контролираните замърсители за пункта са: ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5}.

На Фиг. 4.1.1-5 са показани броя на превишенията на средно-деноношните концентрации на фини прахови частици в гр. Велико Търново, по данните, посочени в Годишния доклад за състоянието на ОС на РИОСВ Велико Търново за 2023г.

За периода от 01 януари до 31 декември 2023г. са извършени 360 имисионни анализа на качеството на атмосферния въздух в гр. Велико Търново. Контролираните замърсители са ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5}.

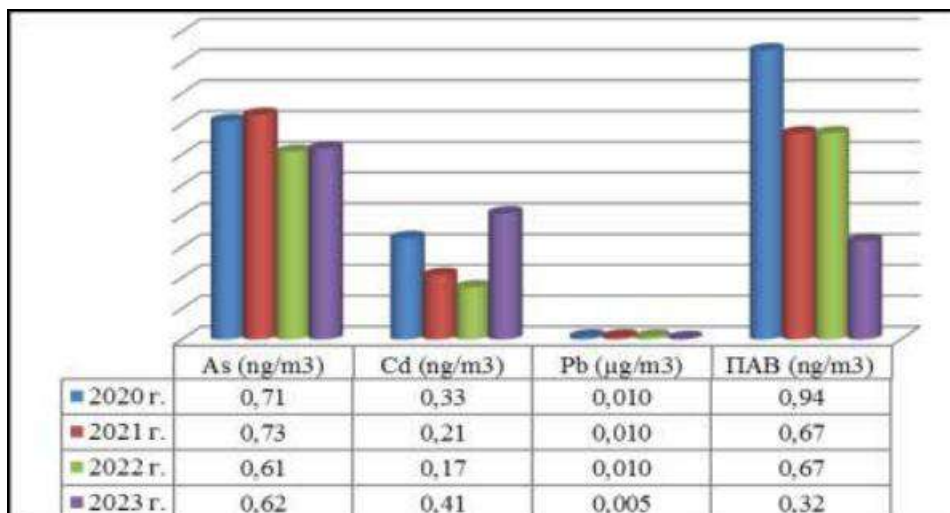

Фиг. 4.1.1-5 Превишения на средноденоношната концентрация на ФПЧ₁₀ над ПДК за 2023г

Видно от графиката е, че замърсяването с ФПЧ₁₀ има ясно изразен сезонен характер. През отоплителния сезон на локално ниво, основен източник на замърсяване с прахови частици е изгарянето на твърди горива в бита. Причина за това са ниските комини и специфичните метеорологични условия през зимния сезон, при които се намалява възможността за разсейване на атмосферните замърсители. През пролетно – летния период се наблюдават единични

превишения на СДН, които са в резултат на кумулативното влияние на сухо и ветровито време, неорганизираните емисии от градския транспорт и ремонтни дейности.

На Фиг. 4.1.1-6 е дадена графика, илюстрираща измерените максимални стойности на средно-годишната концентрация на ФПЧ₁₀ от която е видно, че за изследваната 2023г. в района на гр. Велико Търново не са регистрирани превишения на средногодишната норма, определена за този замърсител.

Фиг. 4.1.1-6 Мах стойности на на средногодишната концентрация на ФПЧ₁₀ за 2023г

ФПЧ_{2,5} са всички частици, преминаващи през размерно – селективен сепаратор, определен съгласно референтния метод за вземане на проби и измерване нивата на ФПЧ_{2,5}, с 50 % – на ефективност на задържане на при аеродинамичен диаметър на частиците до 2,5 микрона. Замърсителят се измерва в пункт „РИОСВ“. През 2023 г. СГН за замърсителя е спазена, като отчетената средногодишна концентрация е 14,50 µg/m³.

Арсен (As), Кадмий (Cd), Олово (Pb), Полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ) Бензо(а)пиренът е ПАВ, които се получава при непълно изгаряне на различни горива. Основните му източници са битовото отопление и транспорта. Оловото постъпва в атмосферата от естествени (прах от почвите, вулканичен прах, горски пожари) и антропогенни източници (производство на цветни метали, желязо, стомана и цимент). Антропогенни източници на кадмия са изгарянето на отпадъци и изкопаеми горива, производство на цветни метали, желязо, стомана и цимент. Арсенът е повсеместно разпространен в околната среда. Антропогенното замърсяване се дължи на металургията, изгарянето на нискокалорични кафяви въглища, използването на пестициди със съдържание на арсенови съединения. Нивата на As, Cd, Pb и ПАВ се измерват от пункт „РИОСВ“.

През 2023 г. не са регистрирани превишения на средногодишните целеви норми за съдържанието им в атмосферния въздух. Анализът на регистрираните данни показва, че през 2023 г. се наблюдава леко повишаване на средногодишните концентрации за As и Cd и намаление на средногодишните стойности за Pb и ПАВ, спрямо отчетените през 2022 г.

Оценка за качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Велико Търново:

През 2023 г. нивата на замърсители: серен диоксид, азотен диоксид, озон, бензен, арсен, кадмий, олово, ПАВ и ФПЧ_{2,5} са значително под установените норми. Измерените средногодишни концентрации на ФПЧ₁₀ и в трите пункта за мониторинг са под СГН за

опазване на човешкото здраве. В пунктове за мониторинг - „РИОСВ“, АИС „Г. Оряховица“ и „ДОАС S“ е спазена нормата за допустим брой превишения на СДН за ФПЧ10 под 35 броя.

Въз основа на данните и оценките могат да се направят следните заключения за процесите и явленията, които представляват интерес за площадката на инвестиционното намерение във връзка с особеностите на обекта.

1. Потенциалът на замърсяване на въздуха в района е **нисък**, което не предполага повече устойчиви класове на състоянието на ниския слой на атмосферата в района. Това не отменя условието да се спазват стриктно спазване на мерки за работа с прахообразни материали – чл. 70 на Наредба 1/2005.

2. Мъглите годишно се наблюдават средно в около 15.5 дни. Те имат продължителност до 1 ден в около 26.7% от случаите през студените месеци. Максимумът на мъглите и облачността през зимата създават условия за концентриране на атмосферни замърсители в приземния слой.

Следователно, климатичните и метеорологични характеристики на района са благоприятни по отношение на разсейването на вредни емисии, изхвърляни в атмосферата, но това не изключва прилагане на допълнителни мерки за намаляване на локалното въздействие от инвестиционното предложение върху компонентите на околната среда.

Вероятна еволюция на климата и атмосферния въздух, в случай, че инвестиционното предложение не бъде осъществено:

В случай, че бъде реализирани т.н. „нулева алтернатива“ (т.е. инвестиционното предложение не бъде реализирано), ще се запазят настоящите характеристики на климата в региона.

Няма данни, които да сочат, че реализацията на инвестиционното предложение ще окаже влияние върху изменението на климата.

В разглежданата хипотеза на „нулевата алтернатива“, качеството на атмосферния въздух ще продължи да бъде в корелация от намаляване на емисиите от битово отопление и транспортните средства.

Реализацията на ИП не може да окаже въздействие върху вероятната еволюция на атмосферния въздух, тъй като е свързано с отделяне на емисии от организирани източници, с много нисък интензитет.

4.2. Повърхностни и подземни води

4.2.1. Повърхностни води

На територията на птицефермата не са установени естествени водни обекти. В района на разглежданата площадка, основни водни артерии са р. Белица с нейния приток р. Дряновска. Тя приема повърхностните води от Северните склонове на Средна Стара планина.

Площадката на фермата се разполага в обхвата на повърхностно водно тяло (ВТ) река Дряновска, с код BG1YN800R1016 «р. Дряновска от Трявна до вливане в р. Белица при Дебелец».

Река Дряновска извира северо-източно от връх Българка (1445 м.н.в.) в Шипченския дял на Стара Планина над гр. Плачковци, Община Габрово. Влива се р. Белица близо до гр. Дебелец. В горната си част е позната и като Тревненска река. Най-големите ѝ притоци са Плачковска река – 10,5 км и река Андъка. Дължината на Дряновска река е 42,363 км, а площта на водосборния и

басейн е 226,786 км², което представлява 45,4% от водосборния басейн на река Белица. Средногодишният модул на оттока на реката е $M = 12,2 \text{ l/s/km}^2$, а средно годишният отток е 2,06 м³/с (при село Царева ливада), а минимумът юли-октомври. Категория на водното тяло - река; Код на типа - R4; географско описание на водното тяло - р. Дряновска от Трявна до вливане в р.Белица при Дебелец; Код на повърхностното водно тяло, спрямо ПУРБ 2022-2027г. BG1YN800R1016.

Значими дифузни и точкови източници на замърсяване са населени места с над 2 000 ЕЖ без канализационна мрежа или частично изградена, каквито са с. Боженци и гр. Дряново, както и неизолирани депа на населени места с над 2 000 еквивалент жители, промишлени обекти с издадени разрешителни по Закона за водите (Цех за п-во на замразени храни в землище на гр. Дебелец).

Разрешените водовземания, съгласно Приложение 2.2.4.1 от ПУРБ 2022-2027г. са приблизително в обем на 1200 м³/годишно, като за ВТ не се установява натиск от водовземане.

Съгласно приетия ПУРБ 2022-2027г., за разглежданото ВТ е обосновано изключение от постигане на добро състояние, по отношение на показатели с отклонение от СКОС на основание чл. 156в от ЗВ.

Поставени екологични цели:

- До 2027г.: Постигане на СКОС за добро екологично състояние по показатели Фитобентос, Макрозообентос до 2027г. Предотвратяване на влошаването и запазване на добро екологично състояние. Предотвратяване на влошаването и запазване на добро химично състояние;
- След 2027г.: Предотвратяване на влошаването и запазване на добро екологично и химично състояние

Характеризира се с **умерено** екологично състояние и **добро** химично състояние.

Най-общо хидроложкият режим на река Дряновска може да се охарактеризира по следния начин. Реката има смесено снежно-дъждовно подхранване, като максимумът е от март до юни, след което бързо настъпва лятното маловодие, най-силно изразено през периода юли-октомври, по-рядко ноември. През месеците юли до октомври, независимо от общия ход на спадане на водните нива в резултат на паднали валежи, се редуват отделни приливни вълни, различни по интензивност и размери. Есенното маловодие се наблюдава нормално в периода октомври-ноември, като най-ясно изразеният минимум е през октомври. Ниски водни нива се регистрират и през зимните месеци (януари-февруари) по време на значителни застудявания.

Определените **основни мерки** за постигане на целите на опазване на околната среда за повърхностното водно тяло на разглежданата територията около района на инвестиционното предложение, съгласно Приложение 7.2.2. на сега действащия ПУРБ 2022-2027г. са следните:

- За ВТ с код BG1YN800R1016: Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води на населените места – мярка с код UW_2;

Съгласно Становище на БДДР, обективизирано в Писмо с изх. № ПУ-01-936 (1)/07.01.2025г. за инвестиционното предложение са приложими следните мерки:

- Намаляване на замърсяването с нитрати от земеделски източници (код на мярката NI_1), със следните кодове на действие:

- Код на действие NI_1_1: Забрана за торене в определени периоди от време съгл. Програмата от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати на МЗХ;
 - Код на действие NI_1_2: Изграждане или реконструкция на съоръжения за съхранение на органични торове, при спазване на изискванията за предотвратяване на свободно изнасяне или разпространение на тор;
 - Код на действие NI_1_5: Ограничения при внасянето на тор в съответствие с правилата за добра земеделска практика;
 - Код на действие NI_1_7: Осигуряване на защита от замърсяване на повърхностните и подземните води в района на съоръжения за събиране на оборски тор;
 - Код на действие NI_1_9: Прилагане на приетите програми от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в нитратно уязвими зони;
- Прилагане на екологични практики или най-добрите налични техники за ограничаване на отвеждането в подземните води на замърсяващи вещества (код на мярката DP_11), със следните кодове на действие:
 - Код на действие DP_11_1: Прилагане на екологични практики или най-добрите налични техники за ограничаване на отвеждането в подземните води на замърсяващи вещества
 - Опазване на химичното състояние на подземните води от замърсяване и влошаване (кодове на мярката GD_1 и PM_2), със следните кодове на действие:
 - Код на действие GD_1_2: Забрана или ограничаване на дейности, които увеличават риска за пряко или непряко отвеждане на приоритетни и опасни вещества или други замърсители в подземните води, включително разкриването на подземните води на повърхността, чрез изземване на отложенията и почвите, покриващи водното тяло.
 - Код на действие PM 2_2: Забрана или ограничаване на дейности, които увеличават риска за пряко или непряко отвеждане на приоритетни и опасни вещества или други замърсители в подземните води, включително разкриването на подземните води на повърхността, чрез изземване на отложенията и почвите, покриващи водното тяло.

В раздели 5.2 и 5.3. на ДОВОС са представени мерките, насочени към превенция на въздействие върху повърхностните и подземните води и зоните за защита на водите.

Уязвими зони. Като уязвими зони се определят територии, в които водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници. Определянето е извършено със Заповед № РД 900/21.10.2024 г. на Министъра на околната среда и водите. Районът на ИП териториално попада в обхвата на определените, съгласно горната заповед уязвими зони от замърсяване на водите с нитрати от земеделски източници. Съгласно Приложение 3.3.1.1 на ПУРБ 2022-2027г. за ВТ с код BG1YN800R1016 „р. Дряновска от Трявна до вливане в р. Белица при Дебелец“ е определена зона за води, които са замърсени или застрашени от замърсяване с нитрати.

Следва да отбележим, че дейностите по отглеждане на птици не представляват земеделски дейности, а стопански такива и не се налага да бъдат изпълнявани правила за добра земеделска практика при дейността по ИП, тъй като с ИП не се планира извършване на дейности по наторяване на земеделски земи.

Санитарно-охранителни зони (СОЗ). Съгласно списъка на санитарно –охранителните зони за питейни води в ПУРБ, в района на ИП не се използват повърхностни води за питейно – битово водоснабдяване и не са определяни техни СОЗ. Повърхностното водно тяло има отношение към следните зони за защита на водите – ЗЗВ - защитените територии и зони, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване.

За зоните за защита на водите по ЗВ - чл. 119 а, ал. 1, т. 5 - защитени зони за птици и хабитати и други защитени територии, забраните и ограниченията в ПУРБ на ДРБУ, които се отнасят до изграждане на ВЕЦ и корекции на реки извън населени места не касаят ИП.

Площадката на птицефермата, в т.ч. и предмета на настоящото ИП (ПИ с идентификатор № 20242.72.70), граничи и е разположен в близост до границите на р. Дряновска река, но не попада в нея. Птицефермата не зауства отпадъчни води в повърхностен водоприемник. Такова заустване на отпадъчни води не се предвижда и с инвестиционния проект. Обектът не извършва водовземане от повърхностни води.

4.2.2. Подземни води

В териториалния обхват на ИП е развито подземно водно тяло с наименование „Карстови води в Централния Балкан“ с код BG1G0000TJK045 от безнапорен тип с площ 9391,13 км² и тип на вместващия колектор карстов.

Водите в ПВТ са в хидравлична връзка с водите в реките Белица и Дряновска. Под отложенията с неогенска възраст - глинести и чакълесто-песъчливи пластове са карстовите отлагания, в които се формира поток от подземни води с безнапорен характер. Дебелината на хоризонта достига до 30 – 40 m. Коефициентът на филтрация се изменя в широки граници от 35 до 100 m/d, като за по-голямата част от района той е около 80 m/d. Коефициентът на филтрация на алувиалния водоносен хоризонт в разглеждания район е около 35 – 40 m/d., а проводимостта - 1200 – 1500 m²/d. Посоката на движение на подземния поток е към р. Белица и успоредно на нея. Градиентът на потока следва в общи линии наклона на земната повърхност. Подхранването на водоносния хоризонт е главно от р. Белица и притоците ѝ, от инфилтрация на вода, подавана за напояване на селскостопански площи, от инфилтрация на валежни води и от съседни водоносни хоризонти.

Литоложкият строеж на водоносния хоризонт включва песъчливи, алевроитни варовици, доломитизирани варовици и доломити, карбонатен флиш.

Основните геометрични и хидрогеоложки параметри на ПВТ са:

- ☐ площ 9391,13 км²; от които разкрита 9230,18 км²;
- ☐ средна дебелина на ПВТ 1 – 20 m;
- ☐ среден коефициент на филтрация 75 m/d;
- ☐ естествен ресурс 10541 l/s;
- ☐ разполагаем ресурс 8664 l/s;
- ☐ експлоатационен индекс: 16%

ПВТ е подложено на натиск от замърсяване, главно от дифузни (селско стопанство, населени места без канализация и мини) и точкови източници (складове за пестициди, зауствания на БФОВ, депа, зауствания от индустрия (с разрешително за заустване), зауствания от индустрия (с издадени комплексни разрешителни), мини и кариери за добив на подземни богатства).

Подземното водно тяло, съгл. Приложение 2.3.3.1 от ПУРБ 2022-2027г. се използва предимно за питейно водоснабдяване, като разполагаемите ресурси възлизат на 8664 l/s; по съответните цели за водовземане, водопозването се разпределя, както следва: централно питейно – битово водоснабдяване 1296,34 l/s, напояване и животновъдство 10,15 l/s, за индустриални цели 17,40 l/s, за охлаждане и п-во на енергия 4,56 l/s, за задоволяване собствени потребности на гражданите (домакинствата) 18,93 l/s, за други цели - 45,92 l/s.

Съгласно Приложение 4.2.3.1 от ПУРБ 2022-2027г., разглежданото ПВТ се характеризира в **добро количествено състояние**.

Съгласно Приложение 4.2.2.2 от ПУРБ 2022-2027г., разглежданото ПВТ се характеризира в **добро химично състояние**.

Целите, поставени в ПУРБ 2022-2027г. за ПВТ, съгл. данни в Приложение 5.2.1 са „предотвратяване на влошаването и запазване на добро химично и количествено състояние“.

Мерките, изложени в ПоМ за подобряване на състоянието на конкретното ПВТ, посочени в Плана са насочени главно към:

- Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води на населените места – мярка с код UW_2
- Изпълнение на програма за собствен мониторинг на повърхностни, подземни води и отпадъчни води в района на депа за отпадъци – мярка с код DP_6

Както се вижда, мерките в ПУРБ нямат пряко отношение към осъществяването на ИП.

При направения литературен обзор се установи, че в землището на гр. Дебелец не са налични водовземни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване на „В и К Йовковци“ ЕООД и по тези съображения не са учредявани СОЗ.

Зони за защита на водите

Информация за зоните за защита на водите, съгласно чл.119а, ал.1 на ЗВ, е обобщена в следната таблица:

Зони за защита на водите	Вид на зоната	ИП не попада/попада в зона за защита
чл. 119а, ал. 1, т. 1 от ЗВ	Зона за защита на питейните води от повърхности водни тела	Не попада
	Зона за защита на питейните води от подземни водни тела	Попада - BG1DGW0000TJK045
чл. 119а, ал. 1, т. 2 от ЗВ	Зона за отдих и водни спортове	Не попада
чл. 119а, ал. 1, т. 3 от ЗВ	Чувствителна зона	Попада
	Нитратно уязвима зона	Попада
чл. 119а, ал. 1, т. 4 от ЗВ	Зона за стопански ценни видове риби	Не попада
чл.119а, ал. 1, т. 5 от ЗВ	Защитени територии	Не попада
	Зона за местообитания	Не попада
	Зона за птици	Не попада

Уязвимост на ПВТ

Уязвимите зони в ДРБУ са определени със Заповед на МОСВ. Актуализацията на регистъра на тези зони е извършена въз основа на действащата към момента Заповед Заповед № РД-900/21.10.2024 г. за определяне на водите, които са замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвимите зони, в които водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници.

Съгласно Заповед № Заповед № РД-900/21.10.2024 г. за определяне на водите, които са замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвимите зони, в които водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници, ПВТ с код BG1G0000TJK045 е замърсено и застрашено от замърсяване с нитрати от земеделски източници.

Санитарно-охранителни зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди:

Предвидените имоти в обхвата на ИП не попадат в пояси на СОЗ около водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточници на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.

Оценка на количественото състояние на ПВТ

Оценката на количественото състояние на ПВТ е извършена, като са използвани наличните данни от мониторинга на количественото състояние на ПВТ.

Основните критерии за оценка на доброто количествено състояние са разполагаемите ресурси на ПВТ и нивото на подземните води.

ПВТ е определено в добро количествено състояние, когато са изпълнени всички посочени по-долу критерии:

- Нивото на подземните води в ПВТ е такова, че разполагаемите ресурси не са превишени от общото средно многогодишно черпене, включващо черпенето на базата на издадени разрешителни за водовземане и черпенето от кладенците за задоволяване на собствените потребности на гражданите;
- Промените в нивото на подземните води, в резултат от черпенето, не е предизвиквало временна или постоянна промяна в посоката на потока, включително на ограничени територии, които могат да доведат до:
 - непостигане на целите за свързаните повърхностни водни тела;
 - значимо влошаване на състоянието на повърхностни водни тела;
 - значително увреждане на сухоземни екосистеми, зависещи пряко от ПВТ.
 - привличане (интрузия) на солени води или други замърсени води;
 - непрекъсната и ясно определена антропогенна тенденция за промяна в посоката на потока, която може да доведе до интрузия.

Оценката на количественото състояние на подземно водно тяло код BG1G0000TJK045 е извършена в ПУРБ, като заключението от направената оценка е **„добро“ количествено състояние.**

Експертно заключение за степента на въздействие на ИП върху количественото състояние на ПВТ е представена в раздел 5.2 на ДОВОС.

Оценка на химичното състояние на ПВТ

Данните от мониторинга на химичното състояние на подземните води са основа за идентифициране на значимите и устойчиви тенденции за повишаване концентрацията на всеки замърсител в подземните води и за прилагането на мерки за насочването им в обратна посока.

Контролният мониторинг на химичното състояние на подземните води осигурява информация за :

- допълване на характеризирането и потвърждаване оценката на риска за непостигане на добро химично състояние
- оценка на дългосрочните тенденции в естествени условия и тенденциите в концентрациите на замърсителите в резултат от човешка дейност
- оценка на риска и необходимостта от планиране на оперативен мониторинг

Оперативният мониторинг на химичното състояние на подземните води осигурява информация за :

- химичното състояние на всички ПВТ определени в риск;
- установяване наличието на дългосрочни възходящи тенденции в концентрацията на определен замърсител.

Данните от контролния и оперативния мониторинг в БДДР са използвани за оценка на тенденциите на замърсителите.

Оценката на химичното състоянието на подземните води е извършена чрез прилагане на одобрен подход разработен в съответствие с изискванията на Директива 2000/60/ЕС, Директива 2006/118/ЕО за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване, Наредба №1 за проучване, ползване и опазване на подземните води, Ръководство №18 за оценка на състоянието и тенденциите и Ръководство № 17 за предотвратяване или ограничаване на преките и непреки отвеждания.

За оценката се използват резултатите от мониторинга, изпълняван по националната програма за периода 2016-2021г. и от мрежите за собствен мониторинг на титулярите на разрешителни за същия и за следващи периоди.

Основните критерии, използвани при оценката на химичното състояние, са стандартите за качество определени в Приложение №1 към Наредба 1/2007г. за проучване, ползване и опазване на подземните води и праговите стойности на показателите на замърсяване.

Въз основа на извършената оценка на химичното състояние на водно тяло с код BG1G0000TJK045, същото е оценено в „добро“ химично състояние.

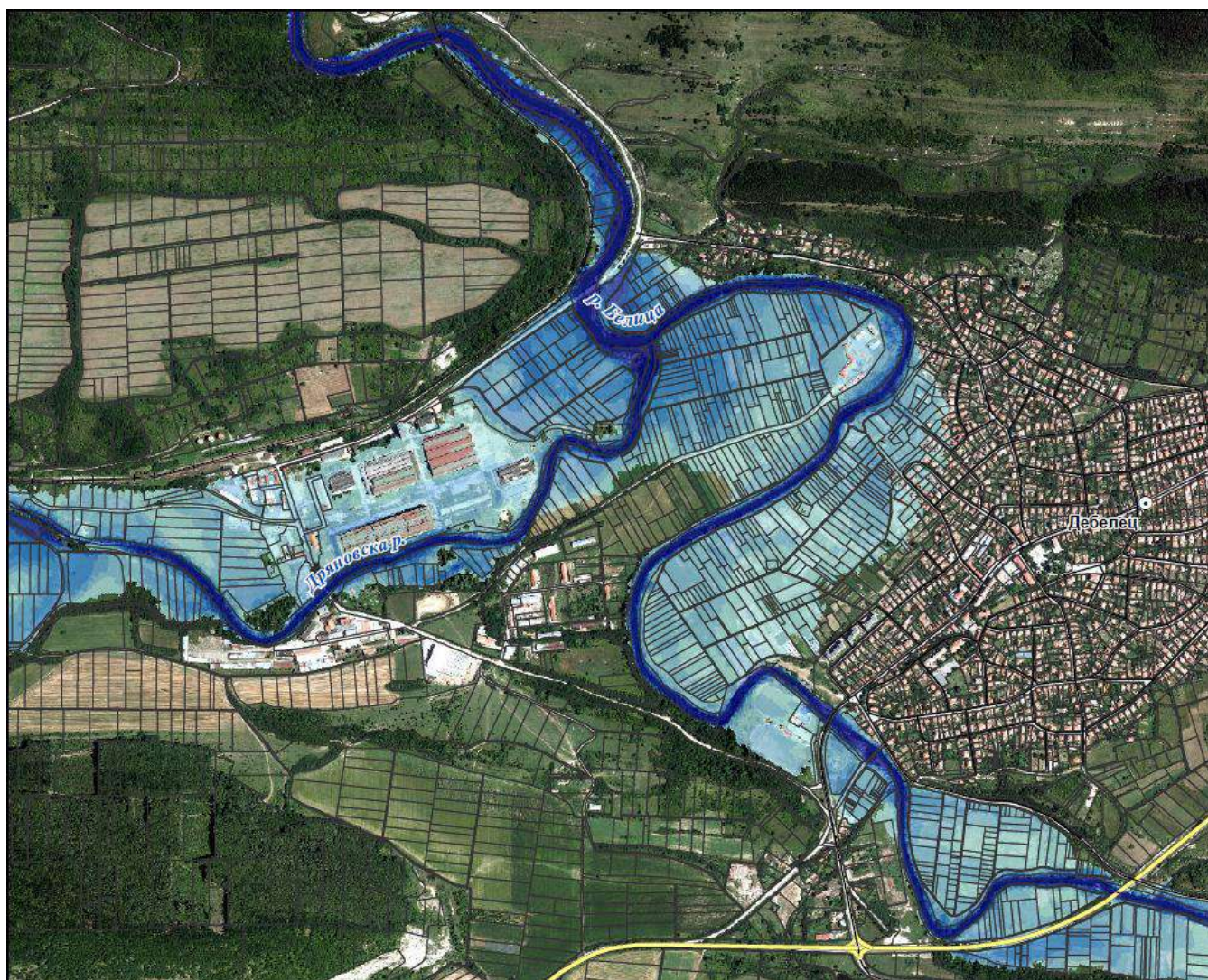
С ИП не планират дейности, свързани с дифузно отделяне на замърсители или обратно реинжектиране на отпадъчни води в подземни води, поради което ИП не може да повлияе отрицателно на химичното състояние на ПВТ.

Риск от наводнения

Индикатори за оценка на изменението на климата са увеличена честота на екстремните метеорологични и климатични явления: топлинни вълни, поройни дъждове и суши.

Настъпилите в последните години наводнения са проявление на екстремните метеорологични явления в България и/или недостатъчна защита от вредно въздействие на водите. Наводненията са естествени природни явления, които не могат да бъдат избегнати. За нашата страна те се определят като най-значимото природно бедствие, взело жертви и нанесло щети за стотици милиони левове само през последните няколко години. За разлика от другите природни бедствия наводненията се поддават в значителна степен на прогнозиране както по отношение на възникването и разпространението им, така и по отношение на възможните последици.

По отношение на ПУРН за Дунавски басейнов район 2022 – 2027 г., площадката на инвестиционното предложение попада в обхвата на РЗПРН BG1_APSFR_YN_023 (кв. 25) със степен на риск „висок“.

Фиг. 4.1.2.7-1 Райони със значителен потенциален риск от наводнения около площадката

Съгласно извършената интерпретация на **заплахата** от наводнения, горепосоченият РЗПРН е определен с висока вероятност, но със средна степен на заплаха.

В ПоМ на ПУРН няма заложили конкретни мерки, касаещи ИП, но са заложили основни мерки за намаляване на риска от наводнения на ниво басейново управление.

Съгласно Приложение Е на ПУРН 2022-2027г. в Програма от мерки за РЗПРН в ДРБУ, за район със значителен потенциален риск от наводнение (РЗПРН) с код: BG1_APSFR_YN_023 са заложили следните основни мерки (за района на инвестиционното предложение):

- Изграждане на нови защитни стени или диги, включително подвижни контролни органи, ако е необходимо
- Рехабилитация или надграждане на съществуващи защитни стени или диги с допълнителни елементи на зелена инфраструктура
- Съвременни методи за подобряване на резистентността на жилищна и нежилищна собственост (Дебелец)

Описаните мерки не може да бъдат обвързани по никакъв начин с реализацията на заявеното инвестиционно предложение.

Мерките за изпълнение при прилагане на ПУРН по никакъв начин не касаят инвестиционното намерение.

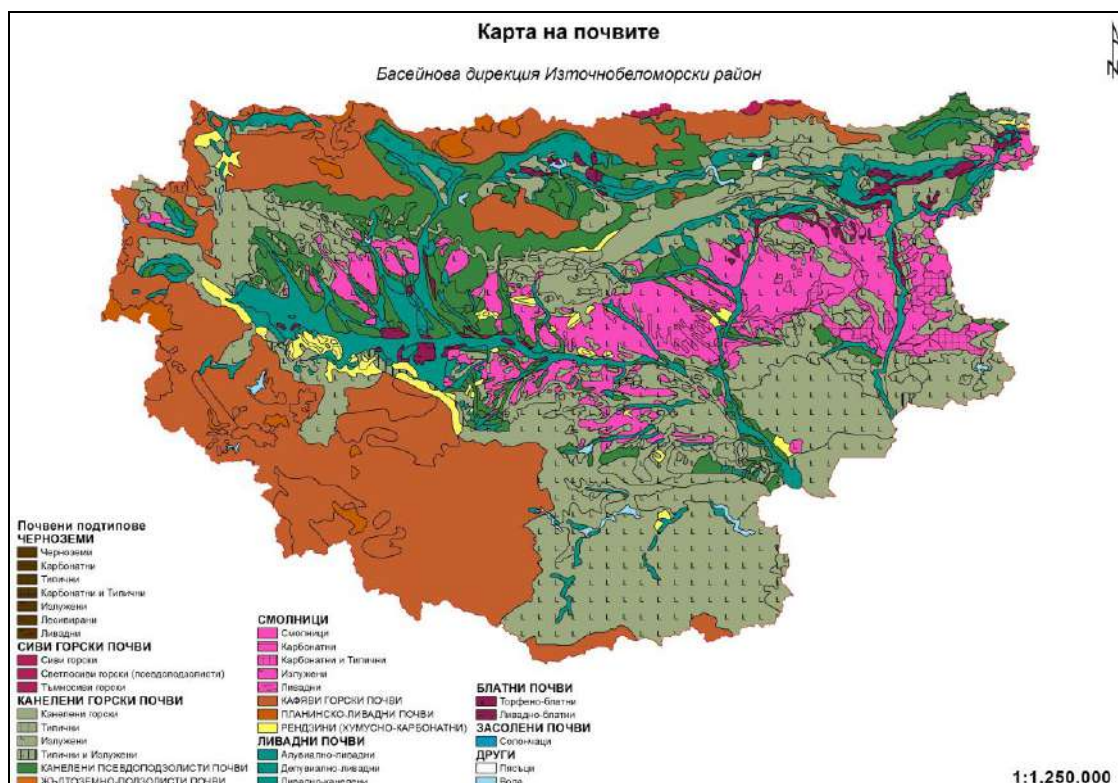
Вероятна еволюция на повърхностни и подземни води, в случай, че инвестиционното предложение не бъде осъществено

В случай, че бъде реализирани т.н. “нулева алтернатива“ (т.е. инвестиционното предложение не бъде реализирано), ще се запазят настоящите характеристики на повърхностните и подземните води в региона. Няма данни за очаквано изменение на състоянието на водите и нивото на риска от наводнения в района, тъй като планираните дейности не са свързани с негативни въздействия върху водите.

4.3. Земи и почви

4.3.1 Характеристика на земите и почвите

Според почвено-географското райониране на България (Нинов, Н 1997) обследваната територия попада в Старопланинска провинция от пояса на лесивирани (Lusvisols) - обикновени (haplic, LVh), хромови / канеленовидни (chromic, LVx)), калциеви (calcic, VLk), вертикални (vertic, LVv) и светли (albic, LVa) почви. Почвите на района на птицефермата са в агроекологичния район на сивокафявите горски почви. Основните почвени типове са сиви горски почви и излужени черноземи. Във връзка с механичния състав и плътността, сивите горски почви са характеризирани в категориите средно и тежко песъчливо глинести и песъчливо глинести върху варовити скали с текстурен коефициент 2. Те са слабо или средно ерозирани. Сивите горски почви (Halic luvisol) са образувани при условията на Севернобългарската лесостеп и Предбалкана върху различни по състав и свойства почвообразувани скали - характеризират се с маломощен (30 - 40 см), песъчливо-глинест и разпрашен хумусен хоризонт и добре развит (100 - 120 см) плътен, глинест илувиален хоризонт с призматично-буцеста структура. Преходът между двата хоризонта е ясно очертан. Силно подчертана е и диференциацията на профила по механичен състав. Съдържанието на хумус в повърхностния хоризонт е средно - 1,5 - 2,5% и рязко пада под 1% в следващия по-долу илувиален хоризонт. Това именно обуславя и слабата запасеност на еднометровия им почвен слой с хумус. Почвената реакция е средно и силно кисела Поради наличието на мощен илувиален хоризонт, тези почви имат висока водозадържаща способност и неблагоприятен въздушен режим. Тъмно сивите горски почви (Chromic luvisol) се отличават от сивите с малко по-високо съдържание на хумус (2 - 3%), малко по-мощен хумусен хоризонт (30 - 40 см), по-слабо развит илувиален хоризонт и по-слабо изразена текстурна диференциация на профила.

Фиг. 4.3.1-1 Карта на почвите в България

Образувани са върху карбонатни почвообразуващи материали под влияние на разредена широколистна растителност или в резултат на деградацията на сивите горски почви. Широко разпространени в района са излужените черноземи (Haplic chernozems). Характеризират се с голяма мощност на хумусно - акумулативния хоризонт и на целия почвен профил - съответно 35 - 70 см и 200 см и повече. Хумусният хоризонт е ясно очертан, в него не се наблюдават карбонатни включения (мицели). Хумусът е в широк диапазон, но в общи линии в по-големи количества в сравнение с карбонатните черноземи (2 - 9.6%), средно до богато запасени с азот (0,129 - 0,612%). Излужените черноземи са сравнително богати на общ фосфор, както и фосфорният режим е по-благоприятен в сравнение с карбонатните черноземи. Почвите имат сравнително благоприятен калиев режим и осигуряват добро калиево хранене за растителността. Реакцията на излужените черноземи е неутрална до слабо алкална - рН 6,6 - 7,4.

По механичен състав почвите са пясъчливо-глинести до глинесто-пясъчливи. Основната скала е пясъчник. Почвите се отличават с добри физични, водни и въздушни свойства.

Характерно за цялата територия на общината и района на ИП е високият процент на земеделските територии с преобладаващи черноземни почви. През последните години все повече се налага тенденцията за намаляване на замърсяването на земите и почвите. Пестеливото използване на пестициди и торове в земеделието, програмите за екологично земеделие и животновъдство, въведения контрол за ограничаване на емисионното замърсяване по отношение на въздуха, водите и управлението на отпадъците, технологичното обновление в производствените процеси са дейности, които водят до намаляване на деградацията на земите и почвите. В района на ИП не са констатирани замърсявания на почвите с тежки метали, нефтопродукти, пестициди и не са установени стойности застрашаващи почвеното плодородие.

Нарушени земи. В границите на площадката – обект на ИН не са установени нарушени земи от предходни дейности. Земите, върху ПИ с идентификатор № 20242.72.70 не се обработват, въпреки че са с отреден начин за ползване „Нива“ Източно от обекта на ИН се

ситуират земеделски земи и пасища. Част от тях се използват ограничено за паша на селскостопански животни. Има обособени полски пътища, които се ползват за обслужване на стопанските дейности на населението.

Замърсени земи. В непосредственият район на инвестиционното предложение няма значими атмосферни замърсители, което е предпоставка за липса на замърсители в почвите.

При направения от експертите оглед на място на терена, не бяха констатирани преовлажнени, засолени или вкислени почви върху площадката на ИП и в близост до нея нито такива, замърсени с отпадъци. Не се наблюдава и видима водна или ветрова ерозия, предвид на това, че р. Дряновска река протича северно от площадката на ИП. Не са известни данни за евентуално химическо замърсяване на почвите в обхвата и в близост до ИП, тъй като на тези терени няма пункт от националната система за екологичен мониторинг на почвите. Не се предполага наличие на такова замърсяване, предизвикано от поливни води, тъй като земята в района е неполивна. При експлоатацията на ИП не се предвижда интензивно селскостопанско производство, изискващо наторяване, интензивно пръскане и други подобни практики-източници на вредни емисии. Затова не се очаква постъпване на химически замърсители в почвите от такива дейности в ИП.

Деградационни процеси. Ерозионните процеси незначително са развити върху част от площите. Характерна е площната ерозия. Съществено влияние върху ветровата ерозия оказва покритието на почвата с растителност, която във всички случаи намалява интензивността на ветровата ерозия. Това зависи от типа растителност, мощността на биомасата (височина и листна повърхност) и дълготрайността. С най-голям почвозащитен ефект е горската дървесна и храстова растителност. При наличие на горска растителност, ветрова ерозия на почвата не се наблюдава. С най-добра почвозащита са многогодишните треви. За непосредственият район на инвестиционното предложение, горска растителност е представена най-вече от храстовидни и тревни съобщества. Почвената покривка е обхваната от характерни за региона треви. В района на инвестиционното предложение не се наблюдават свлачищни процеси и срутища.

Вероятна еволюция на почвите, в случай, че инвестиционното предложение не бъде осъществено

В случай, че бъде реализирани т.н. “нулева алтернатива“ (т.е. инвестиционното предложение не бъде реализирано), ще се запазят настоящите характеристики на почвите в региона. Няма данни за очаквано изменение на състоянието на почвите и земеползването.

4.4. Геоложка среда

4.4.1. Кратка характеристика на геоложката среда

В геолошко и геоморфологично отношение районът попада в южните части на Мизийската платформа в близост до границата с Преходната зона, оформена от Бреснишко-Преславската структура. Тектонското ѝ положение определя слабия наклон на пластовете в северна посока. Горната част на платформената покривка е представена от скалите на долната креда и кватерна.

Долната креда е изградена от скалите на Горноряховска свита (gK1h-b)

Мергелите образуват главната съставна част от свитата. Обикновено те са глинести, но в южните части са алевроитови и не рядко прехождат в слабо алевроитови варовити глини. Свитата заляга с нормален преход върху Камчийската свита и е разкрита в бедрата на Страженската синклинала. Дебелината ѝ е от порядъка на 450 до 580 м.

Кватерна в тази част на Мизийската платформа е представен от еолични, Пролувиално - делувиални отложения (pr-dl Q). Представени са от несортирани, незаоблени валуни, чакъли,

пясъци и глини с преобладаване на последните. Разпространени са под формата на покривки с малка мощност. Възрастта им е плейстоценско-холоценска.

Алувиални отложения (al Qh) изграждат терасата на р. Дряновска река. Тя е изградена в основата си от чакъли и гравийни пясъци, а нагоре от пясъчливи глини, с обща дебелина в границите от 4 до 6 м.

Лъсови наслаги (eQr^{2-3}) са фино зърнести, порьозни слабоспоени, без ясна слоистост, често с варовикови конкреции „лъсови куклички“. Под лъоса следват глини с различен цвят (кафяви до червеникави), с варовити конкреции и не рядко чакъли. Лъсовите наслаги по вид са типичени и глинести, като северно от условната граница гр. Левски - гр. Бяла са типичени, а южно – глинести. Лъсовата покривка по дебелина нараства от юг, на север (от 6-8 м. до 40-50м.).

Проучваната площ попада в Мизийската платформа, на север от Водолей - Драгановската дислокационна зона. Характеризира се с много полегати, почти хоризонтални пластове със слабо изразен общ регионален наклон на север.

Физико-геоложките явления в района като свлачища, срутища и др. не се наблюдават.

Според картата на сеизмично райониране на Р. България (1994 г) районът е със степен на интензивност VII и сеизмичен коефициент $K_s = 0,10$.

В район на разглежданата площадка няма проучени и утвърдени запаси от подземни природни богатства.

4.4.2. Описание на дейностите при реализация на инвестиционното предложение, които ще засегнат геоложката среда.

Геоложката среда на разглежданата територия ще претърпи негативни въздействия в резултат от извършвани строителни дейности, фундиране на сгради, съоръжения и прилежаща инфраструктура.

В инвестиционното предложение не са залегнали дейности, които ще засегнат значително геоложката основа.

При реализация на инвестиционното предложение геоложката среда ще бъде засегната в незначителна степен основно от:

- изкопни работи, извършвани във връзка с фундирането на 5 халета и сортировъчно отделение с яйцесклад;
- изкопни работи, които ще се извършат във връзка с изграждането на инфраструктурата към фермата за отглеждане на птици (водопроводна мрежа, комуникации).

В резултат на извършване на изкопните работи ще бъдат засегнати горните части на алувиалните кватернерни отложения.

Вероятна еволюция на земните недра, в случай, че инвестиционното предложение не бъде осъществено

В случай, че бъде реализирани т.н. “нулева алтернатива“ (т.е. инвестиционното предложение не бъде реализирано), ще се запазят настоящите характеристики на земните недра в региона. Няма данни за очаквано изменение на състоянието на земните недра.

4.5. Биологично разнообразие, защитени природни територии

4.5.1. Растителен свят

Фиг. 4.5.1-1. Биогеографски райони на България

Според геоботаническото райониране на страната /Ив. Бондев/, България е обхваната от три растителни области – Европейска широколистна горска област, Евразийска степна и лесостепна област и Средиземноморска склерофилна горска област. Към тези три области се отнасят разпространените пет растително-географски провинции – Евксинска, Илирийска, Македоно-Тракийска, Долнодунавска и Източносредиземноморска. Територията на страната се разделя на 28 окръга и 80 геоботанически района.

Районът на гр. Дебелец се отнася към Европейската широколистна горска област, Илирийска (Балканска) провинция, Централно-балкански окръг.

Растителността във високите части на общината е коренна, от типа мезофитна, микротермна, неморална растителност. Характеризира се с участието на редица бореални и средноевропейски видове, което ги прави сходни със средноевропейските гори. Доминиращ дървесен вид е обикновеният бук (*Fagus sylvatica*), но се срещат още *Acer heldreichii*, *A. platanoides*, *A. pseudoplatanus*, *Carpinus betulus*, *Fraxinus excelsior*, *Evonymus latifolius*, *Sorbus aucuparia*. Типичен храстов етаж не е формиран, но от характерните видове участие имат *Daphne mezereum*, *Laurocerasus officinalis*, *Rubus hirtus*. Доминиращи видове в тревния етаж са: *Lunaria rediviva*, *Cardamine bulbifera*, *Galium odoratum*, *Luzula luzuloides*, *Luzula sylvatica*, *Lamium album*, *Sanicula europaea*, *Melica uniflora*.

Обликът на горските територии се формира от:

- смесени гори от цер (*Quercus cerris*) и белян (*Quercus frainetto*) и с участие на келявгабър (*Carpinus orientalis*);
- смесени гори от обикновен габър (*Carpinus betulus*) и цер (*Quercus cerris*), на места с горун (*Quercus dalechampii*), клен (*Acer campestre*) и др.
- смесени гори от обикновен габър (*Carpinus betulus*) и цер (*Quercus cerris*), на места с горун (*Quercus dalechampii*), клен (*Acer campestre*) и др.
- в храстовия комплекс участват дрян (*Cornus mas*), глог (*Crataegus monogina*), полската къпина (*Rubus caesius*) и др.

- мезоксеротремна тревна растителност с преобладаване на луковична ливадина (*Poa bulbosa*), пасищен райграс (*Lolium perenne*), трескот (*Cynodon dactylon*) на места и белизма (*Dichanthium ischaemum*) и садина (*Chrysopogon gryllus*), главно по селските мери.
- мезофитни тревни формации (ливади) (*Festuceta pratensis*, *Poaeta sylvicolae*, *Alopecureta pratensis*, *Lolietta perennis*, *Agrostideta stoloniferae* и др.) на мястото на гори от бряст, полски ясен, летен и дръжкоцветен дъб и др.

В поречията на реките се установяват крайречни местообитания на върби (*Salix alba*) и тополи (*Populus nigra*, *P. alba*).

В необработваемите земи – мери, доминира производна ксерофитна тревна растителност. В състава на тревните ценози на тези площи се срещат широко разпространени видове, които се настаняват на запустели терени, както и плевелни видове.

Обликът на остатъчната горска растителност (гори в земеделски земи) се определя от нискостеблени, разредени и издънкови съобщества от келяв габър (*Carpinus orientalis*), цер (*Quercus cerris*) и космат дъб (*Quercus pubescens*), полски бряст (*Ulmus minor*), полски ясен (*Fraxinus oxycarpa*), както и насаждения от акация (*Robinia pseudoacacia*). В храстовия комплекс участват драка (*Palustris spina-christi*), дрян (*Cornus mas*), глог (*Crataegus monogina*), полска къпина (*Rubus caesius*) и др.

В района на общината са установени около 250 растителни вида. Видовете са разпределени в 171 рода, принадлежащи към 58 семейства. Съгласно флористичното райониране на България, територията попада между подрайони Централен и Източен на район Стара планина. Природните условия обуславят наличие главно на европейски, бореални и субсредиземноморски флорни елементи. Общо установените групи флорни елементи са 33. Установени са 17 растителни вида с природозащитен статус. В Приложение № 3 на Закона за биологичното разнообразие попадат 2 вида, а още 8 са в Приложение № 4.

В Червена книга на Република България са два вида: *Acer heldreichii* и *Micromeria frivaldszkyana* съответно с категории уязвим и застрашен вид. От Червения списък на IUCN са установени 4 вида с различни категории на застрашеност, а още 6 вида попадат в Приложение № 2 на Конвенцията за международна търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (CITES). На територията са разпространени 2 български и 2 балкански ендемита.

Теренът, избран за реализация на инвестиционното предложение, е равнинен, силно повлиян от антропогенно въздействие. Околните терени се ползват основно за паша на домашни животни, но и за интензивно земеделие, като агроценозите заемат не малка част (63%). Ландшафтът е предимно антропогенен. Покрай реката са се съхранили гори от лонгозен тип. Бреговете на река Дряновска, около обекта на ИН, са слабо обрасли с дървесна и храстова растителност. Инвестиционното предложение не засяга крайречната растителност и ценозите.

На площадката няма дървесни видове. При реализацията на проекта няма да се засегнат дървесни видове.

За процесния имот с идентификатор № 20242.72.70 в землището на гр. Дебелец, общ. Велико Търново, в който имот ще се реализира разширението на фермата, компетентната РИОСВ Велико Търново е процедира и одобрила със Становище с изх. № 1653(1)/10.06.2024г. „План за застрояване за ПИ 20242.72.70 и последващо изграждане на селскостопанска сграда за растителна продукция“.

За нуждите на ДОВОС, на терена е извършен биологичен мониторинг, който съвпадна с периода на изграждане на селскостопанската сграда, особена със Становище с изх. № 1653(1)/10.06.2024г.

В обхвата на мониторинга бяха включени полеви наблюдения на имот с идентификатор № 20242.72.70 и имот с идентификатор № 20242.74.7.

Върху двата имота площта е заета от тревни съобщества, главно Обикновен щир (Amaranthus retroflexus), Обикновена синя жлъчка (Cichorium intybus L.), Ланцетолистен живовлек (Plantago lanceolata L.), Едногодишна метлица (Poa annua) и др.

Поради необработването на земята през годините, тече вторична сукцесия. В синора, на север от имот с идентификатор № 20242.74.7, са настанени храсти от драка (Paliuris spina-Christi), трънка и (Prunus spinosa) и друга пионерна и характерна за тази част растителност.

В двата имота тревното съобщество е доминирано от трескот (Synodon dactylon).

Представения състав на тревната ценоза показва, че тя има вторичен произход. Растителността е представена от широко разпространени видове от семейство житни. Характерно за техните популации е, че те са силно пластични и реализацията на проекта няма да повлияе съществено на състоянието в ареалите им.

При извършената библиографска справка не са открити литературни данни за локализиран редки и защитени видове от Закона за биологичното разнообразие. На терена няма популации със стопанско значение на лечебни растения, поставени под специален режим на опазване и ползване.

В границите на територията, обект на инвестиционно предложение, не се срещат растителни видове, включени в Приложения № 2 и № 3 на Закона за биологичното разнообразие.

4.5.2. Животински свят

- *Безгръбначни*

По литературни данни (Иванов, 1987), за района се съобщават няколко вида безгръбначни: адмирал (Vanessa atalanta), венерина седефка (Argynnis paphia), шарена синапница (Pontia edusa), обикновена седефка (Issoria lathonia), буков сечко (Morimus asper funereus). Установеният видов комплекс не се отличава с голямо разнообразие, но 5 вида са включени в различни природозащитни списъци. Повечето безгръбначни животни (31 вида) са насекоми (Insecta), като по-голямата част са пеперуди (Lepidoptera, 17 вида), 4 от тях са дневни. Установените пеперуди са широко разпространени видове, срещащи се основно в горски местообитания. Бръмбарите (Coleoptera) са представени със 7 вида, 3 от които са включени в различни природозащитни документи. Като цяло установените безгръбначни са типични обитатели на гори, по-специално на буковия пояс.

- *Земноводни и влечуги*

По литературни данни, с различна степен на достоверност, може да се предположи разпространението на 3 вида земноводни и 5 вида влечуги. Всички установени и потенциални видове земноводни и влечуги попадат в Приложенията на Закона за биологичното разнообразие (изключение са дългокраката горска жаба и усойницата). Всички видове са включени в приложенията на Бернската конвенция, а 5 попадат и в Директива 92/43 на ЕС.

- *Птици*

В резултат на проучвания и преглед на литературните данни на територията са установени 27 вида птици от 6 разряда на клас Птици (Aves): Соколоподобни (Falconiformes) — 4 вида; Дъждосвирцоподобни (Charadriiformes) — 1 вид; Гълъбоподобни (Columbiformes) — 2 вида; Совоподобни (Strigiformes) — 3 вида; Кълвачоподобни (Piciformes) — 2 вида; Врбчоподобни (Passeriformes) — 15 вида.

Сред тях с природозащитен статус са както следва: 24 вида в Приложения № 2 и 3 на ЗБР; 7 вида в Червена книга на Република България; 23 вида в приложения на Бернската конвенция; 7 вида в Приложение II на CITES; 10 вида в Бонската конвенция и 2 вида в Директива 2009/147 на Европейската общност за защита на дивите птици.

• Бозайници

От представителите на Клас Бозайници (Mammalia) е констатирано присъствието на 19 вида (без Прилепи) от 5 разряда: Насекомоядни (Insectivora) — 5 вида; Зайцеподобни (Lagomorpha) — 1 вид; Гризачи (Rodentia) — 5 вида; Хищници (Carnivora) — 6 вида; Чифтокопитни (Artiodactyla) — 3 вида.

От установените 19 вида бозайници, 6 вида са защитени от Закона за биологичното разнообразие, а 11 вида са включени в Червената книга на България. С международен природозащитен статус са посочени редица видове: в Бернската конвенция са включени 14 вида; в Бонската — 1 вид; в Списъка на IUCN — 10 вида; в CITES — 4 вида и в Директива 92/43 — 5 вида.

4.5.3. Защитени природни територии

Инвестиционното предложение „Разширение на птицеферма за стокови кокошки носачки“ в имот с идентификатор № 20242.72.70 в землището на гр. Дебелец, общ. Велико Търново, **не попада** в защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии. Съгласно Закона за защитените територии (ЗЗТ), категориите защитени територии (ЗТ) са: резерват, национален парк, природна забележителност, поддържан резерват, природен парк и защитена местност. В кметство Дебелец няма обявени защитени територии.

Най-близките защитени зони до площадката – предмет на ИП са ЗЗ „Дряновска река“ BG0000282, ЗЗ „Търновски височини“ с код BG0000213 и BG0000281 „Река Белица“.

В *графично приложение Г16* към ДОВОС е представена карта на защитените зони (ЗЗ) в района на инвестиционното намерение.

Фиг.4.5.3-1 Местоположение на най-близко разположените защитени зони спрямо площадката на инвестиционното предложение

4.5.3.1 Характеристика на зоните и цели и предмет на опазване

Дряновска река (Код в регистъра: BG0000282)

Площ: 197.12 хектара

Заповед No.РД-573 от 27.06.2024 г., бр. 59/2024 на Държавен вестник 2-2-282-573-2024

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на типовете природни местообитания, посочени в т. 2.1, местообитанията на посочените в т. 2.2 видове, техните популации и разпространение в границите на зоната за постигане и поддържане на благоприятното им природозащитно състояние в Континенталния биогеографски регион

2. Подобряване на структурата и функциите на природни местообитания с кодове 91E0*, 91M0 и 91Z0;

3. Подобряване на състоянието на популациите на видовете *Ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*);

4. Подобряване на местообитанията на видовете Видра (*Lutra lutra*), Черна (балканска) мряна (*Barbus meridionalis*), Европейска горчивка (*Rhodeus amarus*), Обикновен щипок (*Cobitis taenia*), Балкански щипок (*Sabanejewia balcanica*), *Ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*), Ивичест теодоксус (*Theodoxus transversalis*) и Бисерна мида (*Unio crassus*);

5. При необходимост подобряване на състоянието или възстановяване на типове природни местообитания, посочени в т. 2.1, местообитания на посочени в т. 2.2 видове и техни популации.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 1 от ЗБР: Хабитати 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс; 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*); 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори; 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа;

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР: Бозайници - *Европейски вълк (*Canis lupus*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*), Видра (*Lutra lutra*), Голям нощник (*Myotis myotis*), Остроух нощник (*Myotis blythii*), Дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*); Земноводни и влечуги - Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*); Риби - Черна (балканска) мряна (*Barbus meridionalis*), Европейска горчивка (*Rhodeus amarus*), Обикновен щипок (*Cobitis taenia*), Балкански щипок (*Sabanejewia balcanica*); Безгръбначни - *Ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*), Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*), *Алпийска розалия (*Rosalia alpina*), Ивичест теодоксус (*Theodoxus transversalis*), Бисерна мида (*Unio crassus*).

Режим на дейности:

1. Забранява се провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващите пътища и регламентираните за това места.

2. Забранява се движение на мотоциклети, ATV, UTV и бъгита в неурбанизирани територии извън съществуващите пътища; забраната не се прилага за определени на основание на нормативен акт трасета за движение на изброените моторни превозни средства, както и при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности;

3. Забранява се отводняване на крайбрежни заливаеми ивици на реки и други естествени водни обекти, промени в хидроморфологичния режим чрез отводняване, изземване на наноси

отложения, коригиране, преграждане с диги на реки, с изключение на такива: в урбанизирани територии; в случаи на опасност от наводнения, които могат да доведат до риск за живота и здравето на хората или настъпване на материални щети; при бедствия и аварии; за подобряване на състоянието на природните местообитания и местообитанията на видовете по т. 2

4. Забранява се изграждане на преграждащи речното течение хидротехнически съоръжения, недопускащи придвижването на видовете по т. 2.2 нагоре и надолу по течението на реката;

5. Забранява се промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери при ползването на земеделските земи като такива;

6. Забранява се разораване и залесяване на поляни, голини и други незалесени горски територии в границите на негорските природни местообитания по т. 2.1 освен в случаите на доказана необходимост от защита срещу ерозия и порои;

7. Забранява се премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове) при ползването на земеделските земи като такива освен в случаите на премахване на инвазивни чужди видове дървета и храсти;

8. Забранява се търсене и проучване на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали), разкриване на нови и разширяване на концесионните площи за добив на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали); забраната не се прилага в случаите, в които към датата на обнародване на заповедта в "Държавен вестник" има започната процедура за предоставяне на разрешения за търсене и/или проучване, и/или за предоставяне на концесия за добив по Закона за подземните богатства и по Закона за концесиите, или е започнала процедура за съгласуването им по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или по чл. 31 от ЗБР, или е подадено заявление за регистриране на търговско откритие;

9. Забранява се употреба на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества, хранителни субстрати и продукти за растителна защита, които не отговарят на изискванията на Закона за защита на растенията

10. Забранява се употреба на минерални торове в ливади, пасища, мери, изоставени орни земи и горски територии, както и на продукти за растителна защита и биоциди от професионална категория на употреба в тези територии освен при каламитет, епифитотия, епизоотия или епидемия, както и при прилагане на селективни методи за борба с инвазивни чужди видове;

11. Забранява се използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието и когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите концентрации съгласно приложение № 1 от Наредба № 3 от 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (ДВ, бр. 71 от 2008 г.);

12. Забранява се използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми;

13. Забранява се палене на стърнища, слокове, крайпътни ивици и площи със суха и влаголюбива растителност;

14. Забранява се извеждане на сечи в природно местообитание с код 91E0*, с изключение на: за изграждане, ремонт и поддръжка на съоръжения (елементи) на техническата инфраструктура; за предотвратяване на опасности, застрашаващи живота и здравето на хората; при бедствия и аварии; за поддържане/подобряване състоянието на природните местообитания и

местообитанията на видовете по т. 2; случаите на реализиране на инвестиционни предложения, одобрени или съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие към датата на влизане в сила на заповедта;

15. Забранява се паша на домашни животни в горските територии, които са обособени за гори във фаза на старост;

16. Забранява се добив на дървесина и биомаса в горите във фаза на старост освен в случаи на увреждане на повече от 50 % от площта на съответната гора във фаза на старост вследствие на природни бедствия и каламитети; в горите във фаза на старост, през които преминават съществуващи горски пътища и други инфраструктурни обекти, при доказана необходимост се допуска сеч на единични сухи, повредени, застрашаващи или пречещи на безопасното движение на хора и пътни превозни средства или на нормалното функциониране на инфраструктурните обекти дървета;

17. Забранява се зарибяване с неместни видове риби.

Река Белица (Код в регистъра: BG0000281)

Площ: 364.17 хектара

Заповед No.РД-80 от 26.01.2024 г., бр. 14/2024 на Държавен вестник 2-2-281-80-2024

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на типовете природни местообитания, посочени в т. 2.1, местообитанията на посочените в т. 2.2 видове, техните популации и разпространение в границите на зоната, за постигане и поддържане на благоприятното им природозащитно състояние в съответните биогеографски региони;
2. Подобряване на структурата и функциите на природно местообитание с код 91W0 в двата биогеографски региона и на природни местообитания с кодове 6430, 91G0 * и 91M0 в частта от защитената зона, попадаща в Континенталния биогеографски регион;
3. Подобряване на местообитанията на видовете Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*) и Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*) в частта от защитената зона, попадаща в Континенталния биогеографски регион;
4. При необходимост подобряване на състоянието или възстановяване на типове природни местообитания, посочени в т. 2.1, местообитания на посочени в т. 2.2 видове и техни популации.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 1 от ЗБР: 6430 Хидрофилни съобщества от високи тревы в равнините и в планинския до алпийския пояс; 6510 Низинни сенокосни ливади; 9170 Дъбово-габърови гори от типа *Galio-Carpinetum*; 9180 * Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове; 91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*); 91G0 * Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*; 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори; 91W0 Мизийски букови гори;
2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР: бозайници - Пъстър пор (*Vormela peregusna*), Видра (*Lutra lutra*), Голям нощник (*Myotis myotis*), Остроух нощник (*Myotis blythii*); земноводни и влечуги - Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*); риби - Обикновен щипок (*Cobitis taenia*), Балкански щипок (*Sabanejewia aurata*), Черна (балканска) мряна (*Barbus meridionalis*), Малка кротушка (*Romanogobio uranoscopus*), Европейска горчивка (*Rhodeus*

amarus); безгръбначни - Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*), *Алпийска розалия (*Rosalia alpina*), *Ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*), Бисерна мида (*Unio crassus*), Ивичест теодоксус (*Theodoxus transversalis*).

Режим на дейности:

1. Забранява се провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващи пътища и регламентиранията за това места;
2. Забранява се движение на мотоциклети, ATV, UTV и бързите извън съществуващи пътища в неурбанизирани територии; забраната не се прилага за определени на основание на нормативен акт трасета за движение на изброените моторни превозни средства, както и при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности;
3. Забранява се отводняване на крайбрежни заливаеми ивици на реки, промени в хидроморфологичния режим чрез отводняване, изземване на наносни отложения, коригиране, преграждане с диги на реки, с изключение на такива: в урбанизирани територии; в случаи на опасност от наводнения, които могат да доведат до риск за живота и здравето на хората или настъпване на материални щети; при бедствия и аварии; за подобряване на състоянието на природните местообитания и местообитанията на видовете по т. 2;
4. Забранява се изграждане на преграждащи речното течение хидротехнически съоръжения, недопускащи придвижването на видовете по т. 2 нагоре и надолу по течението на реката;
5. Забранява се промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери при ползването на земеделските земи като такива;
6. Забранява се разораване и залесяване на поляни и други незалесени горски територии в границите на негорските природни местообитания по т. 2.1 освен в случаите на доказана необходимост от защита срещу ерозия и порои;
7. Забранява се премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове) при ползването на земеделските земи като такива освен в случаите на премахване на инвазивни чужди видове дървета и храсти;
8. Забранява се търсене и проучване на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали), разкриване на нови и разширяване на концесионните площи за добив на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали);
9. Забранява се употреба на торове, подобрители на почвата, биологичноактивни вещества, хранителни субстрати и продукти за растителна защита, които не отговарят на изискванията на Закона за защита на растенията;
10. Забранява се употреба на минерални торове, както и на продукти за растителна защита и биоциди от професионална категория на употреба освен при каламитет, епифитотия, епизоотия, епидемия или при прилагане на селективни методи за борба с инвазивни чужди видове;
11. Забранява се използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието и храните и когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите концентрации съгласно приложение № 1 от Наредба № 3 от 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (ДВ, бр. 71 от 2008 г.);
12. Забранява се използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми;

13. Забранява се палене на стърнища, слогове, крайпътни ивици и площи със суха и влаголюбива растителност;
14. Забранява се извеждане на сечи в природно местообитание с код 91E0* с изключение на: за изграждане, ремонт и поддръжка на съоръжения (елементи) на техническата инфраструктура; за предотвратяване на опасности, застрашаващи живота и здравето на хората; при бедствия и аварии; за поддържане/подобряване на природните местообитания и местообитанията на видовете по т. 2; случаите на реализиране на инвестиционни предложения, одобрени или съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие към датата на влизане в сила на заповедта;
15. Забранява се добив на дървесина и биомаса в горите във фаза на старост освен в случаи на увреждане на повече от 50% от площта на съответната гора във фаза на старост вследствие на природни бедствия и каламитети; в горите във фаза на старост, през които преминават съществуващи горски пътища и други инфраструктурни обекти, при доказана необходимост се допуска сеч на единични сухи, повредени, застрашаващи или пречещи на безопасното движение на хора и пътни превозни средства или на нормалното функциониране на инфраструктурните обекти дървета;
16. Забранява се паша на домашни животни в горските територии, които са обособени за гори във фаза на старост;
17. Забранява се затрупване на пресъхващи притоци с отпадъци и земни маси.

Търновски височини (Код в регистъра: BG0000213)

Площ: 4432.18 хектара

Заповед No.РД-325 от 22.06.2021 г., бр. 52/2021 на Държавен вестник 2-2-213-325-2021

Определяне на специфични цели със Заповед No.РД-691 от 02.08.2024 г., бр. 72/2024 на Държавен вестник;

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на типовете природни местообитания, посочени в т. 2.1, местообитанията на посочените в т. 2.2 видове, техните популации и разпространение в границите на зоната, за постигане и поддържане на благоприятното им природозащитно състояние в Континенталния биогеографски регион;
2. Увеличаване на приноса на защитената зона по отношение на площта на природно местообитание с код 6430;
3. Подобряване на структурата и функциите на природни местообитания с кодове 6110*, 6210 (* важни местообитания на орхидеи), 6240*, 6430, 7220*, 9180*, 91E0*, 91G0*, 91H0* и 91Z0;
4. Подобряване на местообитанията на видовете Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*) и Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*);
5. При необходимост подобряване на състоянието или възстановяване на типове природни местообитания, посочени в т. 2.1, местообитания на посочени в т. 2.2 видове и техни популации.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 1 от ЗБР: 6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*; 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи); 6240 * Субпанонски степни тревни съобщества; 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до

алпийския пояс; 7220 * Извори с твърда вода с туфести формации (Cratoneurion); 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове; 8310 Неблагоустроени пещери; 9180 * Смесени гори от съюза Tilio-Acerion върху сипеи и стръмни склонове; 91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae); 91G0 * Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*; 91H0 * Панонски гори с *Quercus pubescens*; 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа;

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР: бозайници - Пъстър пор (Vormela peregusna), Видра (*Lutra lutra*), Голям нощник (*Myotis myotis*), Дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*), Остроух нощник (*Myotis blythii*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), Средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*), Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*), Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*); земноводни и влечуги - Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*); безгръбначни - *Ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*), Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*), Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), *Алпийска розалия (*Rosalia alpina*), Лицена (*Lycaena dispar*), *Четириточкова меча пеперуда (*Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria*), Бисерна мида (*Unio crassus*); растения - Обикновена пърчовка (*Himantoglossum caprinum*).

Режим на дейности:

1. Забранява се провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващите пътища;
2. Забранява се движение на мотоциклети, ATV, UTV и бъгита извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии; забраната не се прилага за определени на основание на нормативен акт трасета за движение на изброените моторни превозни средства, както и при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности;
3. Забранява се търсене и проучване на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали), разкриване на нови и разширяване на концесионните площи за добив на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали) в териториите, заети от природните местообитания по т. 2.1; забраната не се прилага в случаите, в които към датата на обнародване на заповедта в "Държавен вестник" има започната процедура за предоставяне на разрешения за търсене и/или проучване, и/или за предоставяне на концесия за добив по Закона за подземните богатства и по Закона за концесиите, или е започнала процедура за съгласуването им по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от ЗБР, или е подадено заявление за регистриране на търговско откритие;
4. Забранява се промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери при ползването на земеделските земи като такива;
5. Забранява се разораване и залесяване на поляни, голини и други незалесени горски територии в границите на негорските природни местообитания по т. 2.1 освен в случаите на доказана необходимост от защита срещу ерозия и порои, както и в случаите на реализиране на допустими планове, програми, проекти или инвестиционни предложения, одобрени по реда на екологичното законодателство;
6. Забранява се премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове) при ползването на земеделските земи като такива освен в случаите на премахване на инвазивни чужди видове дървета и храсти;

7. Забранява се употреба на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества, хранителни субстрати и продукти за растителна защита, които не отговарят на изискванията на Закона за защита на растенията;
8. Забранява се употреба на минерални торове в ливади, пасища, мери, изоставени орни земи и горски територии, както и на продукти за растителна защита от професионална категория на употреба в тези територии освен при каламитет, епифитотия или при прилагане на селективни методи за борба с инвазивни чужди видове; забраната не се прилага в границите на горски разсадници;
9. Забранява се използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието, храните и горите и когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите концентрации съгласно приложение № 1 от Наредба № 3 от 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (ДВ, бр. 71 от 2008 г.);
10. Забранява се използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми;
11. Забранява се палене на стърнища, слокове, крайпътни ивици и площи със суха и влаголюбива растителност;
12. Забранява се палене на огън, благоустрояване, електрифициране, извършване на стопанска и спортна дейност в неблагоустроените пещери и на входовете им, както и чупене, повреждане, събиране или преместване на скални и пещерни образувания, преграждане на входовете или на отделни техни галерии по начин, възпрепятстващ преминаването на видовете прилепи, предмет на опазване по т. 2.2.1;
13. Забранява се провеждане на спелеоложки проучвания през размножителния период на прилепите - 1 март до 30 юни;
14. Забранява се извеждане на сечи в природно местообитание с код 91E0* с изключение за нуждите на съоръжения (елементи) на техническата инфраструктура, за предотвратяване на опасности, застрашаващи живота и здравето на хората, при бедствия и аварии, за поддържане/подобряване на природните местообитания и местообитанията на видовете по т. 2, както и в случаите на реализиране на допустими инвестиционни предложения, одобрени по реда на екологичното законодателство;
15. Забранява се паша на домашни животни в горските територии, които са обособени за гори във фаза на старост;
16. Забранява се добив на дървесина и биомаса в горите във фаза на старост освен в случаи на увреждане на повече от 50 % от площта на съответната гора във фаза на старост вследствие на природни бедствия и каламитети; в горите във фаза на старост, през които преминават съществуващи горски пътища и други инфраструктурни обекти, при доказана необходимост се допуска сеч на единични сухи, повредени, застрашаващи или пречещи на безопасното движение на хора и пътни превозни средства или на нормалното функциониране на инфраструктурните обекти дървета.

ИП няма вероятност да окаже значително отрицателно въздействие върху ЗЗ от НЕМ НАТУРА 2000 поради следните мотиви:

- ИП ще се реализира във вече асимилиран имот, като осъществяването му няма да предизвика отрицателно въздействие върху природни местообитания и местообитания на видове – предмет на опазване на ЗЗ Дряновска река.
- Не се очаква значително безпокойство и прекъсване на биокоридорни връзки, които да предизвикат негативни промени в популации на видове предмет на опазване в ЗЗ.

5.3.3. Други защитени зони и територии

Не са налице други защитени зони и защитени природни територии в обхвата на инвестиционното предложение.

На около 5,9 km от границите на площадката се разполага защитена местност „Река Белица“, обявена със Заповед No.РД-680 от 27.07.2022 г., бр. 67/2022 на Държавен вестник.

Цели на обявяване:

1. Опазване на популациите на защитени и застрашени от изчезване видове: поточен рак (*Austropotamobius torrentium*), видра (*Lutra lutra*), жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), бисерна мида (*Unio crassus*); балканска кротушка (*Romanogobio (Gobio) kesslerii*), малка кротушка (*Romanogobio (Gobio) uranoscopus*), балкански щипок (*Sabanejewia balcanica*) и др.;

Режим на дейности:

1. Забранява се риболов на видовете, предмет на опазване в защитената местност, и улов/събиране на поточен рак, с изключение на разрешени по съответния законов ред научноизследователски дейности;
2. Забранява се изграждане на нови съоръжения, препятстващи миграцията на рибите и другите водни организми, с изключение на временни преградни съоръжения при строителство, ремонт и поддръжка на техническата инфраструктура;
3. Забранява се надлъжно и напречно коригиране на речните течения и техните брегове (изграждане на диги, подпорни стени, баражи, бентове и прагове), надграждане и/или реконструкция на съществуващи напречни съоръжения и изграждане на ВЕЦ, с изключение на прилагане на мерки за предотвратяване и ограничаване на щетите, нанесени от наводнения, провеждани в съответствие с плановете за управление на риска от наводнения;
4. Забранява се унищожаване на хидроморфологични елементи, като меандри, острови, ръкави, речни брегове, с изключение на случаите, когато е свързано със защита от вредното въздействие на водите съгласно Закона за водите и при поддръжка на съоръжения;
5. Забранява се нови зауствания на отпадъчни води без извършване на пречистване чрез пречиствателни съоръжения и при условие, че не се влошават химичното и екологичното състояние на водоприемника;
6. Забранява се нови водовземания от повърхностните води;
7. Забранява се провеждане на сеч на естествена дървесна растителност от местни видове, с изключение на попадащата в сервитута на пътни мостове, премахване на паднали или пречупени във водното течение дървета при опасност от наводнения, които могат да доведат до риск за живота и здравето на хората или настъпване на материални щети, както и при възникване на природни бедствия, аварии и необходимост от поддръжка на съоръжения;
8. Забранява се внасяне на неместни и чужди растителни и животински видове;
9. Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства по Закона за подземните богатства;
10. Забранява се изземване на наноси, речен чакъл и пясък - баластра (инертни материали), премахване на камъни и скали, с изключение на мерки за осигуряване на проводимост на речните легла поради натрупани наносни отложения, които създават риск от наводнения;
11. Забранява се движение на МПС и техника в речното корито, с изключение: при изпълнение на дейности, свързани с превантивна защита от наводнения и други служебни задължения от страна на отговорните институции; при извършване на научни проучвания; при ремонт и реконструкция на съществуващи съоръжения; при аварийни и бедствени ситуации;

12. Забранява се миене на МПС и селскостопанска техника във водните течения и замърсяване с отпадъци.

Защитената местност е достатъчно отдалечена от площадката на инвестиционното предложение, поради което не се очаква да бъде засегната пряко или косвено отрицателно.

Вероятна еволюция на биологичното разнообразие, в случай, че инвестиционното предложение не бъде осъществено

В случай, че бъде реализирана т.н. “нулева алтернатива“ (т.е. инвестиционното предложение не бъде реализирано), не се очаква развитие, различно от наблюдаваното в момента.

Изследваните имоти не попадат в ЗПТ, по смисъла на ЗБР и не се разполагат в защитени зони. В тази връзка при реализиране на хипотезата на „нулевата алтернатива“ не се очаква еволюция на защитените видове и техните местообитания, различна от тази, в случай, че ИП бъде реализирано. Растителните съобщества ще следват естествените сукцесионни процеси, а числеността на популациите на животинските видове - предмет на опазване в ЗЗ ще се определя от естествената смъртност, наличието на епизоотии, и др.

4.6. Ландшафт

4.5.1 Кратко описание на структурата и функционирането на ландшафтите в разглеждания район

Обектът се намира в землището на гр. Дебелец, общ. Велико Търново. Релефът в района е равнинен до слабо хълмист.

Съгласно Системата на регионалните таксономични единици при ландшафтното райониране на България, територията, на която е разположен, обектът на инвестиционното предложение, попада в Среден Предбалкански район на Старопланинската ландшафтна подсистема.

Ландшафтният район заема преходно положение между Дунавската равнина и Стара планина. Тази преходност е изразена както в морфогрофията и морфометрията, така и в останалите компоненти на природната среда. На север границата не е ясно изразена - минава по северните подножия на предбалканските ридове Връшка чука, Венец, Широка планина, Маркова могила, Деветашкото плато, Търновките височини, Преславска планина и южно от Провадийското плато по долината на р. Камчия стига до Черно море. Обекта се намира в южната част на ландшафтния район.

Според приетата през 1998 г. Харта за устойчиво развитие на българските ландшафти, в разглеждания район са установени в известна степен редуцирани или по- слабо развити следните категории ландшафти:

Естествено съхранените ландшафти в чист вид почти не съществуват. Антропогенизацията обхваща в една или друга степен всички ландшафти.

Горските ландшафти липсват. Пасищните и ливадните ландшафти заемат незначителни площи в югозападната част от района и около р. Дряновска река.

Земеделските ландшафти са преобладаващи, поради благоприятните почвени условия. Това са значителни по размер обработваеми земи (ниви) между населените места.

Водни ландшафти са представени от р. Дряновска река и р. Белица - основната водосборна артерия за района. Селищни ландшафти са разположени източно от обекта на ИП - това е гр. Дебелец.

Комуникационните ландшафти са представени, както от пътищата от Републиканската пътна мрежа, така и от полски пътища за обслужване на земеделските площи.

Рекреационните ландшафти са свързани предимно с водното течение на р. Дряновска река, която се използва за любителски риболов.

Антропогенни ландшафти. Естествените ландшафти в района на находището са променени най-вече под действието на антропогенни фактори, като изграждане на населените места, построяване на пътища, прокопаване на отводнителни канали и изграждане на диги около р. Дряновска река, засаждане на земеделски култури и др.

Вероятна еволюция на ландшафтите, в случай, че инвестиционното предложение не бъде осъществено

В случай, че бъде реализирана т.н. “нулева алтернатива“ (т.е. инвестиционното предложение не бъде реализирано), ландшафтите върху обследваните имоти ще се запазят без изменения, но се предполага, че в далечен времеви хоризонт ще настъпят негативни промени, свързани с влошаване на качествата на настоящия ландшафт. Уязвимостта на ландшафтите при тази хипотеза произхожда от риска от ветрова ерозия, интензивно рудерализиране на растителността, настъпване на свлачищни процеси при влошаване на хидроложките показатели в района, почвена ерозия и засилваща се деградация на нарушени земи.

4.7. Исторически и културни паметници и материални активи

4.7.1. Исторически и културни паметници

Площадката на инвестиционното предложение е антропогенизирана във висока степен – необраотваема нива. Терените са отредени с начин на трайно ползване „Нива“. При направени оглед от експертния екип не бяха установени паметници на културно, архитектурно, историческо и археологично наследство. В района на инвестиционното предложение и най-близките селища не са регистрирани паметници на културата с национално значение. Най-близките такива са в района на гр. Дебелец – „Мостът над река Белица“ и „Килийното училище“. Обектите отстоят от площадката на ИП на повече от 3 km и няма как да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Както бе отбелязано по-горе, при огледа на площадката не са констатирани видими останки от археологически паметници по повърхността на терена.

В процеса на строителството, ако бъдат установени такива, незабавно ще бъдат уведомени община Велико Търново и РИМ Велико Търново.

4.7.2. Материални активи

За дълготрайни материални активи (ДМА) се приемат всички материални ресурси на притежателят им, които се използват повече от един отчетен период (за стопански и други цели). Според българското законодателство, за да може един материален актив да влезе в тази група, неговата стойност трябва да е равна на най-малко две минимални работни заплати. В групата на дълготрайните материални активи влизат: земи, сгради, машини, както и разходите за тяхното придобиване и ликвидация. Освен за счетоводните нужди на предприятието, информацията за състоянието и размера на ДМА е важна за оценката на неговото финансово състояние. Инвестициите на предприятията в ДМА се считат за важен индикатор за състоянието на икономиката - колкото по-високи са те, толкова по-добре.

По отношение на обследваните имоти - предмет на ИП, и по-специално по отношение на текущото им състояние, като дълготраен материален актив може да бъде припознат единствено земята. Не са налични краткотрайни активи, в границите на имотите.

Към настоящия момент този ДМА не носи приходи на притежателя си, тъй като не се експлоатира в пълния си потенциал.

Вероятна еволюция на КИИ и материалните активи, в случай, че инвестиционното предложение не бъде осъществено

В случай, че бъде реализирана т.н. „нулева алтернатива“ (т.е. инвестиционното предложение не бъде реализирано), не се очакват промени в състоянието на КИИ, тъй като такова не е налично в или около площадката.

Приемане на хипотезата за „нулева алтернатива“ би означавало да се запази съществуващото състояние на имотите, без инвестиции в материалните активи, което ще доведе до пропуснати ползи за притежателите им, както и невъзможност за реализиране на добавена стойност за Републиканския и Общинския бюджети.

4.8. Здравно-хигиенни аспекти на околната среда

4.8.1. Определяне на потенциално засегнатото население и територии, зони или обекти със специфичен хигиенно-охранителен статут или подлежащи на здравна защита, в зависимост от предвиждания териториален обхват на въздействията върху компонентите на околната среда.

Инвестиционното предложение включва разширение на съществуваща ферма за интензивно отглеждане на подрастващи кокошки носачки (ярки) и стокови кокошки носачки, ситуирана в имот с идентификатор № 20242.74.801 (стар номер 000801) и в имот с идентификатор № 20242.74.10 (стар номер 074010), чрез реализация на 5 нови халета в имот с идентификатор № 20242.72.70 в землището на гр. Дебелец, общ. Велико Търново.

За процесния имот с идентификатор № 20242.72.70 в землището на гр. Дебелец, общ. Велико Търново, компетентната РИОСВ Велико Търново е процедира и одобрила със Становище с изх. № 1653(1)/10.06.2024г. „План за застрояване за ПИ 20242.72.70 и последващо изграждане на селскостопанска сграда за растителна продукция“.

С оглед реализацията на настоящото инвестиционно предложение, одобрената за изграждане селскостопанска сграда ще бъде преоборудвана за отглеждане на подрастващи птици, а върху същия имот ще се реализира строителство на други 4 нови сгради за отглеждане на стокови кокошки-носачки и сграда сортиране на яйца с яйцесклад.

Капацитетът на новите сгради за отглеждане на птици е планиран на 601 210 броя места за птици.

За осигуряване преработката на образуваната от дейността на птицефермата животинска тор се планира изграждане на сграда с пелетизираща машина за производство на пелетизирана птича тор в имот с идентификатор № 20242.74.7 по КKKP на гр. Дебелец, общ. Велико Търново.

Площадката е извън границите на жилищните зони и наличните в тях жилищни, здравни, детски и учебни заведения, терените за отдих и спорт, както и обособените зелени и рекреационни площи. Кадастрална карта на района на ИП е представена в *графично приложение Г15* към ДОВОС.

Във вече отменената Наредба №7 на МЗ за хигиенните изисквания за здравна защита на селищната среда (ДВ бр. 46 от 1992г., изм. и доп. Бр. 46 от 1994г., бр. 89 и бр. 101 от 1996г., бр. 101 от 1997г., бр. 20 от 1999г.) бе поставено изискване за птицекомбинати с над 500 000 места за отглеждане, да бъдат разположени на не по-малко от 3000 м от най-близката жилищна сграда. Това е стар нормативен документ, при който вида на разглежданите птицекомбинати е от отворен тип и отглеждането на птиците се е извършвало в хамбарен тип сгради. В съвременните птицеферми за кокошки-носачки, този способ на отглеждане вече не се прилага. Използват се системи за подслон на птиците, основани на напълно затворен тип халета с клетъчно, волиерно или подово отглеждане, при които емисиите от дейността се отвеждат в атмосферния въздух организирано чрез т.н. стенни вентилатори.

С отмяната на норматива, МЗ не е издало друг подобен, заменящ вече отменения. По тази причина определянето на безопасното за хората отстояние се определя чрез подходящи математични изчисления (единствения утвърден модел от компетентните органи е *Методика за определяне на дисперсията на замърсяването в приземния атмосферен слой* чрез моделиране с програмен продукт PLUME).

Чрез аналитично сравняване на максимално годишните и максимално еднократните концентрации определени чрез PLUME, в резултата работата на инсталацията на ЗП „КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА“ с нормите по *Наредба № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух* и *Наредба № 14 от 23.09.1997 г. за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места*, може да бъде установена и степента на въздействие на емисиите отделяни във въздуха, върху човешкото здраве.

С писмо изх. № ДОВОС-1/09.01.2025г., РЗИ Велико Търново дава становище по приложеното от Възложителя задание за обхват и съдържание на ДОВОС, като приема предложените от Възложителя обхват и съдържание на ДОВОС и дава указания в ДОВОС да бъде предоставена информация за:

- местоположение на площадката, вкл. всички имоти върху които се разполага и ще се разполага фермата, вкл. капацитет; да се представят актуални текстови и графични материали; да се посочат отстоянията на имотите до границите на жилищните територии на най-близко разположеното населено място; и до всички обекти, подлежащи на здравна защита.
- да се предостави подробна информация за ПИ 20242.74.7, в който е ситуирана инсталацията за пелетизиране на тор, по отношение на предвидени технологични процеси, капацитет, произход на суровината (от собствена дейност или и от други ферми), начин на транспортиране на готовия продукт.

В ДОВОС да се конкретизира предвидената технологична връзка междy имоти №№ 20242.74.7 20242.72.70 и 20242.74.10.

- да се анализира местоположението на лентите за принудително осушаване на тор с въздуха, извеждан от стенните вентилатори, съобразено с посоката на преобладаващите ветрове и местоположението на населеното място; да се представи информация за посоката и скоростта на ветровете в района (роза на ветровете);
- да се определят и анализират очакваните емисионни замърсители. Резултатите от математическото моделиране да се анализират и да се направят аргументирани оценки и изводи за замърсителите на атмосферния въздух върху здравето на човека.
- да се направи прогноза за възможно емисионни замърсители и одоранти (неприятни миризми, отделяни от фермата) в приземния слой на жилищната среда на гр. Дебелец от всички организирани и неорганизиран източници от всички имоти, върху които се осъществява дейността на дружеството.

- в ДОВОС да се определи потенциално засегнатото население, като се идентифицират и охарактеризират водещите по значение рискови фактори и тяхното влияние върху човешкото здраве. Да се направи анализ и оценка на въздействието на тези фактори, като се отчете възможността за тяхното комбинирано, комплексно, кумулативно и отдалечено въздействие, в резултат експлоатацията на инвестиционното предложение в неговата цялост и на други обекти източници на замърсяване.
- в ДОВОС да се определят мерки, водещи до намаляване на негативното влияние на потенциалните вредности върху здравето на работещите и жителите на гр. Дебелец

Указанията на Компетентния орган са спазени. Всички изчисления в ДОВОС се отнасят за максималния капацитет на фермата, който ще бъде достигнат след реализацията на ИП. Изискваната информация е предоставена в пълнота **в съответните раздели на ДОВОС.**

На фигурата по-долу е показана карта на района около площадката на ИП.

Границите на площадката (фермата) са достатъчно отдалечени от жилищните зони на гр. Дебелец, общ. Велико Търново. Източната периферия на фермата (действаща към момента) се разполага на 1,39 км в направление „запад“ по права линия от гр. Дебелец. ИП с идентификатор № 20242.72.70, в който ще се развие инвестиционното предложение отстои на около 2,1 km по права линия от най-близката жилищна зона на населеното място.

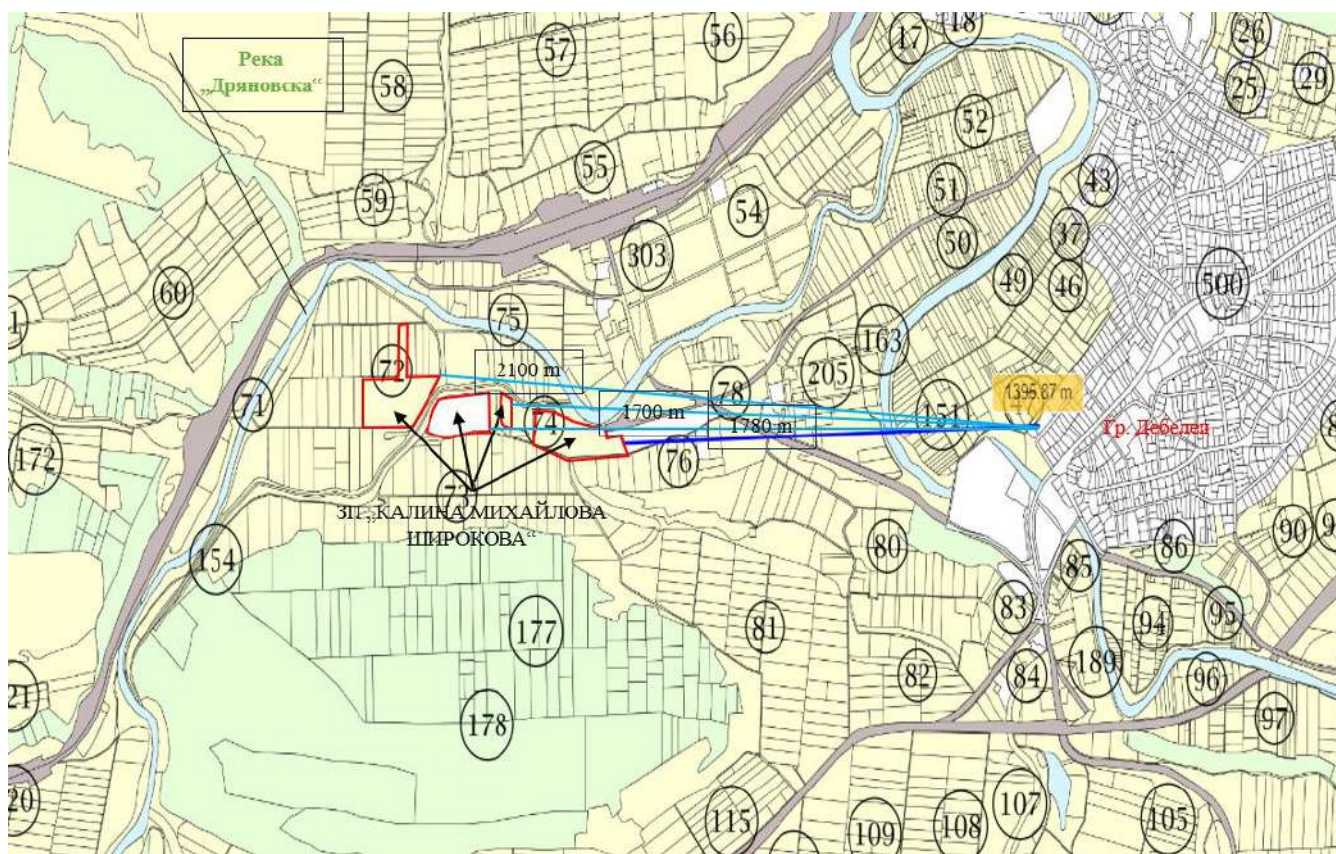
ИП с идентификатор № 20242.74.7, в който ще бъде ситуирана инсталацията за пелетизиране на тор и склада за съхранение на пелетизирана тор отстои на 1700 m от най-близко разположената жилищна територия на гр. Дебелец.

Най-близките училища, детски градини, болници и др. обекти, подлежащи на здравна защита се разполагат на следното отстояние от границите на фермата:

- Детска градина „Пламъче“ гр. Дебелец: 1710 m;
- ОУ „Д-р Петър Берон“: 2470 m;
- Детска ясла „Зорница“: 1910 m;
- Хотел „Корона“: 1530 m;
- Център за комплексно обслужване на деца с увреждания и хронични заболявания: 1740 m;
- Домашен социален патронаж: 2240 m;
- Градски стадион: 1190 m;

Река Дряновска протича западно от площадката на около 0,26 km. Отдалечеността на фермата от най-близките жилищни сгради ни дава основание да твърдим, че жилищните зони на населеното място не могат да бъдат обект на замърсяване от дейността на фермата при настъпване дори на най-неблагоприятни атмосферни условия – наличие на вятър в посока запад-изток, ниска скорост на вятъра и наличие на инверсни процеси.

Индустриалната зона на град Дебелец се разполага северно от площадката на ИП.
В *графично приложение Г13* е дадена обзорна карта на района на площадката.

Фиг.4.8.1-1 Карта с разположение на населените места

В резултат от моделирането с програмен софтуерен продукт PLUME са определени максимално еднократните и средногодишните концентрации на всички замърсители, очаквани от работата на обекта при максимално натоварване на мощностите. Съгласно приетия от ЕК и от Съвета BREF документ Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Intensive Rearing of Poultry or Pigs, 2017г. замърсителите, които се отделят в атмосферния въздух от процесите на отглеждане на птици са главно амоняк и прах. Замърсителят „метан“ е от значение единствено в случаите на съхраняване на животинска тор върху торова площадка, тъй като отделянето му се свързва с процеси на ферментация, протичащи при анаеробно условия при съхраняването на тора.

В това моделиране са обхванати **всички халета – съществуващи и нови**, при максимален капацитет на заетите места за отглеждане на птици и максимален интензитет на работа на вентилационната система, т.е. изследван е кумулативния ефект от работата на всички източници на емисии.

Извършено е оценяване на съответствието на моделираните прогнозни изчисления на концентрациите на замърсителите с нормите им по *Наредба № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух* и *Наредба № 14 от 23.09.1997 г. за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места*

Замърсител	Разстояние от източника	Очаквани средногодишни концентрации	Фонов нива	Средногодишни концентрации + фон	Средногодишни стойности съгласно Наредба 12 и Наредба 14*	Стойност на очакваните СГК спрямо СГН	Съответствие	DAT-файл
------------	-------------------------	-------------------------------------	------------	----------------------------------	---	---------------------------------------	--------------	----------

	m	[mg/m3]	[mg/m3]	[mg/m3]	[mg/m3]	%	Да/Не	
Амоняк	25,455.84	0,00001	0	0,00001	не се нормира	-	N/A	<u>NH3</u>
Прах (ФПЧ10)	25,455.84	0,00006	24,08	24,08006	0,04	0,15	Да	<u>DUST</u>

Таблица 4.8.1-2 Оценка на съответствието на концентрациите на замърсителите с Наредба 12

Забележка: *Стойности на ср. часовите норми са определени по Наредба 14 от 23.09.1997 г. на МЗ

Видно от направеното по-горе оценяване на съответствието на емисиите на замърсители в приземния слой на атмосферата на база средногодишни очаквани емисии е наличие на пълно **съответствие** с нормите по сега действащите Наредба 12 и Наредба № 14 от 23.09.1997 г. за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места.

От хигиенни позиции, потенциално засегнати ще са основно работниците на обекта, експонирани по време на строежа. Дори при аварийни ситуации при строежа и експлоатацията, поради особеностите на инвестицията е практически изключено да се повлияе негативно здравето на населението, живеещо в най-голяма близост до хигиенно-защитната зона на обекта.

Потенциално засегнатата територия се припокрива с територията на промишления имот. Следва да се има предвид, че за осигуряване на строителството и експлоатацията на обекта ще се използва съществуващата инфраструктура – земен път, шосейна мрежа, отклонение от преминаващ наблизко електропровод и водопровод. Не се предвижда излизане извън територията на площадката при изкопно-насипните, монтажните и други строителни дейности, свързани с изграждане на обекта. Не се предвиждат и допълнителни площи за временни дейности по време на строителството на птицефермата.

Поради спецификата на инвестиционното предложение, от здравни позиции може да се направи извода, че при вземането на нужните предохранителни мерки, въздействията върху човешкото здраве и териториалния обхват се очаква да имат строго локален характер и с повече трудово-медицинска актуалност.

Здравно-хигиенните аспекти на инвестиционното предложение ще бъдат разгледани за строителите по време на реализацията, и за работниците и населението по време на експлоатацията му при изготвяне на оценка на риска на работните места.

4.8.2. Идентифициране на рисковите фактори за увреждане здравето на хората: извършва се при отчитане на компонентите на околната среда, вида на рисковите фактори и условията (предпоставките за вредно въздействие)

Главните рискови фактори за здравето на работниците, ангажирани със строителството на инвестиционното предложение, са прахът, шумът, общите и локални вибрации, неблагоприятния микроклимат, физическото натоварване, трудовия травматизъм.

А. Вредни физични фактори По време на строителството

Естеството и обемът на предвижданите строително-монтажните работи по време на изграждане на обекта, не дават предпоставки за негативно въздействие върху здравния статус на околното население и работния персонал на строителната площадка.

По време на строителството, работниците ще бъдат изложени на следните неблагоприятни физични фактори:

- Неблагоприятен микроклимат;
- Наднормени шумови нива;
- Наднормени нива на общи вибрации;
- Инхалабилна фракция прах (ФПЧ_{2,5})

По време на експлоатацията

По време на експлоатацията, за работещите и за населението не се очаква негативно въздействие от страна на вредни физични фактори.

Относно здравето на работещите в производството, основен физичен рисков фактор е прахът, вкл. като вектор за постъпване в организма на биологични агенти през дихателните пътища.

Б. Вредни токсикохимични фактори

По време на строителството

Замърсяването с токсични вещества на почвите, водата и въздуха в дихателната зона по време на изграждането на инвестиционното предложение ще се дължи основно на изпусканите в атмосферата изгорели газове от двигателите с вътрешно горене на строителната и транспортна техника. Основните замърсители, които ще се отделят в околната среда са бензинови пари, въглеродороди, оксиди, прах.

В раздел 5.1.1 на ДОВОС са представени подробни изчисления за вида и очакваните емисии на замърсители в етапа на СМР. Представена е също инвентаризацията на емисиите от транспортните средства и очакваните максимални приземни концентрации на всички замърсители.

По време на експлоатацията на новите инсталации

След реализация на инвестиционното предложение се очаква незначимо токсикохимично въздействие върху здравето на обслужващия персонал, свързано предимно с отделянето на газове от жизнената дейност на птиците и изгорели газове от транспортните средства, обслужващи обекта. Не се очаква да се повлияе състоянието на околната среда от дейността на обекта, съответно да се промени жилищната среда за населението в района. По принцип, вредното въздействие върху здравето на обслужващия персонал в подобни производства е изключително ограничено.

4.8.3. Характеристика на отделните фактори по отношение влиянието им върху човешкото здраве и съпоставянето им с действащите хигиенни норми и изисквания

4.8.3.1. Вредни физични фактори

По време на изграждане на производствените мощности за инвестиционното предложение

По време на изграждането на обекта ще бъдат използвани строителни машини (булдозери, багери), монтажни кранове и др. Този факт предполага, че ще се наблюдава увеличение на емисиите на определени вредни вещества (главно азотни оксиди от изгорелите газове) и фини прахови частици. Естеството на строително-монтажните работи включва

относително малък обем на изкопни и насипни работи, както и работа със строителни конструкции и сандвич-панели, което не дава предпоставки за негативно въздействие върху здравния статус на околното население и персонала на площадката. Строително-монтажният период ще бъде много кратък.

По време на строителството работниците ще бъдат изложени на следните неблагоприятни физични фактори:

Неблагоприятен микроклимат - Работата ще се извършва на открито, което в най-добрия случай я причислява към категорията за неблагоприятен микроклимат “Работа целогодишно на открито”.

Наднормени шумови нива - Неблагоприятният здравен ефект на шума е главно върху централната нервна система и се изразява предимно в разстройство на съня и развитието на неврозо-подобни състояния. Тежките строителни машини – багери, булдозери, тежкотоварни камиони, генерират шум с висок интензитет, който в кабините им, ако не са шумоизолирани, надвишава допустимите норми от 85 dB/A. и оказва неблагоприятен здравен ефект върху слуховия анализатор и нервната система.

Наднормени нива на общи вибрации - От литературни данни и експертни изследвания е известно, че тежкотоварните и строителните машини генерират общи вибрации в наднормени нива. Общите вибрации увреждат главно костно-ставния апарат, съдовата система, а чрез ефекта на резонанса те оказват и неблагоприятен ефект върху редица вътрешни органи.

Прах - Строителните работи на работната площадка ще се извършват на открито. По време на строителството, при най-неблагоприятни климатични условия (сухо и безветрено време), прахът е възможно да достигне стойности над ПДК, като ще се добави и прахът, който ще се генерира от транспортните машини. Наднормените прахови нива са рисков фактор както за развитието на белодробни заболявания от общ характер, свързвани с дразнещия ефект на праха, такива като ринит, хронични бронхити и техните усложнения, така и за развитието на професионална прахова патология.

По време на експлоатацията

По време на експлоатацията, за населението не се очаква негативно въздействие от страна на вредни физични фактори.

Относно здравето на работещите в производството, основен физичен рисков фактор е прахът, който при недостатъчен ветеринарно-медицински контрол е възможно до е примесен с биологични агенти (напр. *Salmonella enteritidis*, ретровируси и др.).

4.8.3.2. Вредни токсикохимични фактори.

По време на изграждането на инвестицията

Замърсяването с токсични вещества на почвите, водата и въздуха в дихателната зона по време на изграждането на инвестиционното предложение ще се дължи основно на изпусканияте в атмосферата изгорели газове от двигателите с вътрешно горене (ДВГ) на машините осъществяващи строителните и транспортни дейности в района. Основните замърсители, които ще се отделят в околната среда са CO, NO_x, SO₂, въглеродороди, прах, бензинови пари. Тези емисии са неорганизирани и ще зависят от броя и вида на използваните при строителството машини и режима им на работа:

Въглероден оксид – постъпил в организма на човек се свързва в карбоксиемоглобинов комплекс, с намаление на кислородсвързващите способности на хемоглобина. Проявява общотоксично действие.

Азотни и серни оксиди – преобразуват се в контакт с организма в киселини, проявяващи иритативно (дразнещо) и корозивно действие.

По време на експлоатацията на инвестицията

В птицефермите, при отглеждане на животните се отделят вредни газове, които в настоящия случай на прилагане на модерна технология, имат главно значение върху физиологичните процеси и продуктивните способности на птиците. Това са:

- **въглероден диоксид (CO_2)**. Неговото количество зависи от вида, възрастта и храненето на животните и от принципа на отглеждане. Основен източник на CO_2 в помещението е издишаният въздух. Изследвания показват, че при поддържане на добра хигиена и чистота, наличието на вентилация и нормалното натоварване на помещението с животни, съдържанието на CO_2 не се повишава повече от 1,5 пъти в сравнение с количеството му в атмосферния въздух;

- **амоняк (NH_3)**, който се образува при разлагане на птичата тор и други органични продукти. При осигуряване на ефективна вентилация в помещенията съдържанието на амоняк в тях се свежда до минимум. От съществено значение е редовното извеждане на птичата тор, както и предприемане на мерки за въвеждане на техники, свързани с осушаване на тора чрез въздуха извеждан от вентилационната система, с което се постига намаляване на емисиите от амоняк с около 65%;

- **сероводород (H_2S)**, чийто източник в птицефермата е гниенето на съдържащи сяра белтъчни съединения (основно метионин) в тора; отделянето на сероводород се наблюдава само в случаите на създаване на анаеробни условия на съхранение на тора (например при съхранение на купи върху торови площадки); при прилаганата технология – обект на настоящото разглеждане не се планира ползване на торохранилище, поради което не се очаква формиране на емисии от сероводород.

- **отделяне на топлина и водни пари** при обмяната на веществата на животните.

Посочените вредности имат отношение главно върху състоянието на животните. При поддържане на добри хигиенни условия, изхвърлени в атмосферата, те са с концентрации много по-малки от пределно-допустимите концентрации (ПДК) за такива вредности, отчитайки и значителното отстояние на най-близките жилищни сгради от източника на вредностите.

Поради затворения характер на дейностите по отглеждане, не се очаква емитирането на количества прах, които да превишат ПДК за общ и фин суспендиран прах в атмосферния въздух на най-близките жилищни обекти в околните села. Благоприятен факт е, че микроклиматът в сградата се регулира автоматично от климатизационна система в зависимост от външната температура, температурата в сградата и относителната влажност и това става при всички ситуации (при летни и зимни условия). Запазва се изолираността на помещенията спрямо външната околна среда, което е с благоприятен здравно-хигиенен ефект с оглед предотвратяване изхвърляне на неорганизиран прахово-газови емисии от фермата.

Планираното въвеждане на съвременна система за събиране на тора в торови ленти под клетките и принудителното му осушаване с въздуха от вентилационната система е НДНТ и е важна предпоставка за предотвратяване на органолептично замърсяване на околната жилищна среда с неприятни миризми.

Според Engels, E.A, съгласно данни публикувани в *Odor and Air Emissions From Poultry Facilities*, основен източник на формиране на интензивно миришещи вещества от антропогенни агроекологични комплекси и по-специално във фермите за интензивно отглеждане на птици, е процеса на разлагане на карбамида и пикочната киселина, наличени в екскрементите на птиците, което е свързано с отделяне на амоняк. Това е и основния източник на неприятни миризми,

които могат да бъдат свързани с птицефермите. Процесът на разлагане се катализира от наличието на влага или допълнително овлажняване на торовите маси. При осушаване на торовите маси, процесът на разлагане на карбамида, респ. отделянето на амоняк (миризми) значително се намалява и при влажност <10-12% практически се преустановява.

Ето защо, може да се твърди, че избраната техника за управление на дейностите с генерираната птича тор, може да се разглежда като ефективна мярка за недопускане поява на миризми от животновъдния обект.

С планираните дейности по пелетизация на осушената птича тор ще се осигури възможност за производство на биологичен тор за нуждите на биологичното земеделие.

Планираните с инвестиционното предложение дейности по управление на тора ще доведат до преустановяване работата на съществуващата торова площадка, с което трайно ще се елиминира възможността за формиране на неорганизиран емисии и неприятни миризми от съхранението на тор върху торовата площадка.

4.8.4. Преценка на възможностите за комбинирано, комплексно, кумулативно и отдалечено действие на установените фактори.

Няма данни за осъществяване на комбинирано, комплексно или кумулативно действие на токсични вещества по време на строителството или експлоатацията на инвестиционното предложение, тъй като в района не са налични други предприятия, емитиращи този тип замърсители. Ограничени са също възможностите за здравни отклонения при работещите поради сумиране на ефекта.

По отношение физични фактори, прахът е основният дразнител. Въздействието на отделените газове – амоняк, сероводород, въглероден двуокис, меркаптани и др. върху качествата на атмосферния въздух от дейностите по време на експлоатацията се оценява като **незначително и без кумулативен ефект за околното население и работещите на обекта.**

4.8.5. Характеристика на експозицията

Експозицията (директна и индиректна) може да се осъществи едновременно по няколко пътя – чрез въздуха, водата, хранителните продукти.

При работниците по изграждането на обекта експозицията също ще е директна, но ще има временен характер с нисък интензитет. За работещите в експлоатацията на настоящото инвестиционно предложение е по-вероятен директния път на експозиция. На болшинството работни места трудът може да се характеризира като труд с умерено физическо натоварване.

За прецизиране експозицията на работещите е необходимо след начало на работа в халетата по отглеждане на птици, да бъдат извършени замервания по компоненти за прахово и газово замърсяване на въздуха в работната среда.

Може да се прогнозира, че населението от най-близките жилищните райони няма да бъде експонирано на вредности от страна на инвестиционното предложение.

Емисии от дейностите по строително-монтажните работи.

Източниците на неорганизиран емисии са:

- изгорели газове от двигателите на машините свързани със строителството на обекта;
- прах при строителството;
- шумово замърсяване от използваното техническо оборудване.

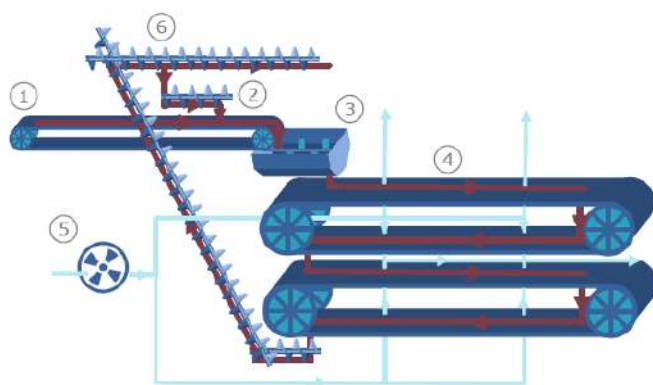
Описаните емисии са краткосрочни, с малък териториален обхват и зависят от мерките, които се вземат за тяхното ограничаване.

Емисии от дейностите по експлоатацията.

- прахово замърсяване в работна среда – от жизнената дейност на животните;
- отделяне на газове от разлагане на тора (амоняк);
- изпускане в атмосферата на изгорели газове от обслужващия автотранспорт;
- отделяне на битови отпадни води в изгребна яма.
- отделяне на промишлен отпадък – тор.

Птичия тор е смес от течна и доминираща твърда фракция. Оборудването е комплектовано със система за събиране за управление на тора.

Системата за управление на тора се състои от торови ленти, разположени под всеки ред клетки/волиери в батериите. Върху лентите се събира торовия отпад. Напречно през лентите преминава потокът от въздух, засмукван от вентилаторите. Същия изсушава частично птичия тор. Периодично лентите се задвижват и събрания тор постъпва в събирателен редлер – по един за всяка батерия от клетки. Редлерите прехвърлят събрания от лентите тор върху закрит шнек, който отвежда тора до лента за принудително осушаване на тора с въздуха, извеждан от вентилаторите. Лентата за осушаване на тора ще бъде разположена под пристройка тип „навес“ по една от дългите стени на всяко хале (съществуващи и нови сгради). Лентата се разполага непосредствено до стенните вентилатори, което прави възможно да се използва вентилационния поток на извеждания от халетата въздух и акумулираната в него толина от жизнената дейност на птиците. Лентата се разполага на няколко нива и се движи с ниска скорост, осигуряваща време за контакт с въздуха от вентилаторите около 3 денонощия, с което се постига осушаване на тора до остатъчна влажност 15-17%. Това дава възможност осушената тор да се пелетизира без необходимост от допълнително сушене. Осушената тор се събира в затворен контейнер, разположена в края на лентата. При запълването му се транспортира до пелетизираща машина, където се извършва пелетизация на тора, пакетиране, съхранение и последваща спедиция до клиенти. Технологична схема на лентата за принудително осушаване на тора с въздуха, извеждан от вентилаторите е дадена по-долу:

Блок схема на лента за принудително осушаване на тора:
1-Захранващ механизъм за полусуха тор; 2- шнек за подаване на полусуха тор; 3-разпределящо устройство; 4- лента; 5-стенни вентилатори за извеждане на въздух от сградата за птици;6- шнек за извеждане на осушената тор към контейнер за събиране;

Общ изглед на система за принудително осушаване на тора с въздуха, извеждан от вентилаторите

В резултат на обдухване и изсушаване на птичите фекалии се преустановяват аеробните/анаеробни процеси на отделяне на вредни вещества и се редуцира с **до 65% емисиите**

на отделяния амоняк. Причина за това е, че наличието на влага ускорява разлагането на карбамида до амоняк; отнемането на влагата спира този процес.

Избраната техника за управление на торовите маси – чрез принудително осушаване върху ленти с използване на въздуха от вентилационната система е НДНТ, посочена в *Решение №2017/302/ЕС за формулиране на заключения за НДНТ при интензивното отглеждане на птици или свине, обн. 21.02.2017г.*

Системата е основен източник на емисии от отпадък птича тор. В резултат на използване на принудително осушаване на тора върху ленти с използване на въздуха от вентилационната система се постига намаляване на емисиите от амоняк, съставляващо едва 0,01 kg/място/годишно (източник на позоваване: BREF Code ILF, July 2017, Табл.4.51, предложение "десето", стр. 302).

Предвидената мярка за редуциране емисиите на амоняк е чрез прилагане на техниката „Вертикално разположени клетки с торова лента и принудителен въздух за сушене в комбинация с редовно (поне 2 пъти седмично) извеждане на тора“. Принудителния въздух в случая се осигурява от напречната вентилация в халето. Тази мярка осигурява съответствие на съоръжението с изискванията на Приложение IX на Протокол към Конвенцията от 1979 г. за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния за намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон (ратифициран със закон, приет от 39-то НС на 20.04.2005 г. - ДВ, бр. 38 от 3.05.2005 г. Издаден от Министерството на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 93 от 22.11.2005 г., в сила за Република България от 3.10.2005 г.). *Описаната техника се счита за мярка от категория 1 (табл.9 „Вентилиране на торовите ленти и често (2 пъти седмично) извеждане на тора“), съгласно GUIDANCE DOCUMENT ON CONTROL TECHNIQUES FOR PREVENTING AND ABATING EMISSIONS OF AMMONIA, с което се постига намаляване емисиите от амоняк с 30-40%.*

Технологията за събиране и отстраняване на птичата торова маса при интензивно отглеждане напълно съответства на описаната най-добра налична техника за отглеждането на кокошки носачки (Раздел 4.10.3, стр.530, булет втори на BREF с код ILF).

Осушената птича тор ще се подлага на пелетизация и опаковане в стандартни опаковки. Шредвидена е възможност за нейната продажба за наторяване на земеделски земи или за оползотворяване в биогазови инсталации.

На територията на фермата, животинската тор няма да има контакт с почви и евентуално – подземни води, тъй като цялото оборудване ще бъде изградено от резистентен на тора материал, като по този начин максимално се ограничава здравно-екологичния риск за контаминация на подземните води. Всички сгради, в които ще се извършва производствени и складов дейности ще бъдат с изградена трайна настилка и странична изолация.

Птичия тор е висококонцентриран, тъй като при отглеждането на кокошки-носачки не се предвижда измиване с вода, а само почистване с водна пара и дезинфекция. Състои се от изпражнения и урина. Много често към тези съставки попадат и значителни количества от храна, която е богата с белтъчини. Птичия тор е ценен съпътстващ отглеждането на птици продукт, основните направления за чието използване са за провеждане на биологично земеделие и за п-во на биогаз и получаване на енергия от възобновяеми енергийни източници.

По време на експлоатацията на фермата ще се образуват и отпадъци, които се управляват съобразно изискванията на Наредба № 20 за изискванията към дейностите, извършвани на всички етапи от събирането до обезвреждането на странични животински продукти и на продукти, получени от тях, както и тяхната употреба, пускане на пазара и транзитно преминаване (Обн., ДВ, бр. 18 от 28.02.2006 г., в сила от 01.05.2006 г.; изм., бр. 78 от 26.09.2006 г.). Това са трупове на животни, попадащи в категория 2 и определени в наредбата като

„животни и части от животни, различни от посочените в чл. 4, които са умрели, включително животни, убити с цел ликвидиране на заразна болест“ (чл.5, ал.1, т.5). Тези видове отпадъци се събират отделно в найлонови чували, в отделна хладилна камера, етикират се съобразно изискванията на Наредба № 20 и се предават на лицензирана фирма (Екарисаж) за преработване и обезвреждане по метод А “Стерилизация с водна пара”.

Съгласно чл. 13, ал.1 от Наредба № 20 “ОДБХ контролира събирането, транспортирането, използването и обезвреждането на страничните животински продукти, включително чрез проверки за воденето на необходимите дневници и документи, което удостоверява чрез поставяне на печат, когато това е необходимо”.

Битовите и другите отделно събрани отпадъци от смесени опаковки, хартия, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване и стари луминесцентни лампи се събират отделно и се предават за оползотворяване, рециклиране или обезвреждане, в условията на действащи договори с лицензирани лица.

4.8.6. Здравно състояние на засегнатото население

Настоящото проучване на здравните и демографски фактори е извършено за община Велико Търново. Здравното състояние на населението се обуславя от голям брой фактори на околната и работната среда, социалното благополучие, наследствени фактори. В случая, за района не са известни данни за стари антропогенни замърсявания, които през годините да са повлияли върху нивата на демографските и здравни индикатори.

Целта на специализираното изследване е проучване на здравното състояние на населението от община Велико Търново, за ретроспективен период с оглед оценка на наличие или отсъствие на детерминиращи фактори от околната среда.

Задачите за реализиране на тази цел са:

- Проучване на здравното състояние на населението на община Велико Търново чрез демографски показатели за ретроспективен период и сравнителна характеристика с показателите за цялата страна.
- Проучване на здравното състояние на населението на община и област Велико Търново чрез показателите на заболяемостта по ниво и структура за ретроспективен период.
- Обобщена характеристика на здравното състояние на населението от община Велико Търново.

Проучване на здравното състояние на населението на община Велико Търново чрез демографски показатели и сравнителна характеристика с показателите за цялата страна.

Проучени са основните демографски показатели отделно за населението на община Велико Търново за 2022г. и общо за цялото население на страната.

Общо половата структура на населението е с превес на женското население на областта – 47,8 % мъже и 52,2 % жени или в абсолютен брой – 97528 мъже , 106505 жени. Разгледано по възрастови групи съотношението мъже : жени е с превес на мъжете във възрастта до 54 години / 51 % мъже/ и със значителен превес на жените във възрастта над 55 год. /64 %/. (Таблица 4.8.6-1 и Таблица 4.8.6.-2).

Година	Население в областта - общо	мъже	Отн. дял	жени	Отн. дял	В градовете	Отн. дял	В селата	Отн. дял
2022	204033	97528	47.8	106505	52.2	142502	69.8	61531	30.2

Таблица 4.8.6-1. Разпределение на населението на област Велико Търново

Възраст (в навършени години)	Общо	Мъже	Жени	В градовете	В селата
Общо	204033	97528	106505	142502	61531
0-4	7877	4014	3863	5733	2144
5-9	8747	4489	4258	6361	2386
10-14	9021	4610	4411	6523	2498
15-19	9019	4603	4416	6526	2493
20-24	8685	4366	4319	6597	2088
25-29	7750	3962	3788	5751	1999
30-34	10677	5560	5117	8067	2610
35-39	12322	6486	5836	9347	2975
40-44	13370	6897	6473	10037	3333
45-49	15807	8166	7641	11581	4226
50-54	15418	7802	7616	10987	4431
55-59	14448	7128	7320	9959	4489
60-64	15546	7327	8219	10616	4930
65-69	16381	7316	9065	10800	5581
70+	38965	14802	24163	23617	15348

Таблица 4.8.6-2. Разпределение на населението на област Велико Търново по години

Обобщени са показателите детска смъртност, обща смъртност, раждаемост и естествен прираст за община Велико Търново (Таблица 4.8.6-3).

Общини	Живородени	Умрели	Умрели под 1 година	Естествен прираст
Област	2087	4273	14	-2186
В.Търново	788	1128	5	-340
Г.Оряховица	324	748	3	-424
Елена	78	197	1	-119
Златарица	34	93	0	-59
Лясковец	72	287	0	-215
Павликени	173	505	1	-332
П.Тръмбеш	106	336	0	-230
Свищов	378	646	3	-268
Стражица	115	242	1	-127
Сухиндол	19	91	0	-72

Таблица 4.8.6-3. демографски събития по общини в област велико търново през 2022 г.

Естественият прираст като резултативен показател между двата основни демографски индикатора раждаемостта и общата смъртност е малко по-благоприятна и с по-ниски отрицателни стойности за населението на община Велико Търново, в сравнение с това за Страната. Значимо по-висока е детската смъртност в община Велико Търново за 2022 г. при сравнение с показателя за Страната.

Може да се обобщи, че отсъства значима отрицателна динамика на населението за община Велико Търново. Не се очертава съществена тенденция към застаряване, което е много благоприятно от здравно-демографски позиции. Понастоящем, увеличаването на естествения прираст влияе благоприятно на демографската характеристика на населението на общината.

За целите на проучването следва да се заключи, че съществуващата демографска характеристика за населението от община Велико Търново е значимо по-добра от средната за страната, като отсъстват индикации за вредно въздействие на фактори от околната среда.

Информативни в демографско и здравно отношение са данните за смъртността по причини от някои класове болести според МКБ-10 – един от косвените индикатори за здравния

статус на населението, като данните са налични общо за област Велико Търново, в която се намира и община Велико Търново.

Класовете болести, които в най-голяма степен са свързани и с факторите на околната среда са:

II клас: новообразувания;

IV клас: болести на ендокринните жлези, на храненето, обмяната и разстройства на имунитета;

IX клас: болести на органите на кръвообращението;

X клас: болести на дихателната система;

XI клас: болести на храносмилателната система;

XII клас: болести на кожата и подкожната тъкан;

XIV клас: болести на пикочно-половата система;

XVII клас: вродени аномалии.

Данните от представената по-долу Таблица 4.8.6-4. за област Велико Търново са благоприятни от тези за страната, вкл. имайки предвид най-често повлияващите се групи заболявания от страна на фактори от околната среда - дихателната и сърдечносъдови системи, съответно смъртността от тези нозологични единици (Класове IX и X). В област Велико Търново се отчита по-ниска смъртност от дихателни и сърдечносъдови заболявания в сравнение със страната.

Обобщените данни за област Велико Търново са незначително по-добри спрямо средните индикатори за страната, което доказва отсъствието на агресивно действащи фактори, включително от страна на околната среда.

Болестност и заболяемост сред населението в област Велико Търново

През 2022 г. в лечебните заведения за извънболнична помощ в областта са **регистрирани общо 766 567 заболявания** (при 631 828 - за 2021 г., 561 525 - за 2020 г., 669 976 за 2019 г., 663 263 - за 2018 г.), а **болестността е 3 735.5 на 1000 д.н.** (при 2 774.9 - за 2021 г., 2 429.3 - за 2020 г., 2 861.5 - за 2019 г., 2 793.6 - за 2018 г.).

Новооткритите заболявания за 2022 г. са **250 329** (при 234 563 - за 2021 г., 201 555 за 2020 г., 236 080 - за 2019 г., 253 411 - за 2018 г.) или заболяемост **1219,8 на 1000 д.н.** (при 1030,2 - за 2021 г., 872,3 - за 2020 г., 1008,3 - за 2019 г., 1067,4 - за 2018 г.).

След голямото намаление на регистрираната заболяемост по време на пандемията, сега се наблюдава рязко увеличение, дължащо се донякъде и на ревизираното след преброяването население.

При децата до 17 години за 2022 г. са **регистрирани общо 179 466 заболявания** (при 134 090 - за 2021 г., 111 412 - за 2020 г., 152 642 - за 2019 г., 149 578 - за 2018 г.), т.е. **болестността при децата през 2022 г. е 5784.7 на 1000 души детско население** (3820.9 - през 2017 г., 3145.5 - през 2020 г., 4261.5 - през 2019 г., 4130.0 - през 2018 г.)

Новооткритите заболявания при децата за 2022 г. са 70 482, при 67 687 - през 2021 г., 52 354 - през 2020 г., 71 720 - през 2019, 80 952 - през 2018. Заболеваемостта на 1000 деца през 2022 г. е 2271.9 (при 1928.7 - през 2021 г., 1478.1 - през 2020 г., 2002.3 - през 2019 г., 2253.2 - през 2018 г.).

Водещи в **структурата на болестността по класове болести** за периода 2018 - 2022 г. са **болестите на органите на кръвообращението** (23.8% през 2022 г., 20.9% през 2021 г., 24% през 2020 г., 22.9% през 2019 г., 21.9% през 2018 г.). На второ място са **болестите на**

дихателната система (17.4% през 2022 г., 16.8% през 2021 г., 16% през 2020 г., 16.5% през 2019 г., 17.7% през 2018 г.).

По-различна е **структурата на заболяемостта**: на първо място с 20.3% са болестите на дихателната система, на второ място - Някои инфекциозни и паразитни болести с 9.6% и на трето място - Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан с 9.4%.

При децата до 17 години водещи са **болести на дихателната система** (51.6% за 2022г., 37.4% за 2021 г., 44.3% за 2020 г., 45.8% за 2019 г., 44.9% за 2018 г.).

При анализа на общата заболяемост и болестност се очертават следните проблеми:

Болести на кръвообръщението – макар и през последната година тези заболявания да отстъпват място, в структурно отношение при заболяемостта, то остава тревожен факт, че е все още високата болестност при тези заболявания. Особено тревожно е също така, че болестите на кръвообръщението са водещи в структурата на умиранията, както и това, че са най-честата причина за инвалидизиране.

Злокачествените новообразувания са друг тежък проблем в анализа на заболяемостта. В областта, както и в страната, през последните години заболяемостта от злокачествени заболявания е възходяща. Заболяемостта и болестността от злокачествени новообразувания очертават слаба тенденция към повишаване. Честотата на новите случаи на заболявания от злокачествени новообразувания също нараства, достигайки до 1,72% от общата заболяемост. Остава тревожна нарастващата смъртност, свързана с честотата на тези болести.

Най-честите класове болести за област Велико Търново са характерни и за цялото население на страната.

Общият брой на **регистрираните онкологични заболявания** за областта в КОЦ през 2022 г. е 9 518 или 4638.1 на 100 000 д.н. За сравнение през 2021 г. е 9 789 или 4299.2 на 100 000 д.н., през 2020 г. - 9 721 или 4205.6 на 100 000 д.н., през 2019 г. - 9 805 или 4187.7 на 100 000 д.н., през 2018 г. - 9 637 или 4059.1 на 100 000 д.н. За страната регистрираните случаи на онкологични заболявания през 2021 г. са били 4356.5 на 100 000 д.н., 4334.9 на 100 000 д.н. през 2020 г., 4291.1 на 100 000 д.н. през 2019 г., 4190.2 на 100 000 д.н. през 2018 г.

Трябва да се отбележи, че посочените по-горе стойности (1,18 бр.случаи на 1000 д.) за онкологичната заболяемост в област Велико Търново са значимо по-ниски от тези за населението на страната.

Изводи и основни демографски проблеми, които имат пряко отношение към системата на здравеопазване и потребности от здравни услуги:

- ✓ Анализът на статистическите данни на демографския потенциал на област Велико Търново през 2023 г. не показва значителни промени от предходните 2021-2022 г.
- ✓ Естественят прираст е с отрицателна стойност, по-висока сравнена с предходните години.
- ✓ Независимо от неговите отрицателни стойности е значително по-благоприятен и с по-ниски стойности, в сравнение с този за Страната.
- ✓ Наблюдава се повишаване на раждаемостта, намаляване на абортите за областта, с по-ниски стойности в сравнение с предходните две години със същите показатели, както раждаемостта за Страната.
- ✓ Всеобща е тенденцията към намаляване броят на жените във фертилна възраст, в сравнение със страната са по-голям дял.

- ✓ Общата смъртност е повишена, продължава да е с високи стойности за областта, но в сравнение с данните за Страната е по-ниска.
- ✓ Основни причини за умиранията общо за населението са Болести на органите на кръвообръщението-МСБ, ИБС, злокачествени новообразувания.
- ✓ Водещи като причина за смърт при децата са, състояния през перинаталния период.
- ✓ Детската смъртност е повишена, в сравнение с предходните две години и е по-висока, сравнена с тази за Страната.
- ✓ В областта са обособени общини със силна концентрация на малцинствени групи.
- ✓ Всички общини са с отрицателен естествен прираст.
- ✓ Устойчивите темпове на намаляване делът на населението в под трудоспособна възраст, ограничава човешкия потенциал за стопанско развитие на района в настоящия и в бъдещи периоди.
- ✓ Демографските показатели на областта се променят с по-бавни темпове. Стойността на коефициента на възрастова зависимост трайно нараства, но е по-нисък от този за страната, което показва концентрация на хора в трудоспособна възраст.

Рискови фактори, влияещи върху здравето на населението в област Велико Търново:

Причините за високата обща смъртност, която заедно със смъртността от Covid 19 постави на изпитание цялата здравна система даде повод за сериозна загриженост при овладяването на пандемията, както в областта, така и в страната, доведе до сериозни изводи по отношение на обезпечеността от здравни кадри в здравната система, което неминуемо ще даде и бъдещо отражение.

Основните детерминанти на здравето, определящи индивидуалното и общественото здраве на населението са социално-икономически, културни, поведенчески, биологични, генетични, фактори на околната среда. Материалното благополучие, доходите, намаляване на безработицата, миграцията на населението в трудоспособна и репродуктивна възраст, образованието на населението са изключително важни предпоставки за нацията. Широкото разпространение на рискови фактори като тютюнопушене, прекомерна употреба на алкохол, нездравословно хранене, бездвижване, недостатъчна почивка, допринасят за високата смъртност от инсулт, исхемична болест на сърцето и злокачествени заболявания и други незаразни заболявания.

През последните десет години интензивно се променя околната среда. Големите градове се превръщат в центрове с екологични проблеми. Това се дължи на промишленото производство, строителство, неконтролиран ръст на производствени и битови отпадъци. Всичко това непосредствено оказва влияние върху човешкото здраве, нанася големи щети на икономиката, намаляват трудовите ресурси, създава се предпоставки за опасност не само за здравето на настоящето, но и за бъдещето поколение, създават се предпоставки за замърсяване на почви, води, въздух, шумово замърсяване. Сериозен проблем продължават да бъдат емисиите от фините прахови частици и отчасти на някои други атмосферни замърсители. Резултат от въздействието на високите концентрации на прах върху здравето е повишената заболяемост от сърдечно-съдови заболявания, заболявания на дихателна система, особено при децата. Тенденцията към увеличаване съдържанието на азотен диоксид в атмосферния въздух на големите населени места се задълбочава с нарастване броя на личните МПС. Повишените концентрации на азотен диоксид увеличават заболяванията на горни и долни дихателни пътища при децата, задълбочава и усложнява се симптоматиката и заболяемостта на хронично болните хора.

Тези и много други фактори, характерни и преобладаващи в регион Велико Търново, определят особено важното и отговорно място на здравеопазването в региона и поставят въпроса за готовността на здравната мрежа за действия при непредвидени ситуации.

Заклучение

На база на представения анализ на здравно - демографските тенденции в област Велико Търново могат да се очертаят следните основни проблеми, които имат отношение към структурирането и функционирането на здравната система на областно ниво.

1. Увеличение на населението в над трудоспособна възраст и недостатъчност в гарантирането на продължителната грижа за лица с хронични заболявания, недостатъчен брой лечебни заведения тип „хоспис“, слабо развити болници с легла за долекуване и продължително лечение, които да предлагат възможности за лечение, наблюдение и грижи на хронично болни лица за продължителен период от време.
2. Непрекъснатият стрес, пренатоварване, напрежение на работното място и в семейството води до повишена потребност от психологическа и психотерапевтична помощ. За съжаление хората не оценяват първоначалните прояви и често достигат до заболявания, обект на медицинска помощ и необходимост от лечение в лечебно заведение.
3. Недостатъчната здравна култура и образование на част от населението поражда редица проблеми свързани с упражняването на правата на гражданите и отношението им към здравето и към системата на здравеопазване: отказ от родилна помощ в болнични условия, отказ от кръвопреливания, отказ от задължителни имунизации и профилактични прегледи.
4. Поражда се остра необходимост от:
 - Съвременно здравно образование за обществото като цяло;
 - адекватност при провеждане на профилактичните прегледи, особено в детска възраст;
 - ранно диагностициране и ранен скрининг на заболяванията;
 - предотвратяване, или отлагане настъпването на усложнения и инвалидизация, както и намаляване продължителността на временната неработоспособност;
 - пълноценна ресоциализация на болелите лица, базирана на комплекс от медицински и социални мерки;
 - превръщане на профилактиката в задължителен елемент на всички нива;
 - повишаване ефективността на държавния здравен контрол и достигане високо ниво на съответствие с националните и европейските изисквания на обектите с обществено предназначение, продуктите, стоките и дейностите със значение за здравето на човека и факторите на жизнената среда;
 - подобряване здравето на населението и повишаване качеството на живот, чрез намаляване на преждевременната смъртност, заболяемостта и последствията за здравето от основните хронични незаразни болести, свързани с рискови фактори;
 - ограничаване заболяемостта и смъртността от инфекциозни заболявания, чрез усъвършенстване и подобряване ефективността на епидемиологичния надзор, профилактиката и контрола на заразните болести.
5. Очакванията на потребителите на здравни услуги нарастват и изпреварват адаптирането на системата към новите механизми на функциониране. В същото време отговорността на отделния човек към неговото собствено здраве все още не съответства на новия модел на поведение в общността.

Вероятна еволюция на здравето състояние на населението и здравно-хигиенните аспекти на околната среда, в случай, че инвестиционното предложение не бъде осъществено

В случай, че бъде реализирана т.н. „нулева алтернатива“ (т.е. инвестиционното предложение не бъде реализирано), не се очакват промени в състоянието на населението и човешкото здраве. Приемане на хипотезата за „нулева алтернатива“ би означавало да се запази съществуващото състояние на имотите, без инвестиции в материалните активи, което ще доведе до пропуснати ползи за притежателят им, както и невъзможност за реализиране на добавена стойност за Републиканския и Общинския бюджети.

Въз основа на проучването на здравно-демографските данни за община Велико Търново и област Велико Търново може да се заключи, че съществуващата демографска характеристика за населението е по-добра от средната за страната, по-благоприятни са и данните за заболяемостта и болестността по групи заболявания, включително онкологичните такива, като отсъстват индикации за съществено вредно въздействие на фактори от околната среда върху здравето на населението.

5. ОПИСАНИЕ, АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПРЕДПОЛАГАЕМИТЕ ЗНАЧИТЕЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ НАСЕЛЕНИЕТО И ОКОЛНАТА СРЕДА В РЕЗУЛТАТ НА РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ, ПОЛЗВАНЕТО НА ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ И ЕМИСИИТЕ НА ВРЕДНИ ВЕЩЕСТВА ПРИ НОРМАЛНА ЕКСПЛОАТАЦИЯ И ПРИ ИЗВЪНРЕДНИ СИТУАЦИИ, ГЕНЕРИРАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ И СЪЗДАВАНЕТО НА ДИСКОМФОРТ

В настоящия раздел на ДОВОС са описани и анализирани компонентите и факторите на околната среда, които се очаква да бъдат засегнати от реализацията на инвестиционното предложение, в резултат от строителството и експлоатацията на обекта, като са оценени очакваните въздействия и тяхната значимост.

Въздействията възникват, когато е налице връзка между дейност от инвестиционното предложение и даден рецептор. Оценката на въздействията е процедура, за която все още няма точни предписания или добре формулирана методология. Като цяло, тя се изразява в определяне на източника на въздействие, идентифициране на пътя към рецептора, оценка на въздействието, респ. неговата значимост и накрая установяване на контрол върху ефекта от въздействието. Тази концепция е разумна и полезна поради това, че помага да се разбере процеса и да се съсредоточи вниманието върху контрола и смекчаващите мерки в най-ефективното място.

Оценката на въздействие определя идентифицираните въздействия в съответствие с тяхната "значимост", която е в корелация между "степената на въздействие" и "чувствителността на рецептора" за определена дейност, свързана с инвестиционното предложение.

Идентификация на въздействията

Потенциалните въздействия са идентифицирани във връзка с осъществяването на инвестиционното предложение за всички фази на реализация - строителството, експлоатация и извеждането от експлоатация, както и при аварийни ситуации.

Често една и съща дейност или съоръжение оказва въздействие(я) върху повече от един рецептор (компонент/ фактор на околната и/или социалната и здравната среда). В тази връзка, основна роля играе наличието на детайлно и изчерпателно описание на инвестиционното предложение и използваните техники/технологии. Идентификацията на очакваните въздействия

от реализацията на инвестиционното предложение е направена на базата на описаните специфичните дейности и съоръжения и резултатите от проведените консултации със заинтересованите от проекта страни.

Въз основа на данните от проведените теренни проучвания, наличната актуална информация за състоянието на околната среда в зоната на въздействие за инвестиционното предложение и проведените консултации със заинтересованите страни са определени чувствителните зони.

При идентификацията на кумулативните въздействия са взети предвид инвестиционните предложения в района на площадката, доколкото такива са налични.

Оценяване на степента на въздействие

Величината на въздействието обикновено се изразява посредством количествени и качествени стойности, сравнени с местни, национални и международни стандарти или възникнали задължения за спазване. За някои въздействия не могат да се приложат стойности/параметри. В такива случаи оценката е субективна и се основава на опита на експерта и добрата практика. В случаите на извънредни ситуации (катастрофи, природни бедствия, инциденти) въздействията се разглеждат в контекста на вероятността от съответното събитие и последствията от него при отчитане на риска (оценяване на риска за възникване на събитието).

Като цяло критериите за степен/големина/величина на въздействие могат да се разгледат:

- във времето, например продължителност на възстановяване или на въздействие; или
- в пространството, според физическия обхват на въздействие; или
- количествено или качествено, когато могат да се приложат показатели за състоянието на съответния компонент/фактор.

Специфичните критерии за всеки компонент/фактор са описани в методиката за оценка на въздействията за съответния компонент/фактор. За проекта е приложена 4-степенна скала за степента на въздействие.

Степента на дадено въздействие дава количествена оценка за нивото на изменение на съществуващите условия на околната среда и се определя от критериите, описващи интензитета (магнитуда), пространствения (географски) мащаб, продължителността и вероятността от проява на въздействието.

За даване на количествени стойности на критериите на въздействие – компоненти на степента на въздействие, е използвана следната скала:

Степен на критерия	Критерии за въздействие	Оценка (стойност)
Магнитуд на въздействието (M)		
Несъществен	Не е от значение или не оказва влияние в съществуващите граници на естествените вариации	0
Пренебрежим	В съществуващите граници на естествените вариации	1
Малък	Превишава съществуващите граници на естествените вариации. Естествената околна среда може самостоятелно напълно да се възстанови.	2
Умерен	Превишава съществуващите граници на естествените вариации и води до увреждане на отделни компоненти на околната среда. Естествената околна среда все пак може самостоятелно да се възстанови.	3
Голям	Води до значително увреждане на определени компоненти на околната среда и екосистеми. Определени компоненти на околната среда губят способността си за самостоятелно възстановяване.	4
Пространствен мащаб на въздействието (S)		
Въздействие върху площадката	Засяга околната среда в границите на площадката	0

Локално въздействие	Засяга околната среда в границите на територия до 1 км ² , като оказва влияние върху земните географски комплекси на ниво елементарни екосистеми	1
Местно въздействие	Засяга околната среда в границите на територия до 10 км ² , като оказва влияние върху земните географски комплекси на ниво групи от елементарни екосистеми	2
Териториално въздействие	Засяга околната среда, ограничени територии от местоположението на обекта или територии, незначително надвишаващи територията на обекта (до 100 км ²), като оказва влияние върху елементарни земни географски комплекси на ниво ландшафт	3
Регионално въздействие	Засяга околната среда на регионално ниво на територия, надвишаваща 100 км ² , като оказва влияние върху земни географски комплекси на окръжно/регионално ниво. Може да окаже и трансгранично въздействие в зависимост от разстоянието до границата.	4
Продължителност на въздействието (Т)		
Отсъствие на въздействие	Не се реализира във времето	0
Краткосрочно въздействие:	Наблюдава се за ограничен период от време (по време на строителството, пробиването или дейностите по извеждането от експлоатацията), но като правило изчезва след приключване на дейностите. Продължителността му не надвишава един сезон (предполага се, че това са 3 месеца).	1
Средносрочно въздействие:	Наблюдава се през повече от един сезон (3 месеца), но не повече от една година	2
Дългосрочно въздействие:	Наблюдава се през продължителен период от време (повече от една, но по-малко от 3 години) и обхваща периода на строителството на проекта	3
Многогодишно и постоянно въздействие	Наблюдава се от 3 до 5 и повече години (шум при експлоатацията) и може да се характеризира като повтарящо се или периодично (въздействие, възникващо в резултат на ежегодните дейности, свързани с техническата поддръжка). Като правило кореспондира с периода на достигане на проектирания капацитет.	4
Честота/Вероятност за настъпване на въздействието (Р)		
Липсва вероятност	Въздействието не може да се прояви при нормални и извънредни обстоятелства	0
Много малко вероятно	Въздействието е много малко вероятно да настъпи при нормалните условия на експлоатация, но все пак може да настъпи при извънредни обстоятелства	1
Малко вероятно	Въздействието е малко вероятно, но може да настъпи в някои моменти при нормалните условия на експлоатация	2
Вероятно	Въздействието е вероятно да настъпи в някои моменти при нормалните условия на експлоатация	3
Много вероятно	Въздействието е много вероятно да настъпи при нормалните условия на експлоатация	4
Сигурно	Въздействието ще настъпи при нормалните условия на експлоатация	5

За да се изчисли интегрираното въздействие върху отделен компонент на околната среда, се използват критериите за въздействия и техните причислени стойности. Интегрираният резултат се определя по следната формула:

$$Q_{I,i} = (Q_{S,i} \times Q_{T,i} \times Q_{M,i}) + Q_{P,i}$$

Където:

$Q_{I,i}$	Резултат от интегрираната оценка за определяне на степента на въздействието
$Q_{S,i}$	Резултат за пространственото въздействие за компонента на околната среда
$Q_{T,i}$	Времени резултат (продължителност) за въздействието за компонента на околната среда
$Q_{M,i}$	Резултат за магнитуда на въздействието за компонента на околната среда
$Q_{P,i}$	Резултат от вероятността/честотата за проява на въздействието

i Отделният компонент на околната среда

Стойността на всеки компонент във формулата (магнитуд, пространствен мащаб, продължителност и вероятност на въздействието се оценява експертно на база получени резултати от построени математични модели, извършено проучване на факторите и компонентите на околната среда по литературни данни, вкл. и направени теренни проучвания на околната среда в района на инвестиционното предложение.

При тази методология се отчитат четири категории за степен (сериозност) на въздействието – **отсъствие на въздействие, незначително** (пренебрежимо), **средно** (умерено) и **значително** (голямо), в зависимост от получения резултат за интегрираната оценка за определяне степента на въздействието.

Оценъчна скала на степента на въздействието върху околната среда:

Степен (сериозност) на въздействието	Стойност, Q _{i, i}
Отсъствие на въздействие: не оказва въздействие върху условията на околната среда, видовете и местообитанията;	0
Незначително въздействие (пренебрежимо въздействие): оказва въздействие върху условията на околната среда, видовете и местообитанията за кратък период от време, локализирано е и е обратимо. Последствията настъпват, но въздействието им е малко (и предотвратеното, и не предотвратеното) и е под допустимите норми или рецепторите му се характеризират с ниска чувствителност или малка стойност.	1-13
Средно въздействие (умерено въздействие): оказва въздействие върху условията на околната среда, видовете и местообитанията за кратък или средно дълъг период от време. Целостта на екосистемите няма да бъде засегната неблагоприятно в дългосрочен план, но въздействията върху определени видове или рецептори е вероятно да са значителни в кратко- и средносрочен план. Територията/регионът са способни да се възстановят чрез естествена регенерация и реставрация. Може да се характеризира с широк обхват, започващ от слабо превишаване на граничните стойности и стигащ до нива почти превишаващи законоустановените граници. Ако е възможно, в случаи на умерено въздействие, трябва да се покажат и мерките за предотвратяване/смекчаване.	14-32
Значително въздействието (голямо въздействие): оказва въздействие върху условията на околната среда, видовете и местообитанията за дълъг период от време, а именно през целия жизнен цикъл на проекта, което може значително да промени местната и регионалната екосистема и природните ресурси, а и устойчивостта. Възстановяването до предишното състояние не е възможно без намеса. Оказва въздействие върху условията и нейните компоненти за дълъг период от време, има местни и регионални въздействия, които могат да бъдат и необратими	33-69

Подобна оценъчна скала на степента на въздействие е приспособена към социалните, културните и здравни въздействия:

Степен (сериозност) на въздействието	Стойност, Q _{i, i}
Отсъствие на въздействие: не оказва въздействие върху условията на живот, здравето на хората, вкл. техния културен и социален живот;	0
Незначително въздействие (пренебрежимо въздействие): Засегнатите ще могат да се приспособят към промените сравнително лесно и да поддържат поминъка, културата, качеството си на живот и здравето си от преди настъпването на въздействието. Причиняващо неудобства, но без последствия в дългосрочен план за поминъка, културата, качеството на живот, ресурсите, инфраструктурата и услугите. Води до дразнене, малки наранявания или заболявания, без да се изисква хоспитализация.	1-13
Средно въздействие (умерено въздействие): Засегнатите ще могат да се приспособят към промените с някои трудности и да поддържат поминъка, културата, качеството си на живот и здравето си от преди настъпването на въздействието от преди настъпването на въздействието,	14-32

но ще им е необходима помощ.

Първични и вторични въздействията за поминъка, културата, качеството на живот, ресурсите, инфраструктурата и услугите.

Води до средни наранявания или заболявания, може да се изисква и хоспитализация.

Значително въздействието (голямо въздействие): Засегнатите няма да могат да се приспособят към промените и да продължат да поддържат поминъка си от преди настъпването на въздействието.

Широко разпространени и различни първични и вторични въздействия, за които е вероятно, че няма да е възможно да бъдат възстановени или компенсирани.

Катастрофални събития, водещи до загуба на човешки живот, сериозни наранявания или хронични заболявания, изискващи хоспитализация.

33-69

Чувствителност на рецепторите/ресурсите

За целите на степента на значимост е направена оценка на качеството на приемника на въздействието или т.н. рецептор. Рецептори са хората, живата и нежива природа (например растителен и животински свят, води, въздух, почви, ландшафт), но също така и обектите на социалната среда (културно наследство, ресурси, инфраструктура и др.) В хода на оценката е определена чувствителността/важността на всеки рецептор, като за целта са използвани индивидуални, количествени и/или качествени, критерии дефинирани поотделно, за всеки компонент/фактор на околната среда. Този критерий отчита специфичните особености на приемника по отношение на:

- обратимост на въздействието;
- екологична важност;
- социална стойност;
- въздействие върху здравето на човека;
- устойчивост.

Всички тези фактори определят чувствителността на рецептора.

За проекта е приложена 3-степенна скала за чувствителността/стойността на рецепторите.

За даване на количествени стойности на факторите за определяне чувствителността на рецептора е използвана следната скала, като при определянето на стойностите на факторите, влияещи на чувствителните рецептори- обратимостта на въздействието, екологичната важност на засегнатия рецептор (защитена зона, ЗПТ, чувствителни зони и пр.), социалната стойност, въздействието върху здравето на хората и устойчивостта се извършва експертно, на база мащаб и параметри на въздействията, като стойност (1) се задава при малки, стойност (2) при средни/умерени и стойност (3) при големи/значителни по мащаб и параметри характеристики.

Степен на фактора	Фактори за чувствителност на рецептора	Оценка (стойност)
Обратимост на въздействието (R)		
Незначително	Въздействието е обратимо, а именно преустановява се при отстраняването на източника/ стресиращия фактор	1
Средно	Въздействието продължава известно време след отстраняването на източника/ стресиращия фактор, но в крайна сметка се преустановява, а именно обратимо е в периода на жизнения цикъл на проекта	2
Значително	Въздействието не е лесно обратимо или е необратимо	3
Екологична важност (E)		
Незначително	Ценни компоненти на околната среда са често срещани и изобилстващи на местната територия	1
Средно	Ценни компоненти на околната среда са не толкова често срещани и изобилстващи в границите на региона	2
Значително	Ценни компоненти на околната среда са не толкова често срещани и	3

	изобилстващи в на голяма/трансгранична територия	
Социална стойност (Sc)		
Незначително	Ценни компоненти на околната среда играят ограничена и непряка роля за поддържането на икономическото състояние, социалната структура, стабилността на общността и характеристиките на местните общности	1
Средно	Ценни компоненти на околната среда играят важна, но все пак непряка роля за поддържането на икономическото състояние, социалната структура, стабилността на общността и характеристиките на местните общности или на усещането на хората за здравословен и безопасен начин на живот	2
Значително	Ценни компоненти на околната среда играят много важна и пряка роля за поддържането на икономическото състояние, социалната структура, стабилността на общността и характеристиките на местните общности или на усещането на хората за здравословен и безопасен начин на живот	3
Въздействие върху здравето на хората (H)		
Незначително	Въздействието превишава базовите условия. Все пак то е под установените законови норми или други задължения за спазване	1
Средно	Въздействието е вероятно да превиши установените законови норми или други задължения за спазване, но има ограничен ефект върху човешкото здраве	2
Значително	Въздействието е вероятно да превиши установените законови норми или други задължения за спазване и е възможно да се отрази на човешкото здраве	3
Устойчивост (Su)		
Незначително	Въздействието не засяга наличието на ценни компоненти на околната среда и тяхната продължаваща употреба	1
Средно	Въздействието значително ще възпрепятства използването на ресурса през жизнения цикъл на проекта, но ценни компоненти на околната среда ще бъдат налични и след това	2
Значително	За кратко време въздействието ще засегне за постоянно жизнеността на ценни компоненти на околната среда и по този начин и способността им да са налични за ползването им от бъдещите поколения	3

За количествено определяне на чувствителността на засегнатия/засегнатите рецептори се използва взаимовръзката между обратимостта на въздействието, екологичната важност на засегнатия рецептор (защитена зона, ЗПТ, чувствителни зони и пр.), социалната стойност, въздействието върху здравето на хората и устойчивостта, като се прилага формулата:

$$Q_{(r), i} = Q_{R,i} + Q_{E,i} + Q_{Sc,i} + Q_H + Q_{Su,i}$$

където:

$Q_{(r), i}$ Резултат от интегрираната оценка за определяне на чувствителността на рецептора

$Q_{R,i}$ Резултат от обратимостта на въздействието

$Q_{E,i}$ Резултат от екологичната важност

$Q_{Sc,i}$ Резултат от социалната стойност

Q_H Резултат от въздействието върху здравето на хората

$Q_{Su,i}$ Резултат от устойчивостта

За оценка на получения резултат (стойност) на интегрираната оценка за определяне на чувствителността на рецептора се използва тристепенна скала:

Степен на чувствителност на рецептора	Стойност, $Q_{(r), i}$
Незначителна: Райони, в които компонентите и факторите на околната среда са в съответствие с приложимите национални или европейски стандарти за качество и реализацията и експлоатацията на инвестиционното предложение не може да доведе до промяна в съществуващото състояние.	<6

Средна: Райони, в които компонентите и факторите на околната среда доближават или достигат (но не превишават) стойностите, регламентирани с приложимите национални или европейски стандарти за качество и реализацията и експлоатацията на инвестиционното предложение има вероятност до доведе до негативна промяна в съществуващото състояние.	6-10
Значителна: Райони, в които компонентите и факторите на околната среда надвишават стойностите, регламентирани с приложимите национални или европейски стандарти за качество и реализацията и експлоатацията на инвестиционното предложение ще доведе до влошаване в съществуващото състояние.	>10

Оценяване степента на значимост на въздействието

За нуждите на систематичната оценка на значимостта на въздействие е приложена методика, базирана на разработено от JASPERS ръководство, включващо препоръки към съответните компетентни органи относно процедурните аспекти на прилагането на Директива 2011/92/ЕС относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда (Директива за ОВОС).

Значимостта на въздействията най-често се определя като кумулативна функция от степента на въздействието и способността на засегнатата от това въздействие територия да се адаптира (чувствителност на рецептора). Следователно, за да се определи значимостта на въздействието е необходимо да бъдат изчислени степента на въздействие и чувствителността на рецептора към това въздействие.

За даване на количествена оценка на степента на значимост се прилага формулата:

$$Q = Q_{I, i} + Q_{(r), i}$$

Където:

Q – стойност на значимостта на въздействието;

$Q_{I, i}$ - Резултат от интегрираната оценка за определяне на степента на въздействието;

$Q_{(r), i}$ - Резултат от интегрираната оценка за определяне на чувствителността на рецептора;

Получените резултати се тълкуват съгласно следната оценъчна скала:

Стойност на Q	Степен на значимост
< 5	Отсъства значимост
6-33	Незначителна
34-50	Ниска
51-67	Средна
68-84	Значителна

Резултатите се представят в табличен вид за всеки отделен компонент/фактор на околната среда.

5.1 Атмосферен въздух и Климат

5.1.1. Определяне на зоните на замърсяване на атмосферния въздух

А) Емисии по време на строителство

По време на извършване на строителните дейности се очакват само неорганизираните емисии от прах и ауспухови газове от строителната механизация и автотранспорт.

Типичните дейности по строителство ще обхващат т.н. „нулев цикъл“ по подготовка на терена и отнемане на хумусния слой на почвата, машинен изкоп, кофражни дейности, бетонови работи и армировка, и изпълнение на обратен насип.

Засегнатите участъци ще обхващат единствено зоните, в които се налага извършване на изкопи.

Изкопните дейности ще се извършват **поетапно, а не едновременно**, т.е. не се очаква едновременна работа на ескаватори в повече от една от строителните площадки за даден времеви период. Тази организационна мярка води до директно намаляване на интензитета на излъчваните емисии от площадката.

Емисиите от линейни източници (техническа механизация) ще бъдат временни за периода на строителните работи (до 3 месеца), краткотрайни, съсредоточени в застроителните петна и само в етапа на строителството. Във фазата на монтажните дейности, след приключване на строителната фаза, не се очаква емисии от прах от площни източници.

Газови емисии

Изгорели газове и сажди (прахови частици) от двигателите с вътрешно горене (ДВГ) на техниката, с която ще се извършват строителните и транспортни дейности. Основните замърсители, които ще се отделят във въздуха са CO, NOx, SO₂, NMVOC, прах и др. Тези емисии ще зависят от броя и вида на използваната при строителството техника и режима на работа. В тази връзка, с оглед получаване на приблизителна, прогнозна представа за количеството на емитираните вредни вещества в атмосферата е ползвана информация за разхода на дизелово гориво за подобни обекти.

Основните машини и строителна техника са оборудвани с дизелови двигатели. За цялата строителна фаза, оценката на емисиите може да се направи по ЕМЕР/ЕЕА CORINAIR'2013, дадена в Актуализирана единна методика за инвентаризация на емисиите на вредни вещества във въздуха (Заповед № РД-165/20.02.2013 на МОСВ), със (SNAP код 080800, а за въглероден диоксид – по IPCC (NFR код 1.A.5.b.iii), в отработените газове от ДВГ, които са показани в *Таблица 5.1.1-1*.

В Таблица 5.1.1-1. са калкулирани емисиите, отделяни при работата на всички необходими строителни машини за пълната фаза на СМР.

При разчетите са взети предвид консумациите на горива (дизелово гориво) на необходимия набор строителни машини в рамките на една машиносмяна, определени по *Наръчник за норми в строителството, изд. 2023г.*, както следва:

- Багер (1 машиносмяна): 35 л/м.с.
- Булдозер (1 машиносмяна): 32 л/м.с.
- Челен товарач (1 машиносмяна): 36 л/м.с.
- Автокран (1 машиносмяна): 38 л/м.с.
- Автобетонпомпа (1 машиносмяна): 40 л/м.с.
- Влекач (1 машиносмяна): 70 л/м.с.

което, преизчислено за пълната продължителност на фазата на СМР възлиза на 22,59 t разход на дизелово гориво за нуждите на строителната и транспортна механизация.

SNAP код на процеса	080800: Промислена техника, вкл.: Багери (колесни и верижни). Колесните обикновено са снабдени с дизелови двигатели от 10 до 40 kW; Автокранове с дизелови двигатели от 10 до 250 kW; Влекачи за свръхтежки извънгарбаритни товари с двигатели от 300 до 500 kW; Булдозери с дизелови двигатели от 30 до 250 kW; Бетонпомпи с дизелови двигатели от 50 до 200 kW Други специализирани машини за строителни и монтажни цели, снабдени с дизелови двигатели до 150 kW				
Вид гориво:	Дизелово гориво				
Група замърсители	ЕФ	Консумация на гориво	Емисии		
		kg	kg/y	kg/h	g/s
Въглероден диоксид (CO ₂), g/kg	3188	22590,00	72016,92	24,66	6,85
Азотни оксиди (NO _x), g/kg	48,8	22590,00	1102,39	0,38	0,10
NM VOC, g/kg	7,08	22590,00	159,94	0,05	0,02
Метан (CH ₄), g/kg	0,17	22590,00	3,84	0,00	3,65E-04
Въглероден оксид (CO), g/kg	15,8	22590,00	356,92	0,12	0,03
Амоняк (NH ₃), g/kg	0,007	22590,00	0,16	5,42E-05	1,50E-05
Диазотен оксид (N ₂ O), g/kg	1,3	22590,00	29,37	0,01	0,00
Прах (PM), g/kg	5,73	22590,00	129,44	0,04	0,01
Кадмий (Cd), mg/kg	0,01	22590,00	2,26E-04	7,74E-08	2,15E-08
Мед (Cu), mg/kg	1,7	22590,00	3,84E-02	1,32E-05	3,65E-06
Хром (Cr), mg/kg	0,05	22590,00	1,13E-03	3,87E-07	1,07E-07
Никел (Ni), mg/kg	0,07	22590,00	1,58E-03	5,42E-07	1,50E-07
Селен (Se), mg/kg	0,01	22590,00	2,26E-04	7,74E-08	2,15E-08
Цинк (Zn), mg/kg	1	22590,00	2,26E-02	7,74E-06	2,15E-06
Benz(a)anthracene, µg/kg	80	22590,00	1,81E-03	6,19E-07	1,72E-07
Benzo(b)fluoranthene, µg/kg	50	22590,00	1,13E-03	3,87E-07	1,07E-07
Benzo(a)pyrene, µg/kg	10	22590,00	2,26E-04	7,74E-08	2,15E-08
Chrysene, µg/kg	30	22590,00	6,78E-04	2,32E-07	6,45E-08
Fluoranthene, µg/kg	200	22590,00	4,52E-03	1,55E-06	4,30E-07
Phenanthrene, µg/kg	450	22590,00	1,02E-02	3,48E-06	9,67E-07

Таблица 5.1.1-1. Емисии от строителна механизация и транспортна техника по време на строителна фаза

Горните количества емисии се изпускат директно в атмосферния въздух от ауспусите на техниката с ДВГ в рамките на работната машиносмяна (8 часова дневна продължителност).

За прогнозиране на очакваните концентрации на замърсителите, посочени в Таблица 5.1.1-1, отделяни от ауспусите на строителната механизация, е използвано аналитично определяне на максималните концентрации на тези замърсители, посредством изчисляване на емисиите на замърсителите, основано на балансови методики.

В Таблица 5.1.1-1, на база прилагане на методика ЕМЕР/ЕЕА CORINAIR 2013 бяха изчислени емисиите на изследваните замърсители, отделяни за 1 час работа на необходимите

строителни машини, т.е. група технологични машини, които ще извършват работа във всяко от изкопните полета в имотите, които бяха разгледани в настоящия раздел на ДОВОС.

С прилагане на емиричната зависимост на емисията от концентрацията и дебита на газовия поток може да се изчислят концентрациите на изследваните замърсители, изпускани от ауспусите на строителните машини: $E = D \cdot C / 1000$, g/s, от където $C = (E/D) \cdot 1000$, mg/m³

Където: C-концентрация на съответния замърсител, mg/m³, D – дебит на газовия поток, m³/s; при създаването тяга на ауспусите на разгледаните по-горе строителни машини приемаме стойност 1 m³/s; E – емисия на съответния замърсител g/s.

След прилагане на формулата са получени следните очаквани концентрации на изход от ауспусите на строителната механизация:

Замърсител	Емисия	Концентрация	Норми за КАВ за опазване на ЧЗ (Наредба 12/Наредба 14)	Съответствие
/вид/	g/s	mg/m ³	mg/m ³	
Въглероден диоксид	6,85E+00	6,85E-03	не се нормира	-
Метан	3,65E-04	3,65E-07	не се нормира	-
Диазотен оксид	2,79E-03	2,79E-06	не се нормира	-
Азотни оксиди	1,05E-01	1,05E-04	0,2	Да
Въглероден оксид	6,85E+00	6,85E-03	10 (max 8 часова)	Да
Неметанови въглеводороди	1,52E-02	1,52E-05	не се нормира	-
Прах (като PM10)	1,23E-02	1,23E-05	0,5 (Наредба 14)	Да
Амоняк	1,50E-05	1,50E-08	0,25 (Наредба 14)	Да
Кадмий (Cd)	2,15E-08	2,15E-11	не се нормира	-
Мед (Cu)	3,65E-06	3,65E-09	не се нормира	-
Хром (Cr)	1,07E-07	1,07E-10	не се нормира	-
Никел (Ni)	1,50E-07	1,50E-10	не се нормира	-
Селен (Se)	2,15E-08	2,15E-11	не се нормира	-
Цинк (Zn)	2,15E-06	2,15E-09	не се нормира	-
Benz(a)anthracene	1,72E-07	1,72E-10	не се нормира	-
Benzo(b)fluoranthene	1,07E-07	1,07E-10	не се нормира	-
Benzo(a)pyrene	2,15E-08	2,15E-11	не се нормира	-
Chrysene	6,45E-08	6,45E-11	не се нормира	-
Fluoranthene	4,30E-07	4,30E-10	не се нормира	-
Phenanthrene	9,67E-07	9,67E-10	не се нормира	-

Таблица 5.1.1-2. Очаквани максимални средночасови концентрации на замърсители отделяни от ауспусите на строителна механизация и транспортна техника по време на строителна фаза

Забележки към Таблица 5.1.1-2:

(1) В колна 4 на таблицата са посочени нормите за КАВ и за опазване на човешкото здраве, регламентирани в Наредба № 12 за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух и НАРЕДБА № 14 от 23.09.1997 г. за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места (за замърсители Прах и Амоняк);

Видно от приложените стойности на изчислените максимални средночасови концентрации на изследваните замърсители, същите са многократно по-ниски от нормите за КАВ и за опазване на човешкото здраве, за замърсителите, за които с нормативните документи са определени такива норми.

Налага се изводът, че газовите емисии в етапа на СМР не могат да окажат отрицателно въздействие върху засегнатото население и върху компонентите на околната

среда, тъй като са спазени законоустановените норми за КАВ и за опазване на човешкото здраве.

Въздействие на изследваната фаза от СМР може да се анализира единствено за строителните работници, формулирано в обзора на очакван здравен риск в работна среда и последици със здравно-хигиенна насоченост.

Прахови емисии

При изпълнение на изкопно-насипни и товаро-разтоварни работи – фази на строително-монтажните работи, ще се емитира прах, основно при изкопно-насипните работи, депонирането на хумусния слой и земни маси в границите на имотите и след това при възстановяването на терена, като концентрацията му до голяма степен ще зависи от сезона, през който ще се извършват строителните дейности, климатичните и метеорологичните фактори и предприетите мерки за намаляване на разпрашаването. Следва да се отчита и, че при нормални условия праховите частици от строителните дейности се отлагат на малки разстояния, основно в рамките на строителната площадка и в непосредствена близост до нея. При прилагане на подходящи мерки за ограничаване, емисиите на прахови частици ще бъдат сведени до минимум.

Прогнозните прахови емисии при изпълнение на изкопни работи, на обратните насипи за оформяне на застроителните петна и ландшафтно оформление с остатъчните изкопани земни маси и т.н. могат да се определят по емисионни фактори на **EMEP/EEA air pollutant emission inventory guidebook 2013, NFR27 код 2.A.5.b - Construction and demolition.**

При моделиране на площта, от която се очаква формиране на праховите емисии е взето в предвид, че изкопните, в т.ч. и насипните дейности в засегнатите имот ще се извършват поетапно, а не едновременно, т.е. не се очаква едновременна работа на строителна механизация в повече от един застроителен участък за даден период, за които участъци с ИП са планирани изкопни работи.

При построяване на модела е разгледан най-лошият сценарий, съответстващ на извършване на изкопно-насипни дейности, при които се очаква засягане на най-обширна площ, респ. най-високи нива на очаквани прахови емисии.

Информацията с планираната площ, която се очаква да бъде засегната пряко от изкопно-насипни работи е обобщена по-долу:

Тип на изкопа	Брой	Единична площ, ха	Продължителност на емисията (h/y)*	Масов поток (kg/h)**	Годишна емисия (t/y)
Фундаменти	7	0,04	240	0,36	0,086
Забележки: *Продължителността на емисиите е определена за периода от СМР, за който ще се извършват изкопно-насипни дейности; **Масовия поток е изведен за площта на едно изкопно поле, тъй като изкопите ще се изпълняват поетапно, а не едновременно.					

Емисии: g/s: Емисии на ОСП в кг/(ха x час) = 1,8 x Площта (в ха) x скоростта на вятъра (в м/сек)

Забележка: Изкопно-насипните работи в строителните площадки са планирани с продължителност 30 календарни дни, при 8 часа продължителност за една машиносмяна.

Таблица 5.1.1-3. Очакван интензитет на емисиите на замърсителя „РМ“ отделян от изкопно-насипните ейности по време на строителна фаза

От получените данни в таблица 5.1.1-3 е видно, че интензитета на праховите емисии, формиран при изкопно-насипните работи, във фазата на СМР няма да надвишават 0,059 t/y поради което може да се изведе обосновано предположение, че очакваните прахови емисии не могат да предизвикат наднормено замърсяване и влошаване на КАВ в район на площадката. Съсредоточването на праховите емисии се очаква да бъде в рамките на строителната площадка.

Б) Емисии по време на експлоатация

Определянето на зоните на замърсяване от емисиите на вредни вещества е направено по *Методика за изчисляване височината на изпускащите устройства, разсейването и очакваните концентрации на замърсяващи вещества в приземния слой на атмосферата – програмен продукт PLUME. (от 25 февруари 1998 г., приета от Министерството на околната среда и водите, Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Министерството на здравеопазването).*

Използваните при моделирането концентрации са за замърсителите, които се отделят при този вид дейности – интензивно животновъдство при отглеждане на птици.

Единствените изпускащи устройства на организирани емисии в атмосферния въздух се явяват вентилаторите на халетата, които обаче извеждат в околната среда замърсен въздух от работната среда на отглеждането на животните, т.е. от халетата с животните, където непрекъснато работи персонала на фермата. Този въздух е замърсен с продуктите на обмяна на животните. Казано с други думи, в околната среда се изпуска замърсен въздух от работната среда в халетата, а не горивни или технологични газове от източници на емисии. Касае се за общообменна вентилация, а не за технологична такава.

По тези съображения, при задаване на НДЕ на модела PLUME не са използвани НДЕ за амоняк и ФПЧ_{10} , определени в *Наредба № 1 от 27.06.2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии*, тъй като посочените в Наредната НДЕ се отнасят само за горивни, технологични или вентилационни газове, отделяни от процесни емитери. Наредбата не се прилага за случаите на организирано отвеждане на вентилационни газове от работна среда.

Приложими норми за допустими емисии в работна среда дава *Наредба № 13 от 30 декември 2003 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на химични агенти при работа*, където за съответните замърсители са реферирани максимално допустими концентрации на работните места и в работните помещения: $14\text{mg}/\text{Nm}^3$ за амоняк и $5\text{mg}/\text{Nm}^3$ за ФПЧ_{10} .

С тези стойности е извършено моделирането с програмен продукт PLUME.

5.1.1.1. Средногодишни концентрации на вредни вещества в приземния слой

Този модул от програмата дава типови оценки (средногодишни) на очакваните концентрации чрез пресмятане на разсейването на вредни вещества в приземния граничен слой на атмосферата.

Използвана е най-старата версия на софтуера PLUME, в която при определяне на средногодишните замърсявания се използва стандартната годишна климатична роза на вятъра, като се отчита също и процентът “тихо време”, а броят на източниците е ограничен до 10.

Тъй като софтуера дава възможност за моделиране с участието на ограничен брой изпускащи устройства, за да бъде изпълнимо моделиране на площадка с над 10 ИУ е необходимо да се апроксимира модела. За целта се създава т.н. „виртуално изпускащо устройство“ (ВИУ) по реда, утвърден от МОСВ.

Входни данни:

- ✚ Брой стъпки по посока Запад –Изток – 20
- ✚ Брой стъпки по посока Север - Юг – 20
- ✚ Стъпка по посока Запад –Изток /м/ - 2000
- ✚ Стъпка по посока Север - Юг /м/ - 2000
- ✚ Тип повърхност – извънградски район
- ✚ Географски координати : ширина: 43⁰.04; дължина: 25⁰.59;
- ✚ Средногодишна околна температура – 12 °С
- ✚ Посока на вятъра – Роза на вятъра, представена по-долу:

Посока	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW
Скорост /м/с/	1,91	1,33	1,68	1,63	2,05	2	2,33	2,31
Честота /%/	6,29	41,04	2,8	7,27	1,98	2,28	1,03	37,31

- ✚ Брой на източниците – 396 броя стенни вентилатори;
- ✚ Вид на замърсителите: Определени са по BREF документа за интензивно животновъдство- Амоняк и ФПЧ₁₀;
- ✚ Параметри на изпускащите устройства: показани са в таблица 5.1.1.1-1
- ✚ *Определяне стойността на замърсяващата емисия, чрез изчисляване:* $E = D \cdot C / 1000$; където E – стойност на замърсяващата емисия (g/s); D-дебита на газа (Nm³/s); C-концентрацията на замърсителя (mg/Nm³). Използвани са НДЕ (максимално допустими концентрации на замърсители от неподвижани източници), съгласно Наредба 1/2005г.

Хале	Източник на отпадъчни газове	h	V	d	F	Si	T
		(m)	Nm ³ /s	m	m ²	m/s	(0C)
ХАЛЕ 1	Вентилатор 1	2	12,42	1	0,785	15,82	25
	Вентилатор 2	2	12,42	1	0,785	15,82	25
	Вентилатор 3	2	12,42	1	0,785	15,82	25
	Вентилатор 4	2	12,42	1	0,785	15,82	25
	Вентилатор 5	2	12,42	1	0,785	15,82	25
	Вентилатор 6	2	12,42	1	0,785	15,82	25
	Вентилатор 7	2	12,42	1	0,785	15,82	25
	Вентилатор 8	2	12,42	1	0,785	15,82	25
	Вентилатор 9	2	12,42	1	0,785	15,82	25
	Вентилатор 10	2	12,42	1	0,785	15,82	25
	Вентилатор 11	2	3,33	1	0,785	4,25	25
	Вентилатор 12	2	3,33	1	0,785	4,25	25
	Вентилатор 13	2	3,33	1	0,785	4,25	25
ХАЛЕ 3	Вентилатор 1	2	12,42	1	0,785	15,82	25
	Вентилатор 2	2	12,42	1	0,785	15,82	25
	Вентилатор 3	2	12,42	1	0,785	15,82	25
	Вентилатор 4	2	12,42	1	0,785	15,82	25
	Вентилатор 5	2	12,42	1	0,785	15,82	25
	Вентилатор 6	2	12,42	1	0,785	15,82	25
	Вентилатор 7	2	12,42	1	0,785	15,82	25
	Вентилатор 8	2	12,42	1	0,785	15,82	25
	Вентилатор 9	2	12,42	1	0,785	15,82	25
	Вентилатор 10	2	12,42	1	0,785	15,82	25
	Вентилатор 11	2	3,33	1	0,785	4,25	25
	Вентилатор 12	2	3,33	1	0,785	4,25	25
	Вентилатор 13	2	3,33	1	0,785	4,25	25

	Вентилатор 14	2	3,33	1	0,785	4,25	25
	Вентилатор 15	2	3,33	1	0,785	4,25	25
	Вентилатор 16	2	3,33	1	0,785	4,25	25
ХАИЕ 4	Вентилатор 1	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 2	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 3	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 4	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 5	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 6	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 7	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 8	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 9	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 10	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 11	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 12	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 13	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 14	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 15	2	5,56	1	0,785	7,08	25
	Вентилатор 16	2	5,56	1	0,785	7,08	25
	Вентилатор 17	2	5,56	1	0,785	7,08	25
	Вентилатор 18	2	5,56	1	0,785	7,08	25
ХАИЕ 5	Вентилатор 1	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 2	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 3	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 4	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 5	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 6	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 7	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 8	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 9	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 10	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 11	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 12	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 13	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 14	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 15	2	10,56	1	0,785	13,45	25
ХАИЕ 6	Вентилатор 1	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 2	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 3	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 4	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 5	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 6	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 7	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 8	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 9	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 10	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 11	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 12	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 13	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 14	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 15	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 16	2	10,56	1	0,785	13,45	25
ХАИЕ 7	Вентилатор 1	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 2	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 3	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 4	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 5	2	10,56	1	0,785	13,45	25

	Вентилатор 6	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 7	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 8	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 9	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 10	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 11	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 12	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 13	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 14	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 15	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 16	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 17	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 18	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 19	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 20	2	10,56	1	0,785	13,45	25
ХАЛЕ 8	Вентилатор 1	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 2	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 3	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 4	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 5	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 6	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 7	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 8	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 9	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 10	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 11	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 12	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 13	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 14	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 15	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 16	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 17	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 18	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 19	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 20	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 21	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 22	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 23	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 24	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 25	2	10,56	1	0,785	13,45	25
ХАЛЕ 9	Вентилатор 1	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 2	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 3	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 4	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 5	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 6	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 7	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 8	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 9	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 10	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 11	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 12	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 13	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 14	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 15	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 16	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 17	2	10,56	1	0,785	13,45	25

	Вентилатор 18	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 19	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 20	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 21	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 22	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 23	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 24	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 25	2	10,56	1	0,785	13,45	25
ХАЛЕ 10	Вентилатор 1	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 2	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 3	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 4	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 5	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 6	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 7	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 8	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 9	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 10	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 11	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 12	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 13	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 14	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 15	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 16	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 17	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 18	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 19	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 20	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 21	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 22	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 23	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 24	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 25	2	10,56	1	0,785	13,45	25
ХАЛЕ 11	Вентилатор 1	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 2	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 3	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 4	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 5	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 6	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 7	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 8	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 9	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 10	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 11	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 12	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 13	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 14	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 15	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 16	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 17	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 18	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 19	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 20	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 21	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 22	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 23	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 24	2	10,56	1	0,785	13,45	25

ХАЛЕ 12	Вентилатор 25	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 1	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 2	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 3	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 4	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 5	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 6	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 7	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 8	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 9	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 10	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 11	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 12	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 13	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 14	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 15	2	4,44	0,6	0,283	15,73	25
	Вентилатор 16	2	4,44	0,6	0,283	15,73	25
	Вентилатор 17	2	4,44	0,6	0,283	15,73	25
	Вентилатор 18	2	4,44	0,6	0,283	15,73	25
	Вентилатор 19	8	4,44	0,6	0,283	15,73	25
	Вентилатор 20	8	4,44	0,6	0,283	15,73	25
	Вентилатор 21	8	4,44	0,6	0,283	15,73	25
	Вентилатор 22	8	4,44	0,6	0,283	15,73	25
ХАЛЕ 13	Вентилатор 1	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 2	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 3	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 4	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 5	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 6	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 7	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 8	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 9	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 10	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 11	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 12	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 13	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 14	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 15	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 16	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 17	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 18	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 19	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 20	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 21	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 22	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 23	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 24	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 25	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 26	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 27	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 28	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 29	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 30	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 31	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 32	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 33	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 34	8	10,56	1	0,785	13,45	25

	Вентилатор 35	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 36	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 37	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 38	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 39	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 40	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 41	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 42	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 43	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 44	8	10,56	1	0,785	13,45	25
ХА/Е 14	Вентилатор 1	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 2	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 3	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 4	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 5	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 6	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 7	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 8	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 9	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 10	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 11	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 12	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 13	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 14	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 15	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 16	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 17	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 18	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 19	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 20	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 21	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 22	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 23	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 24	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 25	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 26	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 27	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 28	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 29	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 30	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 31	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 32	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 33	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 34	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 35	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 36	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 37	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 38	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 39	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 40	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 41	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 42	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 43	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 44	8	10,56	1	0,785	13,45	25
ХА/Е 15	Вентилатор 1	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 2	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 3	2	10,56	1	0,785	13,45	25

	Вентилатор 4	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 5	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 6	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 7	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 8	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 9	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 10	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 11	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 12	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 13	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 14	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 15	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 16	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 17	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 18	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 19	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 20	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 21	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 22	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 23	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 24	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 25	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 26	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 27	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 28	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 29	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 30	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 31	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 32	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 33	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 34	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 35	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 36	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 37	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 38	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 39	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 40	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 41	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 42	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 43	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 44	8	10,56	1	0,785	13,45	25
ХАЛЕ 16	Вентилатор 1	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 2	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 3	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 4	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 5	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 6	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 7	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 8	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 9	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 10	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 11	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 12	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 13	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 14	2	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 15	8	10,56	1	0,785	13,45	25
	Вентилатор 16	8	10,56	1	0,785	13,45	25

Вентилатор 17	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 18	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 19	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 20	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 21	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 22	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 23	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 24	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 25	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 26	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 27	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 28	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 29	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 30	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 31	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 32	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 33	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 34	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 35	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 36	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 37	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 38	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 39	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 40	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 41	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 42	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 43	8	10,56	1	0,785	13,45	25
Вентилатор 44	8	10,56	1	0,785	13,45	25

Таблица 5.1.1.1-1 Данни за съставяне на виртуално изпускащо устройство

По-долу са представени обобщени данни с параметрите на ВИУ, както следва:

Виртуално ИУ амоняк	X (m)	Y (m)	d (m)	H (m)	S (m/s)	F (m2)	T (0C)	V (Nm3/s)	C (mg/m3)	E (g/s)
	20000	20000	19,62	4,00	13,51	302,28	25,00	4083,33	14,00	57,17

Таблица 5.1.1.1.-2. Параметри на виртуалното изпускащо устройство – замърсител Амоняк

Виртуално ИУ прах	X (m)	Y (m)	d (m)	H (m)	S (m/s)	F (m2)	T (0C)	V (Nm3/s)	C (mg/m3)	E (g/s)
	20000	20000	19,62	4,00	13,51	302,28	25,00	4083,33	5,00	20,42

Таблица 5.1.1.1.-3. Параметри на виртуалното изпускащо устройство – замърсител ФПЧ₁₀

Резултати от моделиране на замърсяването на приземния атмосферен слой

Тъй като за метеорологични данни е използвана средногодишна роза на вятъра, получената оценка на замърсяването в приземния слой на въздуха е средногодишна. Резултатите за основните замърсители, за които има годишни норми, са дадени в Таблица 5.1.1.1-4. В същата таблица са представени и нормите на допустими емисии на съответните замърсители, съгласно Наредба № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух, в която са реферирани стойности на средногодишна норма единствено за показателя „ФПЧ₁₀“. Наредба № 14 от 23.09.1997 г. за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места също не поставя стойности на годишни норми на замърсителите.

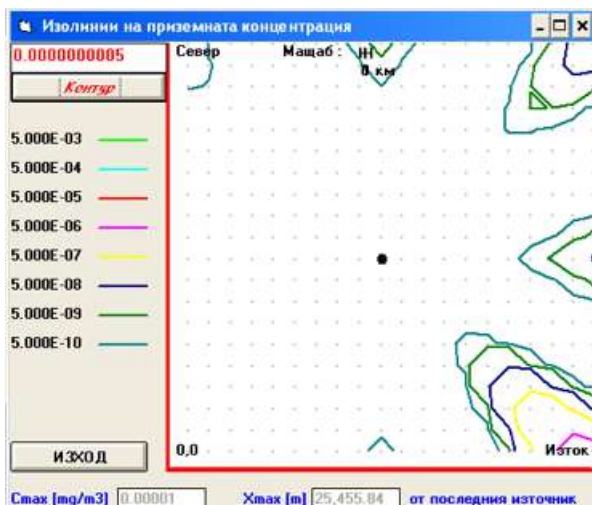
Замърсителя	Разстояние от източника	Очаквани средногодишни концентрации	Фонов нива	Средногодишни концентрации + фон	Средногодишни стойности съгласно Наредба 12 и Наредба 14*	Стойност на очакваните СГК спрямо СГН	Съответствие	DAT-файл
	m	[mg/m ³]	[mg/m ³]	[mg/m ³]	[mg/m ³]	%	Да/Не	
Амоняк	25,455.84	0,00001	0	0,00001	не се нормира	-	N/A	NH ₃
Прах (ФПЧ ₁₀)	28,284.27	0*	0,02408	0,02408308	0,04	0,01	Да	DUST

Забележка: Софтуерът не може да визуализира броя на знаците след десетичната запетая, поради извънредно ниските стойности на Смах за замърсителя „Прах“. Максималната стойност на този замърсител, в съответния DAT-файл е изчислена на 3.08399507424527E-06 mg/Nm³

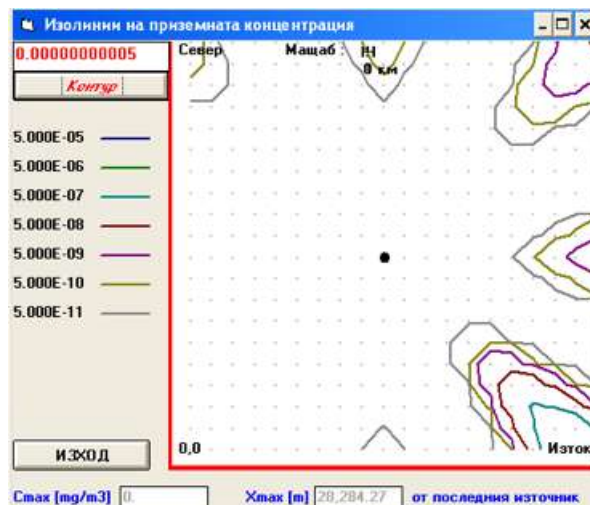
Фоновите нива на замърсител „Прах“ са по данни от Доклада за състоянието на околната среда за 2023г. на РИОСВ Велико Търново за измерена средногодишна концентрация 24,08 µg/m³ в пункт „РИОСВ“.

Таблица 5.1.1.1-4. Годишни концентрации след реализацията на ИП и оценка на съответствието

От таблицата се вижда, че не са превишени годишните СГН за опазване на човешко здраве, за обследваните замърсители, т.е. налице е съответствие между изискванията на Наредба 12 и получените резултати. По-долу са показани изолините на замърсителите:

Фиг. 5.1.1.1-5. Годишно поле на замърсяване с амоняк

Фиг. 5.1.1.1-5. Годишно поле на замърсяване с ФПЧ₁₀

От изложеното може да се заключи, че годишното замърсяване на атмосферния въздух след реализация на инвестиционното предложение няма да оказва отрицателен ефект върху населени райони и екосистеми, тъй като очакваните максимални приземни концентрации на замърсителите са по-малки от нормативно определените такива.

Максималните приземни концентрации на замърсителите не могат да достигнат най-близките населени места в град Дебелец и да предизвикат дискомфорт у населението.

5.1.1.2. Максимални еднократни концентрации при най-неблагоприятни метеорологични параметри

Важна характеристика е максималното възможно замърсяване, което може да се получи при зададени източници, като се определят както максималната стойност на замърсяването, така и метеорологичните условия, при които то се получава. Това е и единствената характеристика на замърсяването, която може да се получи в случай, че изобщо липсват метеорологични данни за даден район. При вариране на набор от метеорологични параметри – скорост на вятъра за всяка една от 8^{-те} стандартни посоки и класа устойчивост (*A – силна неустойчивост, B – умерена неустойчивост, C – слаба неустойчивост, D – неутрална стратификация, E – слаба устойчивост и F – умерена устойчивост*), се пресмята полето на замърсяването, за да се определи неговата максимална стойност при съответните метеорологични параметри и посока на вятъра.

Входни данни:

- *Входни параметри на модела* – областта, за която се пресмята замърсяването е 40 000 m x 40 000 m (20 стъпки по 2000 m в посока Запад-Изток и 20 стъпки по 2000 m в посока Север-Юг);
- *Метеорология* - в програмния код на продукта PLUME е заложен наборът на метеорологичните параметри, които покриват диапазона на възможните вариации на скоростта на вятъра и съответните им класове устойчивост за двата периода на денонощието – дневните (в зависимост от слънчевото греене) и нощните (в зависимост от облачността) часове - *Таблица 5.1.1.2-1.*

Скорост на вятъра [m/s]	Клас устойчивост
1	A, B
2.5	B, C, E
4	B, C, D, E
5.5	C, D
7	D

Таблица 5.1.1.2-1. Набор метеорологични параметри

Моделът PLUME отчита ефектите на топлинно или механично издигане на струята (заложен в кода на продукта), вследствие на което се увеличава физическата височина на комина до т.н. ефективна височина, която зависи правопрпорционално от разликата между температурата на изхвърляните газове от комина и температурата на околния въздух. Следователно по ниски ефективни височини ще се получат при по-високи температури на околния въздух (летни температури), а следователно и по-големи максимални стойности на замърсяването.

- *Параметри на източника* – необходимите параметри на източниците са както в предното изследване.

Резултати:

В *Таблица 5.1.1.2-2.* са обобщени резултатите от този модул на програмата за замърсителите, като са изчислени максималните еднократни концентрации след реализацията на предложението.

Замърсител	Разстояние от източника	Очаквани средночасови концентрации	Средночасови стойности съгласно Наредба 12	Стойност на СЧК спрямо СЧН	Съответствие	Метеорологични условия
------------	-------------------------	------------------------------------	--	----------------------------	--------------	------------------------

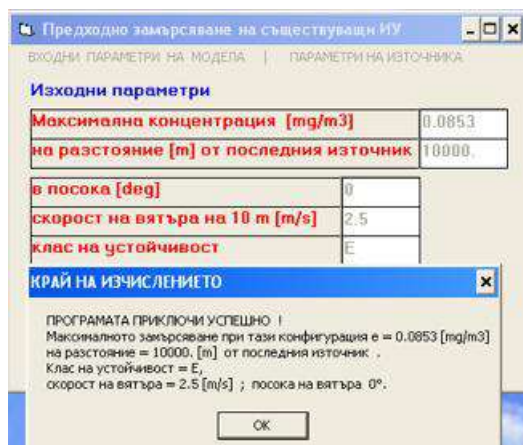
			и Наредба 14*			
	m	[mg/m ³]	[mg/m ³]	%	Да/Не	Скорост, Посока, Клас устойчивост
Амоняк	10000.	0,0853	0,25	34,12	Да	V= 2,5m/s; Посока - 0/N/ ; Клас Е
Прах (ФПЧ10)	10000.	0,02957	0,5	5,914	Да	V= 2,5m/s; Посока - 0/N/ ; Клас Е

Таблица 5.1.1.2-3. Максимални еднократни концентрации след реализация на ИП и оценяване на съответствието

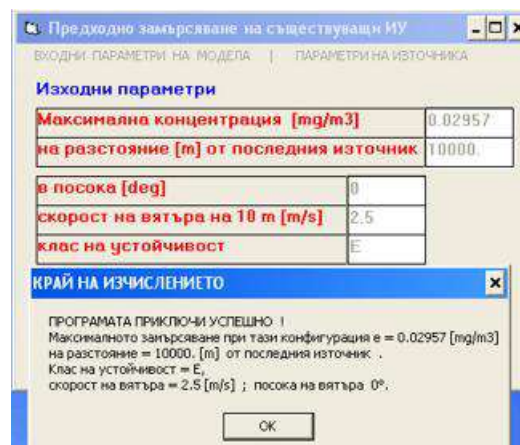
Наредба № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух не нормира максимално-еднократни (средночасови) стойности на обследваните замърсители.

Наредба № 14 от 23.09.1997 г. за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места дава стойности за максимално еднократни норми, които могат лесно да бъдат приравнени към средночасови такива.

Изчислени са най-неблагоприятните условия на дифузия – летните месеци, северен вятър със скорост 2,5 m/s , температурна стратификация – клас Е по скалата на Паскуил-Гилфорд и посока североизток. На база изложеното може да се заключи, че краткотрайното замърсяване на атмосферния въздух след реализация на инвестиционното предложение няма да оказва отрицателен ефект върху населени райони и екосистеми. Населените места не са разположено по посока на замърсяването и по тези причини не се очаква предизвикване на дискомфорт у населението. По – долу са дадени резултатите от работата на PLUME при определяне на максималното преходно замърсяване:

Фиг. 5.1.1.2-4. Преходно замърсяване с Амоняк

Фиг. 5.1.1.2-6. Преходно замърсяване с ФПЧ10

5.1.2. Неорганизиран емисии и интензивно миришещи вещества

В етапа на строителството, източници на неорганизиран емисии ще се явяват тежката строителна механизация и формирането на прахови емисии по време на изкопните работи (площни източници). Въздействието на този етап ще бъде временно – в рамките на няколко дни, докато траят изкопните дейности, органичено – около застроителните участъци и епизодично – само в светлата част на денонощието.

В етапа на експлоатацията, като потенциални източници на неорганизираните емисии могат да се разглеждат единствено силозите за съхранение на фураж, които биха могли да се формират при извършване на дейности по разтоварване на фуражи. За недопускане формиране на прахови емисии при разтоварване, всеки силос е снабден с прахов сепаратор.

С въвеждане на заявената с инвестиционното намерение на система за управление на тора, чрез принудително осушаване на тора върху торови ленти с въздуха от вентилационната система (начина на работа бе подробно описан при разглеждане на технологичните алтернативи в ДОВОС), се очаква с до 65% намаляване на емисиите от амоняк от фермата.

Както е известно, емисиите от амоняк са основния причинител на интензивно миришещи вещества от животновъдните комплекси. С намаляване на емисиите от този замърсител се очаква значително редуциране на възможността за разпространение на интензивно миришещи вещества от площадката.

От изключително значение за оценката е факта, че от въвеждане на бекта в редовна експлоатация до настоящия момент не са регистрирани жалби/сигнали за наличие на неприятни миризми от обекта. Отсъствието на миризми от дейността на инсталцията се потвърждава и от провежданите от РИОСВ Велико Търново планови проверки по изпълнение на условията, поставени в комплексното разрешително.

Изключително благоприятно от здравно-хигиенни позиции е, че с въвеждане на заявената с инвестиционното намерение на система за управление на тора, чрез принудително осушаване на тора върху торови ленти с въздуха от вентилационната система и последващото пелетизиране на осушената тор, ще отпадне необходимостта от функциониране на съществуващата торова площадка за събиране на животинската тор, която към момента се разглеждаше като възможен потенциален емитер на неорганизираните емисии и неприятни миризми.

Основни мерки, които ще бъдат предприети за недопускане поява на неорганизираните емисии от амоняк и неприятни миризми са:

- Използване на силози за съхранение на фуражи, снабдени с прахови сепаратори;
- Въвеждане на система за управление на тора, чрез принудително осушаване на тора върху торови ленти с въздуха от вентилационната система
- Пелетизация на осушената тор и съхраняване на пелетите в закрит склад, с цел недопускане проникване на дъждовни води и катализиране разлагането на карбамида в екскрементите до амоняк;
- Редовно извеждане на тора от халетата и подлагането им на принудително осушаване върху торовите ленти с въздуха от вентилационната система
- Вентилаторите на новите халета ще се разполагат на срещуположните на населеното място стени на халетата;

Съгласно *Guidance document on control techniques for preventing and abating emissions of ammonia*, Geneva, September 2007, по този начин с прилагане на гореописаните техники (основни мерки) се намаляват емисиите на амоняк от **съхраняване на тора** с 20%, а емисиите от **подслон на животните** с до 65%, в сравнение с контролните данни, при които не се използват техники за намаляване на емисиите.

Съгласно указанията на Ръководството за прилагане на Регламент ЕРИПЗ, за този тип дейности (съхранение на тор при интензивно отглеждане на птици) се регламентира отделяне на емисии от амоняк и метан. Определянето на годишните количества на емисионния баланс се извършва на база брой места и емисионните фактори за съответния замърсител. Емисионния

фактор за замърсителя амоняк, определен по CORINAIR,2013 възлиза на 0,6 kg/1 място/год. Този фактор се отнася за сгради, при които не се прилагат мерки за редуциране емисиите от амоняк. Планираните мерки за намаляване на емисиите на азотни съединения в инсталацията включват комбинация от „Редовно извеждане на тора от халетата“ и „Принудително сушаване на тора върху торовите ленти с въздуха от вентилационната система“, с което емисиите на амоняк се редуцират на 0,001 kg/1 място/год (източник на позоваване BREF ICF, July,2017, табл.4.51 .)

5.1.2.1. Оценка на възможността за разпространение на неприятни миризми в чувствителни рецептори

Оценяване разпространението на неприятни миризми в настоящия ДОВОС е направено на база сравнително-аналитичен подход.

В българското законодателство не е формирана еталонна мярка за миризма. Най-често за органолептично оценяване на миризмите се използва дименсия „IU“ – мирисови единици. Такова оценяване в разглеждания случай не е достатъчно точно и няма научна и доказателствена тежест, освен това е неприложимо за методи за предварителна оценка.

Съгласно европейското законодателство, миризми се измерват директно чрез прилагане на EN стандарт 13735 чрез т.н. динамична олфактометрия, с цел определяне концентрация на миризмата. За да се приложи това измерване, инсталацията трябва да се намира в устойчив режим на работа, най-малко 3 месеца, но не по късно от 12 месеца от въвеждането ѝ в експлоатация, което в настоящия случай е невъзможно (разширението на инсталацията до изследвания капацитет не е реализирано, поради което провеждането на евентуално измерване ще отрази текущото състояние на инсталацията, но не и бъдещото разширение). Следователно прилагането на EN стандарт 13735 ще изведе данни за текущото състояние на инсталацията, но не може да прогнозира резултати за същата инсталация след увеличаване на капацитета ѝ. Ето защо, методите за измерване се прилагат за оценка на текущото състояние на обекти, но са изцяло неприложими за нуждите на предварителната оценка.

В патентната научна литература има данни с високо научно качество, които насочват към определяне на възможността за разпространение на неприятни миризми чрез сравняване на очакваните концентрации на източниците на миризми (построяване на дисперсионен модел) в приземния атмосферен слой, с концентрациите, при които се достига т.н. праг на усещане, т.е. концентрацията, при която човешкото обоняние на здрави индивиди регистрира дадена миризма. Екипа от експерти, разработил настоящия ДОВОС извърши литературно проучване относно установяване на праговете на усещане на химичните вещества, които ще бъдат изпускани в атмосферата организирано. Налице са множество и доста разнопосочни данни, но безспорен източник с висока научна стойност е патентована научна публикация „*Odor and Irritation Thresholds for Ammonia: A Comparison between Static and Dynamic Olfactometry*“, публикувана в изданието Chemical Senses, Volume 32, Issue 1, January 2007, Pages 11–20, в която е определен прага на усещане на амоняка в случаите на провеждане на статична и динамична олфактометрия. Съгласно този литературен източник, долния праг на усещане на амоняк възлиза на 2,6 ppm, или 1,811 mg/m³, при молекулна маса на амоняка M = 17,03 g/mol.

За установяване възможността или невъзможността за идентифициране на миризми в чувствителни рецептори (населени места или други зони, подлежащи на здравна защита) се извършва сравнение на очакваните приземни концентрации на замърсяващите вещества, притежаващи характерен мирис с установените експериментално прагове на усещане. Счита се, че ако еталонните концентрации са превишени е възможно усещане на миризми от съответните вещества. От направената справка бе установена концентрацията, при която започват да се усещат миризми за еталонните вещества, характеризиращи миризмата на тор и урина – амоняк.

Обръщаме внимание, че по данни, налични в международни научни публикации, основен носител на неприятни миризми от птицефермите е веществото амоняк. Други носители на неприятни миризми от животновъдните обекти могат да бъдат разгледани също вещества производни на меркаптаните, вкл. сяроводород, но тези вещества могат да бъдат очаквани единствено при прилагане на анаеробни процеси на съхраняване на животинска тор (напримен на купи върху торови площадки). Такива дейности по съхраняване на тор на торови площадки не се планират от Възложителят, поради което може да се твърди, че ще отсъстват източници на вещества производни на меркаптаните, вкл. сяроводород. Ето защо те не са обект на анализ в ДОВОС.

В таблица 5.1.2.1-1 е направено оценяване на съответствието и възможността за достигане на праговете на усещане на еталонното вещество – амоняк, като са взети максималните имисионни концентрации определени със софтуера PLUME в раздел 5.1.1. на ДОВОС. Това са максималните имисионни концентрации, които се очаква да се формират в приземния слой на атмосферата при максимален капацитет на всички изпускащи устройства на площадката и при най-неблагоприятни метеорологични условия.

Замърсител	Максимална приземна имисионна концентрация	Долен праг на усещане	Възможност за усещане на миризми
	mg/m ³	mg/m ³	Да/Не
Амоняк	Средногодишна - 0,00001	1,811	Не
	Средночасова - 0,0853		Не

Таблица 5.1.4 – 1 Оценка възможността за причиняване на дискомфорт с неприятни миризми

При направеното сравнение с очакваните максимално годишни и максимално часови приземни имисионни концентрации на амоняк се установи, че същите не превишават концентрацията, при която се достига прага на усещане на това съединение. С други думи, при неблагоприятни метеорологични условия – безветрие, температурни инверсии и посока на вятъра към жилищните зони не е възможно да бъдат усетени неприятни миризми на амоняк.

Горното ни дава основание да твърдим, че работата на фермата при максимален капацитет на инсталацията не може да предизвика дискомфорт у населението, свързан с поява и разпространение на неприятни миризми.

5.1.3. Оценка на възможността за поява на кумулативно въздействие

В района на площадката, върху която ще се реализира ИН не са налични големи промишлени източници на емисии в атмосферния въздух. Изграден е и функционира завод за п-во на яйчен прах (меланж), разположен в непосредствена близост до площадката на ЗП „КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА“, който отстои на около 100 m от границите на имота. Цехът за яйчен прах се явява източник на замърсяване на атмосферния въздух предимно с нетоксичен прах, но емисиите му се ограничават от монтираните прахоуловителни инсталации за ФПЧ на изпускателните устройства.

Южната периферия на промишлената зона на град Дебелец отстои на около 0,3 km от имота – обект на инвестиционното намерение. В промишлената зона са концентрирани повечето от промишлените обекти, които са източник на вредни емисии. Предприятията за производство на машини, на мебели и дървопреработване са източници на замърсяване на атмосферния

въздух предимно с нетоксичен прах, но емисиите му се ограничават с монтирането на прахоуловителни инсталации и непекъснат контрол по спазване на НДЕ на всички оператори на инсталации. Всички средни горивни инсталации в промишления район на гр. Дебелец са преминали на ниско емисионно гориво и са преустановили емитирането на серен диоксид и сажди в атмосферния въздух.

В района на обекта е наличен слабо интензивен пътен участък по шосе Е-85, отстоящ на около 1250 m от най-близко разположения участък от площадката на фермата, който не може да кумулира въздействие с тежката строителна и транспортна механизация, която се очаква да работи на тази строителна площадка. Това съждение се потвърждава от разлика в надморските височини, на които се разполага участък от път Е-85 (190 m н.в.) и площадката на фермата (145 m н.в.). Както е известно неорганизираните емисии, излъчвани от линейни източници (МПС) се съсредоточават главно в приземния атмосферен слой. Евентуалното им „спускане“ до височината на строителна площадка е малко вероятно и би било свързано с разсейване в атмосферата, главно поради високата скорост на преобладаващите ветрове в зоната на пътния участък.

На база проведените проучвания за КАВ в общ. Велико Търново и обективирани данни в Доклад за ЕО на ОУП на общ. Велико Търново от проведено дисперсионно моделиране чрез използване на модела на ЕРА за комплексни източници „ISC-Aermod“, се установи, че приноса на трафика по път Е-85 върху КАВ, в района, в който се разполага фермата е $< 1,6 \mu\text{g}/\text{Nm}^3$, което ясно показва, че кумулиране на въздействие, по отношение на замърсител „Прах“ не се очаква.

По тези съображения се налага извода, че площните източници на неорганизираните емисии в застроителните участъци на фермата **не могат да кумулират** въздействие с най-близко разположения интензивен пътен участък - шосе Е-85.

В района на изследвания обект не са разположение други обекти – източници на емисии от амоняк, вкл. и др. по-големи животновъдни обекти, поради което може да се твърди, че не се очаква въздействие по отношение на замърсителя „амоняк“.

Много слаба кумулация по отношение замърсител РМ (прах) може да се очаква с планирания за изграждане участък от АМ „Русе-Велико Търново“. Няма основание да се твърди, че очакваните приземни средногодишни концентрации на този замърсител от работата на фермата, възлизащи на $3.08\text{E}-06 \text{ mg}/\text{Nm}^3$ могат да кумулират въздействие с праха, генериран от линейния пътен участък, която кумулация да доведе до превишаване нормите за КАВ.

Експертно заключение

От направеното изследване за въздействието върху атмосферния въздух, в следствие реализацията на инвестиционното предложение на ЗП „КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА“, могат да се направят следните изводи:

Дълготрайно (или средногодишно)

1. Обектът **няма** да оказва съществено **отрицателно въздействие** върху атмосферния въздух по отношение на разгледаните замърсители. Защитените зони за опазване на местообитанията *Търновски височини* и *Дряновска река* не са засегнати от концентрации над нормите за опазване на природните екосистеми.
2. Обектът **няма** да оказва **кумулятивно въздействие** - допълнителното годишно натоварване в разглеждания район, тъй като в обхвата на въздействие не са налични други големи промишлени замърсители. При спазване на съответните НДЕ във вентилационните газове на изпускащите устройства, въздействието е пренебрежимо

малко и няма да има отрицателен ефект върху населени райони и екосистеми. Все пак слаба кумулация е възможна с трафика по АМ „Русе-Велико Търново“, но без възможност за кумулативно причиняване нарушаване на нормите за КАВ.

Краткотрайно

- Обектът **няма** да оказва **краткотрайно въздействие** върху атмосферния въздух по отношение на разгледаните замърсители.

В годишен и краткосрочен аспект качеството на атмосферния въздух няма да бъде повлияно отрицателно след реализация на инвестиционното предложение на ЗП КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА, като въздействието е приемливо в локален, регионален и трансграничен мащаб.

Очакваното въздействие върху компонент „Климат и атмосферен въздух“ в процеса на строително-монтажните работи и експлоатацията се очаква да бъде както следва:

Компонент/фактор на въздействие	Критерии за определяне значимостта на въздействието									Степен на значимост
	M	S	T	P	R	E	Sc	H	Su	
Етап на СМР										
Климат и атмосферен въздух	1	1	1	5	1	1	1	1	1	Стойност, Q
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					
	6				5					
	Незначително въздействие				Незначителна					Незначителна
Етап на експлоатация										
Климат и атмосферен въздух	2	1	4	5	1	1	1	1	1	Стойност, Q
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					
	13				5					
	Незначително въздействие				Незначителна					Незначителна
Кумулативно въздействие	Не се очаква кумулиране на въздействието с други промишлени източници на емисии; Много слаб кумулативен ефект с трафика по бъдещата АМ „Русе-Велико Търново“, но без възможност за нарушаване на нормите за КАВ;									
Трансгранично въздействие	Не се очаква									

5.2. Подземни води

5.2.1. Прогноза и оценка за въздействието върху състоянието на подземните води. Значимост на въздействието.

Както беше посочено в т. 4.2.2. ПУРБ 2022-2027г. определя подземното водно тяло „Карстови води в Централния Балкан“ с код BG 1G0000TJK045, в района на ИП, като тяло в добро количествено състояние и добро химично състояние.

В конкретното инвестиционно предложение на ЗП КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА, въздействие върху количествата в подземното водно тяло BG 1G0000TJK045 ще се наблюдава, тъй като за обезпечаване на дейностите по животновъдство се предвижда водовземане от подземни води от съществуващо водовземно съоръжение, за което е издадено разрешително за водовземане от подземни води 11520403/09.05.2022г.

Водоснабдяването за животновъдство ще се осигурява от водовземане от подземни води в условията на издаденото разрешително за водовземане от подземни води 11520403/09.05.2022г. и от водопроводната мрежа на „ВиК Йовковци“ ООД.

За питейно-битово водоснабдяване, вода ще се осигурява от съществуващо водопроводно отклонение на „В и К Йовковци“ ЕООД, в условията на сключен договор за водоснабдяване. В и К операторът не поставя ограничения при доставяните количества вода. Копие от документ, удостоверяващ законосъобразността на доставките на свежа вода от водопровод на В и К Дружеството е представен в *текстово приложение Т8 към ДОВОС*. Копие от разрешително за водовземане от подземни води 11520403/09.05.2022г. е даден в *текстово приложение Т7 към ДОВОС*.

Ще поясним, че представения в *текстово приложение Т8 към ДОВОС* договор с „ВиК Йовковци“ ООД е с титуляр „Сигма 2003“ ЕООД, който е собственик на съществуващата площадкова инфраструктура, която е присъединена към локалната водоснабдителна мрежа на ВиК оператора. Както е известно, съгласно *Наредба № 4 от 14 септември 2004 г. за условията и реда за присъединяване на потребителите и за ползване на водоснабдителните и канализационните системи*, ВиК услуги се предоставят единствено на собствениците и лицата, на които е учредено вещно право на строеж или право на ползване.

ЗП „КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА“ е оператор на инсталацията за интензивно отглеждане на птици, и като такъв експлоатира и контролира работата ѝ, в т.ч. и площадковите инфраструктурни мрежи, съгласно действащ договор за осигуряване на достъп до електропреносната мрежа, питеен водопровод и канализация със „Сигма 2003“ ЕООД. Копие от договора е приложен в *текстово приложение Т8 към ДОВОС* за сведение.

По-долу е извършена оценка на съответствието на предвидените количества вода за промишлени нужди с разрешените такива в разрешителното за водоползване:

Дейност	Максимално разрешен разход на вода (m ³ /y) от В и К Оператора/Разрешително за водовземане	Годишен разход на вода за промишлени цели (m ³ /y) при максимален капацитет на инсталацията	Съответствие Да/Не
За животновъдство от:		147929	
водоснабдителната мрежа на ВиК оператора	без ограничения	75396	Да
собствено водовземно съоръжение	72533	72533	Да
За ПБВ от водоснабдителната мрежа на ВиК оператора	без ограничения	584	Да

Таблица 5.2.1-1 Оценка на съответствието на използваните водни количества с разрешените такива

ИП ще оказва слаб натиск върху количественото състояние на подземното водно тяло, поради необходимостта от водовземане от подземни води, за осигуряване на вода за животновъдство. Както бе отбелязано в раздел 4 на ДОВОС, разглежданото ПВТ се характеризира с добро количествено състояние и с експлоатационен индекс 16%, съгласно сега действащи ПУРБ 2022-2027г. На база извършеното проучване, по данни от ПУРБ, ПВТ е подложено на слаб натиск от водовземане от съществуващи водовземни съоръжения, чийто кумулативен ефект не поставя в риск количественото му състояние. Ще отбележим, че собственото водовземно съоръжение е съществуващо, поради което кумулирането му с въздействието на другите водовземни съоръжения до момента не е оказало значително неблагоприятно въздействие върху ПВТ. Това ни дава основание да твърдим, че с реализацията

на ИП не се очаква кумулиране на въздействие по отношение на количественото състояние на ПВТ.

Инвестиционното предложение не притежава потенциал за неблагоприятно въздействие върху химичното състояние на подземното водно тяло BG1G0000TJK045.

Няма обективни данни, които да насочват към възможност за кумулация на ИП с други вече реализирани или одобрени за реализация ИП. В района на площадката не са налични други СС обекти, които могат да кумулират въздействие върху качествено (химичното състояние) на ПВТ.

Както беше посочено, строителството на сградите ще бъде краткотрайно и без какъвто и да било пряк контакт с подземните води. Основание за това твърдение е че с инвестиционния проект се планира изграждане на т.н. „ивичести основи“ на сгради, чиято дълбочина на изкопите не надвишава 2 m, поради което може да се изведе обосновано предположение че изкопните работи няма да засегнат най-плитко разположения водоносен хоризонт, респ. не се очаква разкриване на покриващите ПВТ пластове.

Извършването на дейностите, предмет на ИП, ще става в затворени помещения, изолирани от околната среда и без връзка с подземните води по пътя на отпадъчните води и торовите маси.

Както бе подробно описано при избора на технологична алтернатива, всички производствени и складови дейности ще се извършват върху участъци с трайна настилка, поради което дифузно замърсяване на подземните води не се очаква.

С реализация на инвестиционното предложение, в частта му по изграждане на система за принудително осушаване на тора чрез използване на въздуха от вентилационната система и последващото ѝ пелетизиране, **ще отпадне необходимостта от използване на съществуващата торова площадка.** С това, ще се елиминира напълно възможността от замърсяване на подземните води с торови инфилтрати. Допълнително ще отбележим, че с предложената технология за принудително осушаване на тора и последващата ѝ пелетизация е заложено:

- в участъците за разполагане на торовата лента за осушаване на тора (по една от дългите стени на всяко едно съществуващо и ново хале, където се разполагат стенните вентилатори), да бъде изградена трайна настилка от шлайфан бетон, за недопускане попадане на торови маси върху почвите и елиминиране на възможността за замърсяване на подземни води;
- над торовите ленти да бъде изграден навес, за недопускане проникване на дъждовни води върху тора в торовите ленти и недопускане формиране на дъждовни инфилтрати;
- събиране на осушената тор в плътно затварящи се контейнери и последващо транспортиране за пелетизация;
- пелетизация на тора и съхраняването ѝ в опаковки тип „биг-бег“ в закрит склад с трайна настилка и странична изолация;

Описаната система за управление на тора е описана като НДНТ 19 в Решение №2017/302/ЕС за формулиране на заключения за НДНТ при интензивното отглеждане на птици или свине, обн. 21.02.2017г.

Ще упоменем също, че с въвеждане на описаната техника за управление на тора, се очаква силно положително въздействието върху почвите (в частност и подземните води) и земеделските земи, които ще бъдат наторявани с пелетизирана птича тор – продукт на работата на инсталацията, тъй като:

- в процеса на пелетизация на тора се достигат температури над 80°C, при което се намалява активността на патогенни и условно патогенни микроорганизми. Пелетизираната тор,

използвана за наторяване на земеделски земи не е в състояние да контаминира (да замърси) подземните води, тъй като не съдържа патогенни и условно патогенни микроорганизми (за разлика от тора, извеждан директно от фермите в земеделските земи);

- пелетизираната тор дава възможност за прецизно провеждане на агротехническите мероприятия по наторяване на земеделски площи, с което се избягва опасността от превишаване на торовата норма и свързаната с това еутрофикация на почвите; прилагането на стабилизирани пелети от птича тор доказано повишава стопанския добив и неслучайно е предпочитана алтернатива пред минералните торове при водене на биологично земеделие, не само у нас, но и в цял свят;

- осушаването на тора води до отнемане на влагата в екскрементите, което намалява разлагането на карбамида и пикочната киселина в тях, което води до намаляване на емисиите от амониак от тора. Мярката по сушене на тора, преди влагането ѝ в стопанството е посочено като НДНТ за намаляване на емисиите от амониак в Решение №2017/302/ЕС за формулиране на заключения за НДНТ при интензивното отглеждане на птици или свине, обн. 21.02.2017г.

Горното ни дава основание да изведем обосновано твърдение, че с инвестиционния проект са предприети достатъчни по вид и обем технически мерки за недопускане замърсяване на почви и подземни води с торови маси.

Не се предвижда пряко или косвено отвеждане или реинжектиране на замърсени води в подземното водно тяло. При строителството и експлоатацията няма да се употребяват приоритетни или приоритетно опасни вещества, които могат да влошат химичното състояние на водното тяло.

По време на експлоатацията на обекта, всички производствени и складови обекти, в които ще се извършва отглеждане на птици, съхранение на пелетизирана тор, също и площадките за съхранение на производствени отпадъци, участъци върху които ще се разположат лентите за принудително осушаване на тора, ще се разполагат върху терени с трайна настилка. Тази техническа мярка е насочена към недопускане на дифузно замърсяване на подземни води.

Съгласно Становище на БДДР, обективизирано в Писмо с изх. № ПУ-01-936 (1)/07.01.2025г. за инвестиционното предложение са приложими мерки, съответстващи на ПУРБ 2022-2027г. В тази връзка, в табличен вид по-долу са представени конкретни мерки, насочени към превенция на въздействие върху повърхностни и подземни води:

Приложими към инвестиционното предложение мерки от ПУРБ 2022-2027г.	Конкретни мерки, насочени към превенция на въздействие върху повърхностни и подземни води
Забрана за торене в определени периоди от време съгл. Програмата от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати на МЗХ	Дейността на разглеждания обект е отглеждане на кокошки-носачки. ЗП «КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА» не извършва обработна на земеделски земи, в т.ч. и не извършва торене, поради което няма принос към замърсяване с нитрати, с вектор на проникване – чрез наторяване;
Изграждане или реконструкция на съоръжения за съхранение на органични торове, при спазване на изискванията за предотвратяване на свободно изнасяне или разпространение на тор	С реализацията на предложената система за управление на тора ще отпадне необходимостта от експлоатация на съществуващата торова площадка. Новата сграда, в която ще бъде разположена пелетизиращата машина и съхранението на пелетизираната тор ще бъде с трайна настилка и странична изолация, изцяло закрыта, като дейностите по пелетизиране и съхранение на пелетизираната тор, заедно с разтоварването на

	осушената тора, подлагана на пелетизация е решена изцяло в закритата сграда; в тази връзка не се допуска поява на дъждовни инфилтрати или възможно за дифузно замърсяване на подземни води.
Ограничения при внасянето на тор в съответствие с правилата за добра земеделска практика	ЗП «КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА» не извършва обработна на земеделски земи, в т.ч. и не извършва торене, поради което не извършва внасяне на тор в почвите.
Осигуряване на защита от замърсяване на повърхностните и подземните води в района на съоръжения за събиране на оборски тор;	С реализацията на предложената система за управление на тора ще отпадне необходимостта от експлоатация на съществуващата торова площадка. Новата сграда, в която ще бъде разположена пелетизиращата машина и съхранението на пелетизираната тор ще бъде с трайна настилка и странична изолация, изцяло закрыта, като дейностите по пелетизиране и съхранение на пелетизираната тор, заедно с разтоварването на осушената тора, подлагана на пелетизация е решена изцяло в закритата сграда; в тази връзка не се допуска поява на дъждовни инфилтрати или възможно за дифузно замърсяване на подземни води. Ще отбележим, че имота, върху който ще се разположи сградата за съхранение на пелетизирана тор не попада в район със значителен потенциален риск от наводнение.
Прилагане на приетите програми от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в нитратно уязвими зони	ЗП «КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА» не извършва обработна на земеделски земи, в т.ч. и не извършва торене, поради което приетите програми от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в нитратно уязвими зони не са приложими за дейността на Възложителя.
Прилагане на екологични практики или най-добрите налични техники за ограничаване на отвеждането в подземните води на замърсяващи вещества	Като отделно приложение към ДОВОС е представена информация и оценка за прилаганите НДНТ в инсталацията. Прилаганите техники водят до значително намаляване на емисиите от амоняк, което е в корелация с добрите екологични практики в бранша. Възложителят притежава издадено комплексно разрешително, с което се гарантира прилагане на НДНТ в инсталацията.
Забрана или ограничаване на дейности, които увеличават риска за пряко или непряко отвеждане на приоритетни и опасни вещества или други замърсители в подземните води, включително разкриването на подземните води на повърхността, чрез изземване на отложенията и почвите, покриващи водното тяло.	Заявените с инвестиционното предложение дейности не увеличават риска за пряко или непряко отвеждане на приоритетни и опасни вещества или други замърсители в подземните води, включително разкриването на подземните води на повърхността, чрез изземване на отложенията и почвите, покриващи водното тяло.

Дейностите, които ще се извършват на площадката не представляват допълнителен риск за замърсяване с нитрати на подземните води, тъй като не предвиждат употребата на нитратни торове и други източници на нитрати.

Опасни химични вещества и смеси, които могат да бъдат евентуални източници на замърсяване на подземните води, в случай на разлив, са налични в много малки количества (до 0,05 t дезинфектанти и 0,15 t дизелово гориво). Дезинфектантите се съхраняват в закрит склад, с трайна настилка и странична изолация, без връзка с канализацията; дизеловото гориво е налични единствено в обоудване (дизелов агрегат), в резервоар с двойни стени; дизеловия агрегат е монтиран върху стоманобетонов фундамент; Предприетите технически мерки за съхранение на

ОХВС не предполагат риск от замърсяване на подземните води с приоритетни или приоритетно опасни в-ва.

Инвестиционното предложение не предвижда отвеждане на замърсители в подземни води и дейности, които да доведат до непряко отвеждане на замърсители. Това определя отсъствие на въздействие върху химическото състояние на подземните води при нормални експлоатационни условия.

Предвидената технология – всички дейности по отглеждане на животни, отвеждане на битово-фекални отпадъчни води във водоплътна изгребна яма и управление на животинската тор, ще предотвратят възможността за контаминация на подземните води.

Допълнителни мерки които могат да бъдат препоръчани на Възложителя за намаляване на риска от замърсяване на подземни води, и които следва да бъдат предприети са:

- поддържане цялостта на трайните настилки в участъците/местата, където са възможни течове/изливания (склада за съхранение на дезинфектанти и дизеловия агрегат),
- периодична оценка на техническото състояние на системите за осушаване на тора (състояние на трайната настилка и липса на пукнатини; състояние на навесите и отсъствие на проникване на дъждовни води върху торовите ленти).
- Периодична проверка на водоплътността на изгребната яма след всяко почистване;

5.2.2. Оценка на влиянието на дейностите, предвидени с инвестиционното предложение върху източниците за питейно-битово водоснабдяване на населението.

Съгласно наличната информацията от Възложителя, към настоящия момент фермата е захранена с вода за питейно-битово водоснабдяване от „В и К Йовковци“ ЕООД Велико Търново. В близост до фермата преминава и е изграден водопровод, от който се извършва водоснабдяването. Водата за промишлено водоснабдяване и за противопожарни нужди ще се взема от същия водопровод. Вода за промишлено водоснабдяване се използва също и от собствено водовземно съоръжение, при спазване на условията, поставени в действащото разрешително за водовземане от подземни води.

Най-близката налична система за водохващане се намира в землището на гр. Дебелец (каптаж) и отстои на повече от 1000 m по права линия от границите на площадката – обект на ИП. Към настоящия момент каптажът не се експлоатира. В района на площадката няма данни за учредявани СЗО.

Поради отсъстието на водохващания в района на ИП и липса на ЕСК, предназначени за питейно-битово водоснабдяване на населението се налага мнението, че дейностите, предвидени с ИП няма да оказват въздействие върху източниците на питейно-битово водоснабдяване на населението.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху подземните води:

Компонент/фактор на въздействие	Критерии за определяне значимостта на въздействието									Степен на значимост
	M	S	T	P	R	E	Sc	H	Su	
Етап на СМР										
Подземни води	0	0	0	0	1	1	1	1	1	Стойност, Q 5
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					
	0				5					

	Отсъствие на въздействие				Незначителна					Отсъства
Етап на експлоатация										
Подземни води	1	1	4	2	1	1	1	1	1	Стойност, Q
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					11
	6				5					
	Незначително въздействие				Незначителна					Незначителна
Кумулативно въздействие	Не се очаква									
Трансгранично въздействие	Не се очаква									

5.3. Повърхностни води

5.3.1. Прогноза и оценка на въздействието на предвидените с инвестиционното предложение дейности върху режима на повърхностните водни обекти в района на ИП

Местоположението на площадката, както и технологията за отглеждане на птици и спомагателните дейности на площадката, залежали в инвестиционното предложение, не предполагат негативни въздействия върху количествените показатели на р. Дряновска река и други водни обекти. Не се предвижда да се засегнат техни крайбрежни заливаеми ивици, легла в естествено състояние, бентове и диги. Не се очаква и въздействие върху съществуващи водностопански системи и съоръжения.

Инвестиционното предложение не предвижда заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти, както и нарушаване на нормалната им проводимост. За осъществяване на предложението не се налага засягане на сервитута на реката и нарушаване на техническата му цялост.

5.3.2. Прогноза и оценка на очакваните изменения в качеството на водите на повърхностните водни обекти. Значимост на въздействието.

Дейностите на площадката не включват заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти или водовземане от повърхностни води. Промислени отпадъчни води на площадката няма да се формират, тъй като по технология не се планира дейности по измиване на съоръженията. След приключване на жизнения цикъл ще се извършва обработка на клетките/волиерите с пароструйка и непосредствено след това дезинфекция, чрез напръскване на участъците с разредени водни разтвори на дезинфектанти.

От антропогенната дейност ще се образуват битово-фекални отпадъчни води, които ще се събират в еднокамерна водоплътна изгребна яма. При запълване, ямата ще се почиства и ще се предава за обезвреждане на „В и К Йовковци“ ЕООД при наличие на актуален договор.

Годишното количество БФОВ се изчислява на 324 m³/y. Емисионния товар, който тези БФОВ ще окажат на ГПСОВ Велико Търново, при предаването им за обезвреждане е представена в таблица 5.3.2-1:

Показател	Q-годишно, m ³ /y	Максимални концентрации на замърсители, mg/l	Емисии, kg/y
Неразтворени в-ва	324	400	0,130
БПК ₅		1500	0,486
ХПК		2000	0,648

Таблица 5.3.2-1 Максималногодишен емисионен товар в БФОВ

Както бе пояснено, избраната от Възложителя техника за управление на животинската тор гарантира невъзможност за попадане на торови инфилтрати в подземните води, с което се елиминира изцяло възможността за замърсяване на повърхностните води, чрез вектор на проникване на замърсителите през хидравличната връзка подземни-повърхностни води.

От изключително благоприятни позиции е факта, че с избраната техника за управление на животинската тор ще се елиминира необходимостта от функционирането на съществуващата торова площадка, както и извеждане на необработена животинска тор извън фермата, с оглед предаването ѝ за наторяване на земеделски земи (след min 6 месечен престой на торохранилището).

Считаме, че предложената мярка за управление на тора ще окаже твърде благоприятно въздействие върху водите в района, тъй като окончателно ще се преустановят дейностите по наторяване на земеделски земи с необработена животинска тор, формирана от дейността на фермата, поради следните мотиви:

- пелетизираната тор дава възможност за прецизно провеждане на агротехническите мероприятия по наторяване на земеделски площи, с което се избягва опасността от превишаване на торовата норма и свързаната с това еутрофикация на почвите и замърсяване на подземните води с нитрати;
- прилагането на стабилизиран пелет от птича тор доказано повишава стопанския добив и неслучайно е предпочитана алтернатива пред минералните торове при водене на биологично земеделие, не само у нас, но и в цял свят; към момента, регистрираните земеделски стопани в Р България получават дотации от Държавата, за да бъдат стимулирани да прилагат торене с животински торове и за ограничаване употребата на минерални торове.
- осушаването на тора води до отнемане на влагата в екскрементите, което намалява разлагането на карбамида и пикочната киселина в тях, което води до намаляване на емисиите от амониак от тора и също така намаляване на конверсията на амидния азот в нитратен и нитритен азот. Мярката по осушаване на тора, преди влагането ѝ в стопанството е посочено като НДНТ за намаляване на емисиите от амониак в *Решение №2017/302/ЕС за формулиране на заключения за НДНТ при интензивното отглеждане на птици или свине, обн. 21.02.2017г.*

Направените от експертния екип анализи на предложената от Възложителя технология доказват, че отсъства потенциална опасност от формиране на дъждовни инфилтрати, в резултат на извършваните дейности по управление на тора.

Всички производствени/складови дейности ще се извършват в закрити помещения, с изградена трайна настилка и странична изолация, което елиминира възможността от проникване на дъждовни води или снежни маси и формиране на разливи от инфилтрати на площадката.

Поради гореизложените съображения, анализа сочи, че **няма възможност** от индиректно или индиректно замърсяване на повърхностния воден обект – Дряновска река, в резултат на формиране на инфилтрати.

С цел намаляване емисиите от амониак при съхранение на животинската тор и с оглед намаляване на риска от дифузно замърсяване на съседни земи (почви и подпочвени води с амониеви съединения), Операторът е предвидил прилагане на техники, свързани с принудително осушаване на тора върху торови ленти с въздуха от вентилационната система, с която техника се постига намаляване на емисиите от амониак с до 65%, което е формулирано като НДНТ в приложимия BREF документ при отглеждане на птици или свине.

Всички пътища на площадката, върху които ще се придвижват МПС и от които е възможно замърсяване с нефтопродукти са изградени с трайна настилка.

От гореизложеното се налага извода, че Операторът е предприел всички разумни мерки за недопускане на замърсяване на повърхностите води от дифузни източници, в резултат дейността на фермата.

Прогнозната оценка е за отсъствие на негативно въздействие върху качествата на водите от р. Дряновска река, в района на инвестиционното предложение, нормирани от Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води, по отношение запазване на добро химическо и умерено екологично състояние.

Горният извод се базира на следните факти:

- не се предвижда заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти и водностопански съоръжения, т.е. отсъства въздействие от **точкови** източници на емисии;
- При експлоатацията на ИП няма да се формират промишлени отпадъчни води. Битово-фекалните отпадъчни води ще се събират в еднокамерна водоплътна изгребна яма.
- Предприети са мерки за предотвратяване замърсяването на повърхностните води от **дифузни** източници на емисии (използване на трайна настилка и странична изолация за формиране на изолиращ екран под сградите, в които се извършват производствени/складови дейности, периодична проверка и поддръжка на ямата за събиране на БФОВ от водоплътен бетон, поддържане на трайни настилки под участъците, където са възможни течове/изливания)
- Предприемане на мерки за недопускане на залпови емисии от БФОВ, торови маси и силно замърсени води от пожарогасене във повърхностния водоприемник при аварийни ситуации (незабавна проверка за състоянието на водоплътната яма след силни земетресения и обилни дъждове)

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху повърхностните води:

Компонент/фактор на въздействие	Критерии за определяне значимостта на въздействието									Степен на значимост
	M	S	T	P	R	E	Sc	H	Su	
Етап на СМР										
Повърностни води	0	0	0	0	1	1	1	1	1	Стойност, Q 5
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					
	0				5					
	Отсъствие на въздействие					Незначителна				
Етап на експлоатация										
Повърностни води	0	0	0	0	1	1	1	1	1	Стойност, Q 5
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					
	0				5					
	Отсъствие на въздействие					Незначителна				
Кумулативно въздействие	Не се очаква									
Трансгранично въздействие	Не се очаква									

5.4 Геоложка среда

5.4.1. Прогноза и оценка на очакваните изменения в геоложката среда от реализацията на инвестиционното предложение. Значимост на въздействието.

Прогноза и оценка на очакваните въздействия на изменената геоложка среда върху съществуващи строителни и други обекти и върху компонентите на околната среда.

Основните промени в геоложката среда в резултат от реализацията на инвестиционното предложение ще се изразяват основно в изкопните работи за фундирането на новите халета и яйцесклада със сортировъчното отделение, склада за съхранение на пелетизирана тор с пелетизиращата машина, както и пътната мрежа на площадката.

Изкопите ще засегнат изключително горните части на алувиалните отложения с кватернерна възраст. Дълбочината на въздействие ще бъде в зависимост от приетите конструктивни решения по отношение фундирането на посочените по-горе подобекти. Предвижда се изграждането на нова инфраструктурата към фермата.

Измененията ще са дълготрайни в рамките на извършваните изкопни работи за фундиране на предвидените в инвестиционното предложение съоръжения и изграждане на канали и канализационни връзки.

Прогноза и оценка на очакваните въздействия на изменената геоложка среда върху съществуващи строителни и други обекти и върху компонентите на околната среда.

Тъй като теренът, предмет на осъществяване на инвестиционното предложение е равнинен, при спазване изискванията на нормативната уредба за фундиране, изкопите няма да застрашат съществуващи сгради и инфраструктурни обекти.

Очакваните негативни изменения в геоложката среда, в резултат от изкопните работи, предвидени в инвестиционното предложение, могат да се оценят като незначителни.

Измененията няма да окажат въздействие върху други компоненти на околната среда.

Тектоника. В района на инвестиционното предложение няма тектонски нарушения, няма разломи, разседи или други геоложки структурни дислокации, които да се очаква да нарушат стабилитета на геоложката среда и земна основа.

Сеизмичност на района. Съгласно сеизмичното райониране на България, районът на инвестиционното предложение попада в област с интензивност на земетръс – VII степен, със сеизмичен коефициент $K_c = 0.10$. Този факт налага необходимостта при проектирането на сгради и съоръжения, проектантът-конструктор да отчете и въведе поправки в конструкцията и фундирането, съобразени с наредбата за фундиране в сеизмични райони.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху геоложката среда:

Компонент/фактор на въздействие	Критерии за определяне значимостта на въздействието									Степен на значимост
	M	S	T	P	R	E	Sc	H	Su	
Етап на СМР										
Геоложка среда	2	1	1	5	1	1	1	1	1	Стойност, Q 12 Незначително
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					
	7				5					
	Незначително въздействие				Незначителна					

Етап на експлоатация										
Геоложка среда	0	0	0	0	1	1	1	1	1	Стойност, Q
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					5
	0				5					
	Отсъствие на въздействие				Незначителна					Отсъства
Кумулативно въздействие	Не се очаква									
Трансгранично въздействие	Не се очаква									

5.5. Земи и почви

Районът на обекта е типичен земеделски, а земите са почти изцяло антропогенизирани селскостопански. Съседните имоти са усвоени като площи, предназначени за производствени и складови дейности. След ликвидиране на естествената растителност в миналото земите са превърнати в обработваеми за отглеждане на земеделски култури. По нататък, с развитие на селското стопанство, антропогенизацията на земите се задълбочава и се изразява главно в изграждане на полски пътища и напоителна система, използване на тежка механизация за обработка, минерални торове и химикали, оформяне на блокове, а след това раздробяване на земите и т.н. Изграждат се и техногенни обекти като стопански дворове, промишлени предприятия, сгради, помощни стопанства, съоръжения и пр.

Урбанизираните територии в района отстоят на около 1,39 km от площадката. Всички селища в района са свързани помежду си чрез третокласни и четвъртокласни пътища.

Земите на площадката и в района, увредени евентуално в резултат на изграждането на фермата, съгласно класификацията на увредените земи (Инструкция № РД-00-11 от 13 юли 1994 г., МЗ) и в зависимост от природата на увреждането, се обособяват в три класа на увреждане – нарушения, дегренирани и замърсени.

5.5.1. Нарушени земи

В резултат на изкопите за фундаменти и основи се очакват техногенно-антропогенни увреждания на почвите. Те предизвикват не само значителни промени на повърхностния почвен слой, но отнемането и изнасянето на хумусния пласт, почвения профил и частично геоложката основа водят и до пълното унищожаване на почвената покривка.

В случая новите халета, яйцесклада и склада за съхранение на пелетизиран птича тор са постройки от лек тип и изкопите за фундаменти са твърде ограничени – до 2 m в дълбочина и върху 4 m² площ за фундамент. Но съгласно чл. 7 (2) от Наредба № 26/1996 г за рекултивация на нарушени терени „Хумусният пласт се отнема от цялата площадка (терен, трасе) на обекта с изключение на площите, предвидени за озеленяване“. Съгласно инвестиционното предложение отнетия и депониран хумусен пласт ще се използва за дооформяне на зелените площи. Изкопаните общо 200 m³ земни маси след полагането на фундамента ще се върнат обратно за обратна засипка.

5.5.2. Дегренирани земи (ерозирани, преовлажнени, заблатени, кисели, засолен и пр.)

Протичащите основни физически дегрениационни процеси в района на площадката са свързани главно с релефа, подземните води, геоложкия строеж и човешката дейност. Поради равнинния релеф в обследвания район, почвите не са засегнати от ерозионни и свлачищни процеси. Не са отбелязани и прояви на дефлация. Характерни за района и обширните речни

тераси са процесите на преовлажняване, евентуално заблатяване, оглеждане и засоляване на почвите. Изграждането на участъци с трайни настилки на промишлената площадка между сградите и на част от алеите от гледна точка на почвата е твърде удачно, тъй като по този начин тя не се запечатва.

5.5.3. Замърсени земи

До момента няма данни за замърсяване на почви в района. Замърсяване над допустимите норми не се очаква и в резултат на реализация на инвестиционното предложение.

По време на строителството всички неизбежни въздействия от прах, газови емисии и пр. ще бъдат сведени, съгласно предвидените в инвестиционното предложение мерки, до минимум чрез стриктното спазване на съответните нормативни документи, правилници и инструкции относно работата със строителна, транспортна и обслужваща техника и съобразно изискванията при товаро-разтоварни дейности на строителни материали и оборудване. Освен това въздействието през строителния период е незначително и поради твърде краткия му срок на изпълнение - 3 месеца.

Съгласно инвестиционното предложение замърсяването на почвите по време на експлоатацията, посредством основните преносители на замърсители, ще бъде също ограничено и поддържано под допустимите норми. Емисиите от вентилационната система на халетата, както и тези от движението на автотранспорта в границите на площадката, ще бъдат в рамките на нормираните. Отпадъчните битово-фекални води ще се отвеждат в бетонирана шахта, която периодично ще се изгребва, а водите ще бъдат транспортирани до ГПСОВ Велико Търново за пречистване. През строителния период ще се ползват химически тоалетни и битово-фекални води няма да се формират. За дъждовните води ще се отвеждат разсъсредоточено – чрез попиването им в почвите на терена. Почистването и дезинфекцията на производствените помещения ще се извършват по сух способ.

Разнообразните опаковки (смесени опаковки, хартиени и картонени опаковки) от оборудването и различни доставки ще се събират разделно и предават на специализирани фирми за оползотворяване. Смесените битови отпадъци ще се извозват съгласно договор на депо за ТБО.

Птичия тор автоматизирано ще се събира в торови ленти, ще сеосушава и пелетизира, и ще се предава за оползотворяване в биогаз инсталации или за наторяване на земеделски земи, без възможност за въздействие върху почвите.

5.5.4. Прогноза и оценка на въздействието върху почвите

Обект на настоящото инвестиционно предложение е разширяване на съществуващата ферма- изграждане на общо 5 броя нови халета и сортировъчно отделение с яйцесклад и склад за съхранение на пелетизира тор с пелетизираща машина, както и монтиране на модерна система за управление на тора – за принудително осушаване на тора върху допълнително монтирани торови ленти с въздуха от вентилационната система на халетата.

От гледна точка на опазване на на почвата, разглежданата площадка представлява техногенен обект, който е променил начина на трайно използване на земята – от земеделска в промишлена. Обектът, обаче, е локален и застрояването на халетата и спомагателната инфраструктура, се извършва само в границите на общата площадка, която е вече в достатъчна степен антропогенизирана. Земите извън площадката са изключително земеделски, които се нарушават единствено от полски пътища и напоителни канали.

За определяне в обобщен и табличен вид на категорията, вида и степента на увреждане на земите се използва предложената от Министерството на земеделието и горите Инструкция № РД-00-11 от 13 юли 1994 г. Съгласно приетата класификационна схема, увредените на площадката

земи са подредени по клас, тип, вид, вид, степен и времетраене на увреждането в Таблица № 5.5.4.

Таблица № 5.5.4.

Категория	Подобект		
	Сгради	Площадки, вътрешни пътища, алеи	Свободни терени (зелени площи)
Клас на увреждане	I - Нарушени земи	I – Нарушени земи	III – Дегренирани земи
Тип на увреждане	01 - Иззети земни маси	01 - Иззети земни маси	17 - Утъпкване
Вид на увреждане	016 – Фундаменти и основи (изкопи)	016 – Фундаменти и основи (изкопи)	171 - Повърхностно
Единици	0 -3	0 -3	0 -3
Времетраене	П (постоянно)	П (постоянно)	В (временно)
Код	I 016 (0-3) П	I 016 (0-3) П	III 171 (0-3) В

От посочените в таблицата нарушения най-значителни в случая са уврежданията на земите при изкопа на фундаменти и основи на сгради, вътрешни пътища и площадки, покрити с чакъл, асфалт и бетони. При тях с изкопа се отнемат и изнасят хумусния пласт, почвения профил и частично геоложката основа. По този начин нарушението е значимо и за постоянно, а почвата е унищожена. По отношение на земите извън площадката реализацията на инвестиционното предложение няма да предизвика промяна в категорията или промяна в плодородието им.

Кумулативният ефект по отношение въздействието върху почвите в следствие дейността на съседните обекти с промишлено предназначение може да се оцени като нисък и изразен главно в нарушаване на терените върху които се разполагат техногенните ландшафти. Кумулации на замърсяване на почвите чрез дифузно отлагане на замърсители не могат да се очакват поради отсъствието на наднормени емисии и от обектите.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху почвите:

Компонент/фактор на въздействие		Критерии за определяне значимостта на въздействието									Степен на значимост
		M	S	T	P	R	E	Sc	H	Su	
Етап на СМР											
Почви	3	1	2	5	3	1	2	1	1	Стойност, Q	
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					19	
	11				8						
	Незначително въздействие				Средна					Незначително	
Етап на експлоатация											
Почви	0	0	0	0	1	1	1	1	1	Стойност, Q	
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					5	
	0				5						
	Отсъствие на въздействие				Незначителна					Отсъства	
Кумулативно въздействие		Не се очаква									
Трансгранично въздействие		Не се очаква									

5.6. Биологично разнообразие. Защитени природни територии

5.6.1. Растителност

До преотреждането върху земята в границите на имота на ИП са отглеждани селскостопански култури, предимно зърнени. След връщането на земните на техните стопани преди близо 35 години, активното земеделие е прекратено и теренът се е превърнал в пустееща нива.

За процесния имот с идентификатор № 20242.72.70 в землището на гр. Дебелец, общ. Велико Търново, в който имот ще се реализира разширението на фермата, компетентната РИОСВ Велико Търново е процедира и одобрила със Становище с изх. № 1653(1)/10.06.2024г. „План за застрояване за ПИ 20242.72.70 и последващо изграждане на селскостопанска сграда за растителна продукция“.

Към момента на изготвяне на ДОВОС, изграждането на тази сграда е започнало, като намерението на Възложителя е да промени нейното функционално предназначение от селскостопанска сграда за растителна продукция в хале за отглеждане на птици, като изгради върху имота още четири халета за отглеждане на птици и яйцесклад.

Както упоменахме по-рано, за осигуряване преработката на образуваната от дейността на птицефермата животинска тор се планира изграждане на сграда с пелетизираща машина за производство на пелетизирана птича тор в имот с идентификатор № 20242.74.7 по КKKP на гр. Дебелец, общ. Велико Търново.

Ще отбележим, че за имот с идентификатор № 20242.74.7 по КKKP на гр. Дебелец, общ. Велико Търново, към момента на изготвяне на ДОВОС е издадено Становище с изх. № 648(47)/22.01.2025г. на Директора на РИОСВ Велико Търново, с което е процедирано и одобрено инвестиционно предложение за изграждане на обект за складиране и обработка на СЖП от селскостопанска дейност.

По преценка на Възложителят, инвестиционно предложение за изграждане на обект за складиране и обработка на СЖП от селскостопанска дейност във вида заявен и одобрен със Становище с изх. № 648(47)/22.01.2025г. на Директора на РИОСВ Велико Търново, няма да бъде реализирано.

В тази връзка, с настоящата процедура, Възложителят заяви необходимост от одобряване на изграждане на сграда с пелетизираща машина за производство на пелетизирана птича тор в имот с идентификатор № 20242.74.7 по КKKP на гр. Дебелец, общ. Велико Търново.

От извършените полеви наблюдения на имот с идентификатор № 20242.72.70 и имот с идентификатор № 20242.74.7, установихме, че върху двата имота площта е заета от тревни съобщества, главно Обикновен щир (*Amaranthus retroflexus*), Обикновена синя жлъчка (*Cichorium intybus* L.), Ланцетолистен живовлек (*Plantago lanceolata* L.), Едногодишна метлица (*Poa annua*) и др.

Поради необработването на земята през годините, тече вторична сукцесия.

В синора, на север от имот с идентификатор № 20242.74.7, са настанени храсти от драка (*Paliuris spina-Christi*), трънка и (*Prunus spinosa*) и друга пионерна и характерна за тази част растителност.

В двата имота тревното съобщество е доминирано от трескот (*Cynodon dactylon*). Представения състав на тревната ценоза показва, че тя има вторичен произход. Растителността е представена от широко разпространени видове от семейство житни.

Характерно за техните популации е, че те са силно пластични и реализацията на проекта няма да повлияе съществено на състоянието в ареалите им.

В околните на площадката терени също се наблюдава обилие на тези представители на флората.

На около 260 m от площадката на ИП се разполага речното корито на р. Дряновска река, с характерна влаголюбива растителност. Инвестиционното намерение не може да окаже въздействие върху тази защитена зона, поради отдалеченост и ограничени действия на площадката при проектираното строителство.

При реализация на инвестиционното предложение наличната на терена растителност ще бъде пряко засегната от изкопни и насипни дейности при изграждане на постройките, алеите и помощните съоръжения. Въздействието ще бъде силно ограничено по площ и може да се определи като локално, значително, дълготрайно.

По време на експлоатацията флората на съседните терени и зелените площи на площадката на ИП ще бъде засегната в незначителна степен от вторично утаяване на прахови и газови емисии от вентилационните системи на халетата за отглеждане на птици, вътрешния и външен автотранспорт. Въздействието може да се определи като локално, незначително, дълготрайно.

Не се предполага да бъдат засегнати доминантите и застрашените растителни видове, предмет на опазване в защитената зона, което се потвърждава от извършеното моделиране дисперсията на замърсителите с програмен софтуерен продукт PLUME, съгласно извършеното моделиране на замърсяването, представено в част „Атмосферен въздух“ на ДОВОС.

По отношение на растителността, кумулативното въздействие със съществуващата част на фермата, която е въведена в експлоатация, може да се оцени като незначително, изразяващо се само в унищожаването на растителната покривка при строежа на съществуващия и новия обект – предмет на ИП (и двата имота – този върху който ще се реализират новите халета с яйцесклада и този – върху който ще се изгради склада за съхранение на пелетизирана тор са силно антропогенизирани).

Предвиден е проект за озеленяване за новото ИП с преобладаващи и характерни местни видове. Тези мероприятия допринасят за естетизиране на средата.

При експлоатация не се очакват въздействия, вкл. кумулативни, върху растителността от прилежащите на обекта терени поради ниската степен на очакваните емисии към околната среда.

Не се очаква трансгранично въздействие.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху флората:

Компонент/фактор на въздействие	Критерии за определяне значимостта на въздействието										Степен на значимост
	M	S	T	P	R	E	Sc	H	Su		
Етап на СМР											
Флора	2	0	1	5	1	1	1	1	1	Стойност, Q	
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					10	
	5				5						
	Незначително въздействие				Незначителна					Незначително	
Етап на експлоатация											
Флора	0	0	0	0	1	1	1	1	1	Стойност, Q	
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					5	
	0				5						
	Отсъствие на въздействие				Незначителна					Отсъства	
Кумулативно въздействие	Не се очаква										
Трансгранично въздействие	Не се очаква										

5.6.2. Животински свят

По отношение на орнитофауната, реализацията на ИП няма да засегне водолюбивите птици, тъй като площадката се намира на достатъчно разстояние от коритото на река Дряновска река и няма пряк достъп до нея. Трябва да се отчете обаче възможността за смущаване на видовете от експозицията на промишлен шум, създаван от строителната механизация.

В раздел 5.11.1 на ДОВОС е построен модел на очакваното разпространение на промишлен шум, както във фазата на СМР, така и за фазата на експлоатацията, като основните емисии на този вреден физичен фактор ще се наблюдават през СМР при работата на тежката строителна механизация. Изчислените еквивалентни нива на шум, генериран от строителната механизация, в границите на защитената зона възлизат на 36,19 dB/A.

Всички застроителни участъци се разполагат в близост до защитена зона ЗЗ „Дряновска река“ на около 260 m.

Приложимите нормативни документи не поставят законово регламентирани стойности на шума в защитените зони, но с достатъчно висока точност можем да приведем препоръчителна норма от 40 dB/A през деня, съответстваща на т.н. „Тихи зони извън агломерациите“. От направените изчисления се установява, че в близост до всяка строителна площадка строителните машини в етапа на СМР не могат да предизвикат шум над 40 dB/A в защитената зона, поради което не е налице предпоставка за отрицателно въздействие на шума върху представителите на фауната.

За етапа на експлоатацията, изчислените еквивалентни нива на шума в границите на ЗЗ няма да надвишават 33,10 dB/A.

На база направените изчисления може да се твърди, че в етапа на СМР, промишления шум, излъчван от застроителните петна на площадката е малко вероятно на причини смущаване на видовете в най-близко разположената ЗЗ „Дряновска река“.

Пряко въздействие ще окажат строителните работи, с отнемане на повърхностния почвен слой върху площите, необходими за строителството на основния сграден фонд.

Отнемането на повърхностния почвен слой причинява както загуба на местообитание на влечуги и дребни гризачи, така и унищожаване на педобионти. Това въздействие е дълготрайно и постоянно, но локално по обхват и незначително предвид ограничената площ на обекта и наличие на достатъчно подобни обитания на влечуги и дребни гризачи в района.

Ограждането на обекта също би ограничило достъпа на някои животински видове до местообитания и отнемане на територия. Това въздействие ще е също дълготрайно и постоянно, но локално по обхват и незначително по въздействие (малка площ на обекта, засилен антропогенен натиск върху територията).

Съхранението и използването на горива и дезинфектанти е в ограничено количество. Изборът на сух способ за почистване на помещенията между заселването на отделните групи животни е благоприятно решение за минимизиране на риска от инцидентно изпускане на непрочистени или достатъчно прочистени отпадъчни води към околната среда.

Засиленият антропогенен натиск върху територията – интензивното земеделие, пашата, добивът на инертни материали предизвикват безпокойство и прогонване на видовете. Това въздействие ще се засили и прояви както по време на строителството, така и през експлоатационния период на предприятието като вид косвено въздействие. Предполага се, че влиянието му ще бъде дълготрайно и постоянно, а степента на въздействие ще зависи от екологичната пластичност на видовете и саморегулационните способности на екосистемите.

Вероятността от фрагментация и нарушаване на видовия състав е свързана основно с инвазия на синантропни и рудерални видове, които са устойчиви на антропогенен натиск. В резултат на неподходящо озеленяване има малка вероятност територията да бъде заета от агресивни инвазивни видове. За пълното елиминиране на този риск се препоръчва смекчаваща мярка - озеленяване само с местни видове.

Инвазията на синантропни видове в следствие появата на остатъчни хранителни рерурси и урбанизацията на територията е с незначимо въздействие, като се има предвид и непосредствената близост на елементи на техническата инфраструктура (пътища, електропроводи), промишлени предприятия. Отчита се и способността на всяка екосистема към адаптация и наличието на еврибионтни видове.

Пожарите като вероятно събитие са елемент, оказващ отрицателно въздействие върху биоразнообразието, върху растителността, педобионтите и бавноподвижните представители на херпетофауната.

Реализацията на инвестиционното предложение няма да засегне местообитания на редки и защитени животински видове или да повлияе отрицателно на динамиката на техните популации. Не се очаква фрагментиране на популации. От друга страна за някои видове птици теренът на ИП би могъл да представлява потенциално местообитание, или да бъде част от техните хранителни биотопи. В този случай би могло да се приеме, че застрояването на площадката на ИП ще доведе до загуба на потенциално местообитание, респективно хранителни биотопи, в рамките на <0,01 % от подходящите такива в района. Това обаче ще се компенсира с предвиденото озеленяване с дървесна растителност, предоставяща условия за гнездене и създаваща предпоставки за развитие на насекоми и гризачи, които са част от хранителната база на птиците.

За конкретното разположение на площадката на ИП рискът е несъществен, тъй като разглеждания терен не е разположен в защитени зони от НЕМ НАТУРА 2000.

ЗЗ „Дряновска река“, ЗЗ „Река Белица“ и ЗЗ „Търновски височини“ не са в обхвата на въздействие на ИП. Разглеждания терен съставлява изключително малка част от околните територии на землището на населеното място, а освен това е вече урбанизиран.

Поради горния факт, както и непосредствената близост на ИП до пътища и урбанизирани територии, не може да се очаква, че реализацията на ИП ще доведе до фрагментация върху ЗЗ „Дряновска река“, ЗЗ „Река Белица“ и ЗЗ „Търновски височини“.

Отнетите за строителство земи по инвестиционното предложение са съседни на обширен, около 1,2 km² ареал от земеделски земи, които се обработват интензивно.

За въздействие върху фауната - засягане на доминантите и застрашените видове животни, миграционни коридори, изменения в състоянието им в резултат от реализирането на проекта - може да се провежда анализ само за влажната зона на р. Дряновска река.

Инвестиционното предложение не се очаква да окаже въздействие и/или промени върху фауната, главно поради много малката площ на реализацията му и достатъчната му отдалеченост от най-близко разположените защитени зони.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху фауната:

Компонент/фактор на въздействие	Критерии за определяне значимостта на въздействието										Степен на значимост
	M	S	T	P	R	E	Sc	H	Su		
Етап на СМР											
Фауна	1	0	1	5	1	1	1	1	1	Стойност, Q	
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					10	
	5				5						
	Незначително въздействие				Незначителна					Незначително	

Етап на експлоатация										
Фауна	1	0	0	0	1	1	1	1	1	Стойност, Q
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					5
	0				5					
	Отсъствие на въздействие				Незначителна					Отсъства
Кумулативно въздействие	Не се очаква									
Трансгранично въздействие	Не се очаква									

5.6.3. Защитени природни територии

Пряко въздействие върху екосистемите и видовете в ЗЗ „Търновски височини“, ЗЗ „Река Белица“ и „Дряновска река“ не се очакват, тъй като ИП е достатъчно отдалечено от ЗЗ и не зауства отпадъчни води във водния обект.

Същото може да бъде обобщено и за защитена местност Река Белица, отсояща на около 5,9 km от границите на площадката.

Косвено въздействие върху елементите на зоните ще имат строителството и експлоатацията на линейната техническа инфраструктура, свързано с повишаване на фоновото замърсяване, вибрационния натиск, емисиите във въздуха и генерирането на отпадъци. То ще бъде краткотрайно и локално (по време на строителството) и незначително по време на експлоатацията. При спазване разпоредбите на ЗБР, ЗООС, ЗУО, и всички други закони и подзаконови документи, препоръки и разпоредби на компетентните органи, това въздействие ще бъде нищожно.

Както бе показано чрез моделиране на замърсяването в приземния атмосферен слой, очакваните максимални приземни концентрации на замърсителите амоняк, прах и метан, продуцирани в периода на експлоатацията на фермата биха се появили на разстояние извън защитените зони при това в концентрации многократно под пределно допустимите норми за качество на атмосферния въздух и опазване на природните екосистеми.

Кумулативен ефект. Потенциален кумулативен ефект е възможен при презастрояване на територии, близко разположени около ЗЗ. Това би довело до по-интензивен антропогенен натиск, до значима фрагментация на екосистеми и популации, до инвазия на видове, до унищожаване на стенотопни таксони, до интродукция и/или екологична деструкция на екосистемата.

Категорично може да се твърди, че реализацията на ИП, заедно с наличите промишлени предприятия в района на площадката няма да оказват кумулативно отрицателно въздействие върху елементите на защитените зони.

Наличната информация и проведените изчисления и приложени математични модели в част „Атмосферен въздух“ сочат, че не се очакват значителни отрицателни въздействия върху ЗЗ „Търновски височини“ ЗЗ, „Река Белица“ и „Дряновска река“, тъй като ИП е малко по площ и е извън ареала на ЗЗ „Дряновска река“. Поради отдалечеността и характера на предвидените дейности, ИП не може да окаже въздействие и върху другите защитени територии в региона.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху защитени зони:

Компонент/фактор на въздействие	Критерии за определяне значимостта на въздействието									Степен на значимост
	M	S	T	P	R	E	Sc	H	Su	
Етап на СМР										
Фауна	1	0	1	5	1	1	1	1	1	Стойност, Q
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					10
	5				5					
	Незначително въздействие				Незначителна					Незначително
Етап на експлоатация										
Фауна	1	0	0	0	1	1	1	1	1	Стойност, Q
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					5
	0				5					
	Отсъствие на въздействие				Незначителна					Отсъства
Кумулативно въздействие	Не се очаква									
Трансгранично въздействие	Не се очаква									

5.7 Прогноза и оценка за очакваните нарушения на ландшафтите.

Твърде благоприятен факт за прогнозата и оценката на инвестиционното предложение е, че към настоящия момент площадката е антропогенизирана, а също така в близост (на около 20 м) има вече изградена и функционираща ферма, чието разширение е предмет на ДОВОС. Могат се направят изводи относно въздействието върху ландшафта на база реален обект.

Въздействието и промените върху ландшафтите, съпътстващи строителството, са неизбежни, но като дейност те са еднократни и краткосрочни (в случая три месеца). Очакваните промени на ландшафтите и ландшафтните компоненти в резултат на строителството са преки, трайни и необратими. Увредените или ликвидирани в границите на строителството ландшафти са земеделските, а от природните и ландшафтни компоненти - растителността и почвата. Унищожаването на почвата е в резултат на изкопите за фундаменти и основи и изнасяне на почвения слой и земните маси от дълбочина. С ликвидацията на растителността и почвата следват в една или друга степен промени и върху други компоненти на околната среда.

Отрицателното въздействие и деградационни процеси върху съществуващите в границите на площадката ландшафти и ландшафтни компоненти се очаква и от страна на ползваната тежка механизация. Това са обичайните процеси на утъпкване на почвите и на замърсяването с прах, газове и евентуално при нерегламентирани разливи с масла и нефтопродукти. С разширението на фермата – изграждане на халетата, помощни и съпътстващи подобекти и вътрешна инфраструктура на мястото на земеделския ландшафт в границите на площадката ще се настани нов техногенно-антропогенен (промишлен) ландшафт. Посочените техногенно-антропогенни нарушения и въздействия в процеса на реализация на инвестиционното предложение, обаче, са изключително локални, само на територията на площадката. Не се засягат съществуващите местни ландшафти и не се нарушават структурата и функционирането им в района, извън застроените терени. С приключване на строителството и по време на експлоатацията нови нарушения и промени на ландшафта и ландшафтните компоненти не се очакват.

Технологичните процеси и оборудване отговарят на най-съвременните изисквания по отношение на опазване на околната среда и човешкото здраве. В резултат на това замърсяващи ландшафтните компонентни емисии не се очакват, няма и производствени отпадъчни води.

Отпадъците, които ще се генерират на площадката на фермата, са обичайните твърди битови или близки до тях отпадъци, и типичните за отрасъла отпадъци от трупове на умрели животни и торов отпадък. В инвестиционното предложение са предвидени съответно редица

предохранителни и неутрализиращи тяхното въздействие върху природните и ландшафтни компоненти мерки.

Мерките, които се предлагат по отношение на ландшафта, имат за цел преди всичко да компенсират до известна степен извършените неизбежни в резултат на строителството нарушения върху околната среда и ландшафтните компоненти; да намалят ефекта от отрицателното ландшафтно-естетическо и ландшафтно-екологическо въздействие от страна на застроената част и площадката и да създадат условия за по-успешното им вписване към местните ландшафти и околна среда.

Основните дейности за изпълнение на тези цели и задачи са разработването и реализирането на проекти за техническа и биологическа рекултивация, за благоустрояване и озеленяване на площадката. Всички останали мерки за предотвратяване, намаляване или компенсиране на отрицателното въздействие върху околната среда са описани подробно по компоненти към съответните точки от доклада.

Относно изборът на дървесните и храстови видове насоката е желателно да бъде към местни или подходящи за района видове. Но те същевременно трябва да имат и декоративен ефект, да са бързорастящи и правещи голяма корона. Разположението им на площадката е за предпочитане да бъде в групи, пояси и етажирано, тъй като те трябва да имат и противовеетрова защитна функция, съобразно ветровия характер на района.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху ландшафтите:

Компонент/фактор на въздействие	Критерии за определяне значимостта на въздействието										Степен на значимост
	M	S	T	P	R	E	Sc	H	Su		
Етап на СМР											
Ландшафт	1	0	2	4	1	1	1	1	1	Стойност, Q	
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					9	
	4				5						
	Незначително въздействие				Незначителна					Незначително	
Етап на експлоатация											
Ландшафт	2	0	4	5	1	1	1	1	1	Стойност, Q	
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					10	
	5				5						
	Незначително въздействие				Незначителна					Незначително	
Кумулативно въздействие	Не се очаква										
Трансгранично въздействие	Не се очаква										

5.8. Прогноза и оценка на въздействието върху състоянието на исторически и културни паметници в района на инвестиционното предложение и върху материалните активи

На площадката на инвестиционното предложение – площ, преотредена за „нива“, чиято промяна на предназначението предстои, не са установени паметници на културно, архитектурно, историческо и археологическо наследство. Най-близките такива се намират в град Велико Търново и не могат да бъдат засегнати от предвидените дейности по изграждане и експлоатация на обекта поради отдалеченост.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху КИН:

Компонент/фактор на въздействие	Критерии за определяне значимостта на въздействието										Степен на значимост
	M	S	T	P	R	E	Sc	H	Su		
Етап на СМР											
Културно историческо наследство	0	0	0	0	1	1	1	1	1	Стойност, Q	
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					5	
	0				5						
	Отсъствие на въздействие				Незначителна					Отсъства	
Етап на експлоатация											
Културно историческо наследство	0	0	0	0	1	1	1	1	1	Стойност, Q	
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					5	
	0				5						
	Отсъствие на въздействие				Незначителна					Отсъства	
Кумулативно въздействие	Не се очаква										
Трансгранично въздействие	Не се очаква										

Въздействието върху материалните активи ще бъде силно положително, главно поради възможността за реализиране на производство с висока добавена стойност и превръщане на основния материален актив – земята от пустееща в съвременен аграрно-промишлен комплекс.

От приоритетно значение е възможността за преработка на животинската тор и превръщането ѝ от отпадък в ценен продукт – пелетизирана тор, с конкретно стопанско приложение и високо търсене при водене на биологично земеделие.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху материалните активи:

Компонент/фактор на въздействие	Критерии за определяне значимостта на въздействието										Степен на значимост
	M	S	T	P	R	E	Sc	H	Su		
Етап на СМР											
Материални активи	0	0	0	0	1	1	1	1	1	Стойност, Q	
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					5	
	0				5						
	Отсъствие на въздействие				Незначителна					Отсъства	
Етап на експлоатация											
Материални активи	3	2	4	5	1	1	1	1	1	Стойност, Q	
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					34	
	29				5						
	Положително въздействие				Незначителна					Ниска	
Кумулативно въздействие	Не се очаква										
Трансгранично въздействие	Не се очаква										

5.9. Отпадъци

Изпълнението на дейностите, предвидени с инвестиционното предложение, предполага генерирането на отпадъци по време на строителството и разширението на фермата, монтажа на оборудването и при нейната експлоатация.

Анализът на прогнозните генерирани отпадъци по видове, количества, място на получаването им и предвидено управление, както и оценката на потенциалното им въздействие върху околната среда и здравето на хората, дават основание за следните заключения:

По време на *строителството на ИП и обслужващите съоръжения* в най-голямо количество ще се генерират изкопни земни маси, вкл. с отнетия хумусен слой - 150 m³. Тези материали не са замърсени с вредни и опасни вещества, от което следва, че не се очакват негативни последици за здравето на хората и околната среда;

В ИП е предвидено временното съхранение на изкопните материали, като хумусният пласт се насипва и пази отделно, съгласно изискванията на Наредба № 26. Земните маси ще се използват при обратна засипка, а отделените почви - за озеленителни дейности.

Останалите прогнозираните отпадъци са неопасни и в малки количества, главно от монтажните просеци на оборудването. В таблица 5.9-1 са представени прогнозни количества на отпадъците от строителство, които ще се образуват на терена.

Вид	Наименование	Код	Количество, t
СТРОИТЕЛНИ	Почва и камъни, различни от упоменатите в 17 05 03	17 05 04	150
	Чугун и стомана	17 04 05	10

Таблица 5.9-1 Прогнозни количества отпадъци в етапа на строителството

Формираните отпадъци ще се събират на площадката на обособен участък насипно и ще се предават на оторизирани фирми за депониране и рециклиране.

По време на експлоатацията

При експлоатацията на ферми за интензивно отглеждане на птици, главен елемент от управлението на обектите е менджмънтът на торовия отпадък. Прогнозното количество животинска тор възлиза на около 124330 тона годишно. Птичата тор и въобще страничните животински продукти, в т.ч. и трупове на умрели животни са извън обхвата на ЗУО и тяхното третиране се урежда чрез Закона за ветеринарно-медицинските дейности в съответствие с Регламент (ЕО) № 1069/2009 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, предназначени за консумация от човека.

Избрана е система за събиране на тора в торови ленти директно под клетките/волиерите за отглеждане на животни, която периодично се извежда с шнек и се подава към система за принудително осушаване на тора върху допълнително монтирани торови ленти, върху една от дългите стени на всяко хале, върху която страна са разположени вентилаторите. Осушаването се извършва с въздуха от вентилационната система, чрез акумулираната във този въздух топлина излъчвана от птиците.

С реализацията на този елемент на инвестиционното предложение ще отпадне необходимостта от поддържане на торова площадка, с което ще се елиминира единствения потенциален източник на неприятни миризми на територията на фермата – торохранилището.

Осушената тор ще се подлага на пелетизация в пелетизираща машина и съхранение в „биг-бег“ опаковки в закрит склад и последваща спедиция до инсталации за п-во на биогаз или до земеделски производители – за наторяване на земеделски земи.

Този подход е НДНТ и е напълно реалистичен за района на ИП, още повече, че е намерено решение за оползотворяване на тора в изградени биогазови инсталации, както и предаването му за наторяване на земеделски земи. В региона е развита дейност по производство на енергия от ВЕИ чрез анаеробна ферментация на биомаса и животинска тор, което осигурява договори за целогодишно предаване на тора с цел оползотворяване в тези стопанства. В *текстово приложение Т9* е представен договор със земеделски производител за предаване на тора за наторяване и с оператор на инсталация за п-во на биогаз.

Управлението на СЖП в етапа съхранение и предаване за оползотворяване ще се извършва по договор с производители на биогаз, които имат издадено Разрешително за третиране или Комплексно разрешително или такива, които притежават Регистрационен документ за дейности по събиране и транспортиране на животинска тор.

Типични за птицефермите са и отпадъците от животински тъкани – трупове на умрели животни, които неминуемо съпътстват интензивното отглеждане на животните. Третирането им има адекватно решение в рамките на Страната – извозване и предаване на специализирана фирма оператор на екарисаж. Временното съхраняване на труповете ще се извършва в хладилна камера, която е изградена и функционираща на площадката.

Останалите производствени отпадъци от дейността на фермата са в прогнозно малки количества. В таблица 5.9-2 са дадени прогнозните количества отпадъци, образувани при експлоатацията на фермата, изчислени за максималния производствен капацитет.

Вид	Наименование	Код*	Количество, t/y
ПРОИЗВОДСТВЕНИ	Животинска тор	02 01 06	124330
	Хартиени опаковки	15 01 01	10
	Пластмасови опаковки	15 01 02	5
	Черни метали	19 12 02	50
	Остри инструменти (с изключение на 18 02 02*)	18 02 01	2
	Отпадъци, чието събиране и обезвреждане не е обект на специални изисквания, с оглед предотвратяване на инфекции	18 02 03	2
	Излязло от употреба оборудване, различно от упоменатото в кодове от 16 02 09 до 16 02 13	16 02 14	5
ОПАСНИ	Опаковки съдържащи опасни вещества или замърсени с опасни вещества	15 01 10*	2
	Флуоресцентни тръби и други отпадъци съдържащи живак	20 01 21*	0,2
ТБО	Смесени битови отпадъци	20 03 01	12

Таблица 5.9-2 Прогнозни количества отпадъци в етапа на експлоатацията

Изградена е добра инфраструктура, позволяваща временно съхранение на събраните количества отпадъци. Местоположението на отделните площадки е представено в *Графично приложение Г9* към ДОВОС. В легенда на схемата са дадени максималните капацитети за съхраняване на отделните площадки, за всеки вид отпадък.

Всички отпадъци ще се съхраняват в контейнери с подходящо затваряне. При запълването им ще се предават на лицензирани Оператори за рециклиране/обезвреждане, притежаващи Разрешителни по ЗУО или КР, при наличие на сключени актуални договори.

5.9.2. Оценка на предвидената с инвестиционното предложение система за управление на отпадъците.

В инвестиционното предложение по отношение управлението на отпадъците са определени:

- прогнозните количества, видове и място на образуване на очакваните отпадъци;
- условията за тяхното третиране (оползотворяване, рециклиране или обезвреждане) при отсъствието на вредни последици за околната среда и здравето на хората;
- начините за тяхното временно съхранение.

Всички дейности с отпадъците ще се извършват регламентирано, съгласно условията, които ще бъдат включени в Решението по ОВОС и в Комплексното разрешително, чието изменение или издаване на ново такова предстои, след одобряване на ИП и издаване на положително Решение по ОВОС.

Може да се твърди, че предвидената с инвестиционното предложение система за управление на отпадъците напълно съответства на нормативните изисквания и в максимална степен ограничава риска за околната среда и хората.

Не се очакват кумулативни въздействия по отношение на управлението на отпадъците между изследваната площадка – собственост на Инвеститора и разположените в индустриална зона на град Дебелец производствени предприятия. В изследвания район не са налице други значими животновъдни обекти. Личните стопанства на населението са незначителни като брой места за отглеждане и тяхното действие не може да се кумулира с това на Възложителя.

Значимостта на очакваното въздействие на генерираните отпадъци и дейностите с тях в процеса на **сроеителството, монтажа и експлоатацията** на фермата за кокошки-носачки на ЗП КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОВКОВА може да се определи по следния начин:

Компонент/фактор на въздействие	Критерии за определяне значимостта на въздействието									Степен на значимост
	M	S	T	P	R	E	Sc	H	Su	
Етап на СМР										
Отпадъци	1	0	2	1	1	1	1	1	1	Стойност, Q
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					6
	1				5					
	Незначително въздействие				Незначителна					Незначително
Етап на експлоатация										
Отпадъци	1	0	4	2	1	1	1	1	1	Стойност, Q
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					7
	2				5					
	Незначително въздействие				Незначителна					Незначително
Кумулативно въздействие	Не се очаква									
Трансгранично въздействие	Не се очаква									

5.10. Прогнозна оценка на въздействието на опасните вещества, характерни за инвестиционното предложение, върху околната среда и здравето на хората

Дейностите на обекта - предмет на инвестиционното предложение, са свързани с употребата на някои опасни вещества, класифицирани като такива по реда на *Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси*.

По време на *строителството* - нефтопродукти (горива и масла) за нуждите на строителната, монтажната техника и транспорта; сгъстени газове за монтажните дейности. Зареждането с нефтопродукти на транспорта и строителите машини ще се извършва извън фермата. Въздействие на опасни вещества може да се очаква само във връзка с потенциални разливи при аварии.

По време на *експлоатацията* - нефтопродукти и дезинфектанти. Горивата ще се използват за експлоатацията на резервния дизелов агрегат, дезинфектантите – за дезинфекция на оборудването в халетата.

Класификацията на ОХВ и С, използвани във фазите на строителство и експлоатация е представена в таблица 5.9.2-1

Наименование	Потребление	Място на използване	CAS №	Класификация	H – съвети за безопасност
При строителство и монтаж					
Не е приложимо					
При експлоатация					
Дизелово гориво	0,3 t/y	Дизелов агрегат Мах капацитет на съхранение: 0,3 t	68334-30-5	Flam. Liq.3 Acute tox.4 Skin irrit. 2 Canc. 2 STOT RE 2 Asp. Tox.1 Aquatic Chronic 2	H226 - Запалими течност и пари. H304 - Може да бъде смъртоносен при поглъщане и навлизане в дихателните пътища. H315 - Предизвиква дразнене на кожата. H332 - Вреден при вдишване. H351 - Предполага се, че причинява рак. H373 - Може да причини увреждане на органите при продължителна или повтаряща се експозиция H411 - Токсичен за водните организми, с дълготраен ефект.
Дезинфектант	0,05 t/y	Дезинфекция на халетата Мах капацитет на съхранение: 0,05 t	-	Flam. Liq. 3 Met. Corr. 1 Acute tox. 3 Skin Corr. 1B Skin Sens. 1 Eye Dam. 1 Resp. Sens. 1 Aquatic acute 1	H226: Запалими течност и пари H290: Може да бъде корозивно за металите H301: Токичен при поглъщане. H331: Токсичен при вдишване. H314: Причинява тежки изгаряния на кожата и сериозно увреждане на

					очите. H317: Може да причини алергична кожна реакция. H318: Предизвиква сериозно увреждане на очите H334: Може да причини алергични или астматични симптоми или затруднения в дишането H400: Силно токсичен за водните организми
Пропан - бутан	138 t/y	Гориво за отопление на подрастващи птици Мах капацитет на съхранение: 5,5 t	68512-91-4	Flam.gas 1; Press.gas 1; Muta.1B; Carc.1B;	H 220- Изключително запалим газ H 280 - Съдържа газ под налягане; може да експлодира при нагряване H 340 - Може да причини генетични дефекти H 350 - Може да причини рак

Таблица 5.9.2-1 Употреба на ОХВ и С

Поименно изброени вещества в Таблица 2 на част 2 към Приложение 3 на ЗООС.

На площадката ще се съхранява втечен земен газ (пропан-бутан) в компримирано състояние, който ще се използва за отопление на подрастващите птици през отоплителния сезон; Втечнения земен газ е поименно изброен в т.18 от таблицата в част 2 на Приложение 3 на ЗООС.

Максимално наличните количества газова смес на площадката, в т.ч. и в оборудването ще бъде многократно под определените прагови количества в колона 2 и колона 3 на таблицата в част 2 на Приложение 3 на ЗООС.

Дизеловото гориво в дизеловия агрегат е поименно изброено в т.34 „в“ от таблицата в част 2 на Приложение 3 на ЗООС. Тъй като неговото количество е под 2% от долния оценъчен праг, посочен в колона 2 на същата таблица и местоположението му е такова, че не може да предизвика голяма авария или да утежни последствията на вече възникнала такава, то считаме, че тази ОХВ може да бъде изведена от изчисленията при определяне на рисковия потенциал на Предприятието.

Вещества, вписани в Таблица 1 на част 1 към Приложение 3 на ЗООС:

Количествата на отделните вещества, попадащи в една или повече категории на опасност в обхвата на таблицата в част 1 на Приложение 3 на ЗООС са по-малки от стойностите на категориите на опасност в колони 2 и 3 на таблицата. По тази причина предприятието не може да бъде класифицирано като предприятие в нисък или висок рисков потенциал въз основа на наличните опасни вещества поотделно.

Количеството на дезинфектантите, попадащи в категория **E1** е многократно под долния и горния оценъчни прагове:

- Дезинфектанти: проверка за нисък риск: $0,05/Q = /100 = 0,0005 < 1$
- Дезинфектанти: проверка за висок риск: $0,05/Q = /200 = 0,00025 < 1$

Количеството на втечнения земен газ, попадащ в категория **P2** е многократно под долния и горния оценъчни прагове:

- Пропан-бутан: проверка за нисък риск: $1/Q = 5.5/10 = 0,55 < 1$

- Пропан-бутан: проверка за висок риск: $1/Q = 5.5/50 = 0,11 < 1$

Съоръжението не притежава нисък или висок рисков потенциал въз основа на наличните количества дезинфектанти и втечен земен газ

Сумиране на опасни вещества:

Използвани са емпиричните формули:

$q_1/Q + q_2/Q + q_3/Q < 1$, където $q_{1,2,3}$ са максималните количества от съответното вещество, попадащо в дадената обследвана категория, а Q е долни (горния) оценъчен праг в колона 2 (колона 3) на таблица 1 в част 1 на Приложение 3 на ЗООС. За веществата, поименно изброени в част 2 на Приложение 3 на ЗООС се вземат праговите количества, посочени в колона 2, респ. колона 3 на Таблица 2.

А) Сумиране на опасни вещества, изброени в част 2, които попадат в клас остра токсичност категория 1, 2 или 3 (инхалаторен път), или специфична токсичност за определени органи, еднократна експозиция, Категория 1, заедно с опасни вещества, попадащи в раздел "Н" – вписвания от Н1 до Н3 от част 1;

Не е приложимо.

Б) Сумиране на опасни вещества, изброени в част 2, които са експлозивни, запалими газове, запалими аерозоли, оксидиращи газове, запалими течности, самоактивирани вещества и смеси, органични пероксиди, пирофорни течности и твърди вещества, оксидиращи течности и твърди вещества заедно с опасни вещества, попадащи в раздел „Р – вписвания от Р1 до Р8 от част 1;

Не е приложимо. Само едно от веществата се категоризира в тази група.

В) Сумирането на опасни вещества, изброени в част 2, които се класифицират като опасни за водната среда, остра опасност, Категория 1, хронична опасност, Категория 1, или хронична опасност, Категория 2, заедно с опасни вещества, попадащи в раздел "Е" – вписвания Е1 и Е2 от част 1.

Не е приложимо. Само едно от веществата се категоризира в тази група.

Експертно заключение: Предприятието не притежава нисък или висок рисков потенциал и е извън приложното поле на глава Седма, раздел I на ЗООС.

Съхраняваните и използвани опасни материали и горива не надхвърлят долния оценъчен праг, посочен в таблиците в част I и част II на Приложение № 3 от ЗООС. По тази причина не се налага провеждане на процедура за одобряване на Доклад за безопасност, респ. Доклад за политиката за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества.

Дизеловото гориво ще се съхранява в резервоара на дизеловия агрегат, т.е. това е ОХС, налично в оборудване. Не се предвиждат отделни резервоари за съхранение на дизелово гориво или други течни горива на площадката. Пропан-бутанът ще се съхранява в метални балони (стоманени резервоари) във втечено състояние, под налягане

За дезинфектантите е отреден склад за съхранението им. Схема на местоположението на местата за съхранение на суровини, спомагателни материали и горива е дадена в *Графично приложение Г8* към ДОВОС.

Складът е с трайна настилка и странична изолация резистентна към действието на съхраняваните дезинфектанти, без връзка с канализацията. Предприети са мерки за обработка с адсорбенти на евентуални разливи от дезинфектанти.

Всички изброени вещества са стандартни търговски продукти, със съответни сертификати и листове за безопасност.

Направен бе преглед на техническата документация на предвидените с ИП хладилни и климатични инсталации, топлинни помпи, системи за защита от пожар и пожарогасители с оглед установяване бъдещото присъствие на площадката на флуорирани парникови газове и вещества, които нарушават озоновия слой (Регламент (ЕО) № 842/2006 относно някои флуорирани парникови газове и Регламент (ЕО) № 842/2006 относно някои флуорирани парникови газове). Установи се, че такива ще има в хладилната инсталация за мъртви животни. Хладилната камера е стандартно съоръжение, произведено от специализирана фирма като част от цялостното оборудване на фермата. То е напълно херметично и не може да се очакват емисии на опасни вещества към околната среда. Всички използвани фреонове хладоагенти ще бъдат на базата на разрешените за употреба фреони.

Във фермата е предвидено противопожарно водоснабдяване. Пожарогасителите, които ще се изискват в рамките на противопожарните мерки на обекта, също ще са стандартни, закупени от съответен специализиран производител или доставчик с пожарогасителен агент прах и въглероден диоксид. Не се предвижда използване на хлорсъдържащи въглеводороди (тетрахлорметан) в противопожарните системи.

5.10.1. Оценка на предвидените с инвестиционното предложение мерки за опазване на околната среда и здравето на хората при работа с опасни вещества

Опасните вещества на обекта ще са главно стандартни нефтопродукти и дезинфектанти и ще бъдат в малки количества.

Считаме, че в инвестиционното предложение са залегнали дейности, които да гарантират безопасна работа на персонала с тях:

- Горивата (дизел) са стандартни продукти, производство на специализирани фирми, доставяни от лицензирани доставчици;
- Ще бъдат доставяни със съответните листове за безопасност и сертификати;
- Съхранението им ще се осъществява по начин, изключващ изпускане към околната среда;
- Ще се поддържат в наличност необходимите адсорбенти за обработка на евентуални разливи
- Ще има разработени технологични, работни инструкции и инструкции за ТБ, включително за обучение на персонала.
- Въз основа на максималните количества опасни вещества, които могат да са налични на площадката, предприятието не надхвърля критериите на Приложение №3 на ЗООС и не се изисква процедура за получаване на одобрен Доклад по безопасност или ДППГА.

Значимост на очакваното въздействие на **опасните вещества** при строителството, монтажа и експлоатацията на съоръженията при реализацията на инвестиционното предложение може да се определи по следния начин:

Компонент/фактор на въздействие	Критерии за определяне значимостта на въздействието										Степен на значимост
	M	S	T	P	R	E	Sc	H	Su		
Етап на СМР											
Опасни химични вещества	0	0	2	0	1	1	1	1	1	Стойност, Q	
	Степен на въздействието				Чувствителност на рецептора					5	

	(Qi)				(Qr)					
	0				5					
	Отсъствие на въздействие				Незначителна					Отсъства
Етап на експлоатация										
Опасни химични вещества	0	0	2	0	1	1	1	1	1	Стойност, Q
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					5
	0				5					
	Отсъствие на въздействие				Незначителна					Отсъства
Кумулативно въздействие	Не се очаква									
Трансгранично въздействие	Не се очаква									

5.11. Рискови енергийни източници

5.11.1. Шум

ИП ще се реализира в район с нисък шумов фон. Шумовото натоварване се определя от преминаващите по участъка Дебелец-Велико Търново леки и товарни автомобили. Промислени източници на шум отсъстват. На около 100 m от площадката на ИП са разположени промишлени предприятия. Не са налични данни за извършени собствени периодични измервания на шум по границите на площадката на съседните обекти. Съпоставка на шумовите емисии с други подобни производства показват, че емисиите от промишлен шум са в границите на 70 dB/A.

В етапа на *строителните дейности* за реализация на инвестиционното предложение се очаква повишение на шумовото натоварване главно от транспортната и строителната техника. Предвид краткия срок на строителството на сградите, въздействието на шума може да се определи като пряко, но краткотрайно и временно. Ще бъде съсредоточено на площадката и в непосредствената ѝ близост.

Монтажните дейности ще бъдат извършвани в закрити помещения и се очаква еквивалентните нива на шум по контура на площадката да не превишават пределно допустимите нива. Въздействието му по време на вътрешните строително-монтажни работи ще бъде отрицателно и пряко.

В началото на строителния период от генерирания шум ще бъдат засегнати животинските видове, обитаващи и пребиваващи на площадката или в нейна близост. Площадката е разположена в непосредствена близост до защитена зона „Дряновска река“. Поради краткия период на строителство, безпокойството ще бъде кратковременно.

При *строително-монтажните работи*, промишлен шум ще се генерира само от тежката строителна механизация и от автотранспорта, доставящ строителни материали и оборудване. За определяне на акустичните характеристики на източниците на промишлен шум в етапа на СМР е използвана информация за прогнозния график на необходимата специализирана механизация и извънпътна техника за извършване на предвидените с проекта СМР.

Съгласно инвестиционните намерения на Възложителя, фазата на СМР ще се реализира поэтапно, като отделните изкопи и направата на фундаменти ще се извършва последователно, а не едновременно. Очакваната продължителност на целия строително-монтажен период е определена до 3 месеца, от които 1 месец за приключване на фазата на изкопно-насипните работи, в т.ч. и изграждането на фундаменти. След тази фаза се планират единствено монтажни работи по доставка и монтаж на технологично оборудване и инженерна инфраструктура.

При изграждане на който и да е фундамент на съоръженията и последващите монтажни дейности, в и около застроителното петно ще бъдат налични следните строителни машини с посочени шумови характеристики (съгласно данни, посочени в Construction Equipment Noise Levels and Ranges - Handbook - Construction Noise - Noise - Environment – FHWA):

- ескаватор (багер) – 81 dB/A,
- самосвал – 85 dB/A,
- челен товарач – 81 dB/A,
- автокран – 81 dB/A,
- автобетонпомпа – 81 dB/A,
- влекач (за извън габаритни товари) – 75 dB/A,

Въздействието на шума във фазата на СМР може да се определи като кратковременно – за периода на СМР и периодично – само в светлата част на денонощието. Не може да повлияе върху шумовия фон на най-близките жилищни сгради, в най-близко разположените населени места. Въздействието ще бъде краткосрочно и съсредоточено в рамките на и в непосредствена близост до застроителните петна. Експозицията ще бъде само в рамките на светлата част на денонощието.

В т.2.4.4. е направен преглед на дейностите, които водят до шумово натоварване при *експлоатацията* на птицефермата, прогнозните шумови нива и продължителността на въздействие. Шумово натоварване ще се формира главно от:

- Вентилационните системи. Вентилаторите са включени непрекъснато, денонощно. Работят в рамките на автоматизираната климатичната система и се включват периодично, по зададен сигнал, за осигуряване на необходимия микроклимат в помещенията. Практиката на аналогични обекти за района показва, че работят на пълна мощност в около 20% от годишния фонд работно време. Вентилационните системи са съвременни съоръжения, с нормирани шумови характеристики и въздействието ще е само в рамките на обекта и непосредствената му близост.
- Транспортът, който доставя и зарежда храни и отвежда от площадката готова продукция. Въздействието ще е периодично, с продължителност от 1 до 6 часа, съсредоточено главно в дневния период, в рамките на производствената площадка и най-близките ѝ зони.

В периода на експлоатация животинските видове от близките на ИП околности ще бъдат обезпокоявани периодично от шумово натоварване, генерирано от вентилационните системи и автотранспорта, обслужващ обекта. Въздействието ще е главно в дневния период. Очаква се в неголям времеви период отделните представители на фауната да се приспособят към шумовото натоварване, част от тях може да се заселят на площадката или в близост. Тази тенденция ще се благоприятства с израстването на предвидения зелен пояс по оградата на фермата.

5.11.2 Определяне на очакваните нива на промишлен шум в мястото на въздействие – чувствителни рецептори (най-близките жилищни сгради и защитени зони) от дейностите по реализация и експлоатация на обекта

Съгласно табл.2, Приложение №2 към чл.5 от *Наредба № 6 за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението*, граничните стойности за еквивалентно ниво на шума в територии и устройствени зони, имащи отношение към инвестиционното предложение са:

Територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях	Еквивалентно ниво на шума в dB(A)		
	Ден 07-19 h	Вечер 19-23 h	Нощ 23-07 h
Жилищни зони и територии	55	50	45
Зони за обществен и индивидуален отдих	45	40	35
Тихи зони извън агломерациите	40	35	35

Таблица 5.11.2-1. Гранични стойности на нивата на шума

За да се анализира въздействието на източниците на шум в най-близките населени места следва да се извърши следното:

- Изчисляване на максималното ниво на обща звукова мощност, излъчвана от площадката;
- Изчисляване нивото на шума в мястото на въздействие;

За етапа на строително-монтажните работи:

Етапа на СМР, се предвижда да обхваща няколко последователни фази: подготовка на терана и отнемане на хумусния слой почви (нулев цикъл), изкопни дейности, свързани с оформяне откоси и шкарпи на изкопи, полагане на подложен бетон, кофражни и армировъчни дейности, полагане на бетон, насипни работи (вкл. на пътища), монтаж на съоръжения и инженерна инфраструктура.

Лимитираща за интензитета на шумовото натоварване, създавано в етапа на СМР, е фазата, в която се съсредоточава използването на най-много строителни машини в даден участък.

Както отбелязахме по-горе, при изграждане на който и да е фундамент на съоръженията и последващите монтажни дейности, в и около застроителното петно ще бъдат налични следните строителни машини с посочени шумови характеристики (съгласно данни, посочени в Construction Equipment Noise Levels and Ranges - Handbook - Construction Noise - Noise - Environment – FHWA):

- ескаватор (багер) – 81 dB/A,
- самосвал – 85 dB/A,
- челен товарач – 81 dB/A,
- автокран – 81 dB/A,
- автобетонпомпа – 81 dB/A,
- влекач (за извън габаритни товари) – 75 dB/A,

Лимитиращи при изчисляване на максималното ниво на обща звукова мощност, излъчвана от площадката са емитерите с най-висок интензитет – в случая строителната механизация.

За целите на оценката е приет най-лошият сценарий, при който граничните нива на шума по контура на строителната площадка възлизат на 85 dB/A, в резултат на епизодично повишаване на шумовите нива при работата на строителната механизация с най-висок интензитет на шум.

Измерителният контур се разполага по периферията на всяко едно от застроителните петна (участъците, в които е предвидено застрояване и респ. извършване на изкопно-насипни работи).

При построяване на модела, е взето в предвид следното:

- Най-близките застроителни петна се разполагат до жилищните зони на гр. Дебелец – на около 2100 m;

- При извършване на изкопните работи, в които се налага употреба на тежка строителна механизация (ескаватор, самосвал), изкопните полета в застроителните петна се извършват **поетапно, а не едновременно**. Това изключва възможността на едновременна и кумулативна работа на строителни машини в повече от едно изкопно поле, което от важно значение при построяване на модела и оценяване на възможността за кумулиране на ефекта.
- По данни от представения идеен проект от Възложителя, застроителните петна за изграждане на фундаментите на отделните халета и сгради обхващат размери и площ, както следва: 20 m x 12 m.

Измерителния контур се разполага по периферията на всяко застроително петно.

Нивото на общата звукова мощност L_p (dB/A), излъчвана в околната среда от условия геометричен център на площадката (всяко едно от застроителните петна) и ограничена от измерителния контур се определя съгласно *Методиката за определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне нивото на шума в мястото на въздействие*, по формулата.

$$L_p = L + 10 \lg 2S/S_0, \text{ dB/A}$$

Където:

L – средно ниво на шума по измерителния контур – 85 dB/A

S – площта, ограничена от измерителния контур - 240 m² за всеки изкоп

S_0 – 1 m²

Нивото на шума в мястото на въздействие се изчислява като се използва формулата:

$$L_v = L_p - 20 k_n \lg r - 8, \text{ dB/A}$$

Където:

L_p – ниво на обща звукова мощност;

r – разстояние между избраната точка и геометричния център на площадката, ограничена от измерителния контур, в m

K_n – коефициент, отчитащ допълнителното намаляване на нивото на шума в зависимост от поглъщащите качества на земната повърхност

$K_n = 1,4-1,2$ – при земна повърхност, покрита с дървета и храсти

$K_n = 1,1$ – при затревена земна повърхност

$K_n = 1,0$ – при земна повърхност с рохкава почва;

$K_n = 0,9-0,8$ – при повърхност, покрита с асфалт, вода или лед.

В разглеждания случай, K_n заема стойност 1,4, тъй като земната повърхност, разположена между емитерите на шум и чувствителните рецептори е покрита със сгради – съществуващите халета на фермата.

При заместване на множителите в горната формула изчисляваме стойностите на L_v , в dB/A, във всички изследвани точки (чувствителни рецептори) около съответните емитери на шум:

Изследвана точка около емитера на шум	L_v (dB/A)	L_p (dB/A)	L (dB/A)	S (m ²)	k_n	r (m)
Жилищни зони гр. Дебелец	10,79	111,81	85	240	1,4	2100
Най-близко разположения участък на ЗЗ „река Дряновска“	36,19	111,81	85	240	1,4	260

Интерпретация на резултатите:

1. На база горе извършените изчисления се установява, че еквивалентните нива на шума в мястото на въздействие в изследвания чувствителен рецептор се очаква да бъдат до 10,79 dB/A, при законово регламентирани стойности от 55 dB/A през деня.
2. Всички застроителни участъци се разполагат в близост до защитена зона ЗЗ „Дряновска река“ на около 260 m.
Приложимите нормативни документи не поставят законово регламентирани стойности на шума в защитените зони, но с достатъчно висока точност можем да приведем препоръчителна норма от 40 dB/A през деня, съответстваща на т.н. „Тихи зони извън агломерациите“. От направените изчисления се установява, че в близост до всяка строителна площадка строителните машини в етапа на СМР не могат да генерират шум над 40 dB/A, поради което не е налице предпоставка за отрицателно въздействие на шума върху представителите на фауната.

На база направените изчисления може да се твърди, че в етапа на СМР, промишления шум, излъчван от застроителните петна на площадката не може да причини дискомфорт у населението, разположено в най-близките жилищни сгради на потенциално засегнатите населени места, поради спазване на законово установените норми.

Смушаване на видовете в ЗЗ „Дряновска река“ не се очаква.

Тъй като СМР ще се извършват само в светлата част на денонощието, пресмятания за очаквани вечерни и нощни звукови нива от площадката не са необходими, тъй като през вечерта и нощта емисии и респ. въздействие от строителни машини ще отсъства.

За етапа на експлоатацията:

Инсталацията и свързаните с нея основни и спомагателни съоръжения се разглеждат като точков емитер на шум, ситуиран в условия геометричен център на площадката.

Съгласно Наредба 6 от 26.06.2006г., граничните стойности на нивата на шума на производствено-складови територии възлизат до 70 dB/A. Експлоатация на промишлени обекти, надвишаващи граничните стойности на нивата на шума не се разрешава!

За целите на оценката е приет най-лошия сценарий, при който граничните нива на шума по контура на площадката възлизат на 70 dB/A. Измерителния контур се разполага по периферията на площадката, като линейния му размер, определен от всички имоти, върху които се разполага фермата, вкл. бъдещото разширение, достига площ от 74206 m².

Нивото на общата звукова мощност L_p (dB/A), излъчвана в околната среда от условия геометричен център на площадката и ограничена от измерителния контур се определя съгласно *Методиката за определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне нивото на шума в мястото на въздействие*, по формулата.

$$L_p = L + 10 \lg 2S/S_0, \text{ dB/A}$$

Където:

L – средно ниво на шума по измерителния контур – 70 dB/A

S – площта, ограничена от измерителния контур 74206 m²

S_0 – 1 m²

Максималната изчислена стойност на общата звукова мощност от площадката излъчвана в околната среда възлиза на 121,71 dB/A.

Нивото на шума в мястото на въздействие се изчислява като се използва формулата:

$$L = L_p - 20 k_n \lg r - 8, \text{ dB/A}$$

Където:

L_p – ниво на обща звукова мощност – 121,71 dB/A.

r – разстояние между избраната точка и геометричния център на площадката, ограничена от измерителния контур – 1390 m (до най-близкия участък на фермата, спрямо населеното място)

K_n – коефициент, отчитащ допълнителното намаляване на нивото на шума в зависимост от поглъщащите качества на земната повърхност

$K_n = 1,4-1,2$ – при земна повърхност, покрита с дървета и храсти

$K_n = 1,1$ – при затревена земна повърхност

$K_n = 1,0$ – при земна повърхност с рохкава почва;

$K_n = 0,9-0,8$ – при повърхност, покрита с асфалт, вода или лед.

В разглеждания случай, K_n заема стойност 1,4, тъй като основните източници на шумови емисии - вентилаторите са разположени на такива позиции, при които излъчвания шум не може да бъде разпространен в посока към най-близките жилищни сгради, поради наличие на плътна преграда. Между източниците на шум (вентилаторите) и жилищните сгради се разполагат съществуващите производствени халета, които се явяват бариера за шумовите емисии.

При заместване на множителите в горната формула изчисляваме:

Изследвана точка около емитера на шум	L_v (dB/A)	L_p (dB/A)	L (dB/A)	S (m ²)	k_n	r (m)
Жилищни зони гр. Дебелец	25,71	121,71	70	74206	1,4	1390
Най-близко разположения участък на ЗЗ „река Дряновска“	33,10	121,71	70	74206	1,4	260

След извършване на оценка на изчислените стойности на нивото на шума в мястото на въздействие, с установените норми в Таблица 5.11.1-1 се налага мнението, че дейностите на площадката, в етапа на експлоатацията, не могат да предизвикат шумово натоварване в най-близките жилищни зони, превишаващо законоустановените норми за дневно, вечерно и нощно еквивалентно ниво на шума.

На база направеното изчисление може да се твърди, че в етапа на експлоатацията, промишления шум, излъчван от площадката не може да причини дискомфорт у населението, разположено в най-близките жилищни сгради, поради спазване на дневните, вечерните и нощните норми за еквивалентни нива на шум за жилищни зони и територии.

Значимостта на въздействието на шума по време на строителството, монтажа и експлоатацията на фермата се определят, както следва:

Компонент/фактор на въздействие	Критерии за определяне значимостта на въздействието									Степен на значимост
	M	S	T	P	R	E	Sc	H	Su	
Етап на СМР										
Промислен шум	2	1	1	5	1	1	1	1	1	Стойност, O

	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					12
	7				5					
	Незначително въздействие				Незначителна					Незначително
Етап на експлоатация										
Промислен шум	1	0	4	1	1	1	1	1	1	Стойност, Q
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					6
	1				5					
	Незначително въздействие				Незначителна					Незначително
Кумулативно въздействие	Слаба кумулация с шума от транспортните средства, обслужващи фермата на ЗП КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА и линейната инфраструктура по шосето Дебелец-Велико Търново. Допустима и възможна кумулация с линеен участък на АМ Велико Търново-Русе, която се предвижда да преминава в близост до новопостроения участък на фермата. Шумова бариера между площадката на фермата и АМ Велико Търново-Русе ще се явява зеленият пояс по границата на фермата - между площадката на магистралата, която ще редуцира значително кумулативното действие на двата потенциални емитера на шум.									
Трансгранично въздействие	Не се очаква									

5.11.2. Вибрации

По време на монтажните и строителни дейности, вибрации се получават от използваната техника на работните места и при транспортните средства. Предвид съвременната техника, която ще се използва, се очаква вибрационното натоварване да бъде около ПДН.

При експлоатацията натоварване от вибрации може да се очаква само при вентилаторите в рамките на работните помещения и в близост до тях. Конструкцията и монтажът на вентилационните системи като част от цялостното технологично оборудване на фермата е съобразен с противовибрационните норми, тъй като трябва да се осигури комфорт и на отглежданите птици. Въздействието ще бъде само върху обслужващия персонал, в рамките на работната смяна.

Незначително въздействие на вибрации ще има и при автотранспорта, обслужващ фермата за зареждане и извеждане на животните, горива, фуражи. Вибрациите ще бъдат локални, съсредоточени по работни места. Очаква се да са около ПДН, тъй като транспортните средства са съвременни, конструктивно съобразени с противовибрационните изисквания.

Значимостта на въздействието на вибрациите по време на строителството, монтажа и експлоатацията на фермата са, както следва:

Компонент/фактор на въздействие	Критерии за определяне значимостта на въздействието										Степен на значимост
	M	S	T	P	R	E	Sc	H	Su		
Етап на СМР											
Вибрации	1	1	1	4	1	1	1	1	1	Стойност, Q	
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					10	
	5				5						
	Незначително въздействие				Незначителна					Незначително	
Етап на експлоатация											
Вибрации	0	0	4	0	1	1	1	1	1	Стойност, Q	

	Степен на въздействието (Qi)	Чувствителност на рецептора (Qr)	5
	0	5	
	Отсъствие на въздействие	Незначителна	
Кумулативно въздействие	Не се очаква		Отсъства
Трансгранично въздействие	Не се очаква		

5.11.3. Вредни лъчения

Обектът няма да бъде източник на вредни лъчения към околната среда. Геоложката му основа също не е източник на вредни лъчения.

Само по време на строителството част от дейностите ще се осъществяват на открито, което предполага въздействие върху хората от слънчево греење при работа в по-топъл сезон. Въздействието се определя като локално, кратковременно (за строителния период), периодично (през деня) и слабо. Не се очакват вредни въздействия върху работещите при спазване на инструкциите за работа на строителни обекти на открито.

Компонент/фактор на въздействие	Критерии за определяне значимостта на въздействието										Степен на значимост
	M	S	T	P	R	E	Sc	H	Su		
Етап на СМР											
Вредни лъчения	0	0	0	0	1	1	1	1	1	Стойност, Q	
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					5	
	0				5						
	Отсъствие на въздействие				Незначителна					Отсъства	
Етап на експлоатация											
Вредни лъчения	0	0	0	0	1	1	1	1	1	Стойност, Q	
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					5	
	0				5						
	Отсъствие на въздействие				Незначителна					Отсъства	
Кумулативно въздействие	Не се очаква										
Трансгранично въздействие	Не се очаква										

5.12. Здравно-хигиенни аспекти на въздействието на инвестиционното предложение върху населението и работещите на площадката. Здравен риск.

В свое Писмо с изх. № ДОВОС(к)-1/21.02.2025г., РЗИ Велико Търново посочва, че в ДОВОС не е представена част от изисканата информация със Становище с изх. № ДОВОС(с)-1/09.01.2025г., което намираме **за невярно!** Исканата информация е представена в съответните раздели на ДОВОС в пълнота.

В становището на РЗИ Велико Търново се посочва следното:

1. Местоположение на площадката:

В ДОВОС не са посочени отстоянията на всеки от имотите, на които ще се разположи птицефермата до границата на жилищната територия на най-близко разположеното населено място и до всички обекти, подлежащи на здравна защита по смисъла на § 1 т. 3 от ДР на Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (в т.ч. до най-близките жилищни сгради, детски и учебни заведения и други) чрез актуални текстови и графични материали в подходящ мащаб.

В раздел 4.8.1. на ДОВОС, на стр. 89 е представена подробна информация за отстоянието на фермата до най-близките жилищни зони на населеното място, училища, детски градини, болници и др. обекти, подлежащи на здравна защита.

Допълнително бихме желали да поясним:

На Фиг.4.8.1-1 Карта с разположение на населените места (стр. 90 от ДОВОС) е представена карта на района около площадката на фермата, върху която са означени отстоянията на всеки от имотите, на които ще се разположи птицефермата до границата на жилищната територия на най-близко разположеното населено място.

Съгласно сега действащите методики за извършване на ОВОС, при разработване на ДОВОС се прилага „принципа на предпазливостта“: обследва се възможността за неблагоприятно въздействие върху най-близко разположените зони (места), подлежащи на здравна защита. В разглеждания случай това са жилищните зони на населеното място. Презумпцията е, че когато не е налице възможност за неблагоприятно въздействие върху най-близко разположените зони, подлежащи на здравна защита, то логично е и отсъствие на възможност за неблагоприятно въздействие, спрямо по-отдалечените такива.

В конкретния случай в ДОВОС е доказано отсъствие на отрицателно въздействие върху най-близките зони, подлежащи на здравна защита – жилищните зони на населеното място, отстоящи на около 1395 m от най-източната периферия на площадката. Следователно, спазвайки „принципа на предпазливостта“ можем да твърди, че отрицателно въздействие не се очаква и върху всички останали по-отдалечени зони, подлежащи на здравна защита, които ясно сме посочили в ДОВОС, а именно:

- Детска градина „Пламъче“ гр. Дебелец: 1710 m;
- ОУ „Д-р Петър Берон“: 2470 m;
- Детска ясла „Зорница“: 1910 m;
- Хотел „Корона“: 1530 m;
- Център за комплексно обслужване на деца с увреждания и хронични заболявания: 1740 m;
- Домашен социален патронаж: 2240 m;
- Градски стадион: 1190 m;

Във връзка с горното, анализ следва да се провежда единствено за най-близко разположените до площадката на инвестиционното намерение зони, подлежащи на здравна защита, а не за всички такива, отдалечени на такова разстояние, на което е доказано че въздействие не се очаква.

Това е и причината, на фиг. 4.8.1-1 да бъдат представени единствено зоните, подлежащи на здравна защита, които са от значение за анализа. Абсолютно ненужно е на картата да се обозначават всички обекти в град Дебелец, подлежащи на здравна защита, най-малкото поради което това не носи никаква информация за оценка на здравния риск (а и не се изисква по Методика).

2. *Не е представена информация за произход на суровината, която ще се влага в инсталацията за пелетизиране на птича тор – само от собствена дейност или и от „външни“ източници (други ферми); начин на транспортиране на готовия продукт.*

Още в раздел 2.3 на ДОВОС (на стр. 11), ясно е записано:

„За осигуряване преработката на образуваната от дейността на птицефермата животинска тор се планира изграждане на сграда с пелетизираща машина за производство на пелетизирана птича тор в имот с идентификатор № 20242.74.7 по КKKP на гр. Дебелец, общ. Велико Търново.“

От това става ясно, че суровината, която ще се влага в инсталацията за пелетизиране на птича тор е с произход само от собствена дейност. Ако Възложителят имаше намерения за приемане на животинска тор от други обекти, това щеше да е ясно упоменато в ДОВОС. След като не е упоменато подобно намерение, следва логичния извод, че такова приемане на животинска тор от други обекти не се планира.

Готовия продукт се транспортира само по един възможен начин – по шосе с МПС; в близост до площадката няма пристанища, летища, ЖП линия и пр. от което е ясно, че няма как да се транспортира по въздух, по вода или с ЖП транспорт. Опаковките се натоварват и се спедират до клиенти.

Горното е описано на стр. 31 от ДОВОС, на която е представено подробно описание на избраната технологична алтернатива за управление на тора, образуван от площадката на Възложителя.

3. *В графично Приложение Г2- схема на водоснабдяване за птицефермата, са представени трасета на водопроводите, провеждащи вода от експлоатираната от „ВиК Йовковци“ ООД селищна водопроводна мрежа за питейно-битово водоснабдяване и от водопровод от собствен водоизточник – тръбен кладенец, от който е разрешено ползване на вода за животновъдство. От схемата е видно, че всички халета за отглеждане на кокошки ще се хранят с вода от селищната водоснабдителна мрежа, контролирана за съответствие с изискванията на Наредба №9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели (обн. ДВ, бр. 30/2001 г.) На схемата са отразени измервателни устройства (водомери), което потвърждава намерението на възложителя за ползване за производствени нужди на питейна вода, което в условията на тенденция на засушаване и продължителни периоди без валежи, е нецелесъобразно. Следва в ДОВОС да се приложат мерки за максимално използване на водите от собствения водоизточник и минимизиране ползването за промишлени цели на вода, предназначена за питейно-битови цели. Обръщаме внимание, че имота, в който ще се реализира инвестиционното предложение попада в зона с висок риск от наводнения, съгласно Плана за управление на риска от наводнения за Дунавски басейнов район за периода 2022-2027 г. – река Дряновска е разположена на 260 м от имота.*

Ще уточним, че измервателните устройства (водомерите), разположени на всяко хале не са предназначени за търговско отчитане консумацията на вода от водопроводната мрежа на „ВиК Йовковци“ ООД. Тези вътрешни водомери имат за цел да отчитат единствено консумацията на вода от всяко хале, за да контролира водопоя при птиците, с оглед спазване на ВМ правила при отглеждане на птици. Търговското отчитане на вода се извършва по 2 водомера – един за консумация на вода от водопроводната мрежа, и втори – за отчитане консумацията на подземни води от сондажния кладенец.

Със сега действащото Комплексно разрешително се разрешава водоснабдяването на инсталацията за отглеждане на птици с вода, да се извършва както от собствено сондаж, така и от водоснабдителната мрежа на населеното място. Това е направено с оглед осигуряване на

възможност за аварийно подаване на вода за поене на птиците от водоснабдителната мрежа, в случай на авария в помпените съоръжения на собствения сондаж.

На стр. 67 от ДОВОС са ясно разгледани заплахите от риск от наводнения, като е изведено експертно заключение. Съгласно Приложение Е на ПУРН 2022-2027г. в Програма от мерки за РЗПРН в ДРБУ, за *район със значителен потенциален риск от наводнение (РЗПРН) с код: BG1_APSFR_YN_023* са заложили следните основни мерки (за района на инвестиционното предложение):

- Изграждане на нови защитни стени или диги, включително подвижни контролни органи, ако е необходимо
- Рехабилитация или надграждане на съществуващи защитни стени или диги с допълнителни елементи на зелена инфраструктура
- Съвременни методи за подобряване на резистентността на жилищна и нежилищна собственост (Дебелец)

Описаните мерки не може да бъдат обвързани по никакъв начин с реализацията на заявеното инвестиционно предложение.

Мерките за изпълнение при прилагане на ПУРН по никакъв начин не касаят инвестиционното намерение.

4. *В ДОВОС е посочено, че за дезинфекция в обекта ще се употребява биоцид с търговско наименование Intra Multi-Des GA, за който има издадено Разрешение №2579-3/21.12.2021 г. от МЗ (видно от приложените инструкции за съхранение и употреба на биоцида, както и информационен лист за безопасност). В приложената инструкция за Intra Multi-Des GA, липсва конкретно указание за начина на употреба, както е изискано в раздел IX. „Начин на употреба“ на Разрешение №2579-3/21.12.2021 г. от МЗ, което е абсолютно необходимо, за да се гарантира висока степен на защита здравето на работещите при употреба на биоциди на работното място.*

Компетентния орган неправилно е определил типа на инструкциите, представени като приложение Т5 към ДОВОС.

В текстово приложение Т5 са представени разработени Инструкции за съхранение и употреба на ОХВС, които са изискуеми съгл. Наредба за условията и реда за безопасно съхранение на ОХВС. Реквизитите в разработените инструкции съответстват на тези, които се изискват с Наредбата. В тази наредба не се изисква в инструкциите да се представя информация за начин на работа, а единствено мерки при аварийни ситуации и мерки за лична защита и първа помощ.

Начина на работа на дезинфектанта, вкл. приготвяне на работните разтвори е ясно дефинирано в Инструкциите за безопасна работа, разработени по реда на чл. 101, ал.2 от Наредба № 7 от 23 септември 1999 г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд на работните места и при използване на работното оборудване. Тези инструкции обаче не са предмет на разглеждане и оценка с ДОВОС и не се прилагат към него.

Във връзка с горното, считаме че изискуемата със Становище с изх. № ДОВОС(с)-1/09.01.2025г. информация е изцяло представена и разгледана в настоящия ДОВОС.

Общи положения при определяне на здравно-хигиенните аспекти на околната среда

За целите на настоящата оценка, като обекти със специфичен хигиенно-охранителен статут и подлежащи на здравна защита се определят населените места и урбанизираните територии, по смисъла на *Закона за Здравето*.

Съгласно отменената Наредба № 7 за хигиенните изисквания за здравна защита на селищната среда (обн. ДВ, бр.46 от юни 1992 г.), птицекомбинати с капацитет над 500 000 бр. места попадат в т. 306. на Приложение 1 на Наредбата, за които се определят хигиенно-защитни зони 3000 m.

От представената информация, при описание на инвестиционното предложение е видно, че новите производствени сгради е планирано да бъдат изградени в имот, разположен на 2100 m от най-близката жилищна сграда на гр. Дебелец, а най-близката част на съществуващата ферма се разполага на около 1390 m от жилищните сгради, т.е. формално ХЗЗ не е спазена.

Наредба № 7 и регламентираните с нея зони за хигиенна защита е издадена в условие на стара практика, при която птицекомбинатите масово използват сгради за подслон на птици от хамбарен тип. Съвременните птицеферми не прилагат подобни практики. Сградите за подслон на птиците се изграждат и експлоатират от напълно затворен и изолиран тип.

С отмяната на норматива (Наредба № 7), МЗ не е издало друг подобен, заменящ вече отменения нормативен документ. По тази причина определянето на безопасното за хората отстояние се извършва чрез подходящи математични изчисления, включително чрез използване на утвърдени софтуерни продукти, каквито са използвани и в настоящия ДОВОС.

Важно е да се подчертае, че към момента нормативната уредба не урежда специфични хигиенни отстояния за здравна защита на селищната среда, произтичащи от обекти и инфраструктура на животновъдните обекти, поради което за целите на оценката са приложени критериите и изискванията на превантивните инструменти за оценка на въздействие.

Предвидените имоти в обхвата на ИП не попадат в пояси на СОЗ около водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточници на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.

Наред с определените потенциално засегнатото население и територии, зони или обекти със специфичен хигиенно-охранителен статут или подлежащи на здравна защита, в зависимост от предвиждания териториален обхват на въздействията върху компонентите на околната среда, в раздел 4 на настоящия ДОВОС бяха представени резултатите от извършеното проучване на факторите на околната среда, част от които се явяват и **фактори на жизнената среда**, по смисъла на § 1, т. 12 от допълнителните разпоредби на *Закона за здравето*, оказващи влияние върху общия здравен статус на населението. Това са резултатите за текущото състояние на факторите на околната и на жизнената среда (атмосферен въздух, води, здравно-демографско състояние на населението и пр.), повлияни от досега съществуващите биотични и абиотични компоненти на средата (преди реализацията на инвестиционното предложение).

В същия раздел бяха представени идентифицираните рискови фактори за увреждане здравето на хората - вида на рисковите фактори и условията (предпоставките за вредно въздействие), както и характеристиката на отделните фактори, по отношение влиянието им върху човешкото здраве и съпоставянето им с действащите хигиенни норми и изисквания.

За оценяване на текущото здравно състояние на засегнатото население, в раздел 4.8 на ДОВОС бяха представени резултатите от проучване на здравните и демографски фактори за област Велико Търново и в частност за гр. Дебелец.

За оценка на здравния риск за работещите и за населението, както във фазата на СМР, така и за фазата на експлоатацията на фермата е необходимо да се разгледа очакваното влияние и евентуални промени които могат да настъпят във факторите на жизнената среда, в резултат на реализацията на инвестиционното предложение.

В настоящия раздел на ДОВОС са представени данни от проведени изчисления, анализи и оценки на очакваното въздействие на инвестиционното предложение върху факторите на жизнената среда във всички етапи (СМР и експлоатация).

5.12.1. Оценка на здравния риск, мерки за здравна защита и управление на риска

С отмяната на *Наредба № 7 за хигиенните изисквания за здравна защита на селищната среда (обн.ДВ, бр.46 от юни 1992 г.)*, с която бяха уредени задължителните изисквания и норми за осигуряване на здравна защита на селищната среда и прилежащата ѝ територия, и редът за определяне на хигиенно-защитни зони, Министерство на здравеопазването не е издало друг подобен нормативен документ, заменящ вече отменения. По тази причина определянето на безопасното за населението отстояние от съответните промишлени обекти, включително и определяне на потенциалния здравен риск се извършва чрез оценяване на степента на експозицията (директна и индиректна), която може да се осъществи едновременно по няколко вектора – чрез въздуха, водата, почвите. При оценката задължително се отчита влиянието на излъчвания промишлен шум и други вредни физични фактори (вибрации, електромагнитни и йонизирани лъчения – в случай че прилаганите дейности предполагат подобни вредности). Анализът следва да бъде проведен както за фазата на реализацията на инвестиционното предложение (строително-монтажните работи), така и за фазата на експлоатация.

Инструментариумът за оценка се основава на съществуващи измервания и наблюдения за състоянието на компонентите на заобикалящата среда в района на обекта (качество на атмосферния въздух, качество на подземните води, качество на почвите), проучване на актуалното състояние на компонентите и факторите на околната среда по данни с високо научно качество, построяване на подходящи прогностични модели, основани на математични изчисления, на чиято база да се установи очакваната степен на въздействие на излъчваните от площадката вредности върху здравето на потенциално засегнатото население.

Основен принцип при тази оценка е получаване на конкретни количествени стойности на очакваните емисии във въздуха, водите, почвите, в т.ч. и стойностите на показателите на наблюдаваните фактори на околната среда – шум и др. вредни физични фактори. Получените стойности при направените изчисления (математични модели) и проведени анализи се подлагат на оценка за съответствие с приетите в приложимите нормативни документи норми – за качество на атмосферния въздух и опазване на човешкото здраве, за качество на водите, за качество на почвите, за допустими нива на емисиите на промишлен шум, излъчван в околната среда (в т.ч. и в мястото на въздействие). При установяване на съответствие на измерените или изчислени стойности на наблюдаваните показатели с установените нормативни изисквания може да се изведе експертно заключение, че здравен риск за експонираното население не съществува. И обратно – нарушаване на установените нормативни изисквания е предпоставка за наличие на здравен риск за населението, като в този случай следва да бъдат приложени технически и организационни мерки за недопускането и/или управлението на подобен риск, а в случай, че мерките не показват възможност за достигане на очаквания резултат – инвестиционното предложение следва да се счита за недопустимо, от гледна точка на доказан здравен риск за населението.

Количествено изражение на риска може да се изведе като произведение (функция) от три величини, а именно:

$$P = B \cdot C \cdot P$$

Където: Р-Стойност на риска; В-вероятност за нанасяне на вреда; Ч-честота (експозиция) на събитието; П-последиви за човешкото здраве.

Познат е като „Метод на трите фактора (CLP)“.

Резултатът от оценката на риска, определя допустимостта на установения здравен риск, както и необходимостта от прилагане на мерки за неговото предотвратяване или ограничаване.

За прилагането на този подход е необходимо да се даде цифров израз на стойностите на елементите на риска и градацията им, съгласно следните данни:

Вероятност

Този елемент на риска разглежда каква е вероятността, установените рискови фактори за населението и човешкото здраве да възникнат в даден период от време. За да се оцени размерът и големината на вероятността от възникване на дадено събитие е възприета 7-степенна скала

Вероятност за нанасяне на вреда (В)	Интервали	Цифров израз
Едва забележима	<0,1	0,1
Практически невъзможна	>0,1<0,2	0,2
Малко възможна	Над 0,2 до 0,5	0,5
Малко възможна в определен случай	Над 0,5 до 1	1,0
Ниска вероятност	Над 1 до 3	3,0
Напълно възможна	Над 3 до 6	6,0
Относително висока вероятност	Над 6 до 10	10,0

Експозиция

Експозицията се дефинира като времето през което рисковия фактор въздейства върху експонираното население или група от хора (служители, работници). Това е времето през което чувствителния рецептор е изложен на вредно въздействие. Определя се чрез 6-степенна скала на експозицията.

Честота на събитието (Ч)	Цифров израз
Твърде ниска(по-малка от 1 път месечно)	0,5
Много ниска (до 1 час седмично)	1,0
Ниска (до 1 час на ден)	2,0
Средна (до 1/3 от работното време)	3,0
Достатъчно висока (1/2 от работното време)	6,0
Непрекъснато през цялото време	10,0

Последиви

Тази елемент на риска разглежда какво би се случило, ако настъпят установените опасности и какви биха били последствията за населението и човешкото здраве. Определя се в зависимост от вида на обекта, подлежащ на защита (население, работници, имущество, работна и околна среда), тежест на възможните последиви (нараняване или увреждане на човешкото здраве), и обхват на вредата. За да се оцени тежестта и големината на последивите от възникване на дадено събитие/опасност е възприета 5-степенна скала.

Последиви (П)	Вреди	Цифров израз
Нараняване без загуба	Малки	1.0

Нараняване със загуби	Значителни	3.0
Инвалидност-необратимо нараняване	Сериозни	7.0
Един смъртен случай	Опасни	15.0
Повече от един смъртен случай	Катастрофални	40.0

Степен на риска

За оценка на степента на риска се използва 5- степенна скала за оценка, която служи и за количествен индикатор за необходимостта от прилагане на мерки за неговото предотвратяване, а където това е невъзможно – да се приложи ограничаването му.

№	Степен на риска	Оценка	Мерки
1	$P \leq 20$	Твърде ограничен риск (приемлив риск) не се предполага, че ще нараства в близко бъдеще	Не са необходими мерки.
2	$20 \leq P \leq 70$	Не голям риск, необходимо е внимание, тъй като е овладян на приемливо ниво, но е възможно увеличаване в бъдеще	Сравняване на съществуващите мерки с приемливите практически норми и търсене на потенциалните опасности.
3	$70 \leq P \leq 200$	Незадоволително и неефективно овладян риск.	Рискът трябва да се отстрани.
4	$200 \leq P \leq 400$	Повишен риск, който е незадоволително овладян.	Незабавно трябва да се набележат и приложат мерки.
5	$P > 400$	Голям риск, който е незадоволително овладян.	Прекъсва се дейността, прилагат се незабавно мерки.

5.12.1.1. Оценка на здравния риск за населението

По отношение на риска за човешкото здраве и в частност за засегнатото население, в настоящия раздел на ДОВОС са изследвани рисковете за човешкото здраве, поради неблагоприятно въздействие върху **факторите на жизнената среда** по смисъла на § 1, т. 12 от допълнителните разпоредби на *Закона за здравето*.

Качествената оценка на риска обхваща анализиране на потенциалното въздействие на инвестиционното намерение върху факторите на жизнената среда, чрез възможността им за засягане в допустима или недопустима степен. За качествената оценка са използвани данните, получени при анализа на степента на въздействие, спрямо компонентите и факторите на околната среда.

- води, предназначени за питейно-битови нужди**

От направеното проучаване се установи, че обектът не засяга съществуващи тръбопроводи и съоръжения, собственост на “В и К Йовковци” ЕООД.

Площадката не попада в обхвата на учредени СОЗ около водоизточници за ПБВ.

С инвестиционното предложение не се планира водовземане от подземни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване.

Характера на инвестиционното намерение, в етапа на СМР не е свързано с водовземане от подземни води. В етапа на експлоатацията, обезпечаване на дейностите по животновъдство, ще се извършва водовземане от подземни води чрез съществуващо водовземно съоръжение – тръбен кладенец, в условията на издадено и действащо Разрешително за водовземане.

Инвестиционното предложение не е свързано с отвеждане на замърсени води в подземни води или обратно реинжектиране на такива. Не се планират дейности по заустване на отпадъчни води, не са планирани дейности, свързани с употреба/съхранение на опасни химични вещества,

които могат да замърсят почви/подземни води. При изграждане на ИП не е планирана употреба на материали, които съдържат приоритетни и опасни вещества, при които е възможен контакт с води.

Битово-фекални води ще се формират от антропогенната дейност в етапа на строителството ще се събират и отвеждат в резервоар на мобилен комплект тоалетна и умивалник, като максималния обем на резервоара за събиране на битовите отпадъчни води не надвишава 1 m³. Доставянето и обслужването на мобилната тоалетна е ангажимент на Строителя.

При *експлоатация* на площадката на фермата не се очаква формиране на производствени отпадъчни води. Битово-фекалните отпадъчни води се събират в съществуваща водоплътна изгребна яма и се предават за обезвреждане в ГПСОВ Велико Търново, в условията на действащ договор за водоснабдителни и канализационни услуги с „ВиК Йовковци“ ЕООД.

По тези съображения, отрицателно въздействие върху повърхностните и подземните води, в т.ч. и върху водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, в етапите на СМР и експлоатация ще отсъства.

Това дава основание да се твърди, че този фактор на жизнената среда не може да бъде повлиян неблагоприятно.

- **води, предназначени за къпане**

От направеното проучаване в ПУРБ 2022-2027г. на Басейнова дирекция Дунавски район се установи, че обектът не попада в зона за защита на водите, предназначени за къпане. За района на площадката не са картирани подобни зони, подлежащи на защита.

Това дава основание да се твърди, че този фактор на жизнената среда не може да бъде повлиян неблагоприятно.

- **минерални води, предназначени за пиене или за използване за профилактични, лечебни или за хигиенни нужди**

Площадката – обект на настоящото разглеждане не се разполага в зона, уредена за опазване на минерални води, предназначени за пиене или за използване за профилактични, лечебни или за хигиенни нужди, съгласно ПУРБ 2022-2027г. Заявените с инвестиционното предложение дейности не са свързани с водоземане от минерални извори.

Това дава основание да се твърди, че този фактор на жизнената среда не може да бъде повлиян неблагоприятно.

- **шум и вибрации**

В т. 5.11 бяха представени резултатите от изчисляване/определяне на очакваните нива на рисковите енергийни източници в мястото на въздействие (най-близката жилищна сграда) от дейностите по реализация и експлоатация на обекта. Като потенциални рискови енергийни източници бяха идентифицирани вредните физични фактори шум и вибрации.

- **Шум**

Живитновъдния обект – предмет на настоящото разглеждане се разполагат в район, в който шумовия фон е много нисък. Шумовото натоварване се определя от преминаващите по път Е-85 в пътен участък в района на гр. Дебелец леки и тежкотоварни автомобили. В района на

площадката няма големи производствени, инфраструктурни и пътни обекти, които могат да кумулират въздействие с шума, излъчван от площадката.

При *строително-монтажните работи*, промишлен шум ще се генерира само от тежката строителна механизация и от автотранспорта, доставящ строителни материали и оборудване. За определяне на акустичните характеристики на източниците на промишлен шум в етапа на СМР е използвана информация за прогнознния график на необходимата специализирана механизация и извънпътна техника за извършване на предвидените с проекта СМР.

Съгласно инвестиционните намерения на Възложителя, фазата на СМР ще се реализира поетапно, като отделните изкопи и направата на фундаменти на сградите ще се извършва последователно, а не едновременно. Очакваната продължителност на целия строително-монтажен период е определена до 3 месеца, от които 1 месец за приключване на фазата на изкопно-насипните работи, в т.ч. и изграждането на фундаменти. След тази фаза се планират единствено монтажни работи по доставка и монтаж на технологично оборудване и инженерна инфраструктура.

При изграждане на който и да е фундамент на съоръженията и последващите монтажни дейности, в и около застроителното петно ще бъдат налични следните строителни машини с посочени шумови характеристики (съгласно данни, посочени в Construction Equipment Noise Levels and Ranges - Handbook - Construction Noise - Noise - Environment – FHWA):

- ескаватор (багер) – 81 dB/A,
- самосвал – 85 dB/A,
- челен товарач – 81 dB/A,
- автокран – 81 dB/A,
- автобетонпомпа – 81 dB/A,
- влекач (за извън габаритни товари) – 75 dB/A,

Въздействието на шума във фазата на СМР може да се определи като кратковременно – за периода на СМР и периодично – само в светлата част на денонощието. Не може да повлияе върху шумовия фон на най-близките жилищни сгради, в най-близко разположените населени места. Въздействието ще бъде краткосрочно и съсредоточено в рамките на и в непосредствена близост до застроителните петна. Експозицията ще бъде само в рамките на светлата част на денонощието.

От проведените изчисления, които бяха подробно представени в раздел 5.11.2 на ДОВОС се установи, че стойностите на L_v (dB/A), във всички изследвани точки (чувствителни рецептори) около съответните емитери на шум съответстват на законово установените норми за еквивалентни нива на шума, съгл. *Наредба № 6 за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението*. Данните от проведените изчисления са обобщени по-долу:

Изследвана точка около емитера на шум	L_v (dB/A)	L_p (dB/A)	L (dB/A)	S (m2)	kn	r (m)
Жилищни зони гр. Дебелец	10,79	111,81	85	240	1,4	2100

На база направените изчисления може да се твърди, че в **етапа на СМР**, промишления шум, излъчван от застроителните петна на площадката не може да причини дискомфорт у населението, разположено в най-близките жилищни сгради на потенциално засегнатите населени места, поради спазване на законово установените норми.

За определяне на еквивалентните нива на шума в **етапа на експлоатацията** (виж раздел 5.11.2 на ДОВОС) е използвана същата методика, резултатите от които са обобщени в следната таблица:

Изследвана точка около емитера на шум	Lv (dB/A)	Lp (dB/A)	L (dB/A)	S (m2)	kn	r (m)
Жилищни зони гр. Дебелец	25,71	121,71	70	74206	1,4	1390

Резултатите от проведеното моделиране за етапа на експлоатацията са обобщени в следващата таблица, в която е направена и оценка на съответствието на очакваните стойности на еквивалентните нива на шум в изследваните чувствителни рецептори, със законово установените норми за нива на шума в населените места, за три времеви интервала (ден, вечер и нощ).

Изследвана точка около емитера на шум	Емитер	Гранична стойност dB/A			Изчислено ниво на звукова мощност, dB/A			Съответствие
		L			L			
		Lден	вечер	Lнощ	Lден	вечер	Lнощ	
гр. Дебелец	Птицеферма	55,00	50,00	45	25,71	25,71	25,71	Да

От получените резултати и направената оценка на съответствие може да се изведе обосновано предположение, че работата на фермата не е в състояние да повлияе отрицателно на населението, разположено в най-близките населени места, тъй като са спазени нормативно установените норми за граничните стойности за еквивалентно ниво на шума за трите времеви интервала, регламентирани с *Наредба № 6 за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението.*

Гореизложеното, дава основание да се твърди, че шума, като фактор на жизнената среда не може да повлияе неблагоприятно на най-близко разположеното население в съседните населени места.

➤ Вибрации

По **време на СМР**, вибрации се получават от използваната строителна механизация и техника на работните места, и при транспортните средства. Предвид съвременната техника, която ще се използва, се очаква вибрационното натоварване да бъде около ПДН.

Тези вибрации са кратковременни и с нисък интензитет и честота, без потенциал да окажат въздействие върху човешкото здраве и/или материалните активи в близост до строителната площадка. Изложени на това краткотрайно въздействие, се очаква да бъдат единствено работещите на обекта.

При **експлоатацията** на фермата, много слаб източник на вибрации ще се явяват МПС доставящи фуражи и извеждащи птича тор. Експозицията може да се наблюдава само в светлата част на денонощието.

Гореизложеното, дава основание да се твърди, че вибрациите не може да повлияят неблагоприятно на най-близко разположеното население в съседните населени места.

- **йонизиращи лъчения**

Обектът не представлява източник на вредни йонизиращи лъчения към околната среда. Геоложката му основа също не е източник на вредни йонизиращи лъчения. По тези съображения не се очаква въздействие върху населението от йонизиращи лъчения в етапа на СМР и на експлоатацията на обекта.

Налага се мнението, че йонизиращи лъчения, като фактор на жизнената среда не могат да повлияят неблагоприятно най-близко разположеното население в съседните населени места.

- **нейонизиращи лъчения**

Етапа на СМР няма да бъде съпроводен с работа с източници на нейонизиращи лъчения.

Етапа на експлоатацията няма да бъде съпроводен с работа на източници, създаващи електромагнитни полета (ЕМП).

- **химични фактори и биологични агенти**

Опасните химични вещества и смеси, използвани в **етапа на СМР** са единствено нефтопродукти – горива и смазочни масла за строителната механизация. Същите са разположени в оборудването – в МПС, поради което не се планира тяхното съхранение на площадката. Ето защо, в този етап не се очаква възможност за въздействие на химични вещества.

При експлоатацията на обекта е планирана употреба на ограничени количества опасни химични вещества – дезинфектанти, компресиран пропан-бутан за отопление на подрастващите птици и дизелово гориво – за работата на дизелов агрегат осигуряващ п-во на електрическа енергия при срыв в електропреносната мрежа.

Въз основа на максималните количества опасни вещества, които могат да са налични на площадката, и на база направените изчисления за определяне наличието на нисък или висок рисков потенциал от възникване на големи аварии с ОХВС се установи, че предприятието не надхвърля критериите на Приложение №3 на ЗООС, поради което не притежава нисък или висок рисков потенциал.

На площадката не се планира работа с биологични агенти в етапите на СМР и експлоатацията. По тези съображения риск от биологични опасности не съществува.

Налага се мнението, че химичните фактори и биологични агенти, като фактор на жизнената среда не могат да повлияят неблагоприятно най-близко разположеното население на околните населени места.

- **курортни ресурси**

Обектът е достатъчно отдалечен от най-близко разположените курорти и места за отдих, поради което не представлява риск за тях.

Курортните ресурси не могат да бъдат повлияни отрицателно от реализацията на инвестиционното предложение.

- **атмосферен въздух**

В раздел 5.1 на ДОВОС са представени данни от извършена инвентаризацията на неорганизираните емисии от прах и ауспухови газове от строителната механизация, в **етапа на СМР**.

На тази база са изчислени и очакваните приземни концентрации на замърсители, генерирани от ауспуховите газове на строителната механизация. Видно от приложените стойности на изчислените максимални средночасови концентрации на изследваните замърсители, същите са многократно по-ниски от нормите за КАВ и за опазване на човешкото здраве, за замърсителите, за които с нормативните документи са определени такива норми.

В същия раздел на ДОВОС е определен интензитетът на очакваните емисии от прах, излъчван от изкопно-насипните работи в застроителните петна. Прогнозните прахови емисии при изпълнение на изкопни работи, на обратните насипи за оформяне на застроителните петна и ландшафтно оформление с остатъчните изкопани земни маси и т.н. са определени по емисионни фактори на *ЕМЕР/ЕЕА air pollutant emission inventory guidebook 2013, NFR27 код 2.A.5.b - Construction and demolition*.

Интерпретацията на получените резултати от очакваните емисии за етапа на СМР показва, че същите не могат да причинят нарушаване качеството на атмосферния въздух и не могат да застрашат човешкото здраве.

По аргументите, изложени в направения анализ на резултатите от проведеното моделиране и определяне на максимални еднократни (средночасови) имисионни концентрации, може да се твърди, че превишаване на максимално еднократни норми замърсителя Прах (PM₁₀) не се очаква, поради което не е налице възможност за нарушаване на нормите за КАВ и за опазване на човешкото здраве както в застроителните участъци, така и извън тях, вкл. и в населените места. Въздействието ще бъде много слабо отрицателно, локално (в и около застроителните петна) и краткотрайно (за не повече от 30 дни) до приключване на изкопно-насипните работи в етапа на СМР.

На база изложеното може да се заключи, че краткотрайното замърсяване на атмосферния въздух в етапа реализация (СМР) на инвестиционното предложение **няма да оказва** отрицателен ефект върху населени райони и екосистеми, поради изключително локалния му ефект – в границите на застроителните петна на площадката.

Населените места не са разположени по посока на очаквания пренос на замърсени въздушни маси и по тези причини не се очаква предизвикване на дискомфорт у населението или влошаване на качеството на атмосферния въздух в района.

При **експлоатация** на обекта не се очаква отделяне на емисии от неорганизирани емисии.

Източници на организирани емисии ще бъдат стенните вентилатори на халетата, който ще извеждат в околната среда замърсители прах и амоняк.

При направената инвентаризация на тези емисии, с помощта на програмен продукт PLUME е построен математичен модел, в който са включени всички източници на емисии (съществуващи и нови – предмет на одобряване с настоящия ДОВОС), при което са изчислени масималните очаквани средно годишни и средночасови (максимално еднократни) имисионни концентрации на изследваните замърсители.

От извършеното оценяване на съответствието се установи, че стойностите на очакваните средногодишни концентрации са многократно под установените норми за качество на атмосферния въздух и за опазване на човешкото здраве.

Подоброми изчисления и резултатите от моделирането са представени в раздел 5.1. на ДОВОС.

По отношение възможността за **кумулиране на въздействието**, ще отбележим следното:

В района на площадката, върху която ще се реализира ИН не са налични големи промишлени източници на емисии в атмосферния въздух. Изграден е и функционира завод за п-во на яйчен прах (меланж), разположен в непосредствена близост до площадката на ЗП „КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА“, който отстои на около 100 m от границите на имота. Цехът за яйчен прах се явява източник на замърсяване на атмосферния въздух предимно с нетоксичен прах, но емисиите му се ограничават от монтираните прахоуловителни инсталации за ФПЧ на изпускателните устройства.

Южната периферия на промишлената зона на град Дебелец отстои на около 0,3 km от имота – обект на инвестиционното намерение. В промишлената зона са концентрирани повечето от промишлените обекти, които са източник на вредни емисии. Предприятията за производство на машини, на мебели и дървопреработване са източници на замърсяване на атмосферния въздух предимно с нетоксичен прах, но емисиите му се ограничават с монтирането на прахоуловителни инсталации и непрекъснат контрол по спазване на НДЕ на всички оператори на инсталации. Всички средни горивни инсталации в промишления район на гр. Дебелец са преминали на ниско емисионно гориво и са преустановили емитирането на серен диоксид и сажиди в атмосферния въздух.

В района на обекта е наличен слабо интензивен пътен участък по шосе Е-85, отстоящ на около 1250 m от най-близко разположения участък от площадката на фермата, който не може да кумулира въздействие с тежката строителна и транспортна механизация, която се очаква да работи на тази строителна площадка. Това съждение се потвърждава от разлика в надморските височини, на които се разполага участък от път Е-85 (190 m н.в.) и площадката на фермата (145 m н.в.). Както е известно неорганизираните емисии, излъчвани от линейни източници (МПС) се съсредоточават главно в приземния атмосферен слой. Евентуалното им „спускане“ до височината на строителна площадка е малко вероятно и би било свързано с разсейване в атмосферата, главно поради високата скорост на преобладаващите ветрове в зоната на пътния участък.

На база проведените проучвания за КАВ в общ. Велико Търново и обективирани данни в Доклад за ЕО на ОУП на общ. Велико Търново от проведено дисперсионно моделиране чрез използване на модела на ЕРА за комплексни източници „ISC-Aermod“, се установи, че приноса на трафика по път Е-85 върху КАВ, в района, в който се разполага фермата е $< 1,6 \mu\text{g}/\text{Nm}^3$, което ясно показва, че кумулиране на въздействие, по отношение на замърсител „Прах“ не се очаква.

По тези съображения се налага извода, че площните източници на неорганизираните емисии в застроителните участъци на фермата **не могат да кумулират** въздействие с най-близко разположения интензивен пътен участък - шосе Е-85.

В района на изследвания обект не са разположение други обекти – източници на емисии от амоняк, вкл. и др. по-големи животновъдни обекти, поради което може да се твърди, че не се очаква въздействие по отношение на замърсителя „амоняк“.

Налага се мнението, че атмосферния въздух, като фактор на жизнената среда, не може да бъде повлиян неблагоприятно в степен, в която да причинява риск за човешкото здраве.

На база гореизложените анализи, мотиви и заключения, може да се изведе извода, че факторите на жизнената среда не могат да бъдат повлияни неблагоприятно в степен, в която самостоятелно или в комбинация (кумуляция) да причиняват риск за човешкото здраве.

Здравния риск за населението е изчислен, въз основа на изложените по-горе данни за очакваното въздействие на инвестиционното намерение върху факторите на жизнената среда.

Резултатите от изчислената стойност на риска и стойностите на елементите на риска са представени в таблица 5.12.1.1-2.

Фактори на жизнената среда	Стойности на елементите на риска/Риск			
	В	Ч	П	Р
Етап на СМР				
Води, предназначени за питейно-битови нужди	0,1	0,5	1	0,05
Води, предназначени за къпане	0,1	0,5	1	0,05
Минерални води, предназначени за пиене или за използване за профилактични, лечебни или за хигиенни нужди	0,1	0,5	1	0,05
Шум	1	10	1	10
Вибрации	0,5	0,5	1	0,25
Йонизиращи лъчения	0,1	0,5	1	0,05
Нейонизиращи лъчения (ЕМП)	0,1	0,5	1	0,05
Химични фактори и биологични агенти	0,1	0,5	1	0,05
Курортни ресурси	0,1	0,5	1	0,05
Атмосферен въздух	1	6	3	18
Етап на експлоатация				
Води, предназначени за питейно-битови нужди	0,1	0,5	1	0,05
Води, предназначени за къпане	0,1	0,5	1	0,05
Минерални води, предназначени за пиене или за използване за профилактични, лечебни или за хигиенни нужди	0,1	0,5	1	0,05
Шум	0,1	0,5	1	0,05
Вибрации	0,1	0,5	1	0,05
Йонизиращи лъчения	0,1	0,5	1	0,05
Нейонизиращи лъчения (ЕМП)	0,1	0,5	1	0,05
Химични фактори и биологични агенти	0,1	0,5	1	0,05
Курортни ресурси	0,1	0,5	1	0,05
Атмосферен въздух	1	6	3	18

Таблица 5.12.1.1-2 Изчислената стойност на риска за населението и стойности на елементите на риска

Въз основа на проведените калкулации, здравния риск за населението, за етапа на СМР и за етапа на експлоатацията е оценен в диапазона от “Твърде ограничен риск (приемлив риск) не се предполага, че ще нараства в близко бъдеще” (степен на риска <20), което не изисква прилагането на допълнителни мерки за смекчаване на въздействието в границите на населените места и урбанизирани територии.

5.12.1.2. Оценка на здравния риск за работещите

Здравния риск е определен въз основа на описаната по-горе методология, въз основа на идентифицираните заплахи (рискови фактори) и тяхното въздействие (последствия) върху

строителните работници при строителството и при собствения персонал, обслужващ фермата по време на експлоатацията, в т.ч. и временно пребиваващите на нейна територия.

Резултатите от изчислената стойност на риска и стойностите на елементите на риска са представени в таблица 5.12.1.1-3.

Рисков фактор	Стойности на елементите на риска/Риск			
	В	Ч	П	Р
Етап на СМР				
Неблагоприятен микроклимат (работа на открито)	0,1	10	1	1
Шум (строителни машини)	3	6	3	54
Вибрации (ръчни инструменти)	3	6	3	54
Прах (застроителни полета)	6	3	1	18
Газови емисии (МПС)	6	3	1	18
Ръчна работа с тежести	0,2	6	1	1,2
Трудов травматизъм	1	10	7	70
Етап на експлоатация				
Неблагоприятен микроклимат (работа на открито)	0,1	10	1	1
Шум	0,1	10	1	1
Вибрации (шофьори)	0,1	10	1	1
Трудов травматизъм	1	0,5	15	7,5

Таблица 5.12.1.1-3 Изчислена стойност на риска за работещите и стойности на елементите на риска

Въз основа на проведените калкулации, здравния риск за работещите е оценен на:

- за етапа на СМР - в диапазона от “Не голям риск, необходимо е внимание, тъй като е овладян на приемливо ниво, но е възможно увеличаване в бъдеще „ (степен на риска $20 \leq P \leq 70$), което изисква сравняване на съществуващите мерки с приемливите практически норми и търсене на потенциалните опасности.
- за етапа на експлоатацията е оценен в диапазона от “Твърде ограничен риск (приемлив риск) не се предполага, че ще нараства в близко бъдеще” (степен на риска < 20), което не изисква прилагането на допълнителни мерки за смекчаване на въздействието в границите на обекта.

От получената градация на риска е видно, че за етапа на експлоатацията, риска за работещите на фермата, както и пребиваващите е напълно приемлив и не се налага предприемането на допълнителни мерки за намаляване/ограничаване на риска.

С най-висок риск са оценени рисковите фактори в етапа на СМР, свързани със шум в работната среда и най-вече с риска от възникване на трудов травматизъм.

Потенциалните неблагоприятни ефекти, в следствие на нарушена акустична среда на работното място, създавано от тежката строителна механизация, са свързани с дискомфорт и възможна временна загуба на слух. Доказано е също, че персистиращите наднормени нива на шума в работната среда водят до увреждане на нервната система, поява на психо-моторни увреждания и намаляване на работоспособността и концентрацията на работещите.

От друга страна, трудовия травматизъм в строителството, най-често се свързва с опасности, създавани от работа на височина, опасности, създавани при работа в дълбоки изкопи

(срутвания и затрупвания) и опасности, създавани в непосредствена близост със строителни машини.

За предотвратяване на неблагоприятните ефекти за здравето на работещите (строителни работници), следва да се спазват изискванията за безопасни условия на труд, вкл.:

- Работа с технически изправни строителни машини;
- Използване на лични предпазни средства (антифони и антивибрационни ръкавици)
- Използване на подходящи материали за укрепване на изкопите/шкарпите против срутване;
- Задължително обезопасяване на работните места при работа на височина, в т.ч. използване на предпазни колани (сбруи) и обезопасителни въжета;
- Провеждане на ежедневен инструктаж по ЗБУТ;
- Провеждане на периодични профилактични прегледи, насочени към разкриване на свързаните с труда заболявания.

Като други допълнителни профилактични мерки и препоръки по отношение опазване здравето на строителните работници бихме препоръчали:

- Преди започване на монтажните работи да бъдат изпълнени препоръките за намаляване на праховите емисии (редовно оросяване на строителните площадки)
- При работа с къртачни машини да се използват антивибрационни ръкавици за отнемане на вибрациите по оста ръка-лакът-рамо.
- През условия на работа през горещите летни дни в кабините на МПС да има поставени вентилатори и да се осигурят негазирани напитки.
- Работниците да бъдат снабдени с подходящо за сезона работно облекло.
- Да се въведе подходящ физиологичен режим на труд и почивка;

Необходимо е вземането на всички необходими мерки за обезопасяване труда на работещите посредством информиране чрез:

- инструкции за боравене с необходимите машини и съоръжения;
- инструкции при противопожарна охрана;
- инструкции за работа на височина;
- инструкции при монтаж на електрическо оборудване;

Профилактични мерки и препоръки по отношение опазване здравето на работещите при експлоатацията на обекта.

В Таблица 5.12.1.1-4 са систематизирани рисковите фактори с неблагоприятно въздействие върху здравето на работещите при експлоатацията на обекта и съответните мерки за намаляване на професионалния риск.

Вид рисков фактор	Причини за вредно въздействие	Мерки за ограничаване на здравния риск в трудовата среда
Поражения от електрически ток	Неизправна или неправилно проектирана ел. система; липса на подходящи ел. предпазители	Периодична проверка на контура „фаза- защитен проводник“
Прегряващ или преохладящ	Работа при въздушно течение през	Осигурява се подходящо работно

микроклимат	зимата и лятото; Работа целогодишно на открито.	облекло, осигуряване на подходящ физиологичен режим на труд и почивка;
Възможни трудови злополуки	Падания, повърхностни наранявания и травми;	Провежда се персонален инструктаж. Използване на лични предпазни средства.

Таблица 5.12.1.1-4 Мерки за ограничаване на професионалния здравен риск

Мерките за здравна защита най-общо се провеждат в няколко направления:

- *Технически* – редовна проверка и поддръжка на електрическите системи и технологичното оборудване;
- *Организационно-квалификационни* – обучение по правилата на безопасна работа и повишаване квалификацията;
- *Медицински* - провеждане на предварителните медицински прегледи (професионален подбор) съобразно изискванията чрез стриктно спазване недопускането на лица с противопоказания за характера на работата в обекта; провеждане на периодични медицински прегледи в изисквания срок, обем от изследвания и специалисти; прилагане на специфични методики с висока информативна стойност, позволяващи ранна доболестна диагностика на застрашените контингенти; организиране на рационален физиологичен режим на труд и почивка; организиране на съответен хранително-питеен режим; контрол върху използването на лични средства за защита.

5.12.2. Оценяване на степента на въздействието и неговата значимост върху здравето на работещите и населението

Оценяването на степента на въздействие и неговата значимост е извършено по Методиката описана в раздел 5 на ДОВОС.

Въздействията възникват, когато е налице връзка между дейност от инвестиционното предложение и даден рецептор. Оценката на въздействията е процедура, за която все още няма точни предписания или добре формулирана методология. Като цяло, тя се изразява в определяне на източника на въздействие, идентифициране на пътя към рецептора, оценка на въздействието, респ. неговата значимост и накрая установяване на контрол върху ефекта от въздействието. Тази концепция е разумна и полезна поради това, че помага да се разбере процеса и да се съсредоточи вниманието върху контрола и смекчаващите мерки в най-ефективното място.

Оценката на въздействие определя идентифицираните въздействия в съответствие с тяхната "значимост", която е в корелация между "степента на въздействие" и "чувствителността на рецептора" за определена дейност, свързана с инвестиционното предложение.

Идентификация на въздействията

Потенциалните въздействия са идентифицирани във връзка с осъществяването на инвестиционното предложение за всички фази на реализация - строителството, експлоатация и извеждането от експлоатация, както и при аварийни ситуации.

Често една и съща дейност или съоръжение оказва въздействие(я) върху повече от един рецептор (компонент/ фактор на околната и/или социалната и здравната среда). В тази връзка, основна роля играе наличието на детайлно и изчерпателно описание на инвестиционното предложение и използваните техники/технологии. Идентификацията на очакваните въздействия от реализацията на инвестиционното предложение е направена на базата на описаните

специфичните дейности и съоръжения и резултатите от проведените консултации със заинтересованите от проекта страни.

Въз основа на данните от проведените теренни проучвания, наличната актуална информация за състоянието на околната среда в зоната на въздействие за инвестиционното предложение и проведените консултации със заинтересованите страни са определени чувствителните зони.

При идентификацията на кумулативните въздействия са взети предвид инвестиционните предложения в района на площадката, доколкото такива са налични.

Оценяване на степента на въздействие

Величината на въздействието обикновено се изразява посредством количествени и качествени стойности, сравнени с местни, национални и международни стандарти или възникнали задължения за спазване. За някои въздействия не могат да се приложат стойности/параметри. В такива случаи оценката е субективна и се основава на опита на експерта и добрата практика. В случаите на извънредни ситуации (катастрофи, природни бедствия, инциденти) въздействията се разглеждат в контекста на вероятността от съответното събитие и последствията от него при отчитане на риска (оценяване на риска за възникване на събитието).

Като цяло критериите за степен/големина/величина на въздействие могат да се разгледат:

- във времето, например продължителност на възстановяване или на въздействие; или
- в пространството, според физическия обхват на въздействие; или
- количествено или качествено, когато могат да се приложат показатели за състоянието на съответния компонент/фактор.

Специфичните критерии за всеки компонент/фактор са описани в методиката за оценка на въздействията за съответния компонент/фактор. За проекта е приложена 4-степенна скала за степента на въздействие.

Степента на дадено въздействие дава количествена оценка за нивото на изменение на съществуващите условия на околната среда и се определя от критериите, описващи интензитета (магнитуда), пространствения (географски) мащаб, продължителността и вероятността от проява на въздействието.

За даване на количествени стойности на критериите на въздействие – компоненти на степента на въздействие, е използвана следната скала:

Степен на критерия	Критерии за въздействие	Оценка (стойност)
Магнитуд на въздействието (M)		
Несъществен	Не е от значение или не оказва влияние в съществуващите граници на естествените вариации	0
Пренебрежим	В съществуващите граници на естествените вариации	1
Малък	Превиишава съществуващите граници на естествените вариации. Естествената околна среда може самостоятелно напълно да се възстанови.	2
Умерен	Превиишава съществуващите граници на естествените вариации и води до увреждане на отделни компоненти на околната среда. Естествената околна среда все пак може самостоятелно да се възстанови.	3
Голям	Води до значително увреждане на определени компоненти на околната среда и екосистеми. Определени компоненти на околната среда губят способността си за самостоятелно възстановяване.	4
Пространствен мащаб на въздействието (S)		
Въздействие върху площадката	Засяга околната среда в границите на площадката	0
Локално	Засяга околната среда в границите на територия до 1 км ² , като оказва	1

въздействие	влияние върху земните географски комплекси на ниво елементарни екосистеми	
Местно въздействие	Засяга околната среда в границите на територия до 10 км ² , като оказва влияние върху земните географски комплекси на ниво групи от елементарни екосистеми	2
Териториално въздействие	Засяга околната среда, ограничени територии от местоположението на обекта или територии, незначително надвишаващи територията на обекта (до 100 км ²), като оказва влияние върху елементарни земни географски комплекси на ниво ландшафт	3
Регионално въздействие	Засяга околната среда на регионално ниво на територия, надвишаваща 100 км ² , като оказва влияние върху земни географски комплекси на окръжно/регионално ниво. Може да окаже и трансгранично въздействие в зависимост от разстоянието до границата.	4
Продължителност на въздействието (Т)		
Отсъствие на въздействие	Не се реализира във времето	0
Краткосрочно въздействие:	Наблюдава се за ограничен период от време (по време на строителството, пробиването или дейността по извеждането от експлоатацията), но като правило изчезва след приключване на дейностите. Продължителността му не надвишава един сезон (предполага се, че това са 3 месеца).	1
Средносрочно въздействие:	Наблюдава се през повече от един сезон (3 месеца), но не повече от една година	2
Дългосрочно въздействие:	Наблюдава се през продължителен период от време (повече от една, но по-малко от 3 години) и обхваща периода на строителството на проекта	3
Многогодишно и постоянно въздействие	Наблюдава се от 3 до 5 и повече години (шум при експлоатацията) и може да се характеризира като повтарящо се или периодично (въздействие, възникващо в резултат на ежегодните дейности, свързани с техническата поддръжка). Като правило кореспондира с периода на достигане на проектирания капацитет.	4
Честота/Вероятност за настъпване на въздействието (Р)		
Липсва вероятност	Въздействието не може да се прояви при нормални и извънредни обстоятелства	0
Много малко вероятно	Въздействието е много малко вероятно да настъпи при нормалните условия на експлоатация, но все пак може да настъпи при извънредни обстоятелства	1
Малко вероятно	Въздействието е малко вероятно, но може да настъпи в някои моменти при нормалните условия на експлоатация	2
Вероятно	Въздействието е вероятно да настъпи в някои моменти при нормалните условия на експлоатация	3
Много вероятно	Въздействието е много вероятно да настъпи при нормалните условия на експлоатация	4
Сигурно	Въздействието ще настъпи при нормалните условия на експлоатация	5

За да се изчисли интегрираното въздействие върху отделен компонент на околната среда, се използват критериите за въздействия и техните причислени стойности. Интегрираният резултат се определя по следната формула:

$$Q_{L,i} = (Q_{S,i} \times Q_{T,i} \times Q_{M,i}) + Q_{P,i}$$

Където:

$Q_{L,i}$	Резултат от интегрираната оценка за определяне на степента на въздействието
$Q_{S,i}$	Резултат за пространственото въздействие за компонента на околната среда
$Q_{T,i}$	Времеви резултат (продължителност) за въздействието за компонента на околната среда
$Q_{M,i}$	Резултат за магнитуда на въздействието за компонента на околната среда
$Q_{P,i}$	Резултат от вероятността/честотата за проява на въздействието
i	Отделният компонент на околната среда

Стойността на всеки компонент във формулата (магнитуд, пространствен мащаб, продължителност и вероятност на въздействието се оценява експертно на база получени резултати от построени математични модели, извършено проучване на факторите и компонентите на околната среда по литературни данни, вкл. и направени теренни проучвания на околната среда в района на инвестиционното предложение.

При тази методология се отчитат четири категории за степен (сериозност) на въздействието – **отсъствие на въздействие, незначително** (пренебрежимо), **средно** (умерено) и **значително** (голямо), в зависимост от получения резултат за интегрираната оценка за определяне степента на въздействието.

Оценъчна скала на степента на въздействие, приспособена към социалните, културните и здравни въздействия:

Степен (сериозност) на въздействието	Стойност, Q _{d,i}
Отсъствие на въздействие: не оказва въздействие върху условията на живот, здравето на хората, вкл. техния културен и социален живот;	0
Незначително въздействие (пренебрежимо въздействие): Засегнатите ще могат да се приспособят към промените сравнително лесно и да поддържат поминъка, културата, качеството си на живот и здравето си от преди настъпването на въздействието. Причиняващо неудобства, но без последствия в дългосрочен план за поминъка, културата, качеството на живот, ресурсите, инфраструктурата и услугите. Води до дразнене или малки наранявания ,или заболявания, без да се изисква хоспитализация.	1-13
Средно въздействие (умерено въздействие): Засегнатите ще могат да се приспособят към промените с някои трудности и да поддържат поминъка, културата, качеството си на живот и здравето си от преди настъпването на въздействието от преди настъпването на въздействието, но ще им е необходима помощ. Първични и вторични въздействията за поминъка, културата, качеството на живот, ресурсите, инфраструктурата и услугите. Води до средни наранявания или заболявания, може да се изисква и хоспитализация.	14-32
Значително въздействието (голямо въздействие): Засегнатите няма да могат да се приспособят към промените и да продължат да поддържат поминъка си от преди настъпването на въздействието. Широко разпространени и различни първични и вторични въздействия, за които е вероятно, че няма да е възможно да бъдат възстановени или компенсирани. Катастрофални събития, водещи до загуба на човешки живот, сериозни наранявания или хронични заболявания, изискващи хоспитализация.	33-69

Чувствителност на рецепторите/ресурсите

За целите на степента на значимост е направена оценка на качеството на приемника на въздействието или т.н. рецептор. Рецептори са хората, живата и нежива природа (например растителен и животински свят, води, въздух, почви, ландшафт), но също така и обектите на социалната среда (културно наследство, ресурси, инфраструктура и др.) В хода на оценката е определена чувствителността/важността на всеки рецептор, като за целта са използвани индивидуални, количествени и/или качествени, критерии дефинирани поотделно, за всеки компонент/фактор на околната среда. Този критерий отчита специфичните особености на приемника по отношение на:

- обратимост на въздействието;
- екологична важност;
- социална стойност;
- въздействие върху здравето на човека;

- устойчивост.

Всички тези фактори определят чувствителността на рецептора.

За проекта е приложена 3-степенна скала за чувствителността/стойността на рецепторите.

За даване на количествени стойности на факторите за определяне чувствителността на рецептора е използвана следната скала, като при определянето на стойностите на факторите, влияещи на чувствителните рецептори- обратимостта на въздействието, екологичната важност на засегнатия рецептор (защитена зона, ЗПТ, чувствителни зони и пр.), социалната стойност, въздействието върху здравето на хората и устойчивостта се извършва експертно, на база мащаб и параметри на въздействията, като стойност (1) се задава при малки, стойност (2) при средни/умерени и стойност (3) при големи/значителни по мащаб и параметри характеристики.

Степен на фактора	Фактори за чувствителност на рецептора	Оценка (стойност)
Обратимост на въздействието (R)		
Незначително	Въздействието е обратимо, а именно преустановява се при отстраняването на източника/ стресиращия фактор	1
Средно	Въздействието продължава известно време след отстраняването на източника/ стресиращия фактор, но в крайна сметка се преустановява, а именно обратимо е в периода на жизнения цикъл на проекта	2
Значително	Въздействието не е лесно обратимо или е необратимо	3
Екологична важност (E)		
Незначително	Ценни компоненти на околната среда са често срещани и изобилстващи на местната територия	1
Средно	Ценни компоненти на околната среда са не толкова често срещани и изобилстващи в границите на региона	2
Значително	Ценни компоненти на околната среда са не толкова често срещани и изобилстващи в на голяма/трансгранична територия	3
Социална стойност (Sc)		
Незначително	Ценни компоненти на околната среда играят ограничена и непряка роля за поддържането на икономическото състояние, социалната структура, стабилността на общността и характеристиките на местните общности	1
Средно	Ценни компоненти на околната среда играят важна, но все пак непряка роля за поддържането на икономическото състояние, социалната структура, стабилността на общността и характеристиките на местните общности или на усещането на хората за здравословен и безопасен начин на живот	2
Значително	Ценни компоненти на околната среда играят много важна и пряка роля за поддържането на икономическото състояние, социалната структура, стабилността на общността и характеристиките на местните общности или на усещането на хората за здравословен и безопасен начин на живот	3
Въздействие върху здравето на хората (H)		
Незначително	Въздействието превишава базовите условия. Все пак то е под установените законови норми или други задължения за спазване	1
Средно	Въздействието е вероятно да превиши установените законови норми или други задължения за спазване, но има ограничен ефект върху човешкото здраве	2
Значително	Въздействието е вероятно да превиши установените законови норми или други задължения за спазване и е възможно да се отрази на човешкото здраве	3
Устойчивост (Su)		
Незначително	Въздействието не засяга наличието на ценни компоненти на околната среда и тяхната продължаваща употреба	1
Средно	Въздействието значително ще възпрепятства използването на ресурса през жизнения цикъл на проекта, но ценни компоненти на околната среда ще бъдат налични и след това	2
Значително	За кратко време въздействието ще засегне за постоянно жизнеността на	3

ценни компоненти на околната среда и по този начин и способността им да са налични за ползването им от бъдещите поколения

За количествено определяне на чувствителността на засегнатия/засегнатите рецептори се използва взаимовръзката между обратимостта на въздействието, екологичната важност на засегнатия рецептор (защитена зона, ЗПТ, чувствителни зони и пр.), социалната стойност, въздействието върху здравето на хората и устойчивостта, като се прилага формулата:

$$Q_{(r), i} = Q_{R,i} + Q_{E,i} + Q_{Sc,i} + Q_H + Q_{Su,i}$$

където:

$Q_{(r), i}$ Резултат от интегрираната оценка за определяне на чувствителността на рецептора

$Q_{R,i}$ Резултат от обратимостта на въздействието

$Q_{E,i}$ Резултат от екологичната важност

$Q_{Sc,i}$ Резултат от социалната стойност

Q_H Резултат от въздействието върху здравето на хората

$Q_{Su,i}$ Резултат от устойчивостта

За оценка на получения резултат (стойност) на интегрираната оценка за определяне на чувствителността на рецептора се използва тристепенна скала:

Степен на чувствителност на рецептора	Стойност, $Q_{(r), i}$
Незначителна: Райони, в които компонентите и факторите на околната среда са в съответствие с приложимите национални или европейски стандарти за качество и реализацията и експлоатацията на инвестиционното предложение не може да доведе до промяна в съществуващото състояние.	<6
Средна: Райони, в които компонентите и факторите на околната среда доближават или достигат (но не превишават) стойностите, регламентирани с приложимите национални или европейски стандарти за качество и реализацията и експлоатацията на инвестиционното предложение има вероятност до доведе до негативна промяна в съществуващото състояние.	6-10
Значителна: Райони, в които компонентите и факторите на околната среда надвишават стойностите, регламентирани с приложимите национални или европейски стандарти за качество и реализацията и експлоатацията на инвестиционното предложение ще доведе до влошаване в съществуващото състояние.	>10

Оценяване степента на значимост на въздействието

За нуждите на систематичната оценка на значимостта на въздействие е приложена методика, базирана на разработено от JASPERS ръководство, включващо препоръки към съответните компетентни органи относно процедурните аспекти на прилагането на Директива 2011/92/ЕС относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда (Директива за ОВОС).

Значимостта на въздействията най-често се определя като кумулативна функция от степента на въздействието и способността на засегнатата от това въздействие територия да се адаптира (чувствителност на рецептора). Следователно, за да се определи значимостта на въздействието е необходимо да бъдат изчислени степента на въздействие и чувствителността на рецептора към това въздействие.

За даване на количествена оценка на степента на значимост се прилага формулата:

$$Q = Q_{I, i} + Q_{(r), i}$$

Където:

Q – стойност на значимостта на въздействието;

$Q_{i,i}$ - Резултат от интегрираната оценка за определяне на степента на въздействието;

$Q_{(r),i}$ - Резултат от интегрираната оценка за определяне на чувствителността на рецептора;

Получените резултати се тълкуват съгласно следната оценъчна скала:

Стойност на Q	Степен на значимост
<5	Отсъства значимост
6-33	Незначителна
34-50	Ниска
51-67	Средна
68-84	Значителна

Резултатите се представят в табличен вид за всеки отделен компонент/фактор на околната среда.

След прилагане на описаната методология, очакваното въздействие и степента на значимост върху компонент „Здравно-хигиенни аспекти на околната среда“ в процеса на строително-монтажните работи и експлоатацията се очаква да бъде както следва:

Компонент/фактор на въздействие	Критерии за определяне значимостта на въздействието										Степен на значимост
	M	S	T	P	R	E	Sc	H	Su		
Етап на СМР											
Здравно-хигиенни аспекти на околната среда	1	0	1	3	1	1	1	1	1	Стойност, Q	
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					8	
	3				5						
	Незначително въздействие				Незначителна					Незначително	
Етап на експлоатация											
Здравно-хигиенни аспекти на околната среда	1	1	4	1	1	1	1	1	1	Стойност, Q	
	Степен на въздействието (Qi)				Чувствителност на рецептора (Qr)					10	
	5				5						
	Незначително въздействие				Незначителна					Незначително	

Експертно заключение:

На основание извършения анализ и оценка на риска за човешкото здраве в резултат от реализацията на инвестиционно предложение „Разширение на птицеферма за стокови кокошки носачки“ в имот с идентификатор № 20242.72.70 в землището на гр. Дебелец, общ. Велико Търново, може да се обобщи, че не се очаква значително отрицателно въздействие върху здравно-хигиенните аспекти на околната среда.

Изчислените с математическите модели прогнозни нива на емисии в атмосферния въздух и на емисиите от промишлен шум показват пълно съответствие с нормативно установените гранични стойности за тези емисии. В тази връзка не се установи несъответствие с действащата нормативна уредба по околна среда и опазване на човешкото здраве.

Степента на очаквания здравен риск е определена въз основа на идентифицираните рискови фактори и последствията от тяхното въздействие върху експонираното население и работещите на обекта.

В резултат от извършения анализ, здравния риск за населението е оценен в диапазона „Твърде ограничен риск (приемлив риск) не се предполага, че ще нараства в близко бъдеще“

(степен на риска <20), което не изисква прилагането на допълнителни мерки за смекчаване на въздействието в границите на населените места и урбанизирани територии.

За строителните работници, в етапа на СМР здравния риск се разполага в диапазона “Не голям риск, необходимо е внимание, тъй като е овладян на приемливо ниво, но е възможно увеличаване в бъдеще „(степен на риска $20 \leq P \leq 70$), което изисква сравняване на съществуващите мерки с приемливите практически норми и търсене на потенциалните опасности.

За работещите, в етапа на експлоатацията здравния риск се разполага в диапазона “Твърде ограничен риск (приемлив риск) не се предполага, че ще нараства в близко бъдеще” (степен на риска <20), което не изисква прилагането на допълнителни мерки за смекчаване на въздействието.

Поради спецификата на инвестиционното предложение, от здравни позиции може да се направи извода, че при прилагането на нужните предохранителни мерки, посочени в раздел 7 на ДОВОС, въздействията върху човешкото здраве се очаква да имат строго локален и професионален характер.

Окончателната оценка въз основа на извършената прогнозна е, че здравно- хигиенните аспекти на околната среда, няма да бъдат съществено повлияни, като въздействието върху човешкото здраве ще бъде незначително с ограничен териториален обхват и без възможност за кумулативен ефект.

5.13. Аварии и инциденти

За площадката е разработен План за действие при бедствия, аварии и катастрофи, който съдържа следните компоненти:

- определяне на възможните аварийни ситуации с въздействие върху околната среда и здравето на хората. При определянето да се включат и аварийни ситуации в резултат на наводнение или земетресение;
- действия и средства по известяване на обслужващия персонал и компетентните обществени органи за аварията;
- действия по евакуация, вкл. сборни пунктове и маршрути за евакуация;
- определяне на необходимите средства за лична защита на работещите, редовната им проверка и поддръжка, както и безпрепятствения достъп до местата за тяхното съхранение;
- определяне на средствата за противодействие на възможните аварии (напр. пожарогасители и други), най-подходящите места за разполагането им, редовната им проверка и поддръжка в изправност;
- действия за защита на работещите;
- действия на обществените служби за спешни действия (напр. “Спешна медицинска помощ”, “РДПБЗН”)
- поименни отговорници за изпълнение на действията в плана;
- актуални телефонни номера на отговорниците за изпълнение на действията в плана, ръководството на обекта и обществените служби за спешни действия.

В т. 2.5. са посочени най-вероятните аварии и инциденти, които могат да настъпят при реализация на инвестиционното предложение.

Не се планира употреба и съхранение на опасни химични вещества и смеси, в количества равни или надвишаващи определените прагови стойности в Приложение 3 към Глава VII на ЗООС. Дружеството не подлежи на одобряване на Доклад за безопасност или Доклад за политиките за предотвратяване на големи аварии с опасни химични вещества.

Считаме, че при спазване на технологичните регламенти и дисциплина, редовната проверка и поддръжка на оборудването и съблюдаването на инструкциите по техника на безопасност, пожаробезопасност и охрана на труда, обекта може да бъде експлоатиран безаварийно и безопасно за работещите и населението от региона.

5.13.1. Анализ на риска от възникване на бедствия, аварии и катастрофи

А) Методически аспекти при анализа на риска

Количествено изражение на риска може да се определи като произведение от три величини, а именно:

$$P = B \cdot \text{Ч} \cdot \text{П}$$

Където: В-вероятност за нанасяне на вреда;
 Ч-честота на събитието;
 П-последиици от настъпилата злополука

Възможно е прилагането на този подход, като се даде цифров израз на стойностите им и градацията им се представи във вид на таблици 5.13.1-1, 5.13.1-2 и 5.13.1-3

Таблица 5.13.1-1

Вероятност за нанасяне на вреда (В)	Интервали	Цифров израз
Едва забележима	<0,1	0,1
Практически невъзможна	>0,1<0,2	0,2
Малко възможна	Над 0,2 до 0,5	0,5
Малко възможна в определен случай	Над 0,5 до 1	1,0
Ниска вероятност	Над 1 до 3	3,0
Напълно възможна	Над 3 до 6	6,0
Относително висока вероятност	Над 6 до 10	10,0

Таблица 5.13.1-2

Честота на събитието (Ч)	Цифров израз
Твърде ниска(по-малка от 1 път месечно)	0,5
Много ниска (до 1 час седмично)	1,0
Ниска (до 1 час на ден)	2,0
Средна (до 1/3 от работното време)	3,0
Достатъчно висока (1/2 от работното време)	6,0
Непрекъснато през цялото време	10,0

Таблица 5.13.1-3

Последиици (П)	Вреди	Цифров израз
Нараняване без загуба	Малки	1.0
Нараняване със загуби	Значителни	3.0
Инвалидност-необратимо нараняване	Сериозни	7.0
Един смъртен случай	Опасни	15.0
Повече от един смъртен случай	Катастрофални	40.0

В Таблица 5.13.1-4 е представен подход за количествената оценка на риска и необходимите мерки, които трябва да се приложат, съобразно получените резултати от формулата $P = B \cdot \text{Ч} \cdot \text{П}$.

Таблица 5.13.1-4

№	Степен на риска	Оценка	Мерки
1	$P \leq 20$	Твърде ограничен риск (приемлив риск) не се предполага, че ще нараства в близко бъдеще	Не са необходими мерки.
2	$20 \leq P \leq 70$	Не голям риск, необходимо е внимание, тъй като е овладян на приемливо ниво, но е възможно увеличаване в бъдеще	Сравняване на съществуващите мерки с приемливите практически норми и търсене на потенциалните опасности.
3	$70 \leq P \leq 200$	Незадоволително и неефективно овладян риск.	Рискът трябва да се отстрани.
4	$200 \leq P \leq 400$	Повишен риск, който е незадоволително овладян.	Незабавно трябва да се набележат и приложат мерки.
5	$P > 400$	Голям риск, който е незадоволително овладян.	Прекъсва се дейността, прилагат се незабавно мерки.

Б) Качествена оценка на риска от природни бедствия, аварии и катастрофи

При тази оценка се вземат предвид всички специфични фактори, които оказват влияние при определяне на вероятността за поява на стихийно бедствие или авария, честотата и вероятните последици от него. Това са местоположение на обекта, вида на строителната конструкция, вида и естеството на извършваните дейности, наличие и количество на химически опасни вещества, брой на работещия персонал, близост до големи промишлени предприятия, язовири и водни обекти, географски район, климат, сеизмична активност на района инфраструктура и др.

Местоположение- Обектът се разполага в предимно гориста местност. Транспортният достъп до имота се извършва по местни полски пътища, свързващи обекта с локалната пътна мрежа на гр. Дебелец. В близост до обекта не преминават ЖП линии, не са обособени въздушни коридори на гражданската и военна авиация.

Персонал

В дружеството ще бъде пряко ангажиран до 20 човека персонал, обслужващ обекта;

Съседни обекти

В близост до площадката не са разположени промишлени предприятия; не са налични територии, отредени за складови дейности; в района на площадката не се разполагат съоръжения, свързани с промишлен риск от експозиция на ОХВС, в т.ч. товарни терминали, пристанища и др.

Строителна характеристика- фундаментите, върху които ще се монтират новите халета и сгради, ще бъдат изградени от усилена стоманобетонова конструкция. Съоръженията ще бъдат осигурени конструктивно за земетресения до VIII степен по скалата MSK-64.

Имайки предвид всички фактори, пристъпваме към количествена оценка на риска на територията на фермата:

Земетресения- Площадката се намира в сеизмична зона от VIII степен по макросеизмичната скала на Медведев - Шпонхойер - Карник (MSK-64). Земетресение от VIII степен се

характеризира с поява на пукнатини по фасадата на сградите, разрушаване на корнизи, но без възможност за засягане на оборудване и тръбопроводи. Конструктивно съоръженията ще бъдат оразмерени да издържат земетресение от VIII степен. Поради особености на застрояването и местоположението на съоръженията, в случай на земетресение е малко вероятно нанасяне на вреди и даване на човешки жертви.

$V=6.0$ - Напълно възможна

$Ч=0.5$ - Твърде ниска (по-малка от 1 път месечно)

$П=3.0$ - Нараняване със загуби

За стойност на риска се получава $P=V \cdot Ч \cdot П = 6.0 \cdot 0.5 \cdot 3 = 9$

Наводнения-критериите на базата на които ще се определи риска от наводнения са:

- местоположението на обекта-не се намира в близост до големи язовири,
- не е разположен близо до реки,
- климатичните особености на географския район (средното годишно количество на падналите валежи),
- рядкото падане на поройни дъждове,
- обекта е разположен на силно наклонен терен,
- поземлените имоти не се разполагат в зони с риск от наводнения съгласно Плана за управление на реките от наводнения за периода 2022-2027г.

Анализирайки тези фактори прилагаме следните изчисления:

$V=3$ – Ниска вероятност (определена на база проверовъчната 100 годишна вълна)

$Ч=0,5$ – Твърде ниска

$П=1$ – Нараняване без загуби

За стойност на риска се получава $P=V \cdot Ч \cdot П = 3.0 \cdot 0.5 \cdot 1 = 1,5$

Ураганен вятър-географският район не се характеризира с поява на ураганни ветрове (>29 м/сек).Рядко се наблюдават силни ветрове (>12 м/сек) и много рядко бурни ветрове (18,3 м/сек до 29 м/сек).

Анализирайки тези фактори прилагаме следните изчисления:

$V=3$ – Ниска вероятност

$Ч=0,5$ – Твърде ниска честота

$П=1$ – Нараняване без загуби

За стойност на риска се получава $P=V \cdot Ч \cdot П = 3.0 \cdot 0.5 \cdot 1 = 1,5$

Снегонавявания, заледряване, обледеняване -Района се характеризира с продължителна зима. Снежната покривка е нетрайна. Не се наблюдава продължително задържане на температурите под 0°C .

Анализирайки тези фактори прилагаме следните изчисления:

$V=0,1$ – Едва забележима

$Ч=0,5$ – Твърде ниска честота

$П=1$ – Нараняване без загуби

За стойност на риска се получава $P=V \cdot Ч \cdot П = 0.1 \cdot 0.5 \cdot 1 = 0,05$

Пожари-факторите които влияят при определяне риска от пожари са:

- в обекта не се използват запалими суровини и материали;
- използват се ограничени количества дизелово гориво и пропан бутан;
- обекта не граничи с промишлени обекти;
- около 1250 м от площадката преминава път със средно натоварен трафик
- в близост до обекта не се разполагат ЖП линии
- не са налични индустриални обекти, източници на техногенни рискове

Анализирайки тези фактори прилагаме следните изчисления:

$V=0,1$ – Едва забележима

$Ч=0,5$ – Твърде ниска честота

$П=1$ – Нараняване без загуби

За стойност на риска се получава $P=V \cdot Ч \cdot П=0,1 \cdot 0,5 \cdot 1=0,05$

Крупни промишлени аварии свързани с отделяне на токсични и радиоактивни вещества.

Факторите които влияят при определяне на риска от крупни промишлени аварии са:

- наличието на АЕЦ в страната и потенциалната опасност от авария, свързана с отделяне на радиоактивни вещества;
- района около площадката е със слабо развита индустрия. Отсъстват значими техногенни рискове;
- в непосредствена близост до площадката не са налични транспортни артерии от национална транспортна мрежа, което не предполага опасност от транспортни аварии.

Анализирайки тези фактори прилагаме следните изчисления:

$V=0,5$ – Твърде ниска

$Ч=0,5$ – Твърде ниска честота

$П=40$ – Повече от един смъртен случай

За стойност на риска се получава $P=V \cdot Ч \cdot П=0,5 \cdot 0,5 \cdot 40=10$

Терористични действия-външно-политическата обстановка показва, че никоя страна не е застрахована срещу извършване на терористичен акт на нейна територия. Опити сочи, че с терористичните актове се цели вземането на голям брой жертви сред мирното население, постигане на максимални разрушения и всяване на паника и страх сред населението. Площадката представлява маловажен стопански обект, на негова територия са съсредоточени минимален брой хора и техника и е почти невъзможно да се превърне в потенциална мишена на терористичен акт.

Анализирайки тези фактори прилагаме следните изчисления:

$V=0,5$ – Твърде ниска

$Ч=0,5$ – Твърде ниска честота

$П=40$ – Повече от един смъртен случай

За стойност на риска се получава $P=V \cdot Ч \cdot П=0,5 \cdot 0,5 \cdot 40=10$

Пренос на токсични вещества отвън границата на обекта, в резултат на авария при ЖП или транспорт по шосе на опасни товари. Както бе споменато в близост до площадката на около 1250 м преминава път Е-85 - част от националната пътна мрежа. Допуска се минимална

възможност за разлив на опасни товари в резултат на ПТП с автоцистерна, превозваща химикали.

Анализирайки тези фактори прилагаме следните изчисления:

$V=0,5$ – Твърде ниска вероятност

$Ч=0,5$ – Твърде ниска честота

$П=3$ – Нараняване със загуби

За стойност на риска се получава $P=V \cdot Ч \cdot П=0,5 \cdot 0,5 \cdot 3 = 0,75$

Аварии, свързани с рискове, произтичащи от съхранение и употреба на опасни химични вещества и смеси. Дружеството съхранява и употребява незначителни количества опасни химични вещества и смеси, налични в оборудване.

Анализирайки тези фактори прилагаме следните изчисления:

$V=0$ – Отсъствие на вероятност

$Ч=0$ – Отсъствие на честота за аварийни събития

$П=0$ – Отсъствие на последици от този тип аварийни събития

За стойност на риска се получава $P=V \cdot Ч \cdot П=0 \cdot 0 \cdot 0=0$

Резултатите от оценката на риска са поместени в таблица 5.13.1-5:

Природно бедствие, авария	Степен на риска	Оценка	Мерки
Земетресение	9	Твърде ограничен риск (приемлив риск) и не се предполага че ще се увеличава в близко бъдеще	Не са необходими мерки
Наводнение	1,5	Твърде ограничен риск (приемлив риск) и не се предполага че ще се увеличава в близко бъдеще	Не са необходими мерки
Ураганен вятър	1,5	Твърде ограничен риск (приемлив риск) и не се предполага че ще се увеличава в близко бъдеще	Не са необходими мерки
Снегонавяване, залежаване, обледеняване	0,05	Твърде ограничен риск (приемлив риск) и не се предполага че ще се увеличава в близко бъдеще	Не са необходими мерки
Пожар	0,05	Твърде ограничен риск (приемлив риск) и не се предполага че ще се увеличава в близко бъдеще	Не са необходими мерки
Промислени аварии	10	Твърде ограничен риск (приемлив риск) и не се предполага че ще се увеличава в близко бъдеще	Не са необходими мерки
Терористичен акт	10	Твърде ограничен риск (приемлив риск) и не се предполага че ще се увеличава в близко бъдеще	Не са необходими мерки
Опасности, свързани с пренос на опасни вещества в резултата на ПТП или ЖП превоз	0,75	Твърде ограничен риск (приемлив риск) и не се предполага че ще се увеличава в близко бъдеще	Не са необходими мерки
Аварии свързани с ОХВС	0	Отсъства риск и не се предполага че ще се появи в близко бъдеще	Не са необходими мерки

Таблица 5.13.1-5 Стойности на риска при различни природени бедствия и аварии

В) Изводи от анализа на риска

На територията на фермата напълно задоволително и ефективно е овладян рискът от възникване на изследваните бедствия и аварии.

За предотвратяване, ограничаване и ликвидиране на последствията при възникване на природни бедствия и аварии е необходимо, след одобряване на инвестиционното намерение, да се разработи основен - базисен план, който да определи отговорностите и да онагледя организацията по овладяване на БАК и който да съдържа приложения с конкретните действия. Които следва да се предприемат при настъпване на определени събития.

- План – основен /базисен/, включващ и:

- План за действие при земетресение;
- План за действие при пожар;
- План за действие при авария в АЕЦ и трансграничен пренос на радиоактивни вещества;
- План за действие при наводнения;
- План за действие при терористичен акт;

Основния план за действие при БАК трябва да включва:

- Замисъл за действие;
- Разчет на силите и средствата;
- Задачи;
- Набелязани мероприятия;
- Организация и провеждане на аварийно-спасителни действия;
- Осигуряване на мероприятията;
- Взаимодействие;
- Функционални задължения на ФОК и групата за извършване на СНАВР .

Приложенията /планове/ за действие при конкретни аварийни събития и бедствия трябва да указват последователността на действията, които да се предприемат от компетентните органи и обслужващия персонал.

5.14. Мониторинг

Отчитайки значимостта на въздействието на предвидените с инвестиционното предложение дейности върху околната среда, считаме че трябва да се разработи план за мониторинг по следните компоненти, като се спазват изискванията на поставените в бъдещото комплексното разрешително условия:

Атмосферен въздух

Да се извършват периодични оценки на съответствията на дебита на отпадъчни газове от организираните източници на емисии – вентилационните системи на всички халета. Да се определят ежегодно годишните количества на замърсителите (kg/y) в атмосферния въздух по Приложение 4 на Ръководство за прилагане на ЕРИПЗ, съгласно изискванията на Регламент № 166/2006 г. относно създаването на Европейски регистър за изпускането и преноса на замърсителите (ЕРИПЗ).

Честота на мониторинга: Ежегодно

Наблюдавани показатели: амоняк, диазотен оксид, метан, ФПЧ (определени по ЕРИПЗ за този отрасъл на животновъдство);

Шум

Мониторингът да се изпълнява съгласно Наредба № 6 от 26 юни 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитаща степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението, като се спазват изискванията на Наредба № 54 от 13.12.2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда.

Да бъде извършвано наблюдение на следните показатели:

- Обща звукова мощност на площадката;
- Нивата на звуково налягане в определени точки по граничния контур на площадката;
- Нивото на звуково налягане в мястото на въздействие.

Честотата на наблюденията да бъде веднъж на две години.

Провеждането на измерванията в рамките на собствения мониторинг по изброените компоненти да се възлага на акредитирани лаборатории, притежаващи атестат за извършване на измервания, издаден от Българска служба за акредитация. Средствата за измерване, използвани за провеждане на собствени измервания да бъдат нормативно и метрологично осигурени.

Необходимо е да се осигури неограничен достъп до всички документи и предоставяне на информация на компетентните органи, имащи отношение към провеждания мониторинг.

5.15. Обобщени изводи за вероятните значителни последици за елементите по чл. 95, ал. 4 (преки, непреки, вторични, кумулативни, трансгранични, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни) от инвестиционното предложение

Вероятните значителни последици (значимостта на въздействията) върху околната среда и здравето на хората при реализиране на инвестиционно предложение: Доклад за ОВОС за инвестиционно предложение: „Разширение на птицеферма за стокови кокошки носачки“ в имот с идентификатор № 20242.72.70 в землището на гр. Дебелец, общ. Велико Търново, с Възложител ЗП „КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА“ е определена на база:

- Идейните проектни решения на инвестиционното предложение за всички негови етапи;
- Сравнение на проектните технически и технологични решения с прилаганите такива в BREF документ за интензивно отглеждане на птици и свине;
- Управлението на материалите и горивата, необходими за реализация на инвестиционното предложение;
- Възможностите за осигуряване реализацията на ИП;
- Съвременни данни за състоянието на компонентите на околната среда;
- Данните, относно вида и количествата на генерираните отпадъци и емисии в резултат на осъществяване на инвестиционното предложение;
- Очакваните изменения в компонентите и факторите на околната среда при реализация на инвестиционното предложение;

- Здравно-хигиенните аспекти на очакваното въздействие при реализация на предложението;
- Мерките за предотвратяване, намаляване или компенсиране на очакваните отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда.

Оценката на значимостта на въздействието за всеки от компонентите и факторите на околната среда е направена в съответната им част от т. 5 на Доклада *“Описание, анализ и оценка на предполагаемите значителни въздействия върху населението и околната среда в резултат на реализацията на инвестиционното предложение, ползването на природните ресурси и емисиите на вредни вещества при нормална експлоатация и при извънредни ситуации, генерирането на отпадъци и създаването на дискомфорт”*.

Може да се направи следното обобщение за **значимостта** на очакваните въздействия:

При строително-монтажни дейности

При строително-монтажните работи в следствие на изкопно-насипните работи при строежа на халетата за отглеждане на кокошки-носачки, помощните съоръжения и монтажа на оборудването могат да се очакват въздействия върху следните фактори и компоненти:

Компонент/Фактор на околната среда	Описание на степента на значимост на въздействията
Природни ресурси	Не се очаква проява на въздействието;
Климат и атмосферен въздух	Пряко, незначително, краткотрайно, временно - от неорганизиран прахови емисии и газови емисии от ползвания транспорт, строителна механизация и изкопно-насипни дейности;
Подземни води	Не се очаква проява на въздействието;
Повърхностни води	Не се очаква проява на въздействието;
Земи и почви	Пряко, с изразена ниска значимост върху почви и незначително за земи; Пряко, незначително и краткотрайно от нарушаване на почвения слой и утъпкване на почви и отнемане на земи от земеделски територии - при направа на изкопи за фундаменти; косвено, незначително, краткотрайно, временно - от утаяване на прахови и газови емисии от изкопно-насипни дейности.
Геоложка основа	Пряко, незначително, поради извършване на изкопно-насипни работи върху ограничена площ при плитко земно фундиране;
Растителен свят	Пряко, незначително, слабо отрицателно, краткотрайно, поради извършване на изкопни дейности и засягане на рудерализирана тревна растителност; косвено и временно от утаяване на прахови и газови емисии от транспорт и изкопно-насипни работи.
Животински свят	Пряко, незначително, краткотрайно при СМР на площадката, поради смущаване на видове, обитаващи площадката, при отчитане на възможността им да се оттеглят в обширния ареал в района на площадката;
Защитени природни територии (по специално 33)	Не се очаква проява на въздействието;
Ландшафт	Пряко, незначително, краткотрайно, но ограничено по площ, без промяна на функциите и структурата на ландшафта;
Историческо и културно наследство	Не се очаква проява на въздействието;
Материални активи	Не се очаква проява на въздействието;
Отпадъци	Пряко, незначително, краткотрайно, временно, в следствие генериране на строителни отпадъци
Опасни вещества	Пряко, незначително, краткотрайно, временно от употреба опасни вещества (горива и гориво-смазочни материали) при СМР;

Енергетични замърсители	Пряко, незначително, краткотрайно, временно шумово и вибрационно натоварване, в рамките на застроителните петна на обекта при СМР;
Здравно състояние на работещите	Пряко, незначително, краткотрайно, временно натоварване на строителните работници от прахови и шумови емисии и вибрации, в рамките на площадката.
Въздействие върху населението	Не се очаква проява на въздействието;
Кумулативно въздействие	Незначително, без възможност за кумулация на въздействието;
Трансгранично въздействие	Не се очаква проява на въздействието;

По време на експлоатацията

Компонент/Фактор на околната среда	Описание на степента на значимост на въздействията
Природни ресурси	Не се очаква проява на въздействието;
Климат и атмосферен въздух	Пряко, незначително и много слабо отрицателно от формиране на орханизирани емисии от амоняк и прах, без възможност за нарушаване на нормите за КАВ
Подземни води	Пряко, незначително и много слабо отрицателно от водовземане от подземни води за животновъдство, без възможност за нарушаване качествата на подземните водни обекти;
Повърхностни води	Не се очаква проява на въздействието;
Земи и почви	Не се очаква проява на въздействието;
Геоложка основа	Не се очаква проява на въздействието;
Растителен свят	Не се очаква проява на въздействието;
Животински свят	Не се очаква проява на въздействието;
Защитени природни територии (по специално 33)	Не се очаква проява на въздействието;
Ландшафт	Пряко, незначително, краткотрайно, но ограничено по площ, без промяна на функциите и структурата на ландшафта;
Историческо и културно наследство	Не се очаква проява на въздействието;
Материални активи	Положително въздействие, дълготрайно, от гледна точка на увеличаване на ДМА, с изразена ниска значимост;
Отпадъци	Пряко, незначително, дълготрайно, в резултат на генерираните отпадъци, управлявани в съответствие с изискванията на ЗУО.
Опасни вещества	Не се очаква проява на въздействието;
Енергетични замърсители	Не се очаква проява на въздействието;
Здравно състояние на работещите	Незначително поради отсъствие на здравен риск.
Въздействие върху населението	Не се очаква проява на въздействието;
Кумулативно въздействие	Незначително, с възможност за кумулация на въздействието с бъдещ участък от АМ „Русе-Велико Търново“ но без възможност за нарушаване на нормите за качество и опазване на околната среда и човешкото здраве;
Трансгранично въздействие	Не се очаква проява на въздействието;

Обобщени данни за обхвата на потенциалните въздействия върху компонентите на околната среда и човешкото здраве за етапа на строителство и етапа на експлоатация, са представени в Таблицы № 5.12-2 и 5.12-3.

Обхватът на потенциалните въздействия е отбелязан като:

Без въздействие	О
Въздействие само в обхвата на обекта	С
Локално въздействие – до 1 km	Л
Регионално въздействие - до 10 km	Р
Национално въздействие – национални граници	Н
Трансгранично въздействие – извън националните граници	Т

Таблица № 5.12-2. Обобщени данни за значимостта на въздействията върху компонентите на околната среда, здравето на работниците и населението в етапа на **строително-монтажните работи**

Фактори	Въздействия върху компонентите на околната среда											Културно наследство	Здравен риск	
	Климат	Атмосферен въздух	Води		Земи	Почви	Земни недра	Ландшафт	Защитени зони	Биологично разнообразие				
			Повърхостни води	Подземни води						Флора	Фауна			
Емисии във въздуха от:	О	С	О	О	О	С	О	О	С	С	С	О	С	О
Организирани източници														
Неорганизирани източници														
Емисии в отпадъчни води:	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О
Производствени														
Охлаждащи														
Битово-фекални води														
Дъждовни (атмосферни валежи)														
Емисии в отпадъци:	О	О	О	О	С	С	О	О	О	О	О	О	О	О
Строителни														
Производствени														
Опасни														
ТБО														
Биоотпадъци														
Опасни вещества	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	С	О
Използване на земи	О	О	О	О	С	С	О	О	О	С	С	О	О	О
Почви и хумус														
Засегнати площи														
Рискови енергийни	О	О	О	О	О	О	О	О	С	С	С	О	С	О

източници														
Шум														
Вибрации														
Развитие на инфраструктурата	О	О	О	О	О	С	С	О	О	О	О	О	С	О
Социален ефект	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О

Таблица № 5.12-3. Обобщени данни за значимостта на въздействията върху компонентите на околната среда, здравето на работниците и населението в етапа на **експлоатация**

Фактори	Въздействия върху компонентите на околната среда											Културно наследство	Здравен риск	
	Климат	Атмосферен въздух	Води		Земи	Почви	Земни недра	Ландшафт	Защитени зони	Биологично разнообразие				
			Повърхостни води	Подземни води						Флора	Фауна			
Емисии във въздуха от:	О	С	О	О	О	С	О	О	О	О	О	О	С	О
Организиран източници														
Неорганизиран източници														
Емисии в отпадъчни води:	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О
Производствени														
Охлаждащи														
Битово-фекални води														
Дъждовни (атмосферни валежи)														
Емисии в отпадъци:	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	С	О
Строителни														
Производствени														
Опасни														
ТБО														
Биоотпадъци														
Опасни вещества	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	С	О
Използване на земи	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О
Почви и хумус														
Засегнати площи	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	С	О
Рискови енергийни източници :														
Шум														
Вибрации														
Развитие на инфраструктурата	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О
Социален ефект	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	О	С	Л

6. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗПОЛЗВАНИТЕ МЕТОДИКИ ЗА ПРОГНОЗА И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Директиви, регламенти, решения и препоръки на Европейския съюз:

Директива 2014/52/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 год. за изменение на Директива 2011/92/ЕС, относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда;

Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24.11.2010 год., относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването);

Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21.05.2008 год. за качеството на атмосферния въздух;

Директива 1999/30/ЕО от 22 април 1999 год., относно пределно допустимите стойности за серен диоксид, азотен диоксид и азотни оксиди, прахови частици и олово в околния въздух;

Директива 2000/69/ЕО от 16.11.2000 год. относно пределно допустимите стойности за бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух;

Директива 2000/60/ЕС 2005 за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите (Рамковата директива за водите), изм. Директива 2013/39/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 12.08.2013 год.

Директива 2002/3/ЕО от 12.12.2002 год., относно озона в атмосферния въздух;

Директива 2008/105/ЕО от 16.12.2008 год. за определяне на стандарти за качество на околната среда в областта на политиката за водите, изм. Директива 2013/39/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 12.08.2013 год.;

Директива 91/676/ЕЕС, относно защита на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници;

Директива 98/83/ЕС, относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека;

Директива 91/271/ЕЕС, относно пречиствателните станции за отпадъчни води от населени места;

Директива 80/68/ЕЕС за защита на подземните води от замърсяване с опасни вещества;

Директива 2007/60/ЕО от 23.10.2007 год., относно оценката и управлението на риска от наводнения;

Директива № 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна ;

Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на съвета, относно опазването на дивите птици;

Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20.12. 1994 год., относно опаковките и отпадъците от опаковки;

Директива 2012/19/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4.07. 2012 год., относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО);

Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26.04.1999 год., относно депонирането на отпадъци;

Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18.09. 2000 год., относно излезлите от употреба превозни средства;

Директива 2012/18/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4.07.2012 год., относно контрола на опасностите от големи аварии, които включват опасни вещества, за изменение и последваща отмяна на Директива 96/82/ЕО на Съвета

Регламент 648/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 31.03. 2004 год., относно детергентите;

Директива 2002/49/ЕС за оценка и управление на шума в околната среда;

Регламент ЕО 1272/ 2008 на Европейския парламент и на Съвета от 16.12.2008 год., относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси, за изменение и за отмяна

на Директиви 67/548/ЕИО и 1999/45/ЕО и за изменение на Регламент ЕО № 1907/2006 /ОВ, L 353/1 от 31.12.2008./ - CLP Регламент

Директива 2000/14/ЕО от 8.05.2000 год. на Европейския парламент и на Съвета, относно сближаване на законодателствата на държавите-членки във връзка с шумовите емисии на съоръжения, предназначени за употреба на открито;

Директива ЕС 2015/996 на Комисията от 19.05.2015 год. за установяване на общи методи за оценка на шума в съответствие с Директива 2002/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета.

Директива 2012/19/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО)

Директива 2002/95/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 януари 2003 година относно ограничението за употребата на определени опасни вещества в електрическото и електронното оборудване

Директива 2002/96/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 януари 2003 година относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО)

Международни конвенции, по които Република България е страна:

Конвенция за достъп до информация и участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правото по екологичните проблеми (Архуска конвенция);

Конвенция за замърсяване на въздуха на далечни разстояния (Женевска конвенция);

Рамкова конвенция на ООН по изменение на климата (РКООНИК);

Конвенция за биологичното разнообразие

Конвенция по международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна (CITES);

Конвенция за опазване на мигриращите видове диви животни (*Бонска конвенция*);

Конвенция за опазване на дивата Европейска флора и фауна и природните местообитания (*Бернска конвенция*);

Рамсарска конвенция за влажните зони;

Европейска конвенция за ландшафта;

Конвенция за опазване на световното културно и природно наследство

Българско законодателство:

Основни закони, които имат пряко отношение към изграждането на обекта:

Закон за устройство на територията

Закон за ветеринарно-медицинската дейност

Българско екологично законодателство:

Закон за опазване на околната среда;

Наредба за условията и реда за извършване на оценка въздействието върху околната среда;

Закон за устройство на територията;

Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси;

Наредба за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси;

Наредба за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях

Закон за чистотата на атмосферния въздух;

Наредба №16 от 12.08.1999 г. за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини;

Наредба за норми за допустими емисии на серен диоксид, азотни оксиди и прах, изпускани в атмосферата от големи горивни инсталации, приета с ПМС №354 /28.12.2012г.;

Наредба № 14/1997 – норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места;

Наредба № 12/2010 – норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух;

Наредба № 1/27 юни 2005 год. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии;

Наредба № 7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух;

Закон за водите;

Наредба № 1/10.10.2007 за проучване, ползване и опазване на подземните води;

Наредба № 2/13.09.2007 за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници;

НАРЕДБА № 6 от 9.11.2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти Издадена от министърите на околната среда и водите, на регионалното развитие и благоустройството, на здравеопазването и на икономиката;

Наредба № Н-4/14.09.2012 за характеризиране на повърхностните води;

Заповед № РД-146/25.02.2015 за определяне на водите, които са замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвимите зони, в които водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници;

Заповед № РД-970/28.07.2003 г. на Министъра на околната среда и водите за определяне на чувствителните зони във водните обекти

Заповед № РД-272/03.05.2001 г. за категоризацията на повърхностните води във водните обекти или в части от тях

Заповед № РД-791/27.11.2017 г. на Министъра на околната среда и водите и № РД 09-877/09.11.2017 г. на Министъра на земеделието и храните за утвърждаване на Програма от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони

Заповед № РД-660/28.08.2019 г. за определяне на водите, които са замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвимите зони, в които водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници

Закон за почвите;

Наредба № 26/2.10.1996 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт;

Закон за биологичното разнообразие;

Закон за лечебните растения;

Закон за защитените територии;

ЗАКОН за генетично модифицирани организми;;

Закон за горите;

Закон за лова и опазване на дивеча;

Закон за рибарството и аквакултурите;

Закон за управление на отпадъците;

Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци

Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори

Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали

Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки;

Наредба № 2 /23.07.2014 за класификация на отпадъците;

Закон за защита от шума в околната среда;

Наредба № 3/19.04.2001 за минималните изисквания за безопасност и опазване на здравето на работещите при използване на лични предпазни средства на работното място;

Наредба № 6/26.06.2006 за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението;

Методики

Климатичния справочник на България;

Актуализирана единна методика за инвентаризация емисиите на вредни вещества във въздуха, утвърдена със Заповед № РД – 165/20.02.2013 на Министъра на околната среда и водите;

Методи за оценка на ландшафта. София, ЛТУ/МОСВ;

Указания за оценка на риска на Агенцията за опазване на околната среда на САЩ, 1993;

Методика за инвентаризация на емисии ЕМЕР/ЕЕА техническо ръководство 2013, глава:

пътен транспорт - NFR код 1.A.3.b.i, 1.A.3.b. ii, 1.A.3.b.iii; извънпътна подвижна механизация за строителство с двигатели с вътрешно горене на гориво дизел - NFR код 1.A.2.f ii;

Методика на Междуправителствената експертна група по промени в климата (IPCC) за инвентаризация на парникови газове, глава 3-Изгаряне при ДВГ (NFR код 1.A.5.b.iii) въглероден диоксид при изгаряне;

Американската агенция по околна среда – емисионни фактори (AP-42) за открити прахови източници в мини и кариери, раздел 11 и 13; Construction and Aggregate Processing and Fugitive Dust Open Sources

<http://www.epa.gov/ttn/chief/ap42/index.html>;

Методика за определяне разсейването на емисиите на вредни вещества от превозни средства и тяхната концентрация в приземния атмосферен слой (TRAFFIC ORACLE)–модул Дифузия, Емисия, Суперпозиция;

Методика за определяне ресурсите на подземните води (методическо ръководство), Геофонд МОСВ, Гълъбов М., И.Йотов, П.Пенчев, Н.Стойков, К.Щерев, 1999;

Методически указания за оценка на ресурсите на подземните води и оценка на връзката между повърхностните и подземните води, във връзка с изпълнението на Рамковата директива за водите 2000/60/ ЕС, Йотов Ил., В.Спасов, Ал.Бендерев, Б.Михайлова, 2006;

Подземните води в България, Антонов, Х., Д. Данчев, “Техника”, С., 1980;

Геоложката опасност в България, Обяснителен текст към карта в М 1:500 000, Бручев, Ил., Б. Рангелов, П. Иванов, Г. Франгов и др., КГМР, БАН, С., 1994;

Методика и инструкция за изграждане на система за мониторинг на подземните води в България, Гълъбов, М., Щерев, К., П.Пенчев и др., Нац. Геофонд, МОСВ, 1992, 1993;

Оценка на земеделските земи в България – проф. д. с. н. М. Пенков, ВИАС – София, 1995;

Методика за оценка на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението – от Наредба № 6/ 2006;

Методики за полева работа и определители за растения и животни;

„Screening Procedures for Estimating the Air Quality Impact of Stationary Sources, Revised”, EPA-450/R-92-019;

Atmospheric Emission Inventory Guidebook. First edition. February, 1996. Prepared by the EMEP Task Force on Emission Inventories. European Environment Agency;

Screen 3 Model, US Environmental Protection Agency. Office of Air Quality, Planning and Standards Emission, Monitoring, and Analysis Division Research Triangle Park, North Carolina 2771, September 1995;

Integrated Environmental Index (IEI), Best Practicable Environmental Option Assessments for Integrated Pollution Control, UK Environment Agency, 1997;

Seven Steps to Cumulative Impacts Analysis, Clark, R., 1994.

JASPERS Guidance - The Basics of Climate Change Adaptation, Vulnerability and Risk Assessment, Version 1, June 2017;

Цифрови модели

PLUME

SoudPLAN, vers. 9.0

Литература

Антонов, Х., Д. Данчев, Подземните води в България, „Техника“, С., 1980.

Асенов А., 2006. Биогеография на България, София, ЕТ „АН-ДИ-Андриян Тасев“.

Бешков В., К. Нанев. 2002. Земноводни и влечуги в България. Изд. Pensoft.

Бигон М., Дж. Харпер, К. Таунсенд. 1989. Екология. Том I и II, Изд. Мир, Москва.

Бондев, И., 1991. Растителността на България. Ун. изд. „Св. Кл. Охридски“,

Бондев, 1997. Геоботаническо райониране. В: География на България. Акад. издателство „Проф. М. Дринов“.

Бондев И. (Ред.). 1995. Хорологичен атлас на лечебните растения в България. Акад. Изд. „М. Дринов“.

Ботев, Б., Ц. Пешев (ред.). 1985. Червена книга на Република България. т. 1: Растения. София. БАН.

Ботев, Б., Ц. Пешев (ред.). 1985. Червена книга на Република България. т. 2: Животни. София. БАН.

Бручев, Ил., Б. Рангелов, П. Иванов, Г. Франгов и др. 1994. Геоложката опасност в България, Обяснителен текст към карта в М 1:500 000, КГМР, БАН, С.

Българско дружество за защита на птиците – база данни - www.bspb.org

Вакарелов И., С. Генчева, 2005. Декоративна дендрология. Изд. „Матком“

Георгиев Г. 2004. Националните и природните паркове и резерватите в България. ИК „Гей-Либрис“, София.

Груев Б., Б. Кузманов. 1994. Обща биогеография. Университетско издателство „Св. Кл. Охридски“, София.

География на България 1997. Академично издание, София, Годишен доклад за състоянието на околната среда – 2016 г, РИОСВ Враца.

Делков Н., 1984. Дендрология. Земиздат, София.

Иванов И., И. Ланджев, Г. Нешев. 1977. Билките в България и използването им. Земиздат, София.

Иванова Т, 2005: Концепция за опазване на прилепна фауна и местообитания в рамките на Натура 2000. Проект „Изграждане мрежата от защитени зони Натура 2000 в България“, София;

Канев, Д., 1989. Геоморфология на България, унив. изд. „Климент Охридски“, С.

Карапеткова М., Мл. Живков. 1993. Рибите в България. Изд. Геолибрис, София Карапеткова М., К. Александрова-Колеманова, Мл. Живков. 1993. Сладководните риби на България. В:

Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие, Том 1, 515-547.

Климатичен справочник за България. 1983. (том I-IV), ИХМ, София.

- Ковачев, А., Карина, К., Росен, Ц., Димова, Д. (ред.). Октомври 2008. Ръководство за оценка на благоприятно природозащитно състояние за видове и типове природни местообитания по НАТУРА 2000 в България. Изд. Българска фондация Биоразнообразие, София, 865 с.
- Костадинова И. 1997. Международни мерки за природозащита. В: Орнитологично важни места в България. БДЗП, Природозащитна поредица, кн. 1. Костадинова И. (съст.). БДЗП, София.
- Костадинова И. 1997а. Резултати от проучването на ОМВ в България. В: Орнитологично важни места в България. БДЗП, Природозащитна поредица, кн. 1. Костадинова И. (съст.). БДЗП, София.
- Костадинова И. 2002. Опазването на места – един от ключовите подходи в опазването на биоразнообразието. В: Наръчник за НАТУРА 2000 в България. БДЗП, Природозащитна поредица, кн. 5. Костадинова И., М. Михайлов (съст.). БДЗП, София.
- Любенова М. 2004. Фитоекология. Академично издателство „Марин Дринов“, София.
- Матев И., Д. Ганева, Д. Ганев. 2004. Екология с основи на биогеографията и опазване на околната среда, Изд. Пенсофт, София-Москва.
- Митрев А., Св. Попова. 1982. Атлас на лечебните растения в България. Изд. на БАН.
- Нанкинов Д. 2000. Застрашените животни в България. Изд. Pensoft, София, 146 с.
- Нанкинов, Д., С. Симеонов, Т. Мичев, Б. Иванов. 1997. Фауна на България, Aves, Част 2, т. 26, София, Академично издателство „Проф. Марин Дринов“ и Издателство „Пенсофт“.
- Наумов, Б., М. Станчев. 2004. Земноводни и влечуги в България и Балканския полуостров. Електронно издание на Българското херпетологично дружество. www.herpetology.hit.bg.
- Петров П. 1990. Ландшафтознание. Университетско издателство.
- Петров, П. 1979. Класификационна система на ландшафтите в България. – Год. СУ, ГГФ, кн.2-География, т.70.
- Симеон С., Т. Мичев, Д. Нанкинов. 1990. Фауна на България. Том 20, Изд. на БАН, София.
- Стефанов, В. 2006. Концепция за опазване местообитанията на лалугера (*Spermophilus citellus*) в рамките на Натура 2000; София
- Стоянов Н. 1972. Нашите лекарствени растения. Том I и II, Изд. „Наука и изкуство, София.
- Стоянов Г., 1981. Хидрологичен справочник на реките в България, том I, том V, БАН, ГУ „Хидрология и метеорология“, , София.
- Узунов Й., Ст. Ковачев. 2002. Хидробиология. Изд. Pensoft, София.
- Червена книга на Република България, 2011, Електронно издание, Том 1. Растения и гъби, изд. на БАН & МОСВ
- Червена книга на Република България, 2011, Електронно издание Том 2 Животни и Том 3. Природни местообитания, изд. на БАН & МОСВ
- Федерация “Зелени Балкани”; WWF, МОСВ. 2005. Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България, София.
- Федерация “Зелени Балкани” – База данни. www.greenbalkans.org
- Флора на България (т. I-X, 1963-1995).
- Янков, П. (отг. ред.). 2007. Атлас на гнездящите птици в България. Българско дружество за защита на птиците. Природозащитна поредица, кн. 10, София, БДЗП, 679с.
- Доклад за ЕО за ОУП на община Велико Търново
- Справочник здравеопазване НСИ, 2021, 2022 и 2023г.
- Население и демографски процеси, НСИ, 2021, 2022 и 2023г.
- Закон за здравето (ДВ бр. 70/04г.).
- Хигиена, Том II – Трудова медицина. Д. Цветков, 2006г.
- Статистически справочник здравеопазване – РЦЗ, 2013-2014г.
- Интензивно птицевъдство – Тракийски университет Стара Загора, 2006г.

7.ОПИСАНИЕ НА МЕРКИТЕ, ПРЕДВИДЕНИ ДА ПРЕДОТВРАТЯТ, НАМАЛЯТ ИЛИ, КЪДЕТО Е ВЪЗМОЖНО, ДА ПРЕКРАТЯТ ЗНАЧИТЕЛНИТЕ ВРЕДНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА, КАКТО И ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ТЕЗИ МЕРКИ.

Мерките, които трябва да бъдат спазвани при реализация на инвестиционното предложение с оглед гарантиране качеството на околната среда, снижаване на отрицателните въздействия в резултат на реализацията на инвестиционното предложение и опазване на човешкото здраве, са представени в Таблица № 7-1.

Таблица № 7-1. План за изпълнение на мерки, предвидени да предотвратят, намалят или, където е възможно, да прекратят значителните вредни въздействия върху околната среда

Вид на мярката	Период/ Фаза на прилагане	Очакван ефект от мярката
<i>Атмосферен въздух</i>		
Да се използва съвременна строителна техника и строителна механизация	СМР	Осигуряване на възможно най-ниски нива на емисии от ауспухови газове; Намаляване на вредното въздействие на промишления шум върху най-близко разположените зони, подлежащи на здравна защита и намаляване на степента на смущаване на видовете, обитаващи ЗЗ “Дреновска река“
През сухи периоди да се извършва редовно оросяване на застроителните участъци и пътищата за достъп до тях	СМР	Намаляване на неорганизиран прахови емисии
При извозване на изкопани земни маси или прахообразни материали, МПС да се покриват с подходящи платнища	СМР	Намаляване на неорганизиран прахови емисии при транспортиране
Оптимизиране на отвеждането на изпускания от помещенията за животните въздух чрез добавяне на навеси върху изпускателните отвори, разположени в долните части на стените за пренасочване на изпускания въздух към земята;	Проектиране	Предотвратяване емисиите от миризми
Извеждане на изпускания въздух откъм тази страна на помещенията за отглеждане на жи вотните, която е най-далеч от чувствителния рецептор;	Проектиране	Предотвратяване емисиите от миризми
<i>Повърхностни и подземни води</i>		
Осигуряване на мобилен комплект умивалник и тоалетна	СМР	Недопускане на нерегламентирано замърсяване на почви и подземни води
При изпълнение на строителството да не се допуска употреба на строителни материали съдържащи опасни и приоритетно опасни вещества, които могат да имат контакт с почви/подземни води	Проектиране СМР	Защита на подземните води от дифузно замърсяване
Всички сгради и съоръжения, в който се извършват производствени и складови дейности (в т.ч. на животинска тор) да бъдат с изградена трайна настилка и странична изолация, непозволяваща проникване на замърсители в подземните води	Проектиране Експлоатация	Защита на подземните води от дифузно замърсяване Намаляване замърсяването с нитрати от земеделски източници
Поддържане цялостта на трайните настилки в участъците/местата, където са възможни течове/изливания (склада за съхранение на дезинфектанти и дизеловия агрегат)	Експлоатация	Опазване на химичното състояние на подземните води от замърсяване и влошаване
Периодична оценка на техническото състояние на системите за осушаване на тора (състояние на трайната настилка и липса на пукнатини; състояние на навесите и отсъствие на проникване на дъждовни води върху торовите ленти).	Експлоатация	Опазване на химичното състояние на подземните води от замърсяване и влошаване
Периодична проверка на водоплътността на изгребната яма след всяко почистване;	Експлоатация	Опазване на химичното състояние на подземните води от замърсяване и влошаване
<i>Опазване на почви</i>		
При изграждане на обекта да се използват само терени в рамките на собствеността на Възложителя	СМР	Опазване на съседните земи и почви от замърсяване и увреждане на хумусния слой

Площадките на обектите на временното строителство да бъдат разположени върху площта, предвидена за допълващо застрояване	СМР	Опазване на съседните земи и почви от замърсяване и увреждане на хумусния слой
Движението на МПС до обекта на инв. предложение да се осъществява само по съществуващи пътища; за строителните участъци точно да се определят и редуцират маршрутите за движението на техниката до застроителните петна.	СМР	Опазване на съседните земи и почви от замърсяване и увреждане на хумусния слой
Хумусния слой при фундаране и изкопни работи да се събира разделно, да се съхрани на площадката и да се оползотвори при рекултивацията на терените, след приключване на строителството	СМР	Запазване на хумусния слой от увреждане
Да не се насипват строителни отпадъци и материали извън предварително определените площи за съхранение. Отпадъци от почва и камъни и драгажна маса, да се използват на терена за обратни насипи, съгласно разработен ПУСО	СМР	Опазване на почви, подземни води и растителност от механично увреждане
На строителните площадки да се допуска единствено изправна строителна механизация. Разливи на ГСМ да се третира незабавно, а замърсените почви да се депонират на специални депа	СМР	Опазване на почви, подземни води и растителност от замърсяване
Прокарването на вътрешните кабелни връзки и комуникации да се извършва в сервитутите на съществуващите пътища	СМР	Опазване на почвените ресурси
Да не се допуска замърсяване, увреждане, уплътняване и запечатване на почви, извън определените с проекта зони за строителство и експлоатация	СМР Експлоатация	Опазване на съседните земи и почви от увреждане
Биологично разнообразие		
Да се прави ежедневен оглед за наличието на бавно подвижни видове (вълчуги, сухоземни костенурки, таралежи и др.) на строителните участъци и пътищата за транспорт на строителната механизация	СМР	Опазване на животински видове, населяващи засегнатите с реализацията на инвестиционното предложение имоти
Извършване на строителните работи, свързани с използване на строителна механизация с висока експозиция на шум, извън размножителния сезон на животинските видове – април-юни	СМР	Предотвратяване смущаване на представители на фауната. Сметчане на фактора безпокойство, причинен от шум и вибрации.
Контрол на строителните работи с оглед опазване на съществуващата дървесна, храстова и тревна растителност, извън строителните площадки от унищожаване или увреждане (изсичане, изкореняване, утъпкване и др	СМР	Опазване на растителността от унищожаване и съхраняване на ценни местообитания
Провеждането на подробна разяснителна кампания сред участниците в строителните и експлоатационни дейности с цел предотвратяване на щети върху растителния и животински свят в района	СМР Експлоатация	Опазване на животинския и растителен свят
Да се извърши рекултивация на нарушените терени, което да даде предпоставка за самовъзстановителни процеси на тревни съобщества и до максимално запазване на съществуващото насекомно обилие, като хранителен потенциал за птиците.	СМР	Насърчаване запазване популациите на орнитофауната в района на площадката
Прокарването на подземните кабелни връзки да се извършва единствено в сервитута на съществуващите полски пътища	СМР	Намаляване на въздействието върху видове птици ползващи обработваемите земи за трофична база през различни периоди от жизнения си цикъл

Управление на отпадъците

Да се разработи План за управление на строителните отпадъци	Проектиране	Недопускане замърсяване на почви и околни терени със строителни отпадъци; Рационално управление на строителни отпадъци;
Осигуряване на достатъчен брой контейнери за съхраняване на строителните отпадъци	СМР	Недопускане замърсяване на почви и околни терени със строителни отпадъци;
Предаването на генерираните отпадъци да се извършва в условията на договори с лица, притежаващи документ по ЗУО или Комплексно разрешително	СМР Експлоатация	Екологосъобразно управление на отпадъците
Предаването на формираните от дейността отпадъци да се осъществява от специализирани фирми, в съответствие с изискванията на Закона за управление на отпадъците, и притежават необходимите разрешителни по ЗУО или Комплексно разрешително	Експлоатация	Екологосъобразно управление на отпадъците
<i>Опасни химични вещества</i>		
Боравенето с ОХВС да се извършва единствено от квалифициран и обучен персонал	СМР	Предотвратяване на рискове от възникване на аварии с ОХВС
Да се предвидят и осигурят достатъчни количества адсорбенти за третиране на разливи от ОХВС от строителните и транспортните машини	СМР	Ликвидиране на замърсявания, причинени от разливи на ОХВС (горива и ГСМ)
<i>Акустична среда</i>		
Всички строително-монтажни дейности да се извършват само в светлата част на денонощието.	СМР	Ограничаване на емисиите от промишлен шум, излъчван в околната среда
Предвидените строителни машини да отговарят на изискванията на стандарт от серията БДС EN ISO 11200:2014/A1:2020, по отношение на шума, излъчван на открито	СМР	Ограничаване на емисиите от промишлен шум, излъчван в околната среда
Височината на товарене и разтоварване на материали и съоръжения да бъде сведена до минимум, до колкото това е технологично изпълнимо	СМР	Ограничаване на емисиите от промишлен шум, излъчван в околната среда
Да се извършва периодичен технически контрол на площадката, по отношение съответствието с емисионните нива на шум	Експлоатация	Ограничаване на емисиите от промишлен шум, излъчван в околната среда
<i>Ландшафт и визуално възприятие</i>		
Около границите на площадката, върху която се планира строителството на новите сгради да се предвиди подходящо озеленяване	Проектиране	Намаляване на въздействието върху изгледните възприятия и промените в ландшафта
<i>Здравен риск</i>		
Да се изготви План за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи при бедствия, аварии и катастрофи, съобразно ИП.	Проектиране	Готовност за действия при кризи
Да се осигурят необходимите лични предпази средства (предпазни ръкавици и обувки, противопрахови маски, антифони и предпазни очила), вкл. подходящо защитно облекло според сезона	СМР Експлоатация	Предотвратяване на трудов травматизъм
Извършване на ежедневен инструктаж на строителните работници	СМР	Предотвратяване на трудов травматизъм
Всички строителни машини да бъдат с установен допуск за преминат годишен технически преглед	СМР	Предотвратяване на трудов травматизъм

Да не се допускат до работа в рискова среда лица с медицински противопоказания за съответните вредности, както и лица	СМР Експлоатация	Предотвратяване на трудов травматизъм
Преди въвеждане в експлоатация на обекта да бъде осигурено измерване на факторите на работната среда, на чиято база да се разработи оценка на риска при работа и необходимата Програма от мерки за управление на риска при работа	Приемни изпитвания	Предотвратяване на трудов травматизъм
Стенните вентилатори на новите халета да се монтират на срещуположната страна на халетата, спрямо населеното място	Проектиране СМР	Намаляване възможността за разпространение на интензивно миришещи вещества
Около границите на площадката, върху която се планира строителството на новите сгради да се предвиди подходящо озеленяване	Проектиране СМР	Ограничаване възможността за разпространение на интензивно миришещи вещества
Храненето на животните да се извършва многофазно, като фуражните смеси да бъдат с ниско съдържание на суров протеин и контролирани количества основни аминокиселини	Експлоатация	Намаляване емисиите от амоняк при подслон на животните и редуциране формирането на интензивно миришещи вещества

8. СТАНОВИЩА И МНЕНИЯ НА ЗАСЕГНАТАТА ОБЩЕСТВЕННОСТ, НА КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ ЗА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЕ ПО ОВОС И ДРУГИ СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ВЕДОМСТВА, В РЕЗУЛТАТ НА ПРОВЕДЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ.

В изпълнение на изискванията на чл. 95, ал.3 от ЗООС, чл.9 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, ЗП КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА проведе консултации по обхвата и съдържанието на Доклада за ОВОС за инвестиционно предложение „Разширение на птицеферма за стокови кокошки носачки“ в имот с идентификатор № 20242.72.70 в землището на гр. Дебелец, общ. Велико Търново.

Консултациите са съобразени с указанията на писмо изх. № 3223(4)/19.12.2024 г. на РИОСВ Велико Търново.

Отправени са покани за консултации към: РИОСВ Велико Търново, РЗИ Велико Търново, Басейнова дирекция “Дунавски район”, Община Велико Търново и Кметство гр. Дебелец.

Получени са следните писмени становища:

1. РИОСВ Велико Търново със свое становище одобрява предложеното от Възложителя Задание за обхват и съдържание на ДОВОС. Препоръчва в ДОВОС да се разгледа:

- преглед и оценка на количеството и качеството на отпадъчните води по потоци и очакваните емисионни товари (води за производствени цели и охлаждане и почистване на газове, битово – фекални отпадъчни води и дъждовни води), като се представят схеми на водоснабдителната и канализационна мрежа на площадката и съответните съоръжения към нея, придружени с текстово обяснение към тях.
- преглед на количествените и качествени характеристики на подземните и повърхностни води в района, както и оценка за потенциалното въздействие на отпадъчните води от дейността на обекта върху повърхностните и подземни води, в това число от замърсени дъждовни води от площадката.
- В част „Растителен и животински свят, защитени природни територии“ да се опишат защитените животински и растителни видове от Приложение №3 на Закона за биологичното разнообразие, които са характерни и се срещат в района, в който ще се реализира инвестиционното предложение. Да се акцентира върху възможните въздействия и опазването на защитените видове.
- В част „Защитени природни територии“ следва да съдържа информация за защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии, като се включи защитена местност „Река Белица“, която е на отстояние приблизително 5,9 км.
- Като отделна подточка следва да се включат „Защитени зони“ от мрежата Натура 2000 по смисъла на Закона за биологичното разнообразие, която да съдържа информация за защитените зони, попадащи в землището на гр. Дебелец (BG0000282 „Дряновска река“, BG0000281 „Река Белица“ и BG0000213 „Търновски височини“) - Заповеди за обявяването им, предмет и цели на опазване на зоните, природни местообитания и видове.

В Доклада за ОВОС да се направи оценка на очакваните въздействия върху флората и фауната в 33 BG0000282 „Дряновска река“, като ще се обърне внимание на въздействието на промишлен шум, генериран в тапа на СМР и на експлоатацията, както и възможността за

кумулиране на въздействието на фермата с друг одобрен за реализация промишлен обект – инсталация за производство на пелетизирана тор.

От Приложения към Заданието „Приложение 3 Карта на 33 по НАТУРА 2000“, от НЕМ в района на гр. Дебелец, следва да отпаднат защитени зони: Река Янтра, Емен и Река Росица.

Докладът за ОВОС на инвестиционно предложение „Разширение на птицеферма за стокови кокошки носачки“ в имот с идентификатор № 20242.72.70 в землището на гр. Дебелец, общ. Велико Търново следва да бъде изготвен със съдържание, съответстващо на изискванията на чл. 96, ал. 1 от ЗООС и чл. 11 и 12 на Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда.

Обхватът на доклада трябва да отразява препоръките, направени от компетентните органи, ведомствата и обществеността, получени по време на консултациите по обхвата и съдържанието на ОВОС, проведени в съответствие с чл.95, ал.3 от ЗООС и чл.9 от Наредбата.

ЗП КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА приема изцяло указанията на РИОСВ Велико Търново. В съответните раздели на ДОВОС е представена подробна и изчерпателна информация, по точките, съгласно направените препоръки.

2.РЗИ Велико Търново, с писмо изх. № ДОВОС-1/09.01.2025г., дава становище по приложеното от Възложителя задание за обхват и съдържание на ДОВОС, като приема предложените от Възложителя обхват и съдържание на ДОВОС и дава указания в ДОВОС да бъде предоставена информация за:

- местоположение на площадката, вкл. всички имоти върху които се разполага и ще се разполага фермата, вкл. капацитет; да се представят актуални текстови и графични материали; да се посочат отстоянията на имотите до границите на жилищните територии на най-близко разположеното населено място; и до всички обекти, подлежащи на здравна защита.
- да се предостави подробна информация за ПИ 20242.74.7, в който е ситуирана инсталацията за пелетизиране на тор, по отношение на предвидени технологични процеси, капацитет, произход на суровината (от собствена дейност или и от други ферми), начин на транспортиране на готовия продукт.

В ДОВОС да се конкретизира предвидената технологична връзка между имоти №№ 20242.74.7 20242.72.70 и 20242.74.10.

- да се анализира местоположението на лентите за принудително осушаване на тор с въздуха, извеждан от стенните вентилатори, съобразено с посоката на преобладаващите ветрове и местоположението на населеното място; да се представи информация за посоката и скоростта на ветровете в района (роза на ветровете);
- да се определят и анализират очакваните емисионни замърсители. Резултатите от математическото моделиране да се анализират и да се направят аргументирани оценки и изводи за замърсителите на атмосферния въздух върху здравето на човека.
- да се направи прогноза за възможно имисионни замърсители и одоранти (неприятни миризми, отделяни от фермата) в приземния слой на жилищната среда на гр. Дебелец от всички организирани и неорганизиран източници от всички имоти, върху които се осъществява дейността на дружеството.
- в ДОВОС да се определи потенциално засегнатото население, като се идентифицират и охарактеризират водещите по значение рискови фактори и тяхното влияние върху човешкото здраве. Да се направи анализ и оценка на въздействието на тези фактори, като се отчете възможността за тяхното комбинирано, комплексно, кумулативно и отдалечено въздействие, в резултат експлоатацията на инвестиционното предложение в неговата цялост и на други обекти източници на замърсяване.

- в ДОВОС да се определят мерки, водещи до намаляване на негативното влияние на потенциалните вредности върху здравето на работещите и жителите на гр. Дебелец

Възложителят изцяло приема становището на компетентния орган РЗИ Велико Търново. В разделите „Здравно-хигиенни аспекти на околната среда“ и „Здравно-хигиенни аспекти на въздействието на ИП върху населението и работещите на площадката“ в ДОВОС са разгледани всички елементи на въздействие. Всички изчисления и прогностични модели се отнасят за работата на всички съоръжения – съществуващи и нови, при максимални капацитети на инсталацията.

Изисканата информация е предоставена в пълнота в съответните раздели на ДОВОС.

3.Басейнова дирекция Дунавски район гр. Плевен, с Писмо изх. № ПУ 01-936(1)/07.01.2025г. изразява становище по допустимост на инвестиционното предложение. Приема представеното Задание за ОВОС, като указва в ДОВОС да бъдат описани и анализирани компонент „Води“, съобразно информацията и предвижданията на плановете за управление за Дунавски район.

Указва също в ДОВОС да се разгледат мерки, които ще се предвидят за предотвратяване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици върху околната среда, като се включват мерки от плановете за управление.

В ДОВОС да се разгледа въздействието от реализацията на ИП във всички етапи върху повърхностни и подземни води и зони за защита на водите. За всички етапи на ИП да се опишат необходимостта, количествата и начините на снабдяване с вода, по какъв начин ще се третира отпадъчните води, вкл. замърсяващи в-ва и количества.

Да се опишат и анализират потенциалните видове въздействия и тяхната значимост върху състоянието на повърхностните и подземните води, вкл. зоните за защита на водите.

Постигането на предвидените цели за посочените повърхностни и подземни водни тела, респ. запазване и недопускане влошаване на състоянието им.

Възложителят изцяло приема становището на компетентния орган БДДР Плевен. В раздели 4.2 и 5.2. на ДОВОС са разгледани всички елементи на въздействие върху повърхностни и подземни води, в т.ч. и зоните за защита на водите. В раздел 7 на ДОВОС са представени мерки за предотвратяване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици върху водите, съгласно ПУРБ 2022-2027г.

4.Община Велико Търново, с писмо изх.№ 53-5456-1#2/20.01.2025г. дава препоръки в ДОВОС да се предвидят мерки за недопускане разпространение на неприятни миризми; при изграждане на стенните вентилатори на новите халета, вентилаторите да се монтират на срещуположната страна на халетата, която е най-отдалечена от населеното място, за да се минимизира разпространението на миризми към населеното място; да се планира и изпълни озеленяване около площадката, което да се явява естествена преграда за неприятни миризми.

Възложителят изцяло приема становището и препоръките на община Велико Търново. В раздел 7 на ДОВОС са представени мерки за предотвратяване и органичаване възможността за разпространение на неприятни миризми към населените места, вкл. и предложените от общината мерки.

5. Кметство Дебелец, в хода на провеждане на консултациите, депозира Писмо изх. № 1751/28.01.2025г. с което информира за проведено общоградско събрание и започната местна инициатива „Подписка“. В писмото се посочва, че *„жители на гр. Дебелец като засегната общност не са съгласни и са категорично против увеличаване броя на кокошките и разширяването на птицефермата“*.

С писмото се депозира отрицателно становище за разширението на обекта.

Към Писмото е приложен протокол от проведено извънредно заседание на обществен съвет към кметство Дебелец на 27.01.2025г.

Възложителят не приема становището на Кметство Дебелец, тъй като по същество то не касае представеното Задание за обхват и съдържание ДОВОС, вкл. не дава препоръки какво да бъде разгледано и изследвано с ДОВОС.

9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ИЗИСКВАНИЯТА НА ЧЛ. 83, АЛ. 3 ОТ ЗООС.

ЗП КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА възнамерява да реализира ново инвестиционно предложение: *„Разширение на птицеферма за стокови кокошки носачки“ в имот с идентификатор № 20242.72.70 в землището на гр. Дебелец, общ. Велико Търново.*

В новото разширение на фермата ще се отглеждат подрастващи и стокови кокошки-носачки, чрез прилагане на техники за подслон на птиците във волиери.

Инвестиционното предложение, в тази му част, се предвижда да бъде реализирано в собствен на фирмата терен с площ от 30555 кв.м. Същя е преотреден за ползване за «нива». Към настоящия момент за процесния имот с идентификатор № 20242.72.70 е одобрено ИП, свързано с изграждане на стопанска сграда за складиране на секскостопанска продукция и инвентар. Това инвестиционно предложение няма да се реализира, тъй като в етапа на неговото изпълнение Възложителя взе решение да разшири фермата чрез изграждане на нови 5 халета и яйцесклад със сортировъчно отделение. Намеренията на Възложителя са в процеса на строителството тази стопанска сграда да бъде преустроена в едно от халетата за отглеждане на птици.

Предвижда се изграждането на 4 нови производствени халета, които с преустроената стопанска сграда ще формират общо 5 нови халета, съставляващи разглежданото разширение на фермата. Новите 5 халета и яйцесклада със сортировъчното отделение ще бъдат реализирани по метода на «сухо» строителство - с метална носеща конструкция и топлоизолационни панели. Ще бъде изградена и съответна инфраструктура. Захранването с вода за производствени нужди ще се осъществява основно от собствено водовземно съоръжение – тръбен кладенец и ще се допълва с вода от водоснабдителната мрежа на В и К Йовковци ЕООД. Питейно битовото водоснабдяване е подсигурано също от водопровод на В и К оператора.

Инвеститорът е избрал една от възможните прилагани технологии за отглеждане на птици – във волиери, с изнасяне на тора чрез торови ленти под клетките, редлери и шнекове. Халетата са напълно изолирани, снабдени с автоматична система за климатизация по метода на вентилация/охлаждане. Почистването им ще се осъществява по „сух“ способ. Производствени отпадъчни води няма да се отделят. Цялото технологично оборудване на фермата, вкл. контролната апаратура, ще се достави и монтира от водеща фирма в бранша. Същото е на най-съвременно ниво, отговарящо на НДНТ.

Изключително благоприятно от здравно-хигиенни позиции и много благоприятно за ефективно намаляване на емисиите от амоняк при подслон на птиците е, че като част от инвестиционното намерение е решението на Възложителя да оптимизира системата за управление на тора. В тази връзка е заявено намерение за прилагане на възможно най-съвременната и ефективна техника за намаляване на емисиите от амоняк – чрез монтиране на всички халета на система за принудително осушаване на тора върху допълнителни торови ленти, монтирани върху една от дългите стени на всяко хале, върху която страна се разполагат стенните вентилатори. Системата позволява почти пълно осушаване на тора чрез обдухване на лентите с въздуха от вентилационната система, в който е акумулирана толината, отделяне от животните. Описаната техника е НДНТ съгласно BREF документа за интензивно отглеждане на птици и свине. Осушената тор дава възможност за последващо пелетизиране.

В тази връзка, Възложителят е заявил, като част от инвестиционното предложение, изграждане на склад за съхранение на пелетизирана тор, в който да се разположи и пелетизираща машина. Пелетизираната тор, ще се пакетира в опаковки тип „биг-бег“ и ще се продава за наторяване на земеделски земи или за п-во на биогаз в инсталации за анаеробна ферментация на биомаса. Ще отбележим, че с въвеждането на избраната техника по принудително осушаване на тора и последващото и пелетизиране в пелетизираща машина и съхранение в закрит склад, отпада необходимостта от реализация на инвестиционно предложение за „Изграждане на обект за складиране и обработка на СЖП от селскостопанска дейност“, процедирано със Становище изх. № 648(47)/22.01.2025г. на Директора на РИОСВ Велико Търново.

След обстойно и цялостно разглеждане на инвестиционното предложение, анализиране на силните и слабите страни на проекта и направената оценка за потенциалните въздействия върху компонентите на околната среда и здравето на хората, са направени следните изводи:

1. Реализацията на инвестиционното предложение няма да доведе до неблагоприятни здравни ефекти върху населението на най-близко разположените населени места – гр. Дебелец, община Велико Търново. При спазване на мерките, посочени в т. 7 на доклада, не се очаква и неблагоприятен ефект върху здравето на работниците.

2. При спазване на проектните показатели и съблюдаване на мерките, препоръчани от експертите, не се очаква реализацията на инвестиционното предложение да окаже негативно въздействие върху компонентите на околната среда.

Основавайки се на изложеното и ръководейки се от принципите за намаляване на риска за човешкото здраве и осигуряване на устойчиво развитие, съобразно действащите в страната норми за качество на околната среда, предлагаме на Експертния екологичен съвет към РИОСВ Велико Търново да се произнесе с положително решение по представения Доклад за оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционно предложение „Разширение на птицеферма за стокови кокошки носачки“ в имот с идентификатор № 20242.72.70 в землището на гр. Дебелец, общ. Велико Търново на следните основания:

- Инвестиционното предложение за разширение на птицеферма за стокови кокошки носачки, чрез изграждане на 5 нови халета, сортиравъчно отделение с яйцесклад, чиято продукция да се предлага в търговската мрежа е от водещо значение за хранителновкусовата промишленост в региона.
- Фермата, имайки за цел да задоволи необходимостта от висококачествени яйца, предназначени за директна консумация, ще обезпечи производствените мощности на

хранително-вкусовата и преработвателната индустрия в икономически регион Велико Търново и в Страната.

- Ще бъде монтирано ново, съвременно технологично оборудване. Технологиите и съоръженията ще съответстват на НДНТ. Същото е доказано в Информацията по чл. 99 а от ЗООС, приложена към ДОВОС.
- Въвеждането на оптимизирана системата за управление на тора, чрез принудително осушаване на тора върху допълнителни торови ленти, монтирани върху една от дългите стени на всяко хале, върху която страна се разполагат стенните вентилатори ще доведе до редуциране с до 65% на емисиите от амониак, отделяни от халетата, като осушената тор ще бъде подлагана на последващо пелетизиране. Така, основния отпадъчен поток от фермата ще се превърне в ценен продукт, с добра добавена стойност. Това решение на Възложителя е в корелация на Държавната политика за въвеждане на стимули при прилагане на органични торове, изместващи използването на минерални торове.
- Инвестиционното предложение не е свързано с употребата на големи количества опасни суровини и материали. Количеството на съхраняваните опасни вещества (горива и дезинфектанти) не достига количествените критерии от таблици №№ 1 и 2 от Приложение №3 от ЗООС и не крият риск от големи аварии с опасни вещества.
- Направените в ДОВОС прогноза и оценка на очакваните емисии към околната среда не показват наднормени нива. Въздействието им върху околната среда, работещите и здравето на хората ще бъде в рамките на допустимите норми и стандарти.
- С реализацията на инвестиционното предложение няма да бъде влошено качеството на атмосферния въздух, състоянието на подземните и повърхностни води, геоложката среда, почвите, биологичното разнообразие, акустичната среда.
- Площадката на ИП не попада в защитени зони от НЕМ НАТУРА 2000, но граничи с периферията на ЗЗ „Дряновска река“ и се разполага в близост до ЗЗ „Търновски височини“. Направената оценка на степента на въздействие на предвидените дейности върху двете зони показва, че те няма да доведат до негативно въздействие върху местообитанията и видовете, предмет на опазване в зоната, не се очаква влошаване на типове местообитания с висок консервационен статус и Европейска значимост.
- Управлението на отпадъците ще бъде съобразно с „най-добрите техники“ в бранша и изискванията на ЗУО. Намерено е конкретно решение за оползотворяване на животинската тор.
- Въздействието на енергетичните замърсители – шум, вибрации, ще бъде съсредоточено главно в работната среда.
- Предвижда се собствен мониторинг на шума, излъчван в околната среда и годишна инвентаризация на емисиите във въздуха от дейността.
- Не се очаква недопустимо кумулативно въздействие върху ОС от едновременната работа на фермата на ЗП КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА и участъка от трасето на АМ Велико Търново-Русе, което да води до дискомфорт у застрашени видове и да генерира здравен риск за населението.

10. ОПИСАНИЕ НА ТРУДНОСТИТЕ ПРИ СЪБИРАНЕТО НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА ДОКЛАДА ЗА ОВОС

Не са срещнати съществени затруднения при изготвяне на доклада.

Възложителят на Доклада за ОВОС е предоставил в пълен обхват необходимата информация, материали, данни и документи, свързани с предмета на инвестиционното

предложение, като е осигурил нужното съдействие за качествено разработване на доклада за оценка на въздействието върху околната среда (ДОВОС).

Колективът, разработил настоящия доклад за ОВОС, работи в условията на добро сътрудничество и съдействие с ангажираните в процеса общински и държавни институции.

Не са констатирани затруднения при провеждане на консултациите с компетентния орган по околна среда, както и с останалите държавни и общински институции.

ДЕКЛАРАЦИЯ

във връзка с чл. 11, ал.4 от ПМС 59/2003г

Аз, долуподписания **Иван Желязков Иванов**, декларирам че не съм участвал в изготвянето и одобряването на проект: „Разширение на птицеферма за стокови кокошки носачки“ в имот с идентификатор № 20242.72.70 в землището на гр. Дебелец, общ. Велико Търново.

Познавам изискванията на действащата българска и европейска нормативна уредба по околна среда и при работата си в настоящия ДОВОС се позовавам и съобразявам с тези изисквания и приложимите методически документи.

Не съм собственик или член на управителния съвет на ЗП КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА.

Не съм свързано лице по смисъла на търговския закон и не съм в трудово-правни отношения с Инвеститора.

Не съм в трудови или служебни правоотношения с Компетентните органи по смисъла на чл.10 от Закона за опазване на околната среда.

Не членувам в експертните екологични съвети по чл. 12, ал.1, т.1. и ал.2 от ЗООС.

31.03.2025г.
гр. Стара Загора

ДЕКЛАРАТОР:.....

ДЕКЛАРАЦИЯ

във връзка с чл. 11, ал.4 от ПМС 59/2003г

Аз, долуподписаната **Таня Господинова Петрова**, декларирам че не съм участвал в изготвянето и одобряването на проект: „Разширение на птицеферма за стокови кокошки носачки“ в имот с идентификатор № 20242.72.70 в землището на гр. Дебелец, общ. Велико Търново.

Познавам изискванията на действащата българска и европейска нормативна уредба по околна среда и при работата си в настоящия ДОВОС се позовавам и съобразявам с тези изисквания и приложимите методически документи.

Не съм собственик или член на управителния съвет на ЗП КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА.

Не съм свързано лице по смисъла на търговския закон и не съм в трудово-правни отношения с Инвеститора.

Не съм в трудови или служебни правоотношения с Компетентните органи по смисъла на чл.10 от Закона за опазване на околната среда.

Не членувам в експертните екологични съвети по чл. 12, ал.1, т.1. и ал.2 от ЗООС.

31.03.2025г.
гр. Стара Загора

ДЕКЛАРАТОР:.....

ДЕКЛАРАЦИЯ

във връзка с чл. 11, ал.4 от ПМС 59/2003г

Аз, долуподписаната **Цветелина Иванова Тонева**, декларирам че не съм участвала в изготвянето и одобряването на проект: „Разширение на птицеферма за стокови кокошки носачки“ в имот с идентификатор № 20242.72.70 в землището на гр. Дебелец, общ. Велико Търново.

Познавам изискванията на действащата българска и европейска нормативна уредба по околна среда и при работата си в настоящия ДОВОС се позовавам и съобразявам с тези изисквания и приложимите методически документи.

Не съм собственик или член на управителния съвет на ЗП КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА.

Не съм свързано лице по смисъла на търговския закон и не съм в трудово-правни отношения с Инвеститора.

Не съм в трудови или служебни правоотношения с Компетентните органи по смисъла на чл.10 от Закона за опазване на околната среда.

Не членувам в експертните екологични съвети по чл. 12, ал.1, т.1. и ал.2 от ЗООС.

31.03.2025г.
гр. Стара Загора

ДЕКЛАРАТОР:.....

ДЕКЛАРАЦИЯ

във връзка с чл. 11, ал.4 от ПМС 59/2003г

Аз, долуподписаната **Деян Димитров Михнев**, декларирам че не съм участвал в изготвянето и одобряването на проект: „Разширение на птицеферма за стокови кокошки носачки“ в имот с идентификатор № 20242.72.70 в землището на гр. Дебелец, общ. Велико Търново.

Познавам изискванията на действащата българска и европейска нормативна уредба по околна среда и при работата си в настоящия ДОВОС се позовавам и съобразявам с тези изисквания и приложимите методически документи.

Не съм собственик или член на управителния съвет на ЗП КАЛИНА МИХАЙЛОВА ШИРОКОВА.

Не съм свързано лице по смисъла на търговския закон и не съм в трудово-правни отношения с Инвеститора.

Не съм в трудови или служебни правоотношения с Компетентните органи по смисъла на чл.10 от Закона за опазване на околната среда.

Не членувам в експертните екологични съвети по чл. 12, ал.1, т.1. и ал.2 от ЗООС.

31.03.2025г.
гр. Стара Загора

ДЕКЛАРАТОР:.....

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

ИНВЕСТИЦИОННО ПРЕДЛОЖЕНИЕ :

„Разширение на птицеферма за стокови кокошки носачки“ в имот с идентификатор № 20242.72.70 в землището на гр. Дебелец, общ. Велико Търново

№	Име и квалификация	Разработен раздел в ДОВОС	Подпис
1	Д-р инж. Иван Иванов – Ръководител на колектив – Магистър инженер - химик	4.1, 4.6, 4.8, 5.1, 5.7, 5.9, 5.10, 5.11, 5.12, 7, 9	
2	Таня Петрова – Магистър еколог	1, 2, 3, 4.3, 4.4, 4.5, 4.7, 5.4, 5.5, 5.6, 5.8, 5.12	
3	Цветелина Тонева – Магистър еколог	5.13, 5.14, 6, 8, 10	
4	инж. Деян Димитров Михнев – магистър хидростроителство	4.2, 5.2, 5.3	

СПИСЪК С ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ДОВОС

ТЕКСТОВИ ПРИЛОЖЕНИЯ

- T1 Указателно писмо на РИОСВ В. Търново
- T2 Становища по съгласуване на Задание за ОВОС
- T3 Задание за обхват и съдържание на ДОВОС
- T4 Документи за собственост на имотите
- T5 Инструкции за безопасна работа и съхранение на ОХВС
- T6 Информационни листи за безопасност
- T7 Разрешително за водовземане от подземни води
- T8 Договор с ВиК
- T9 Договори за предаване на отпадъци и СЖП

Справка за проведените консултации – приложени са в т.8 на ДОВОС

ГРАФИЧНИ ПРИЛОЖЕНИЯ

- 1. ГЕНПЛАН
- 2. Схема на водоснабдяване и местоположение на измервателните у-ва
- 3. Схема на канализацията
- 4. Схема на обратна охлаждаща вода
- 5. Схема на електрозахранване и местоположение на измервателните устройства
- 6. Схема на местоположението на изпускащите устройства
- 7. Схема на местата с възможна поява на неорганизиран емисии и неприятни миризми
- 8. Схема на местата за съхраняване на суровини, спомагателни м-ли и горива
- 9. Схема на площадките за предварително съхраняване на отпадъци
- 10. Схема на местата с изградена трайна настилка
- 11. Схема на местата, които могат да доведат до течове/изливания
- 12. Схема на пунктове за почвен мониторинг
- 13. Обзорна карта на района
- 14. Скици на имотите
- 15. Кадастрална карта на района на площадката (извадка)
- 16. Карта на защитените зони в района на площадката

СОФРУЕРНИ ПРИЛОЖЕНИЯ

DAT- файлове PLUME

ОЦЕНКА ПО ЧЛ. 99а НА ЗООС

НЕТЕХНИЧЕСКО РЕЗЮМЕ